

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

เศรษฐศาสตร์

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย

The Effects of Foreign Direct Investment on Balance of Payments of Thailand

นามผู้วิจัย นางสาวพัชรี ปรีเปรมโมทย์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์สันติยา เอกอัคร, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์ชยันต์ พิภพลาภอนันต์, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย

The Effects of Foreign Direct Investment on Balance of Payments of Thailand

โดย

นางสาวพัชรี ปรีเปรมโมทย์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)

พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พัชรี ปรีเปรมโมทย์ 2553: ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย ปรินญาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สันติยา เอกอักร, Ph.D. 199 หน้า

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เป็นเงินทุนระยะยาวที่ไหลเข้ามาพร้อมกับเทคโนโลยี และช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และการส่งออกให้กับประเทศ รวมถึงช่วยเพิ่มการจ้างงานภายในประเทศ เพื่อสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของการลงทุนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การลงทุนดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อการปรับตัวของดุลการชำระเงินระหว่างประเทศอีกด้วย วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ รวมถึงความเคลื่อนไหวของดุลการชำระเงิน และผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลรายไตรมาส ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ถึงปี พ.ศ. 2551 โดยมีการทดสอบ Unit Root และใช้สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) ในการวิเคราะห์ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อดุลการชำระเงิน

จากผลการศึกษา พบว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีแหล่งที่มาจากประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ เยอรมนี สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา เป็นหลัก เนื่องจากการที่ประเทศไทยได้มีการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ มีนโยบายการเปิดเสรีและสนับสนุนให้มีการไหลเข้าของเงินตราต่างประเทศ จึงเป็นสิ่งดึงดูดการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ โดยภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคการผลิตที่นักลงทุนให้ความสนใจมากที่สุด เนื่องจากประเทศไทยมีความได้เปรียบในเรื่องแหล่งที่ตั้ง มีตลาดที่ค่อนข้างใหญ่ และมีปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานการผลิต และกำลังแรงงานที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น จากผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ มีคุณสมบัติ stationary at level การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ มีผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออก มูลค่าการนำเข้า ดุลการค้า และดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้จากผลการวิเคราะห์การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทำให้มูลค่าการส่งออกและมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้น ทำให้ไม่สามารถสรุปผลกระทบที่มีต่อดุลการค้าได้ แต่เมื่อพิจารณาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการค้าและดุลบัญชีเงินทุนแล้ว จึงทำให้สามารถสรุปได้ว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นส่งผลดีต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ รัฐบาลควรหามาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริม และดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เนื่องจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศช่วยเพิ่มมูลค่าการส่งออก รวมถึงการลงทุนดังกล่าวยังช่วยให้ประเทศมีดุลการค้า ดุลบัญชีเงินทุน และดุลการชำระเงินของประเทศไทยดีขึ้นด้วย

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Patcharee Preepremmote 2010: The Effects of Foreign Direct Investment on Balance of Payments of Thailand. Master of Economics (Business Economics), Major Field: Business Economics, Department of Economics. Thesis Advisor: Associate Professor Santiya Eag-ark, Ph.D. 199 pages.

Foreign Direct Investment (FDI) is a long-term investment which usually flows in with technology and helps increasing competitive and export competency of the country as well as boosting domestic employment to support Thailand sustainable economic growth based on consistent investment. Moreover, FDI also has an impact on the adjustment of international balance of payments. Therefore, the objectives of this study are: to study the general features of Thailand's FDI and the movement of her balance of payments, to examine the effects of FDI on Thailand's balance of payments. The quarterly data from 1993-2008 was analyzed by applying the Unit Root test and Multiple Regression with Ordinary Least Square (OLS) method for analyzing the effects of FDI on balance of payments.

The results of the study revealed that Thailand's FDI mainly flowed in from Japan, Singapore, Hong Kong, EU, America and etc. Since Thailand has been adjusting her economic structure, free trade policy, and supporting the inflow of foreign exchanges, these policies have attracted the investment of foreign investors. The industrial sector was the production sector which most foreign investors were interested in because Thailand has location advantages, huge marketplace and key basic factors including production infrastructure and labor force which could support changes in high technological industry. The results from quantitative study showed that FDI had the qualification of stationary at level. FDI affected export value, import value, trade balance and capital and finance account balance of Thailand positively with statistically significance. Since FDI had positive impacts on both export value and import value, its effect on balance of trade was unconcluded. But, when considering the effects of FDI on trade balance and capital and finance account balance, the result could be concluded that FDI had positive impact on Thailand's balance of payments.

The suggestions of the study are about the government should find out the measures or methods to support and attract foreign direct investment because the foreign direct investment helps increasing export value and also makes a result of better trade balance, better capital and finance account balance and better balance of payments.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์และผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สันติยา เอกอัคร ที่ให้เกียรติเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก ที่ให้คำแนะนำ พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี พร้อมกันนี้ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ชยันต์ พิภพลาภอนันต์ อาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ ดร.กนกวรรณ จันทร์เจริญชัย ประธานการสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.รัชพันธุ์ เขยจิตร ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่กรุณาเสียสละเวลาเพื่อให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพิ่มเติม ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

พร้อมกันนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา สมาชิกครอบครัวทุก ๆ ท่านที่มอบ ความรัก ความเอาใจใส่ ตลอดจนให้การสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง ขอขอบคุณหน่วยงานผู้อนุเคราะห์ ในเรื่องของการข้อมูลในการทำวิจัย เพื่อนร่วมรุ่น MBE 15 สำหรับกำลังใจ ๆ ที่มีให้มาโดยตลอด และ เจ้าหน้าที่โครงการบัณฑิตศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกจนทำให้ การศึกษาระดับปริญญาโทในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายสุดนี้ความดีและประโยชน์ใด ๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบแต่ผู้มี อุปการะทุกท่านดังที่กล่าวมาข้างต้นที่มอบทั้งโอกาสและวิชาความรู้ สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

พัชรี ปรีเปรมโมทย์

พฤษภาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(4)
สารบัญภาพ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตการศึกษา	7
นิยามศัพท์	8
วิธีการศึกษา	10
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	10
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	11
บทที่ 2 โครงร่างทางทฤษฎี	13
การตรวจเอกสาร	13
กรณีการศึกษางานวิจัยภายในประเทศ	13
กรณีการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ	20
ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	27
แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	27
แนวคิดเกี่ยวกับดุลการชำระเงิน	36
วิธีการทางเศรษฐมิติ	42
แบบจำลองและสมมติฐานที่ใช้ในการศึกษา	49
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและดุลการชำระเงิน	58
การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	58
ความเป็นมาของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	60
ภาพรวมของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
โครงสร้างการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ จำแนกตามภาคการผลิต	65
โครงสร้างการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ จำแนกตามรายประเทศ	72
ภาพรวมของดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ	83
ดุลบัญชีเดินสะพัด	85
ดุลบัญชีเงินทุน	97
บทบาทของการลงทุนโดยจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย	100
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	106
ขั้นตอนที่ 1: การทดสอบความเป็น Stationary ของตัวแปรต่างๆ	107
ขั้นตอนที่ 2: การวิเคราะห์ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย	109
แบบจำลองที่ 1: การศึกษาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการส่งออก	109
แบบจำลองที่ 2: การศึกษาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการนำเข้า	112
แบบจำลองที่ 3: การศึกษาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการค้า	115
แบบจำลองที่ 4: การศึกษาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลบัญชีเงินทุน	117
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	121
สรุป	121
ข้อเสนอแนะ	125
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้	125
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	126

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	127
ภาคผนวก	133
ภาคผนวก ก ข้อมูลการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	134
ภาคผนวก ข ข้อมูลดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ	146
ภาคผนวก ค ดัชนีวิกฤติค่าเงิน	163
ภาคผนวก ง อัตราการค่า	169
ภาคผนวก จ ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์	173
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์	179
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	199

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	มูลค่าเงินลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ และอัตราการเปลี่ยนแปลงของเงินลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2526 - 2551	4
2	สรุปประโยชน์จากการตรวจเอกสารต่อการศึกษาครั้งนี้	25
3	มูลค่าสินค้าส่งออกของประเทศไทย จำแนกตามกิจกรรมการผลิต ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	93
4	มูลค่าการนำเข้าของประเทศไทย จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	96
5	ผลการทดสอบความเป็น Stationary ของตัวแปรต่างๆ ด้วยวิธี Unit Root	108
ตารางผนวกที่		
1	มูลค่าเงินลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2526 - 2551	135
2	การลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	137
3	สัดส่วนการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	139
4	การลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ จำแนกตามรายประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	141

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
5	สัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ จำแนกตามรายประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	144
6	ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	147
7	สัดส่วนสินค้าส่งออกของประเทศไทย จำแนกตามกิจกรรมการผลิต ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	151
8	มูลค่าการส่งออกของประเทศไทย จำแนกตามประเทศคู่ค้า ระหว่างปี พ.ศ. 2538 - 2551	152
9	สัดส่วนการส่งออกของประเทศไทย จำแนกตามประเทศคู่ค้า ระหว่างปี พ.ศ. 2538 - 2551	155
10	สัดส่วนการนำเข้าของประเทศไทย จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	157
11	มูลค่าการนำเข้าของประเทศไทย จำแนกตามประเทศคู่ค้า ระหว่างปี พ.ศ. 2538 - 2551	158
12	สัดส่วนการนำเข้าของประเทศไทย จำแนกตามประเทศคู่ค้า ระหว่างปี พ.ศ. 2538 - 2551	161
13	การคำนวณดัชนีวิกฤติค่าเงิน รายไตรมาส ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	166

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
14	การคำนวณอัตราการค้า ระหว่างไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2536 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2551	170
15	ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	174
16	ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรมูลค่าการส่งออก (EX _t)	180
17	ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรมูลค่าการนำเข้า (IM _t)	181
18	ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรดุลการค้า (TA _t)	182
19	ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรดุลบัญชีเงินทุน (KA _t)	182
20	ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรดัชนีราคาส่งออก (PX _t)	183
21	ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรดัชนีราคานำเข้า (PM _t)	184
22	ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (REER _t)	185
23	ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ของไตรมาสที่ t-1 (GDP _{t-1})	186
24	ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรอัตราการค้า (TOT _t)	187
25	ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยระหว่างประเทศ (INT _t)	188

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
26	ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (PII)	189
27	ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (SET)	190
28	ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI)	190
29	ผลการประมาณค่าแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการส่งออก	191
30	ผลการทดสอบปัญหา Autocorrelation ของสมการที่เหมาะสมของแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการส่งออก	192
31	ผลการทดสอบปัญหา Heteroscedasticity ของสมการที่เหมาะสมของแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการส่งออก	192
32	ค่า Correlation Coefficients ของตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการส่งออก	192
33	ผลการประมาณค่าแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการนำเข้า	193
34	ผลการทดสอบปัญหา Autocorrelation ของสมการที่เหมาะสมของแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการนำเข้า	194

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
35	ผลการทดสอบปัญหา Heteroscedasticity ของสมการที่เหมาะสมของแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการนำเข้า	194
36	ค่า Correlation Coefficients ของตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการนำเข้า	194
37	ผลการประมาณค่าแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการค้า	195
38	ผลการทดสอบปัญหา Autocorrelation ของสมการที่เหมาะสมของแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการค้า	196
39	ผลการทดสอบปัญหา Heteroscedasticity ของสมการที่เหมาะสมของแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการค้า	196
40	ค่า Correlation Coefficients ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการค้า	196
41	ผลการประมาณค่าแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลบัญชีเงินทุน	197
42	ผลการทดสอบปัญหา Autocorrelation ของสมการที่เหมาะสมของแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลบัญชีเงินทุน	198

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
43	ผลการทดสอบปัญหา Heteroscedasticity ของสมการที่เหมาะสมของแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลบัญชีเงินทุน	198
44	ค่า Correlation Coefficients ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลบัญชีเงินทุน	198

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	สัดส่วนของเงินลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ ปี พ.ศ. 2551	2
2	แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเงินลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2526 - 2551	3
3	แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของดุลการชำระเงิน และการลงทุนโดยตรง จากต่างประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2531 - 2551	6
4	มูลค่าการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ ระหว่างปี พ.ศ. 2526 - 2551	62
5	สัดส่วนการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ จำแนกตามภาคการผลิต ปี พ.ศ. 2551	66
6	แนวโน้มการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ ภาคอุตสาหกรรม ระหว่าง ปี พ.ศ. 2536 - 2551	67
7	สัดส่วนการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ ภาคอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2551	68
8	แนวโน้มการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ ภาคสถาบันการเงิน ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	69
9	แนวโน้มการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ ภาคอสังหาริมทรัพย์ ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	70

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
10	แนวโน้มการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ภาคการค้า ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	71
11	แนวโน้มการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ภาคบริการ ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	72
12	สัดส่วนแหล่งเงินทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ จำแนกตามแหล่งที่มาของเงินทุน ปี พ.ศ. 2551	73
13	แนวโน้มการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศญี่ปุ่นในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	76
14	แนวโน้มการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศสิงคโปร์ในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	77
15	แนวโน้มการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศฮ่องกงในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	79
16	แนวโน้มการลงทุนโดยตรงสุทธิจากสหภาพยุโรปในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	81
17	แนวโน้มการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	82
18	ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	84

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
19	ดัชนีบัญชีเดินสะพัด คุณค่าการค้า และค่าบริการ รายได้ และเงินโอนของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	87
20	ค่าบริการ รายได้ และเงินโอน ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	89
21	คุณค่าการค้า ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	91
22	ดัชนีบัญชีเงินทุนของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	99
23	อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และอัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีบัญชีเงินทุนของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	101
24	อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	103
25	อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551	104

บทที่ 1

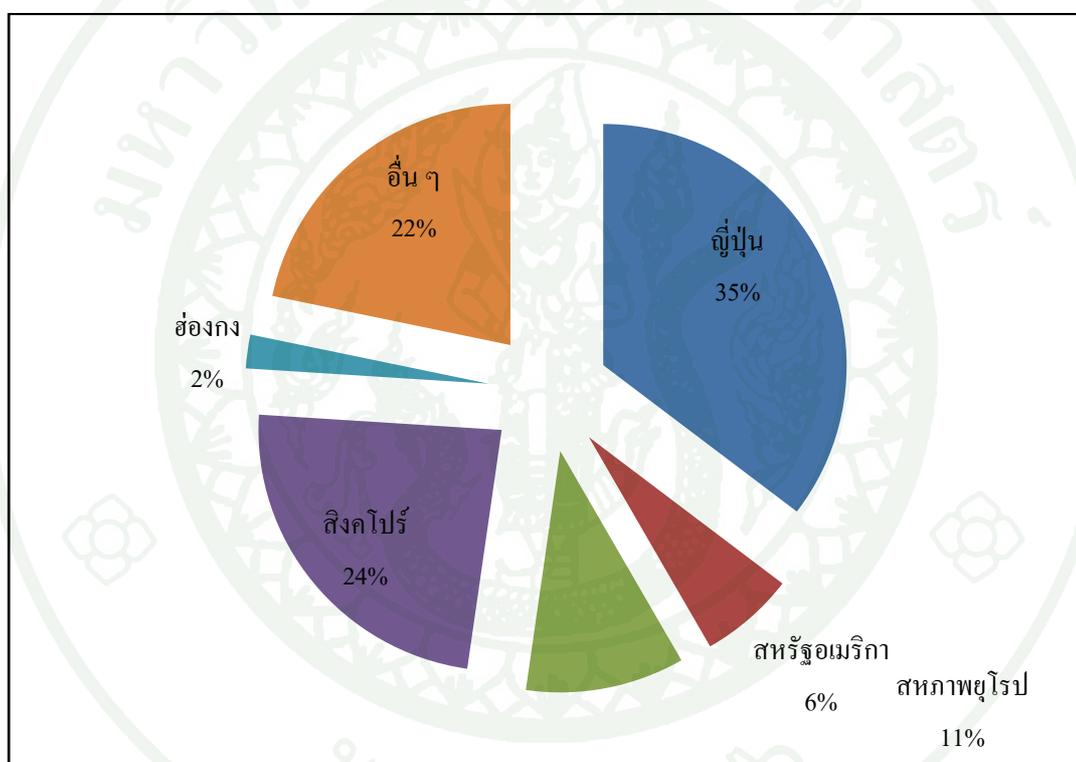
บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

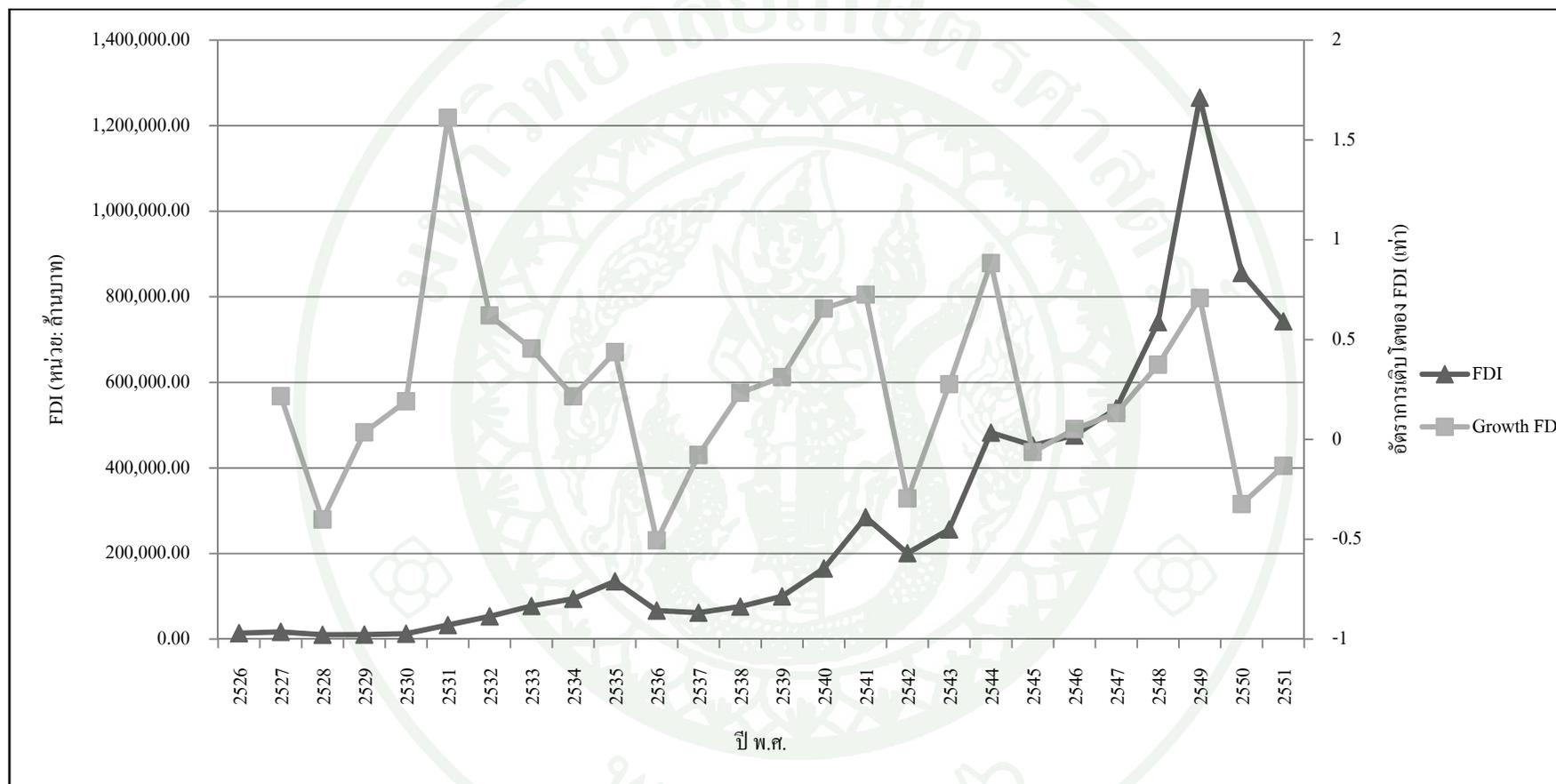
การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 จนถึงฉบับที่ 10 ดังนั้นตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยจึงมุ่งเน้นไปยังการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความแข็งแกร่งและมีเสถียรภาพอย่างยั่งยืน โดยการเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้อาศัยปัจจัยหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการบริโภค การลงทุนภาคเอกชน การใช้ย้ายภาครัฐบาล การนำเข้า และการส่งออก แต่ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การพัฒนาเศรษฐกิจจำเป็นต้องอาศัยการลงทุนภาคเอกชนทั้งจากภายในประเทศ และการลงทุนจากต่างประเทศ ประเทศไทยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศไทยให้มากขึ้น เพื่อที่จะแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ซึ่งอาศัยการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนจากประเทศที่พัฒนาแล้ว อย่างเช่น สหรัฐอเมริกา ประเทศในแถบยุโรป หรือแม้กระทั่งประเทศในแถบเอเชียด้วยกัน เช่น ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ เป็นต้น (ดังภาพที่ 1) เพื่อช่วยผลักดันกิจกรรมต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจให้สามารถขับเคลื่อนและดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจะทำให้มีเงินทุนไหลเข้าประเทศเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ตลาดเงินภายในประเทศและก่อให้เกิดการขยายกิจการหรือการลงทุนใหม่ๆ นอกจากนี้ก็จะส่งกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ ทั้งในด้านของดุลบัญชีเดินสะพัดผ่านการนำเข้า และส่งออกสินค้าและบริการ และด้านของดุลบัญชีเงินทุน เนื่องจากเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ถูกบันทึกลงในบัญชีดังกล่าว

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เป็นเงินทุนระยะยาวที่ไหลเข้ามาพร้อมกับเทคโนโลยี ที่ช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและการส่งออกให้กับประเทศ ซึ่งก็น่าจะส่งผลกระทบต่อดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ ตลอดจนช่วยเพิ่มการจ้างงานภายในประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจไทยสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของการลงทุนอย่างต่อเนื่อง ทำให้การแข่งขันเพื่อดึงดูด FDI ที่มีความรุนแรงมากขึ้นในกลุ่มของประเทศกำลังพัฒนา เนื่องจากกลุ่มประเทศเหล่านี้มักประสบกับปัญหาของเงินออมภายในประเทศที่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าความต้องการเงินทุนเพื่อการ

ลงทุน ทำให้แหล่งเงินทุนภายในประเทศไม่เพียงพอต่อการรองรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ดังนั้น การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจึงเข้ามามีบทบาทต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศเหล่านี้ค่อนข้างมาก รวมถึงประเทศไทยด้วย ดังจะเห็นได้จากภาพที่ 2 และตารางที่ 1 ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่า มูลค่าของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างมากถึง 5.11 เท่า ในช่วงปี พ.ศ. 2531 – 2536 โดยมีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ 78,409.40 ล้านบาท และต่อจากนั้นก็เริ่มมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2549 ซึ่งมีมูลค่าของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมากที่สุด เท่ากับ 1,265,602.46 ล้านบาท และหลังจากนั้นก็มีการปรับตัวลดลงเล็กน้อยมาอยู่ที่ระดับ 742,726.35 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2551

ภาพที่ 1 สัดส่วนของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเฉลี่ย ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2551
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2552)

ภาพที่ 2 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2526 – 2551
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2552)

ตารางที่ 1 มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และอัตราการเปลี่ยนแปลงของเงินลงทุน
โดยตรงจากต่างประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2526 – 2551

ช่วงปี พ.ศ.	เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเฉลี่ยต่อปี (ล้านบาทต่อปี)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (เท่า)
2526 - 2530	12,828.40	
2531 - 2535	78,409.40	5.11
2536 - 2540	93,846.80	0.20
2541 - 2545	335,397.40	2.57
2546 - 2551	828,753.16	1.47

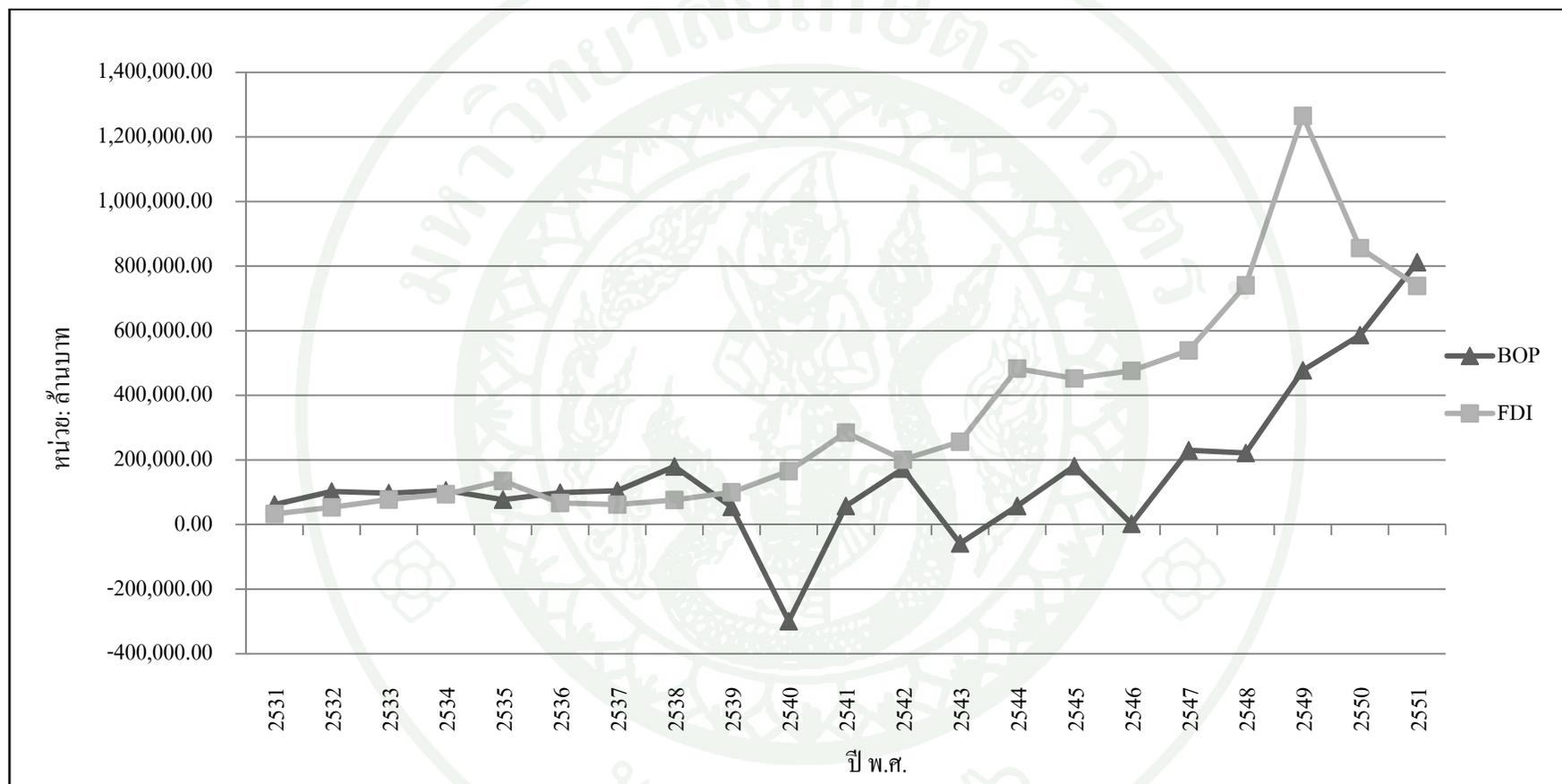
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2552)

ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศนับได้ว่าเป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงฐานะทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงฐานะทางการเงินของประเทศนั้น ๆ ว่ามีระดับของการขาดดุลหรือเกินดุลอย่างไร ภายในรอบระยะเวลาหนึ่ง และยังเป็นรายการที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรเศรษฐกิจมหภาค เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เงินเพื่อ อัตราดอกเบี้ย และอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวก็เป็นปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาของนักลงทุนไม่ว่าจะเป็นการลงทุนภายใน หรือการลงทุนจากต่าง ประเทศ นั่นคือ การที่ดุลการชำระเงินอยู่ในระดับที่เหมาะสมก็จะส่งผลให้ตัวแปรทางเศรษฐกิจ มหภาคอื่นๆ มีความเหมาะสมตามไปด้วย ซึ่งก็จะส่งผลให้ประเทศเป็นที่น่าสนใจแก่การลงทุนในสาขาของนักลงทุน ทั้งนี้ในทางกลับกันการลงทุนต่างๆ รวมถึงการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเอง ก็มีผลกระทบต่อดุลการชำระเงินเช่นกัน

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแง่ของการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากต่างประเทศแล้ว พบว่าการเข้ามาของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นส่งผลกระทบต่อบัญชีเงินทุน ทำให้ดุลการชำระเงินดีขึ้น และถ้าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นลงทุนทำการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศ ประเทศไทยก็จะได้รับเงินตราต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้ดุลการค้าของประเทศดีขึ้น แต่ทั้งนี้ถ้าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศดังกล่าวประกอบธุรกิจที่ต้องมีการนำเข้าปัจจัยการผลิต ทั้งในส่วนของสินค้าทุน และสินค้าที่เป็นวัตถุดิบ ก็จะทำให้ประเทศต้องเสียเงินตราต่างประเทศ ซึ่งก็จะทำให้ดุลการค้าของประเทศแย่ลง นอกจากนั้นการ

ลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังมีการโอนทุนออกนอกประเทศในรูปของกำไร ดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม และค่าเทคโนโลยีในอัตราที่สูง ซึ่งก็จะส่งผลกระทบต่อดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดอย่างลบล้างกัน

จากการพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของดุลการชำระเงิน และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทยแล้ว พบว่า แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในช่วงปี 2531 – 2551 มีทั้งทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกัน และทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่ตรงข้ามกัน (ภาพที่ 3) ประกอบกับจากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ พบว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นจะส่งผลกระทบต่อดุลการชำระเงินของประเทศทั้งในด้านบวก และด้านลบ หรือก็คือ ทั้งในส่วนของการได้รับและการสูญเสียเงินตราต่างประเทศ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นประเด็นปัญหาที่น่าสนใจศึกษาว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสำหรับในกรณีของประเทศไทยนั้น ได้ช่วยให้ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศดีขึ้น หรือแย่ลง

ภาพที่ 3 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของดุลการชำระเงิน และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2531 – 2551
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2552)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป แหล่งที่มาของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ รวมถึงความเคลื่อนไหวของดุลการชำระเงิน ดุลบัญชีเดินสะพัด และดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดจากการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศต่อรายการในดุลการชำระเงินของประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับการพิจารณาผลกระทบของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ และดูแลสถานการณ์เกี่ยวกับดุลการชำระเงิน ทั้งในส่วน of ดุลบัญชีเดินสะพัด และดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทยให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
2. เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจสำหรับอุตสาหกรรม หรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสถานการณ์การลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นความรู้ และประโยชน์แก่ประชาชน และผู้สนใจทั่วไป

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาผลกระทบของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย ได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะเป็นข้อมูลรายไตรมาส จำนวน 64 ชุด คือ ตั้งแต่ ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2536 จนถึง ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2551 เนื่องจากข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษา อันได้แก่ ปริมาณการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ รายละเอียดข้อมูลต่างๆ ในดุลการชำระเงิน และข้อมูลอื่นๆ นั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เริ่มจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบไตรมาสในช่วงเวลาดังกล่าว อีกทั้งช่วงเวลาดังกล่าวยังครอบคลุมเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจตั้งแต่ในช่วงที่เศรษฐกิจเฟื่องฟู ถดถอย ตกต่ำ ซึ่งหากนำข้อมูลในช่วงเวลาดังกล่าวมาทำการศึกษา จะทำให้ผลการศึกษา มีความน่าเชื่อถือ เพราะไม่เอนเอียงไปในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

2. ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อศึกษาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย นั้น จะแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 แบบจำลอง คือ ผลกระทบต่อการส่งออก ผลกระทบต่อการนำเข้า ผลกระทบต่อดุลการค้า และผลกระทบต่อดุลบัญชีเงินทุน ทั้งนี้ในการศึกษาจะไม่พิจารณาผลกระทบที่มีต่อบัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศ รายการผิดพลาด คลาดเคลื่อน ดุลบริการ รายได้ และเงินโอนและบริจาค เนื่องจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ไม่มีผลกระทบโดยตรงในธุรกรรมดังกล่าว

3. ในการระบุว่าปีใดเกิดวิกฤติค่าเงิน หรือระบุว่าจะใส่ตัวแปรหุ่น (ตัวแปร Dummy) ในปีใด ใช้ดัชนีวิกฤติค่าเงิน (Currency Crisis Index: CRIIND) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ซึ่งการคำนวณค่าดัชนีวิกฤติค่าเงิน จะคำนวณจากอัตราแลกเปลี่ยนและเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ โดยถ่วงน้ำหนักจากค่าความแปรปรวนของตัวแปรแต่ละตัว หรือก็คือ $CRIIND = \left[\frac{\sigma_e^2 + \sigma_f^2}{\sigma_e^2} \right] E - \left[\frac{\sigma_e^2 + \sigma_f^2}{\sigma_f^2} \right] R$ ซึ่งหากค่าที่คำนวณได้เกินกว่าระดับ Threshold ที่กำหนดก็จะถือว่าเกิดวิกฤติค่าเงิน (ดูภาคผนวกที่ ค)

นิยามศัพท์

การลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Investment) หมายถึง การที่ภาคเอกชนของประเทศหนึ่งนำเงินไปลงทุนในอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นการลงทุนทางตรง หรือการลงทุนทางอ้อมก็ได้ (ภราดร ปรีดาศักดิ์, 2549: 157)

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) หมายถึง ธุรกรรมการลงทุนที่ผู้ลงทุนที่มีถิ่นฐานในประเทศหนึ่งมีต่อธุรกิจที่มีถิ่นฐานในอีกประเทศหนึ่ง โดยผู้ลงทุนมีส่วนในการบริหารธุรกิจนั้นๆ ทั้งที่จัดตั้งเป็นนิติบุคคล และส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการลงทุนโดยตรงจากผู้มีถิ่นฐานในต่างประเทศ ประกอบด้วยเงินลงทุน 2 ลักษณะคือ เงินลงทุนในทุนเรือนหุ้น (Equity Capital) หมายถึง การลงทุนด้วยการถือหุ้นในกิจการ โดยมีสัดส่วนการถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไป หรือมีสิทธิในการร่วมบริหารกิจการ และเงินกู้จากบริษัทแม่หรือบริษัทในเครือ (Loans from Affiliates) ยกเว้นกรณีบริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ โดยจะถือเป็นเงินกู้ยืมอื่นๆ แทน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2552)

ดุลการชำระเงิน (Balance of Payments) หมายถึง ผลสรุปของการทำธุรกรรม (Economic Transactions) ระหว่างผู้มีถิ่นฐานในประเทศ (Residents) กับผู้มีถิ่นฐานในต่างประเทศ

(Nonresidents) ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ประกอบด้วย คุลบัญชีเดินสะพัด (Current Account) และคุลบัญชีเงินทุน (Capital and Financial Account) (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2552)

ผู้มีถิ่นฐานในประเทศ หมายถึง หน่วยสถาบันซึ่งประกอบด้วยครัวเรือน และองค์กรตามกฎหมายที่มีถิ่นฐาน และมีการดำเนินกิจกรรมหรือธุรกรรมทางเศรษฐกิจในขอบเขต ของประเทศ นั้นๆ อย่างชัดเจน โดยมีระยะเวลาตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ ยกเว้นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงาน รัฐที่จัดตั้งอยู่ในประเทศ เช่น สถานทูต ฐานทัพทหาร รวมถึงนักเรียน และคน ไข้ที่พำนักอยู่ใน ต่างประเทศเกิน 1 ปี ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีถิ่นฐานในประเทศเดิมของตน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2552)

บัญชีเดินสะพัด หมายถึง บัญชีบันทึกการชำระเงินระหว่างประเทศที่เกิดจากการติดต่อ ค้าขายของประเทศหนึ่งกับประเทศอื่นๆ ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ในส่วนที่เป็นการนำเข้าและ ส่งออกสินค้าหรือบริการ รายได้ เงินโอน และเงินบริจาค บัญชีเดินสะพัดเป็นส่วนหนึ่งของบัญชี คุลการชำระเงิน แต่ถือว่าเป็นส่วนสำคัญ เพราะมีมูลค่ามากกว่าบัญชีอื่นๆ การขาดคุลบัญชี เดินสะพัด (รายจ่ายมากกว่ารายรับ) จึงมักจะส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินระหว่างประเทศของ ประเทศนั้นค่อนข้างสูงมาก (กรราคร ปริดาศักดิ์, 2549: 92)

บัญชีเงินทุน หมายถึง รายการแสดงการไหลเข้าออกของเงินทุนระหว่างประเทศของ ประเทศหนึ่งๆ ทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชน ซึ่งเงินทุนดังกล่าวอาจเป็นการลงทุนทางตรง หรือ ทางอ้อม เช่น การซื้อพันธบัตรรัฐบาล การซื้อหุ้น การฝากเงินกับธนาคารหรือการให้กู้ยืม เป็นต้น บัญชีเงินทุนนี้เป็นบัญชีย่อยบัญชีหนึ่งในบัญชีคุลการชำระเงิน (กรราคร ปริดาศักดิ์, 2549: 44)

อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (Effective Exchange Rate) หมายถึง การวัดค่าของเงินสกุลหนึ่ง เปรียบเทียบกับเงินสกุลอื่น โดยการนำสัดส่วนมูลค่าการค้าระหว่างประเทศมาถ่วงน้ำหนัก อัตรา แลกเปลี่ยนแบบนี้เป็นตัวดัชนีที่คำนวณ โดยธนาคารกลาง เพื่อใช้วัดการเพิ่มค่าหรือการลดค่า เงินตราประเทศท้องถิ่นในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2551)

อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงเฉลี่ย (Real Effective Exchange Rate) หมายถึง การนำเอาอัตรา แลกเปลี่ยนเฉลี่ย มาปรับความแตกต่างระหว่างอัตราเงินเฟ้อของประเทศคู่ค้า ซึ่งอัตรานี้จะเป็นการ วัดความสามารถในการแข่งขันของประเทศท้องถิ่นในตลาดโลก (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2551)

วิธีการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้จะใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประเภทอนุกรมเวลา (Time Series) เป็นรายไตรมาส จำนวน 64 ไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2536 จนถึงไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2551 ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมจากเอกสารต่างๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้จัดทำไว้ รวมถึงเว็บไซต์ของหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษามีลักษณะและแหล่งที่มาดังนี้

1. มูลค่าการนำเข้า มูลค่าการส่งออก และดุลการค้า ใช้ข้อมูลรายไตรมาส จากธนาคารแห่งประเทศไทยที่มีการจัดทำข้อมูลแบ่งเป็น มูลค่าการนำเข้าตามภาคเศรษฐกิจ และ มูลค่าการส่งออกตามภาคการผลิต ซึ่งในที่นี้ได้ปรับมูลค่านำเข้าด้วยดัชนีราคานำเข้า และปรับมูลค่าส่งออกด้วยดัชนีราคาส่งออกเพื่อให้ได้มูลค่าที่แท้จริง

2. ระดับราคาสินค้าส่งออกและระดับราคานำเข้าสินค้าจากประเทศคู่ค้า ใช้ดัชนีราคาสินค้าส่งออกและดัชนีราคานำเข้าเป็นตัวแทนในการศึกษาตามลำดับ จากสำนักเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

3. อัตราการค้า ใช้อัตราการค้าในรูปดุลการค้าในการพิจารณา ซึ่งสามารถหาได้จากดัชนีมูลค่าสินค้าส่งออกหารด้วยดัชนีมูลค่าสินค้านำเข้า

4. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ใช้ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเป็นตัวแทน ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมได้จากธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเป็นการวัดค่าของเงินสกุลหนึ่งเปรียบเทียบกับเงินสกุลอื่น โดยการนำสัดส่วนมูลค่าการค้าระหว่างประเทศมาถ่วงน้ำหนัก และได้ปรับค่าตามความแตกต่างระหว่างอัตราเงินเฟ้อของประเทศคู่ค้าแล้ว ซึ่งสามารถใช้วัดการเพิ่มค่าหรือการลดค่าเงินตราประเทศท้องถิ่นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง และยังเป็นอัตราที่สามารถใช้วัดความสามารถในการแข่งขันของประเทศท้องถิ่นในตลาดโลกได้ด้วย

5. รายได้ในประเทศ ใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้น (Gross Domestic Product: GDP) เป็นตัวแทน ซึ่งจะใช้อ้างอิงจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

6. ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยระหว่างประเทศ ซึ่งคำนวณจากส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยของประเทศไทยกับอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยของประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ซึ่งเป็น 4 ประเทศที่มีสัดส่วนการเข้ามาลงทุนโดยตรงมากที่สุด ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 อัตราดอกเบี้ยของประเทศไทย ใช้อัตราดอกเบี้ยระหว่างธนาคารเป็นตัวแทน ซึ่งสามารถวัดความเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ยในประเทศได้ดี เพราะอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวสามารถปรับตัวได้ตามสภาพคล่องของระบบธนาคารพาณิชย์ได้ดี ผิดกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก (Deposit Rate) หรืออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ (Loan Rate) ซึ่งถูกกำหนดจากธนาคารพาณิชย์ และจากเพดานอัตราดอกเบี้ยในอดีตจึงทำให้ไม่ค่อยมีการเคลื่อนไหวมากนัก

6.2 อัตราดอกเบี้ยต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป โดยใช้อัตราดอกเบี้ยแบบ Discount Rate ยกเว้นประเทศสหรัฐอเมริกาที่ใช้ Federal Fund Rate ซึ่งสามารถหาได้จากเว็บไซต์ www.economagic.com

7. ข้อมูลดัชนีการลงทุนภาคเอกชน และดัชนีตลาดหลักทรัพย์ สามารถหาได้จากธนาคารแห่งประเทศไทย

8. การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ใช้ข้อมูลเฉพาะในส่วนของการเสด็จเงินไหลเข้า (Inflow) ซึ่งสามารถหาได้จากธนาคารแห่งประเทศไทย และนำข้อมูลมาปรับด้วยดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเพื่อให้เป็นมูลค่าที่แท้จริง

ทั้งนี้ข้อมูลข้างต้น ได้มีการปรับข้อมูลให้เป็นมูลค่าที่แท้จริง ณ ระดับราคาปี 2543 และสำหรับดัชนีทุกตัวก็ได้ปรับให้เป็นปีฐาน 2543 ด้วยเช่นกัน

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มีการวิเคราะห์ 2 ส่วน คือ

1. การศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยอาศัยข้อมูลทางสถิติร้อยละในการอธิบายลักษณะโดยทั่วไปและแหล่งที่มาของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และความเคลื่อนไหวของดุลการชำระเงิน ดุลบัญชีเดินสะพัด และดุลบัญชีเงินทุน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1

2. การศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression) เพื่อศึกษาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย ซึ่งแบ่งเป็น 4 แบบจำลอง คือ ผลกระทบที่มีต่อการส่งออก ผลกระทบที่มีต่อการนำเข้า ผลกระทบต่อดุลการค้าและผลกระทบที่มีต่อดุลบัญชีเงินทุน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ทั้งนี้ในการวิเคราะห์แต่ละแบบจำลอง ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การทดสอบ Stationary ของข้อมูลโดยวิธี Unit Root ว่าข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาในแต่ละตัวแปรเป็นข้อมูลที่มีเสถียรภาพและความสัมพันธ์กับตัวเองในอดีตหรือไม่ เนื่องจากในการศึกษาเชิงประจักษ์ที่อาศัยข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์ที่คาดประมาณและทดสอบโดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) นั้นมีข้อสมมติที่สำคัญข้อหนึ่ง คือ ตัวแปรที่ใช้ในการประมาณการจะต้องมีลักษณะเป็น Stationary ดังนั้นหากตัวแปรที่มีลักษณะที่เป็น Non-Stationary จะทำให้ผลจากการประมาณค่าเกิดความสัมพันธ์ที่ไม่แท้จริงได้ กล่าวคือ Mean และ Variance ของข้อมูลมีค่าเปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลา ทำให้การอ้างอิงทางสถิติและการวิเคราะห์จากข้อมูลเหล่านั้นอาจให้ผลการวิเคราะห์ผิดพลาด และทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity ได้

2.2 การวิเคราะห์ผลกระทบ ด้วยสมการถดถอยเชิงซ้อน โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด ซึ่งในการวิเคราะห์ดังกล่าวจะใช้ข้อมูลที่ผ่านการทดสอบ Unit Root และเป็นข้อมูลที่มี Stationary แล้ว ทั้งนี้จากการประมาณค่าสมการถดถอยเชิงซ้อน ด้วยวิธี OLS นั้น จะบอกทั้งทิศทางและขนาดของความสัมพันธ์ โดยแสดงให้เห็นว่าผลของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวจะมีขนาดและทิศทางความสัมพันธ์เป็นอย่างไร

บทที่ 2

โครงร่างทางทฤษฎี

การตรวจเอกสาร

การตรวจเอกสารในครั้งนี้จะศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่เคยมีผู้ทำการศึกษาไว้และมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งได้แบ่งการศึกษางานวิจัยออกเป็น 2 กรณี คือ การศึกษางานวิจัยภายใน ประเทศ และการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ ซึ่งแสดงได้ ดังต่อไปนี้

กรณีการศึกษางานวิจัยภายในประเทศ

มาลี สุชาติวัฒนชัย (2538) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทยโดยใช้ทฤษฎี IS-LM-BOP ที่เน้นถึงภาคต่างประเทศของระบบเศรษฐกิจที่มีการค้าและการเคลื่อนย้ายทุนกับต่างประเทศ ซึ่งข้อมูลที่ใช้ศึกษาเป็นข้อมูลรายปีระหว่างปี พ.ศ. 2525 – 2536

ผลการศึกษาทางเศรษฐมิติพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ มีดังนี้

1. อุปสงค์การส่งออกสินค้าไปต่างประเทศของไทย เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินบาทต่อเงินตราต่างประเทศ อัตราการเติบโตของรายได้ที่แท้จริงของคนในต่างประเทศ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตามเวลา และการส่งออกลดลงเมื่อมีวิกฤตการณ์ เช่น การลดค่าเงินบาท ในปี พ.ศ. 2527 สงครามอ่าวเปอร์เซียในปี 2533 และวิกฤตการณ์ทางการเมืองของไทยในปี พ.ศ. 2535

2. อุปสงค์การนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศของไทย เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเติบโตของรายได้ที่แท้จริงของคนในประเทศไทย วิกฤตการณ์การลดค่าเงินบาทในปี พ.ศ. 2527 การเกิดวิกฤตการณ์สงครามอ่าวเปอร์เซียในปี พ.ศ. 2533 และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทาง

ตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินบาทต่อเงินตราต่างประเทศ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตามเวลา และการเกิดวิกฤติการณ์ทางการเมืองของไทยในปี พ.ศ. 2535

3. ดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศไทย เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินบาทต่อเงินตราต่างประเทศ อัตราการเติบโตของรายได้ที่แท้จริงของคนในประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตามเวลา คุณบริการรับสุทธิ และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเติบโตของรายได้ที่แท้จริงของคนในประเทศ วิกฤติการณ์การลดค่าเงินบาทในปี พ.ศ. 2527 สงครามอ่าวเปอร์เซียในปี พ.ศ. 2533 และวิกฤติการณ์ทางการเมืองของไทยในปี พ.ศ. 2535

4. เงินทุนเคลื่อนย้ายเข้าสู่สุทธิ เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของความแตกต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงในประเทศ กับอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของต่างประเทศ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตามเวลา และลดลงเมื่อเกิดวิกฤติการณ์ คือ การลดค่าเงินบาทในปี พ.ศ. 2527 สงครามอ่าวเปอร์เซียในปี พ.ศ. 2533 และวิกฤติการณ์ทางการเมืองของไทยในปี พ.ศ. 2535

5. ดุลการชำระเงิน เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินบาทต่อเงินตราต่างประเทศ อัตราการเติบโตของรายได้ที่แท้จริงของคนในประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย ความแตกต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงในประเทศกับอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของต่างประเทศ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตามเวลา คุณบริการรับสุทธิเปลี่ยนแปลงไปในทางตรงกันข้ามกับอัตราการเติบโตของรายได้ที่แท้จริงของคนในประเทศ วิกฤติการณ์การลดค่าเงินบาทในปี พ.ศ. 2527 สงครามอ่าวเปอร์เซียในปี พ.ศ. 2533 และวิกฤติการณ์ทางการเมืองของไทยในปี พ.ศ. 2533

ธีรศักดิ์ ชิดเชี้ยว (2543) ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศต่อการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย: กรณีศึกษาประเทศที่สำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่สำคัญในประเทศไทย และศึกษาโครงสร้างการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยกับประเทศที่สำคัญ คือ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ฮองกง สิงคโปร์ ได้หวัน และ สหราชอาณาจักร รวมถึงการวิเคราะห์ผลกระทบของการลงทุนจากประเทศต่างๆ ที่มีต่อการส่งออกและนำเข้าของไทย ทำการศึกษาโดยวิธีทางเศรษฐมิติสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Linear Regression) ซึ่งข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลรายปีระหว่างปี พ.ศ. 2525 – 2540

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ไต้หวัน และสหราชอาณาจักร เน้นการลงทุนในภาคอุตสาหกรรม ส่วนฮ่องกงและสิงคโปร์เน้นการลงทุนในสถาบันการเงิน ส่วนอุตสาหกรรมที่ต่างชาติลงทุนแล้วช่วยส่งเสริมการส่งออกของไทยโดยตรง ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะและอโลหะ อุตสาหกรรมเครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ช่วยส่งเสริมการส่งออกของไทยทางอ้อม แต่มีแนวโน้มทำให้ไทยมีการนำเข้ามากขึ้น ทางด้านผลกระทบของการลงทุนจากต่างประเทศต่างๆ ต่อการส่งออกและนำเข้าของไทย พบว่า การลงทุนจากญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ ไต้หวัน และสหราชอาณาจักร มีส่วนทำให้ทั้งการส่งออก และการนำเข้าของไทยเพิ่มขึ้น ส่วนการลงทุนจากฮ่องกงมีส่วนทำให้การส่งออกไปฮ่องกงเพิ่มขึ้นเท่านั้น

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาด้านดุลการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่างๆ ทั้ง 6 ในช่วงปี พ.ศ. 2525 – 2540 พบว่า ประเทศไทยขาดดุลการค้าต่อประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด รองลงมา คือ ไต้หวัน ในขณะที่เดียวกันประเทศไทยได้ดุลการค้าจากสหรัฐอเมริกามากที่สุด รองลงมา คือ ฮ่องกง สิงคโปร์ และสหราชอาณาจักร ตามลำดับ ทั้งนี้ประเทศไทยขาดดุลการค้ามาโดยตลอดทุกปี คือ ฮ่องกง ส่วนสหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักรนั้น ประเทศไทยขาดดุลการค้าในช่วงแรกๆ แล้วกลับมาได้ดุลการค้าจากประเทศทั้ง 2 มาโดยตลอดในช่วงหลังๆ ส่วนสิงคโปร์นั้น ประเทศไทยมีทั้งขาดดุล และได้ดุลการค้าสลับกันไป

จักรพงษ์ ทิมจรัส (2545) ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย และศึกษาถึงผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ทำการศึกษาโดยใช้สมการถดถอยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลอนุกรมเวลารายปีในช่วงปี พ.ศ. 2517 – 2541

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศที่สำคัญที่เข้ามาลงทุนโดยตรงในประเทศไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ฮ่องกง และไต้หวัน ทั้งในช่วงปี พ.ศ. 2513 – 2528 สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่เข้ามาลงทุนโดยตรงสุทธิในประเทศไทยมากที่สุด แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2538 ญี่ปุ่นได้กลายมามีบทบาทด้านการลงทุนโดยตรงในประเทศไทยมากขึ้นจนครองอันดับหนึ่ง และเมื่อพิจารณาโครงสร้างการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแล้ว พบว่าส่วนใหญ่เป็นการลงทุนใน

ภาคอุตสาหกรรม รองลงมา คือ ภาคการค้า และภาคการเงิน ทั้งนี้ในการวิเคราะห์ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้น ใช้ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อัตราความเติบโตของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ทุนมนุษย์ ความเท่าทันกันทางด้านเทคโนโลยี และรายจ่ายรัฐบาล ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศก่อให้เกิดผลดีต่ออัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ สำหรับรายจ่ายของรัฐบาลนั้นมีผลกระทบด้านลบต่ออัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ ส่วนการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ และความเท่าทันกันทางเทคโนโลยีนั้น มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ไม่สามารถอธิบายได้เนื่องจากไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วรรณภา ศิริรัตนพล (2545) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2542 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงโครงสร้างของดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศไทยและสาเหตุของการขาดดุล และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อดุลบัญชีเดินสะพัดในช่วงปี พ.ศ.2540-2542 ทำการ ศึกษาโดยใช้สมการถดถอยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลรายเดือนตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2540 – เดือนธันวาคม พ.ศ. 2542

ผลการศึกษาพบว่า หลังจากการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยน โครงสร้างของดุลบัญชีเดินสะพัดเปลี่ยนไปไม่มาก กล่าวคือ การส่งออกภาคเกษตรกรรมยังคงมีบทบาทลดลง ในขณะที่การส่งออกภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น การนำเข้ายังคงนำเข้าสินค้าทุนเป็นหลัก ในส่วนดุลบริการ สัดส่วนรายรับจากการท่องเที่ยวลดลง ขณะที่สัดส่วนรายรับจากการขนส่งเพิ่มขึ้น โดยเป็นรายรับจากการขนส่งผู้โดยสารเพิ่มมากขึ้น สำหรับด้านรายจ่ายเป็นการจ่ายด้านบริการอื่นๆในสัดส่วนสูงสุด โดยเป็นรายจ่ายในหมวดอื่นๆ รองลงมาเป็นค่าลิขสิทธิ์ และประกันภัย ตามลำดับ ดุลบัญชีรายได้ ด้านรายได้รับยังคงมีสัดส่วนรายได้จากการจ้างงาน และรายได้จากการลงทุนไม่เปลี่ยนแปลงนัก แต่ในด้านรายจ่ายนั้นเป็นการจ่ายชำระดอกเบี้ยเงินกู้ในสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 75 ของบัญชีรายได้ด้านจ่ายทั้งหมด ในปี พ.ศ.2542

ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลต่อดุลบัญชีเดินสะพัดประกอบด้วย ดัชนีพียงเศรษฐกิจ ซึ่งใช้เป็นตัวแทนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศรายเดือน ดัชนีค่าเงินบาท ดัชนีราคาสินค้าส่งออก จำนวนคนไทยที่ไปทำงานในต่างประเทศ และอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศ โดยปัจจัยทั้งหมดข้างต้นมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงข้ามกับดุลบัญชีเดินสะพัด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว ยกเว้นจำนวนคนไทยที่ไปทำงานในต่างประเทศ

อุบลรัตน์ จันทรัมย์ (2548) ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของเงินทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ต่อเศรษฐกิจไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง FDI กับตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคในกรณีของประเทศไทย ซึ่งตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคที่ใช้ในการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ การลงทุนภาคเอกชน (Private Investment) ความต้องการในประเทศ (Domestic Demand) การส่งออก (Export) และอัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate) ทำการศึกษาโดยอาศัยเครื่องมือทางเศรษฐมิติ Granger Causality Test ซึ่งทดสอบข้อมูลเป็นรายไตรมาส และช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาระหว่างไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2536 ถึง ไตรมาส 2 ปี พ.ศ. 2547

ผลการศึกษาทางเศรษฐมิติพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ดังนี้

1. การขยายตัวของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศและการลงทุนภาคเอกชนส่งผลต่อการไหลเข้าของ FDI ซึ่งถือว่าทั้ง 2 ตัวแปรนั้นเป็นปัจจัยดึงดูด FDI ที่สำคัญ อย่างไรก็ตามการไหลเข้าของ FDI ไม่ส่งผลต่อการขยายตัวของ GDP และการลงทุนภาคเอกชน ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า สัดส่วนของ FDI ต่อ GDP และต่อการลงทุนภาคเอกชนของไทยค่อนข้างต่ำ

2. ผลทางเศรษฐมิติยังพบว่าความต้องการในประเทศ ส่งผลต่อการไหลเข้าของ FDI นั่นคือความต้องการภายในประเทศเป็นปัจจัยดึงดูด FDI ที่สำคัญ และบริษัทข้ามชาติ (Multinational Corporations: MNCs) ได้ขยายการลงทุนเพื่อเข้าใกล้ฐานลูกค้ามากขึ้น จากข้อมูลโครงการลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศที่ได้รับการส่งเสริมจาก BOI ในช่วงปี พ.ศ. 2541-พ.ศ. 2547 พบว่า FDI ไหลเข้ามาเพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศถึงร้อยละ 65 ขณะที่ส่วนที่เหลือมีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งออก

3. การไหลเข้าของ FDI ส่งผลต่อการขยายตัวของภาคส่งออกของไทย แม้ว่าข้อมูลโครงการลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศที่ได้รับการส่งเสริมจาก BOI มีเพียงร้อยละ 35 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งออก แต่ FDI ในส่วนนั้นมีส่วนสำคัญต่อภาคการส่งออกของไทยค่อนข้างมาก โดยข้อมูล FDI ในรายภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญ พบว่าหลังวิกฤติเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมที่มี FDI ไหลเข้ามามาก คือ อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักร ยานยนต์และชิ้นส่วน โลหะ และอโลหะ ซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านี้มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 38 ของยอดการส่งออกรวมในช่วงปี พ.ศ. 2545- 2547 อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ในทางเศรษฐมิติอ่อนลงมากในระยะหลัง จากข้อมูลการส่งออกของไทยที่เร่งตัวขึ้นสูงมากนับตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2546 เมื่อเทียบกับการไหลเข้าของ

FDI ส่วนหนึ่งบริษัทที่ผลิตเพื่อการ ส่งออกเหล่านั้นมีการใช้แหล่งเงินทุนจากภายในประเทศ และ กำไรสะสมแทนมากขึ้นรวมทั้งมีการขยายกำลังการผลิตในช่วงปี พ.ศ. 2543 - 2544 มาก่อนแล้ว

4. ผลทางเศรษฐกิจไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง FDI กับอัตราเงินเฟ้อของไทย

ชนนิภา มหาพัฒนาไทย (2550) ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของเงินทุนต่างประเทศต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงบทบาทของเงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิจากต่างประเทศที่มีต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งได้แบ่งเงินทุนเคลื่อนย้ายจากต่าง ประเทศออกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย เงินทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เงินกู้จากต่างประเทศ เงินลงทุนในหลักทรัพย์ และบัญชีเงินบาทของผู้มีถิ่นฐานอยู่นอกประเทศ ทำการศึกษาโดยอาศัยการประมาณค่าความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพในระยะยาว (Co-integration Relationship) และทดสอบความสัมพันธ์ในระยะสั้น (Error Correction Model: ECM) ซึ่งข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 ถึงปี พ.ศ. 2548

ผลการศึกษาพบว่า เงินทุนเคลื่อนย้ายจากต่างประเทศทั้งหมด เงินทุนเคลื่อนย้ายจากต่างประเทศ (ไม่รวมสินเชื่อการค้า และเงินทุนอื่นๆ) และเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางตรงข้าม นอกจากนี้หากมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากต่างประเทศทั้งหมด เงินทุนจากต่างประเทศ (ไม่รวมสินเชื่อการค้า และเงินทุนอื่นๆ) และเงินกู้จากต่างประเทศ ในช่วงที่ระบบเศรษฐกิจไทยมีการพัฒนาของระบบธนาคารที่ดี ย่อมส่งผลให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางเดียวกัน ส่วนทางด้านเทคโนโลยีนั้นพบว่า การถ่ายเทเทคโนโลยีที่มาจากพร้อมกับเงินทุนต่างประเทศไม่ส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ สำหรับเงินลงทุนในหลักทรัพย์และบัญชีเงินบาทของผู้มีถิ่นฐานอยู่นอกประเทศต่างก็ไม่ส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งอาจเนื่องมาจากเงินทุนทั้งสองประเภทนี้ถือว่าเป็นเงินทุนระยะสั้นหรือเพื่อหวังเข้ามาแสวงหากำไรภายในประเทศเท่านั้น

สุดา ผลเพิ่มศีลกุล (2551) ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ย และมาตรการทางการเงินที่มีต่อดุลการชำระเงินของไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงบทบาทของอัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) อัตราดอกเบี้ยของประเทศไทย อัตราดอกเบี้ยของประเทศสหรัฐฯ และมาตรการกันสำรองร้อยละ 30 ที่มีต่อดุลบัญชีเดินสะพัด โดยแยกศึกษาเป็นดุลการค้า และดุลบริการ รวมถึงดุลบัญชีเงินทุน ซึ่งแยกเป็นดุล

บัญชีการเงินที่เกิดจากการลงทุนประเภทต่างๆ ทำการศึกษาโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลรายเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2548 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2550

ผลการศึกษาทางเศรษฐมิติพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับผลการชำระเงินของไทย มีดังนี้

1. อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) นั้นมีผลต่อผลการค้า คุณบัญชีการเงินที่มาจากทำให้กู้ยืมแก่ต่างประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของคุณบัญชีการเงินที่เกิดจากสินเชื่อเพื่อการค้า แต่ความสัมพันธ์นั้นไม่เป็นไปตามสมมติฐานทั้ง 3 บัญชี ซึ่งการที่ความสัมพันธ์ของอัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) กับผลการค้านั้นไม่เป็นไปตามสมมติฐานเนื่องจากความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศไทย ส่วนการที่ความสัมพันธ์ของอัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) กับคุณบัญชีการเงินที่มาจากทำให้กู้ยืมแก่ต่างประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของคุณบัญชีการเงินที่เกิดจากสินเชื่อเพื่อการค้านั้นไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากมาจากปัญหาซับไพร์ม (Subprime) ที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐฯ

2. อัตราดอกเบี้ยประเทศไทย นั้นมีผลต่อคุณบัญชีการเงินที่มาจากเงินกู้จากต่างประเทศ คุณบัญชีการเงินที่มาจากเงินให้กู้ยืมแก่ต่างประเทศ และคุณบัญชีการเงินที่มาจากตราสารหนี้ซึ่งมีความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนอัตราดอกเบี้ยประเทศไทยนั้น มีผลต่อคุณบัญชีการเงินที่มาจากธนาคารพาณิชย์ แต่ความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

3. อัตราดอกเบี้ยประเทศสหรัฐฯ นั้นมีผลต่อคุณบัญชีการเงินที่มาจากการเงินลงทุนโดยตรงของไทยในต่างประเทศ คุณบัญชีการเงินที่มาจากเงินให้กู้ยืมแก่ต่างประเทศ คุณบัญชีการเงินที่มาจากตราสารหนี้ การเปลี่ยนแปลงของคุณบัญชีการเงินที่มาจากสินเชื่อเพื่อการค้า และคุณบัญชีการเงินที่มาจากเงินทุนอื่น ๆ

4. มาตรการกักเงินสำรองร้อยละ 30 นั้นมีผลต่อคุณบัญชีการเงินที่มาจากธนาคารแห่งประเทศไทย คุณบัญชีการเงินที่มาจากภาครัฐบาล และคุณบัญชีการเงินที่มาจากธนาคารพาณิชย์ ซึ่งมีความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนมาตรการกักเงินสำรองร้อยละ 30 นั้นมีผลต่อคุณบัญชีการเงินที่มาจากวิเทศธนกิจ และคุณบัญชีการเงินที่มาจากตราสารหนี้ แต่ความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากมาจากปัญหาซับไพร์มที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐฯ

กรณีการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ

ติม จันทวง (2539) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลการชำระเงินของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ถึงโครงสร้างของดุลการชำระเงิน และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลการชำระเงินของประเทศ สปป. ลาว ซึ่งตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ระดับราคาสินค้าทั่วไปในประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินดอลลาร์สหรัฐฯ กับเงินกีบ รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรในประเทศ อัตราเงินเฟ้อ ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น ระดับการออมภายในประเทศ และระดับการลงทุนภายในประเทศ ทำการศึกษาโดยใช้วิธีวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลรายปี ระหว่างปี พ.ศ. 2524 – 2537

ผลการศึกษาทางเศรษฐมิติพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ มีดังนี้

1. อุปสงค์การส่งออกสินค้าไปต่างประเทศ เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาสินค้าทั่วไปภายในประเทศ และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ กับเงินกีบ
2. อุปสงค์การนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศของลาว เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาสินค้าทั่วไปภายในประเทศ รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากร และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ กับเงินกีบ
3. ดุลบัญชีเดินสะพัด เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของรายได้ต่อหัวประชากร และระดับราคาสินค้าภายในประเทศ และเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ กับเงินกีบ
4. ปริมาณเงินกู้ยืมจากต่างประเทศของรัฐบาล เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการลงทุนภายในประเทศ ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น และมูลค่าสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของการออมภายในประเทศ

5. ปริมาณเงินลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราเงินเฟ้อภายในประเทศ

6. ดุลบัญชีเดินสะพัด เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนภายในประเทศ และการออมภายในประเทศ

Taeyoung (1980) ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการเติบโตของนโยบายการเงิน และดุลการชำระเงินของประเทศเกาหลี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยทางด้านนโยบายการเงิน และผลกระทบที่มีต่อดุลการชำระเงิน ทำการศึกษาโดยใช้แบบจำลอง reserve flow equation และ distributed lag model ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลรายปี ระหว่างปี ค.ศ.1963 – 1978

ผลการศึกษาพบว่า ราคาของสินค้าถูกกำหนดจากภายนอกและเป็นไปตามราคาตลาดโลก และปริมาณเงินในประเทศเกาหลีได้รับผลกระทบจากภาคเศรษฐกิจต่างๆ ที่สำคัญ คือ ภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคต่างประเทศ โดยเฉพาะภาคต่างประเทศมีความสัมพันธ์อย่างมากกับปริมาณเงินในส่วนของความต้องการถือเงินในประเทศเกาหลี พบว่า ตัวแปรต่างๆ ที่กำหนดความต้องการถือเงินเป็นไปตามทฤษฎี และผลกระทบของนโยบายการเงินที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้และราคา คือ การเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินร้อยละ 10 จะทำให้รายได้ที่แท้จริงเพิ่มขึ้น และเพิ่มสูงสุดไนไตรมาสที่ 3 สำหรับผลของการเปลี่ยนแปลงปริมาณเงินนั้นช้ามากจะเริ่มมีผลเมื่อสิ้นสุดไตรมาสที่ 4 สำหรับความสัมพันธ์ต่อดุลการชำระเงิน การเปลี่ยนแปลงรายได้และราคาจะส่งผลกระทบต่อความต้องการถือเงิน และความต้องการถือเงินจะมีความสัมพันธ์กับดุลการชำระเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ (International Reserve) ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์เป็นไปตามทฤษฎี Monetary Approach การเปลี่ยนแปลงราคาและรายได้มีผลในทางบวกต่อดุลการชำระเงิน นอกจากนี้ตัวแปรอื่นๆ ใน Reserve Flow Equation คือ ตัวคุณทวิทางการเงินและปริมาณสินเชื่อภายในประเทศ (Domestic Credit) ก็เป็นไปตามทฤษฎี

Zaidi (1985) ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการออม การลงทุน และการขาดดุลงบประมาณต่อการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดในประเทศกำลังพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการขาดดุลงบประมาณกับการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ทำการศึกษาโดยใช้วิธี

สมการถดถอยตัวแปรเดียว (Single Regression) รวมทั้งใช้วิธีการทดสอบ Causality ซึ่งช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษา คือ ปี ค.ศ. 1972-1980

ผลการศึกษาพบว่า จากการทดสอบสมการถดถอยตัวแปรเดียวนั้น การขาดดุลทั้งสองมีความสัมพันธ์กันไม่สูงนัก (R^2) แต่เมื่อทดสอบด้วย Causality ได้ผลที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ โดยมี 2 ประเทศที่ทั้งสองมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน คือ ประเทศเกาหลีใต้ และฟิลิปปินส์ ส่วนประเทศกรีซ การขาดดุลงบประมาณเป็นสาเหตุของการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ซึ่งตรงข้ามกับผลในประเทศไทยที่การขาดดุลงบประมาณไม่ได้เป็นสาเหตุให้ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุล แต่การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดทำให้ดุลงบประมาณขาดดุลด้วย และเมื่อทดสอบอัตราการเพิ่มขึ้นของการออม และการลงทุนกับดุลบัญชีเดินสะพัด ผลโดยสรุป คือ อัตราเพิ่มของการออมและการลงทุนเป็นเหตุให้ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุล แต่การขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ไม่ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราการออมและการลงทุน ส่วนของประเทศไทยก็ได้ผลสรุปคล้ายคลึงกับประเทศอื่น ๆ

Chung และคณะ (1995) ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจีนหลังจากปี ค.ศ.1978 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศจีน และศึกษาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศจีน ทำการศึกษาโดยใช้สมการถดถอยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลอนุกรมเวลารายปีในช่วงปี ค.ศ. 1958 – 1990

ผลการศึกษาพบว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศก่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจแก่ประเทศจีน คือ หากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.635 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปีถัดไป นอกจากนี้ยังพบว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทำให้เกิดผลเสียต่อสังคมและการเมือง เช่น ก่อให้เกิดความแตกต่างทางด้านรายได้ระหว่างคนในจังหวัดที่ติดทะเล กับคนในจังหวัดที่ไม่ติดทะเล หรือ ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศจีนนั้น มีบทบาทในการก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจ แต่ก่อให้เกิดความเสี่ยงทางด้านการเมือง ทั้งนี้โดยทั่วไปแล้วพบว่า ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศจีนหลังจากปี ค.ศ. 1978

Marwah and Tavakoli (2004) ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) และการนำเข้าต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและผลิตภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

ศึกษา ผลกระทบของ FDI และการนำเข้าต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและผลิตภาพของประเทศที่เป็นสมาชิกของ Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) คือ ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย ทำการศึกษาโดยอาศัยวิธีสมการถดถอยเชิงเส้นหลายตัวแปร และแบบจำลองการเติบโตทางเศรษฐกิจของสำนักนีโอคลาสสิก ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลรายปี ตั้งแต่ปี 1970 -1998

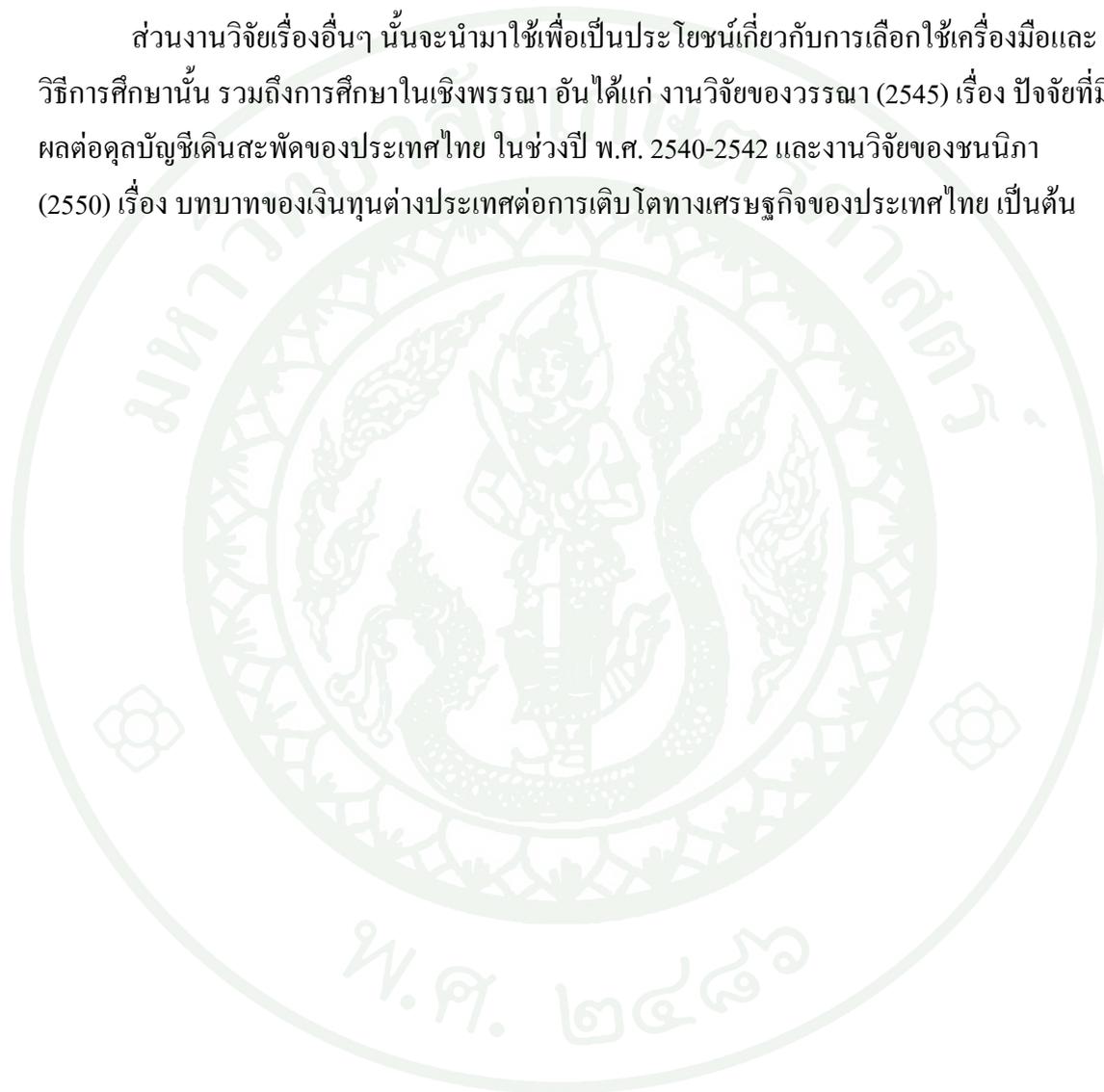
ผลการศึกษาพบว่า ทั้งเงินทุนจากต่างประเทศและการนำเข้าเป็นตัวบ่งผลกระทบต่อ การเติบโตทางเศรษฐกิจของอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย นั่นคือ สำหรับทุกๆ การเติบโตที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้เกิดการเติบโตของปริมาณทุนภายในประเทศและจากต่างประเทศเป็น 0.269 ในอินโดนีเซีย 0.333 ในมาเลเซีย 0.308 ในฟิลิปปินส์ และ 0.217 ในไทย นอกจากนี้ทุกๆ การเติบโตที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ที่สร้างโดยการเติบโตของปริมาณทุนทั้งหมดจะทำให้เกิดการเติบโตในบัญชีทุนในอินโดนีเซียประมาณร้อยละ 24.5 ในมาเลเซียร้อยละ 25.8 ในฟิลิปปินส์ร้อยละ 21.4 และในไทยร้อยละ 20.3 ถึงแม้ว่าความยืดหยุ่นการผลิตของปริมาณทุนต่างประเทศจะอยู่ในช่วง 0.044 ถึง 0.086 และการเติบโตในทุนจากต่างประเทศต่อการเติบโตในทุนภายในประเทศอยู่ระหว่างร้อยละ 20-25 ในขณะ เดียวกัน ทุกๆ การเติบโตร้อยละ 1 ในการนำเข้า จะทำให้เกิดการเติบโตในอินโดนีเซียเป็น 0.226 ในมาเลเซียเป็น 0.443 ในฟิลิปปินส์เป็น 0.287 และในไทยเป็น 0.428 ดังนั้น การเปิดประเทศจะก่อให้เกิดผลิตภาพและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ASEAN เป็นจำนวนมาก

จากการตรวจเอกสารงานวิจัยภายในประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศข้างต้น จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ เป็นแนวทางในการเลือกปัจจัยที่จะนำมารวมในการวิเคราะห์ข้อมูล และยังเป็นแนวทางในการเลือกใช้เครื่องมือในการศึกษา ซึ่งจะเลือกใช้การผสมผสานเครื่องมือจากงานวิจัยหลายๆ เล่ม และความแตกต่างสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ก็คือ การมุ่งศึกษาใน ส่วนของผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการชำระเงิน ซึ่งยังไม่มีการวิจัยใดมุ่งศึกษาในประเด็นดังกล่าวเป็นการเฉพาะ โดยงานวิจัยส่วนใหญ่ที่ได้ศึกษามานั้นจะมุ่งศึกษาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่า

แนวทางในการเลือกตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่มาจากงานวิจัยของมาลี (2538) เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย งานวิจัยของดิม จันทะวง (2539) เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลการชำระเงินของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว งานวิจัยของธีรศักดิ์ (2543) เรื่อง ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ต่อการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย: กรณีศึกษาประเทศที่สำคัญ และงานวิจัยของอุบลรัตน์ (2548) เรื่อง บทบาทของเงินทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อเศรษฐกิจไทย รวมถึงงานวิจัยของสุดา (2551) เรื่อง บทบาทของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ย และมาตรการทางการเงินที่มีต่อดุลการชำระเงินของไทย (ตารางที่ 2)

ส่วนงานวิจัยเรื่องอื่นๆ นั้นจะนำมาใช้เพื่อเป็นประโยชน์เกี่ยวกับการเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการศึกษานั้น รวมถึงการศึกษาในเชิงพรรณนา อันได้แก่ งานวิจัยของวรรณมา (2545) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2542 และงานวิจัยของชนนิภา (2550) เรื่อง บทบาทของเงินทุนต่างประเทศต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย เป็นต้น

ตารางที่ 2 สรุปประโยชน์จากการตรวจเอกสารต่อการศึกษาครั้งนี้

เรื่อง	ผลสรุปที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้
<p>มาลี (2538)</p> <p>เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การส่งออกสินค้าของไทย เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินบาทต่อเงินตราต่างประเทศ และการส่งออกลดลงเมื่อมีวิกฤตการณ์ 2. การนำเข้าสินค้าของไทย เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเติบโตของรายได้ที่แท้จริงของคนไทย วิกฤตการณ์การลดค่าเงินบาท และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของเงินบาทต่อเงินตราต่างประเทศ 3. เงินทุนเคลื่อนย้ายเข้าสู่สุทธิ เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของความแตกต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงในประเทศกับอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของต่างประเทศ และลดลงเมื่อเกิดวิกฤตการณ์การลดค่าเงินบาท
<p>ติม (2539)</p> <p>เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. อุปสงค์การส่งออก เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาสินค้าทั่วไปภายในประเทศ และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ กับเงินกีบ 2. อุปสงค์การนำเข้า เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาสินค้าทั่วไปภายในประเทศ รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากร และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ กับเงินกีบ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เรื่อง	ผลสรุปที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้
ธีรศักดิ์ (2543) เรื่อง ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย: กรณีศึกษาประเทศที่สำคัญ	การลงทุนจากต่างประเทศต่างๆ ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ ไต้หวัน และสหราชอาณาจักร มีส่วนทำให้การส่งออก และการนำเข้าของไทยเพิ่มขึ้น ส่วนการลงทุนจากฮ่องกงมีส่วนทำให้การส่งออกไปฮ่องกงเพิ่มขึ้นเท่านั้น
อุบลรัตน์ (2548) เรื่อง บทบาทของเงินทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อเศรษฐกิจไทย	การไหลเข้าของ FDI ส่งผลต่อการขยายตัวของภาคส่งออกของไทย
สุดา (2551) เรื่อง บทบาทของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ย และมาตรการทางการเงินที่มีต่อดุลการชำระเงินของไทย	<ol style="list-style-type: none"> 1. อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ) นั้นมีผลต่อดุลการค้าในทิศทางเดียวกัน 2. อัตราดอกเบี้ยประเทศไทย นั้นมีผลต่อดุลบัญชีการเงินซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของดุลบัญชีเงินทุนในทิศทางตรงกันข้าม 3. อัตราดอกเบี้ยประเทศสหรัฐฯ นั้นมีผลต่อดุลบัญชีการเงินซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของดุลบัญชีเงินทุนในทิศทางเดียวกัน

ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ทฤษฎีที่ใช้ประกอบการศึกษาในครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และแนวคิดเกี่ยวกับดุลการชำระเงิน ซึ่งมีรายละเอียดของทฤษฎีต่างๆ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ประเภทของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การลงทุนตั้งกิจการใหม่ หรือสร้างโรงงานใหม่ในต่างประเทศ การลงทุนเพื่อให้ได้กิจการเดิมที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่น และการตั้งกิจการร่วมทุน (รัตนา สายคณิต และ พุทธกาล รัชชระ, 2549)

1. การลงทุนตั้งกิจการใหม่ในต่างประเทศ

การลงทุนโดยตรงในรูปของการลงทุนตั้งกิจการใหม่หรือสร้างโรงงานใหม่ (Green-Field Investment) หมายถึง การลงทุนที่องค์กรธุรกิจต่างประเทศเข้ามาดำเนินการตั้งแต่การซื้อหรือเช่าที่ดิน การก่อสร้างอาคาร สำนักงาน หรือโรงงาน การจ้างผู้จัดการ หัวหน้าคนงาน และแรงงาน (ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนท้องถิ่น) จากนั้นจึงเปิดดำเนินการทำธุรกิจ หรือการทำการผลิตสินค้าหรือบริการ กิจการที่ตั้งขึ้นใหม่นี้เป็นกิจการสาขาของกิจการแม่ในต่างประเทศ

2. การลงทุนเพื่อให้ได้กิจการเดิมที่มีอยู่แล้ว

การลงทุนโดยตรงเพื่อให้ได้กิจการเดิมที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่น (Acquisitions Investment) หมายถึง การลงทุนโดยตรงในรูปแบบของการซื้อกิจการเดิมท้องถิ่น หรือการเข้าควบรวมกับกิจการของท้องถิ่น (Mergers and Acquisitions) การควบรวมกิจการทำได้สองวิธี กล่าวคือ วิธีแรก กิจการต่างประเทศควบรวมกับกิจการท้องถิ่นกิจการหนึ่ง แล้วยุบกิจการของท้องถิ่นนั้น แต่ตั้งกิจการใหม่ขึ้นมาแทน หรือวิธีที่สอง กิจการต่างประเทศควบรวมกิจการท้องถิ่น ซึ่งกิจการที่ควบรวมกันมีมากกว่าสองกิจการขึ้นไป และใช้ชื่อกิจการใดกิจการหนึ่ง การซื้อกิจการเดิมหรือการควบรวมกิจการเป็นกรรมวิธีที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนยุ่งยาก และต้องการผู้ที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านต่างๆ มาร่วมให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการทำข้อตกลงและสัญญาต่างๆ

3. การตั้งกิจการร่วมลงทุน

การตั้งกิจการร่วมลงทุน (Joint Ventures) หมายถึง องค์กรธุรกิจสองแห่งหรือมากกว่าตกลงทำธุรกิจร่วมกันและร่วมกันลงทุนจัดตั้งกิจการขึ้นใหม่ กิจการที่ตั้งขึ้นมาใหม่นี้เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายแยกเป็นอิสระจากกิจการเดิมโดยมีองค์กรธุรกิจที่ก่อร่วมกันเป็นเจ้าของ และแต่ละกิจการที่ร่วมเป็นเจ้าของต่างมีวัตถุประสงค์ของตนเอง แต่กิจการเหล่านั้นมีความเห็นตรงกันว่า การร่วมมือกันทำธุรกิจจะเป็นวิถีทางที่ทำให้แต่ละกิจการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของตนเองได้ดีกว่าการดำเนินธุรกิจโดยลำพังตนเอง กิจการร่วมลงทุนนี้เป็นวิธีการอย่างหนึ่งของการเป็นพันธมิตรทางธุรกิจ

ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อประเทศผู้รับทุน

ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศที่มีต่อผู้รับทุน แบ่งออกเป็น 2 แนวทาง คือ ผลได้และผลเสีย ดังนี้ (รัตนา สายคณิต และ พุทธกาล รัชชร, 2549)

ก. ผลได้ต่อประเทศผู้รับทุน

ผลได้ของการลงทุนโดยตรงต่างประเทศต่อประเทศผู้รับทุน แบ่งเป็น ผลได้ต่อดุลการชำระเงิน ผลได้ต่ออัตราการความเติบโตทางเศรษฐกิจ ผลได้ต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี และผลได้ต่อการจ้างงาน ดังนี้

1. ผลได้ต่อดุลชำระเงิน

ในประเทศที่ขาดแคลนเงินตราต่างประเทศหรือมีดุลการชำระเงินขาดดุล การลงทุนโดยตรงต่างประเทศจะช่วยให้บรรเทาปัญหาดุลการชำระเงินขาดดุลหรือทำให้ดุลชำระเงินดีขึ้นได้ในระยะแรก แต่ในระยะต่อไปจะต้องพิจารณาว่าการลงทุนโดยตรงต่างประเทศจะทำให้การส่งออกของประเทศเพิ่มขึ้นหรือไม่ หรือทำให้การนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศลดลงได้หรือไม่ หรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียเงินตราต่างประเทศที่นอกเหนือจากการนำเข้าอย่างไร ถ้าการลงทุนโดยตรงต่างประเทศทำให้การผลิตในประเทศขยายตัว และทำให้ประเทศมีความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกสูงขึ้น ประเทศจะส่งออกได้มากขึ้น หรือถ้าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นเป็นการผลิตสินค้าทดแทนสินค้านำเข้าก็จะทำให้ประเทศสามารถลดการนำเข้าสินค้าจาก

ต่างประเทศได้ คุณค่าของประเทศก็จะดีขึ้น ดังตัวอย่างเช่น การลงทุนโดยตรงของบริษัทญี่ปุ่น ในอุตสาหกรรมยานยนต์ในสหรัฐอเมริกา นอกจากจะทำให้สหรัฐอเมริกาได้เงินทุนเพิ่มขึ้นแล้วยังทำให้สหรัฐอเมริกาสามารถลดการนำเข้ารถยนต์จากญี่ปุ่นลงได้มาก คุณค่าและคุณค่าบริการซึ่งเดินสะพัดของสหรัฐอเมริกาก็ดีขึ้นกว่าเดิมมาก และถ้าผลได้จากการลงทุนโดยตรงนั้น องค์กรธุรกิจต่างประเทศได้ใช้ไปเพื่อขยายการลงทุนต่อไปอีกในประเทศผู้รับทุน โดยมีกำไรโอนผลกำไรกลับไปประเทศแม่เพียงเล็กน้อย การลงทุนโดยตรงต่างประเทศนั้นก็เลยไม่กระทบคุณค่าบริการซึ่งเดินสะพัดมากนัก คุณค่าการเงินของประเทศผู้รับทุนก็อาจจะดีขึ้น เมื่อมีการลงทุนโดยตรงต่างประเทศ

2. ผลได้ต่ออัตราความเติบโตทางเศรษฐกิจ

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศซึ่งทำให้มีการเคลื่อนย้ายเงินลงทุนไปยังประเทศผู้รับทุน จะเป็นการเสริมการออมของประเทศ ทำให้ประเทศผู้ได้รับทุนสามารถยกระดับการลงทุนได้สูงกว่าระดับการออมของประเทศ กล่าวคือ เป็นการขจัดหรือลดช่องว่างการลงทุนและการออมของประเทศ (The Investment-Saving Gap) และเนื่องจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทำให้ประเทศได้รับเงินตราต่างประเทศ จะเป็นการช่วยเพิ่มปริมาณเงินตราต่างประเทศเพื่อใช้ในการนำเข้าสินค้าที่ประเทศต้องการ โดยเฉพาะสินค้านำเข้าประเภททุน ทำให้ประเทศผู้รับทุนสามารถยกระดับการนำเข้าได้สูงกว่าระดับการส่งออกของประเทศ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจึงช่วยลดช่องว่างการนำเข้าและการส่งออกของประเทศ (The Import-Export Gap) เนื่องจากอัตราความเติบโตทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ รวมทั้งการยกระดับการลงทุนและการนำเข้าสินค้าที่จำเป็น ดังนั้นการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจึงมีส่วนสำคัญต่ออัตราความเติบโตทางเศรษฐกิจ ในกรณีที่ประเทศไทยไม่สามารถยกระดับการออมและการลงทุนในประเทศให้สูงขึ้นได้ และสามารถขยายผลผลิตและขยายการส่งออก แต่มีความจำเป็นในการนำเข้าสินค้าประเภททุน ซึ่งสามารถแสดงผลได้ของการลงทุนโดยตรงจากประเทศต่ออัตราความเติบโตทางเศรษฐกิจได้โดยอาศัยสมการความเติบโตของรายได้ตามแนวคิดของฮาร์รอดและโดมาร์ (Harrod-Domar) คือ

$$g = \frac{s + f}{k}$$

โดย g = อัตราความเติบโตของรายได้
 s = อัตราการออม (การลงทุน) ของประเทศต่อรายได้

f	=	อัตราการลงทุนจากต่างประเทศต่อรายได้
k	=	สัมประสิทธิ์ของการลงทุน (Capital Coefficient)

3. ผลได้ของการถ่ายทอดเทคโนโลยี

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ทำให้ประเทศผู้รับทุนได้รับไม่เฉพาะแต่เงินทุนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสินค้าประเภททุน อุปกรณ์ วัตถุดิบบางชนิด ความรู้ทางด้านเทคนิคการผลิต การจัดการและการบริหารบุคคล วิธีการส่งสินค้าออกและวิธีการนำเข้า และข่าวสารข้อมูลต่างๆ แม้ว่าการรับเทคโนโลยีจากต่างประเทศสามารถทำได้หลายวิธี อาทิ การซื้อเครื่องจักรจากต่างประเทศ การซื้อสิทธิบัตร การรับความช่วยเหลือทางด้านเทคโนโลยี และอาศัยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ แต่การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจะเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากประเทศผู้ลงทุนไปยังประเทศผู้รับทุน การถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ ยังเป็นการช่วยฝึกฝนแรงงานให้มีความรู้ความชำนาญ มีทักษะสูงขึ้น ความรู้ความชำนาญเหล่านี้ยังแผ่กระจายไปยังส่วนต่างๆ ของสังคมอีกด้วย โดยการถ่ายทอดหรือโดยการที่แรงงานที่ได้รับการฝึกหัดเหล่านั้นได้โยกย้ายไปทำงานกับองค์กรธุรกิจอื่นๆ ที่คนท้องถิ่นเป็นเจ้าของหรือทำธุรกิจเอง นอกจากนี้การเข้ามาของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอาจส่งผลให้ธุรกิจของประเทศจะต้องเร่งปรับปรุงพัฒนาสินค้าเพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพดีกว่าเดิม และต้นทุนผลิตต่ำลง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคภายใน ประเทศที่ได้รับบริโภคสินค้าที่มีคุณภาพสูงขึ้นและมีราคาถูกลง

4. ผลต่อการจ้างงาน

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานภายในประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลกระทบทางตรงเกิดจากการที่ชาวต่างประเทศเข้ามาลงทุนตั้งกิจการหรือ โรงงานผลิตสินค้าและบริการ ทำให้จำเป็นต้องมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นสำหรับกิจการที่ตั้งใหม่ (แต่ถ้าเป็นการลงทุนในรูปแบบซื้อกิจการเดิมที่มีอยู่แล้ว อาจไม่จำเป็นต้องมีการจ้างงานทางตรงเพิ่มขึ้นในตอนแรก) ผลกระทบทางอ้อมเกิดจากการที่การลงทุนดังกล่าวทำให้เกิดการขยายตัวในการผลิตต่อเนื่อง และทำให้ต้องมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นอีก ดังนั้นประเทศผู้รับทุนจึงมักระบุดัชนีประสงค์ข้อหนึ่งของการส่งเสริมการลงทุนคือเพื่อเพิ่มการจ้างงานของประเทศ ส่วนการลงทุนโดยตรงต่างประเทศในรูปแบบของการควบรวมกับกิจการเดิมหรือการซื้อกิจการเดิมของคนท้องถิ่น แม้ว่าในตอนแรกๆ อาจจะไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน แต่ในระยะยาวได้มีผู้ศึกษาว่าองค์กรธุรกิจที่ชาวต่างประเทศเข้ามาลงทุนเป็นเจ้าของกิจการจะทำให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นใน

อัตราที่สูงกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของการจ้างงานขององค์กรธุรกิจท้องถิ่น และองค์กรธุรกิจต่างประเทศมีแนวโน้มจ่ายค่าจ้างแรงงานในอัตราที่สูงกว่าอัตราค่าจ้างขององค์กรธุรกิจของประเทศ ดังนั้น การลงทุนโดยตรงของต่างประเทศจึงไม่เพียงแต่ทำให้การจ้างงานของประเทศผู้รับทุนเพิ่มขึ้นเท่านั้น แต่ยังทำให้อัตราค่าจ้างสูงขึ้นด้วย ซึ่งจะเป็นผลดีต่อแรงงานของประเทศมากขึ้น

แต่การลงทุนโดยตรงต่างประเทศจะช่วยเพิ่มการจ้างงานโดยตรงมากน้อยเท่าใด ยังต้องขึ้นอยู่กับรูปแบบของเทคโนโลยีที่กิจการต่างประเทศนำมาใช้ด้วย ถ้าเป็นเทคโนโลยีแบบใช้ปัจจัยทุนมากกว่าใช้ปัจจัยแรงงาน เป็นเทคโนโลยีระดับสูงที่จำกัดวงแคบอยู่เฉพาะการผลิตบางประเภท และไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานที่มีทักษะสูงทำการผลิตร่วมกับปัจจัยทุนแล้ว การลงทุนโดยตรงขององค์กรธุรกิจต่างประเทศมีส่วนช่วยเพิ่มการจ้างงานและผลิตภาพของแรงงานเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าเทคโนโลยีขององค์กรธุรกิจต่างประเทศเป็นเทคโนโลยีแบบใช้ปัจจัยแรงงานมากกว่าใช้ปัจจัยทุน เป็นเทคโนโลยีระดับกลางที่สามารถถ่ายทอดไปยังการผลิตต่างๆ ได้ง่ายและเป็นเทคโนโลยีที่ช่วยฝึกฝนความมีทักษะของแรงงานแล้ว การลงทุนโดยตรงของกิจการต่างประเทศก็จะมีส่วนช่วยเพิ่มการจ้างงานและผลิตภาพของแรงงานได้อย่างมาก

ข. ผลเสียต่อประเทศผู้รับทุน

ผลเสียของการลงทุนตรงจากต่างประเทศที่มีต่อประเทศผู้รับทุน ได้แก่ ผลเสียต่อดุลการชำระเงิน ผลเสียที่เกิดจากการแข่งขัน ผลเสียของการถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลเสียต่อแบบแผนการบริโภค และผลเสียทางด้านการกระจายรายได้ ดังนี้

1. ผลเสียต่อดุลการชำระเงิน

ประเทศผู้รับทุนหลายประเทศตระหนักว่า การเข้ามาลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจะทำให้ดุลชำระเงินดีขึ้นในระยะแรกๆ แต่ในระยะยาว เมื่อได้มีการคำนึงว่า องค์กรธุรกิจต่างประเทศผู้ลงทุนซึ่งสามารถแสวงหากำไรเกินปกติได้นั้น ได้โอนผลกำไรกลับคืนไปยังประเทศแม่ นอกจากผลกำไรแล้วยังมีการโอนเงินออกนอกประเทศในรูปของดอกเบี้ยเงินลงทุน ค่าเทคโนโลยี และค่าธรรมเนียมอื่นๆ อีกด้วย เงินทุนที่โอนออกไปอย่างมากและต่อเนื่องเช่นนี้จะทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเลวลง นอกจากนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอาจทำให้ประเทศต้องมีการนำเข้าสินค้ามากขึ้น เช่น วัตถุดิบ เคมีภัณฑ์ สินค้าขั้นกลาง และเครื่องจักรกลต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าจากบริษัทแม่หรือบริษัทในเครือขายต่างประเทศ ราคาสินค้าที่นำเข้าไม่ใช่

เป็นราคาที่ซื้อขายในตลาดโลกแต่เป็นราคาโอน (Transfer Prices) ที่กำหนดขึ้นเองซึ่งอาจกำหนดไว้สูงกว่าราคาขายในตลาดโลกเพื่ออำนวยความสะดวกให้บริษัทแม่ในต่างประเทศ จึงทำให้มูลค่าในการนำเข้าสูงกว่าที่ควรจะเป็นและลดการค้าขาดดุล ดังนั้น การโอนผลกำไรออกและการตั้งราคาโอนต่อสินค้านำเข้าจึงอาจทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลมากและลดการชำระเงินขาดดุลได้

ทั้งนี้ ได้มีผู้ศึกษาผลของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการชำระเงินในบางประเทศ เช่น ลาลล์ และสตรีทเทน (Lall and Streeten, 1977) ได้เคยศึกษาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงต่างประเทศที่มีต่อดุลการชำระเงินของประเทศเคนยา จาไมก้า อินเดีย อิหร่าน โคลัมเบีย และมาเลเซีย ในช่วงระหว่าง ค.ศ. 1964-1970 กิจการที่นำมาเป็นตัวอย่างในการศึกษาประกอบด้วยกิจการในรูปของบริษัทข้ามชาติ และกิจการที่ไม่อยู่ในรูปของบริษัทข้ามชาติ จากการศึกษาได้พบว่า ผลกระทบการลงทุนโดยตรงต่างประเทศที่มีต่อดุลการชำระเงินมีค่าเป็นบวก (คือ ทำให้ดุลการชำระเงินดีขึ้น) เกิดเฉพาะประเทศเคนยาเท่านั้น แต่สำหรับประเทศอื่นๆ มีค่าเป็นลบ (ดุลการชำระเงินเลวลง) นอกจากนี้ยังได้พบอีกว่า กิจการในรูปของบริษัทข้ามชาติทำให้เกิดผลลบต่อดุลการชำระเงินมากกว่ากิจการที่ไม่ได้อยู่ในรูปของบริษัทข้ามชาติ (รัตนา สายคณิต และ พุทธกาล รัชช, 2549 อ้างถึง Lall and Sand Streeten, 1977)

นักวิชาการในสหรัฐอเมริกาที่มีความสงสัยเช่นเดียวกันว่า การลงทุนโดยตรงของบริษัทญี่ปุ่นในอุตสาหกรรมยานยนต์ในสหรัฐอเมริกาจะช่วยทำให้ดุลการชำระเงินดีขึ้นอย่างที่กล่าวอ้างกันหรือไม่ เพราะบริษัทรถยนต์ญี่ปุ่นในสหรัฐอเมริกาได้นำเข้าสินค้าชั้นกลาง เช่น เครื่องยนต์ อุปกรณ์ และชิ้นส่วนจากบริษัทแม่ของตนอย่างมาก ผลของการลงทุนโดยตรงของญี่ปุ่นจึงทำให้สหรัฐอเมริกาสามารถลดการนำเข้ารถยนต์จากประเทศญี่ปุ่นได้ แต่ต้องนำเข้าสินค้าชั้นกลางเพิ่มขึ้นอย่างมาก ดังนั้น การลงทุนโดยตรงของญี่ปุ่นจึงอาจไม่ทำให้ดุลการชำระเงินของสหรัฐอเมริกาดีขึ้นมากอย่างที่ผู้สนับสนุนกล่าวอ้าง บริษัทรถยนต์ในญี่ปุ่นก็ตระหนักในข้อนี้จึงพยายามลดการนำเข้าสินค้าชั้นกลางจากญี่ปุ่นโดยหันมาใช้ชิ้นส่วนที่ผลิตในสหรัฐอเมริกาในสัดส่วนร้อยละ 75 หรือบริษัทนิสสันที่ไปลงผลิตรถยนต์ในสหราชอาณาจักรก็ยอมใช้ชิ้นส่วนที่ผลิตในสหราชอาณาจักรในสัดส่วนร้อยละ 60 และต่อมาเพิ่มขึ้นร้อยละ 80 เป็นต้น เพื่อเป็นการลดการนำเข้าสินค้าชั้นกลางจากประเทศญี่ปุ่น และช่วยทำให้ดุลการค้าและดุลการชำระเงินของสหรัฐอเมริกาดีขึ้น

นอกจากนั้นฟราย (M.J. Fry, 1996) ยังได้ศึกษาผลของการลงทุนโดยตรงต่างประเทศที่มีการออม การลงทุน การส่งออกและการนำเข้าของประเทศต่างๆ 6 ประเทศในเอเชีย ได้แก่

อินโดนีเซีย สาธารณรัฐเกาหลี มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย เขาได้สรุปผลว่าการลงทุนโดยตรงต่างประเทศส่งผลให้การลงทุนของประเทศต่างๆ นั้นเพิ่มขึ้นในระยะแรกๆ แต่ทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเลวลง อย่างไรก็ตาม เมื่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีเสถียรภาพ (คือ อัตราส่วนของการลงทุนโดยตรงต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่มีค่าคงที่) ดุลบัญชีเดินสะพัดจะดีขึ้นในระยะยาว (รัตนาศายคณิต และ พุทธกาล รัชช, 2549 อ้างถึง Maxwell J., 1996)

ดังนั้น ในที่นี้จึงสรุปได้ว่า การลงทุนโดยตรงต่างประเทศอาจจะทำให้เกิดผลเสียต่อดุลการชำระเงินได้ ซึ่งจะต้องทำการศึกษาโดยละเอียดเฉพาะรายประเทศไป

2. ผลเสียที่เกิดจากการแข่งขัน

เมื่อองค์กรธุรกิจต่างประเทศเข้ามาลงทุนประกอบธุรกิจในประเทศจะเป็นการเพิ่มการแข่งขันภายในประเทศ แต่เนื่องจากองค์กรธุรกิจต่างประเทศมีความได้เปรียบทางด้านต่างๆ อาทิ เงินทุน เทคโนโลยี และการบริหารจัดการ ทำให้สามารถผลิตสินค้าได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน ทั้งมีต้นทุนการผลิตต่ำจึงสามารถขายสินค้าในราคาต่ำ ในขณะที่ผู้ประกอบการในประเทศมีประสิทธิภาพการผลิตต่ำกว่าและต้องซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่สูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงกว่าและสินค้าที่ผลิตอาจมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน ผู้บริโภคภายในประเทศจึงสนใจซื้อสินค้าที่ผลิตโดยผู้ประกอบการต่างประเทศมากกว่า ทำให้องค์กรธุรกิจท้องถิ่นไม่สามารถขายสินค้าแข่งขันกับองค์กรธุรกิจต่างประเทศได้ ต้องสูญเสียส่วนแบ่งตลาด กำไรขององค์กรธุรกิจท้องถิ่นลดลง และเมื่อองค์กรธุรกิจท้องถิ่นไม่สามารถแข่งขันได้ ในระยะยาวองค์กรธุรกิจท้องถิ่นจะต้องเลิกกิจการทำธุรกิจและออกจากการแข่งขันไป องค์กรธุรกิจของชาวต่างประเทศก็จะมีอำนาจผูกขาดมากขึ้น ในที่สุดองค์กรธุรกิจต่างประเทศก็จะสามารถกำหนดราคาขายได้สูงกว่าราคาที่เกิดจากการแข่งขัน ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคต้องเดือดร้อนเพราะต้องซื้อสินค้าในราคาที่แพงขึ้น

การเข้ามาขององค์กรธุรกิจต่างประเทศเป็นการเพิ่มการแข่งขันในระยะแรกๆ แต่เมื่อองค์กรธุรกิจของคนท้องถิ่นไม่สามารถแข่งขันได้ ต้องประสบปัญหาขาดทุนและออกจากอุตสาหกรรมไป องค์กรธุรกิจต่างประเทศจึงกลายเป็นผู้ผูกขาดสามารถแสวงหากำไรเกินปกติในท้ายที่สุด ผลเสียข้อนี้เป็นปัญหาที่สำคัญในขณะที่องค์กรธุรกิจของคนท้องถิ่นเป็นองค์กรธุรกิจเล็กๆ จำนวนมาก มีประสิทธิภาพการผลิตและการบริหารงานค่อนข้างต่ำจึงทำให้ต้นทุนและราคาขายสินค้าค่อนข้างสูงไม่สามารถขายแข่งขันกับสินค้าขององค์กรธุรกิจต่างประเทศได้

3. ผลเสียของการถ่ายทอดเทคโนโลยี

แม้ว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทำให้ประเทศผู้รับทุนได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยที่ประเทศไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและเวลาในการคิดค้นหรือพัฒนาเทคโนโลยีขึ้นมาเองก็ตาม แต่ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์ว่า เทคโนโลยีที่ได้รับการถ่ายทอดมานั้นอาจไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของประเทศ ประเด็นนี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมากในกรณีที่ประเทศผู้รับเทคโนโลยีได้แก่ประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งสภาพแวดล้อมแตกต่างกับต่างประเทศผู้ลงทุนหรือประเทศผู้ถ่ายทอดเทคโนโลยี ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ขาดแคลนปัจจัยทุนแต่มีปัจจัยแรงงานมาก แต่เทคโนโลยีที่ได้รับการถ่ายทอดผ่านการลงทุนโดยตรงจากประเทศพัฒนาแล้วเป็นเทคโนโลยีที่ใช้ปัจจัยทุนที่มากกว่าแรงงาน เทคโนโลยีดังกล่าวจึงอาจไม่ทำให้ประเทศสามารถบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจต่างๆ เช่น ลดปัญหาการว่างงาน ลดการว่างงานแอบแฝงในการเกษตร ลดความเสมอภาคในการกระจายรายได้ นอกจากนี้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีไปยังส่วนอื่นๆ ภายในประเทศก็ทำได้ค่อนข้างจำกัดด้วย เพราะปัญหาสำคัญคือการขาดแคลนเงินทุนและกำลังคนที่มีความรู้และทักษะ

4. ผลเสียต่อแบบแผนการบริโภค

การเข้ามาองค์กรธุรกิจต่างประเทศเพื่อทำการผลิตสินค้าต่างๆ ภายในประเทศนั้นจะกระทบแบบแผนการบริโภคของประเทศ คือ

ก. กระตุ้นให้การบริโภคของประเทศเพิ่มขึ้น เพราะเมื่อองค์กรธุรกิจเข้ามาทำการผลิตในประเทศ สามารถทำให้เข้าถึงและอยู่ใกล้ตลาดภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น รู้ความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศเป็นอย่างดี สามารถพัฒนาสินค้าให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศได้มากขึ้น และมีกลยุทธ์ต่างๆ ในการส่งเสริมการจำหน่าย จึงกระตุ้นให้การบริโภคของประเทศเพิ่มขึ้นได้มากกว่ากรณีองค์กรธุรกิจต่างประเทศส่งออกสินค้าเข้าไปขายในประเทศนั้น

ข. ทำให้การเลียนแบบการบริโภคของต่างประเทศ สินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศโดยองค์กรธุรกิจของต่างประเทศมักจะสินค้าชนิดเดียวกันกับที่ผลิตขายในประเทศผู้ลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สินค้าอุตสาหกรรมที่ผลิตขึ้นเพื่อทดแทนสินค้านำเข้าของประเทศผู้รับทุน ซึ่งสินค้าอุตสาหกรรมเหล่านั้นหลายชนิดอาจจะเป็นสินค้าที่ไม่เหมาะสมกับฐานะการบริโภคของประเทศ เช่น เป็นสินค้าที่ผ่อนแรงหรือประหยัดการใช้งาน ทั้งที่ๆ ประเทศมีแรงงานมาก หรือเป็นสินค้าที่ไม่

จำเป็นต่อการบริโภค หรือเป็นสินค้าใหม่ๆที่ทำให้อุปนิสัยในการบริโภคของประเทศเปลี่ยนแปลงไป จึงเป็นการเลียนแบบการบริโภคของต่างประเทศไม่คำนึงถึงฐานะและสภาพแวดล้อมของประเทศ

ค. ทำให้ต้องมีการโยกย้ายปัจจัยการผลิตอื่นๆในประเทศมาร่วมทำการผลิตสินค้าและบริการเพื่อการบริโภคของคนบางกลุ่มในประเทศ เช่น คนที่มีรายได้หรือมีฐานะทางเศรษฐกิจดี ซึ่งคนเหล่านี้เป็นชนกลุ่มน้อยในสังคม แต่ทำให้การผลิตสินค้าสำหรับคนกลุ่มใหญ่ที่มีรายได้ต่ำอาจจะต้องลดลง เพราะขาดแคลนปัจจัยการผลิต

5. ผลเสียต่อการกระจายรายได้

ในกรณีที่การลงทุนจากต่างประเทศเป็นการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมหรือภาคเศรษฐกิจที่ใช้ปัจจัยทุนมากกว่าใช้ปัจจัยแรงงาน และทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรทุนในประเทศเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้แรงงาน จะส่งผลให้ราคาของปัจจัยทุนแพงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับราคาค่าจ้างแรงงาน เจ้าของปัจจัยทุนจึงได้รับประโยชน์สูงกว่าแรงงาน การเข้ามาของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจึงเป็นที่ชื่นชอบของนายทุน ซึ่งตรงกันข้ามกับความรู้สึกที่คนทั่วไปมักคิดว่า นายทุนในประเทศมักจะต่อต้านการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และถ้าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นไม่ทำให้อุปสงค์ต่อการจ้างงานเพิ่มขึ้น หรือยังทำให้อุปสงค์ต่อการจ้างงานลดลงด้วยแล้ว การจ้างงานและค่าจ้างจะลดลงซึ่งเป็นผลเสียต่อแรงงาน การเข้ามาของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจึงทำให้การกระจายรายได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่เป็นผลดีต่อนายทุนมากขึ้น แต่อาจไม่เป็นผลดีต่อแรงงานของประเทศ

6. ผลเสียต่ออธิปไตยของชาติ

การเข้ามาลงทุนโดยตรงขององค์กรธุรกิจต่างประเทศไม่ว่าจะอยู่ในรูปของกิจการใหม่ ซึ่งเป็นกิจการในเครือข่ายหรือกิจการสาขาของกิจการแม่ในต่างประเทศ หรือการซื้อกิจการเดิมของท้องถิ่นนั้นก็ตาม ทำให้รัฐบาลของผู้รับทุนบางประเทศหวาดเกรงว่าประเทศจะต้องสูญเสียอธิปไตยของชาติและอิสรภาพทางเศรษฐกิจ เพราะการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญต่างๆของกิจการสาขาเหล่านั้นจะต้องอาศัยอยู่ภายใต้การตัดสินใจหรือความยินยอมของกิจการแม่ในต่างประเทศซึ่งรัฐบาลของประเทศผู้รับทุนไม่สามารถควบคุมได้

แนวคิดเกี่ยวกับดุลการชำระเงิน

ดุลการชำระเงิน (Balance of Payment: BOP) หมายถึง ผลสรุปของการทำธุรกรรมระหว่างผู้มีถิ่นฐานในประเทศกับผู้มีถิ่นฐานในต่างประเทศ ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ดังนั้น ดุลการชำระเงินจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ (Economic Flow) ในช่วงเวลาที่กำหนด โดยสะท้อนให้เห็นถึงธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสิทธิความเป็นเจ้าของ (Ownership) สิทธิในการเรียกร้อง (Claims) หรือภาระในการที่จะถูกเรียกร้อง (Liabilities) ในตัวสินค้า บริการ รายได้ สิทธิหรือหนี้สินทางการเงินกับต่างประเทศ รวมถึงธุรกรรมประเภทการโอนและบริจาค (Transfers) ระหว่างผู้มีถิ่นฐานในประเทศกับผู้มีถิ่นฐานในต่างประเทศ (วาสนา คัมพุดชา, 2543)

องค์ประกอบของดุลการชำระเงิน ได้แก่

1. ดุลบัญชีเดินสะพัด (Current Account: CA) หมายถึง ผลรวมสุทธิของดุลการค้า และดุลบริการ รายได้ เงินโอนและบริจาค ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ดุลการค้า (Trade Balance) เป็นผลต่างสุทธิระหว่างสินค้าออกกับสินค้าเข้าที่เก็บรวบรวมจากใบขนสินค้าโดยกรมศุลกากร ซึ่งแสดงถึงปริมาณและมูลค่าสินค้าที่มีการนำเข้าและส่งออกนอกราชอาณาจักร และเพื่อให้เป็นไปตามคำนิยามของดุลการชำระเงิน จึงมีการปรับสถิติบางรายการของกรมศุลกากร ได้แก่ ธุรกรรมระหว่างผู้มีถิ่นฐานในประเทศด้วยกัน เช่น สินค้าที่ได้รับเอกสิทธิ์ทางการทูต หรือสินค้าที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงความเป็นเจ้าของ เช่น สินค้าที่ส่งไปซ่อมแซม สินค้าที่นำเข้ามาชั่วคราว สินค้าตัวอย่าง และสินค้าเช่า เป็นต้น รวมถึงสินค้าที่มีการนำเข้าและส่งออกจริงแต่ไม่ผ่านพิธีการศุลกากร เช่น สินค้าอาหาร ไฟฟ้า และเครื่องบินพาณิชย์

1.2 ดุลบริการ (Service Account) เป็นผลต่างสุทธิที่แสดงถึงการค้าระหว่างประเทศในด้านบริการ ประกอบด้วย ค่าขนส่ง ค่าระวาง ค่าประกันภัย ค่าใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยว ค่าบริการทางธุรกิจและการเงิน รวมถึงค่าลิขสิทธิ์ เป็นต้น

1.3 รายได้ (Income) ประกอบด้วยผลตอบแทนการจ้างงาน หมายถึง รายได้ในรูปของค่าจ้าง เงินเดือนและสวัสดิการ ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน และรายได้จากการลงทุน หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้รับจากการถือครองทรัพย์สินทางการเงินในต่างประเทศ ได้แก่ ผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนโดยตรง การลงทุนในหลักทรัพย์ และการลงทุนอื่นๆ

1.4 เงินโอนและบริจาค (Current Transfers) หมายถึง เงินบริจาค หรือเงินช่วยเหลือต่างๆ ที่ผู้มีถิ่นฐานในประเทศได้รับหรือโอนให้ผู้มีถิ่นฐานในต่างประเทศซึ่งเป็นธุรกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิทธิความเป็นเจ้าของในทรัพยากรที่แท้จริงหรือทางการเงิน

2. ดุลบัญชีเงินทุน (Capital and Finance Account: KA)

บัญชีเงินทุน หมายถึง ธุรกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินทางการลงทุนโดยตรง (Direct Investment) การลงทุนในหลักทรัพย์ (Portfolio Investment) และการลงทุนอื่นๆ (Other Investment) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 เงินลงทุนโดยตรง หมายถึง ธุรกรรมการลงทุนซึ่งมีเสถียรภาพที่ผู้ลงทุนที่มีถิ่นฐานในประเทศหนึ่งมีต่อธุรกิจที่มีถิ่นฐานในอีกประเทศหนึ่ง โดยผู้ลงทุนมีส่วนในการบริหารธุรกิจนั้นๆ ประกอบด้วยเงินลงทุนเรือนหุ้น และเงินกู้จากบริษัทแม่หรือบริษัทในเครือ

2.2 เงินลงทุนในหลักทรัพย์ หมายถึง ธุรกรรมเกี่ยวกับการซื้อขายตราสารทุน (Equity Securities) และตราสารหนี้ (Debt Securities) ทั้งในรูปของพันธบัตร (Bonds) ตั๋วเงิน (Notes) เครื่องมือทางการเงิน (Money Market Instruments) และตราสารอนุพันธ์ทางการเงิน (Financial Derivatives) ทั้งนี้ ยกเว้นตราสารที่จัดเป็นการลงทุนโดยตรงและทุนสำรอง

2.3 เงินทุนอื่น ๆ ประกอบด้วยเงินกู้ สินเชื่อทางการค้า เงินฝากและบัญชีลูกหนี้ และเจ้าหนี้อื่น ๆ

3. บัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศ (International Reserve Account)

ทุนสำรองระหว่างประเทศ หมายถึง สินทรัพย์ทั้งหลายที่ประเทศทั่วโลกยอมรับในการชำระหนี้ระหว่างกัน ทุนสำรองของประเทศใด มักจะไม่รวมเงินตราสกุลของประเทศตน ทุนสำรองของประเทศจึงประกอบด้วย ทองคำ เงินตราต่างประเทศ เงินฝากที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ สิทธิถอนเงินพิเศษ SDR และหลักทรัพย์ระยะสั้น และระยะยาว

4. รายการผิดพลาดคลาดเคลื่อน (Errors & Omission หรือ Statistical Discrepancy)

รายการผิดพลาดคลาดเคลื่อน เป็นผลสืบเนื่องจากความยุ่งยากในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้การเก็บบันทึกข้อมูลรายการในดุลการชำระเงิน ไม่ครบถ้วนหรือถูกต้องทั้งหมด ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏจึงมีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง จึงจำเป็นที่จะต้องทำการปรับข้อมูลของรายการในบัญชีเหล่านั้น ด้วยรายการผิดพลาดคลาดเคลื่อนสุทธิ

ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ ประกอบด้วยบัญชีหลัก ๆ 2 บัญชี คือ ดุลบัญชีเดินสะพัด และดุลบัญชีเงินทุน ดังแสดงในแบบจำลอง ต่อไปนี้

$$B = T(e, Y) + K(r, r^*)$$

โดยที่ B = ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

T = ดุลบัญชีเดินสะพัด ซึ่งขึ้นอยู่กับอัตราแลกเปลี่ยน (e) และรายได้ประชาชาติ (Y) ซึ่งแสดงถึงความต้องการมวลรวมของประเทศ

K = ดุลบัญชีเงินทุน ซึ่งขึ้นอยู่กับส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยภายในประเทศ (r) และอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลก (r^*)

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อดุลบัญชีเดินสะพัดและดุลบัญชีเงินทุน

ปัจจัยที่มีผลต่อดุลบัญชีเดินสะพัดและดุลบัญชีเงินทุนนั้น ประกอบด้วยปัจจัยหลัก ๆ ดังนี้ (อรุณ เกียรติสาร, 2550)

1. ปัจจัยที่มีผลต่อดุลบัญชีเดินสะพัด

1.1 เงินเพื่อ การที่ประเทศหนึ่งมีอัตราเงินเฟ้อสูงกว่าอีกประเทศหนึ่งนั้น หมายความว่าประเทศที่มีเงินเฟ้อสูงกว่า โดยเปรียบเทียบจะมีราคาเปรียบเทียบเสียเปรียบ และจะทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเลวลง เนื่องจากจะมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นแต่มีการส่งออกลดลง (สมมติว่ามีความยืดหยุ่นต่อราคา)

1.2 รายได้ประชาชาติ เมื่อระดับรายได้ในประเทศหนึ่งเพิ่มขึ้นสูงกว่าในอีกประเทศหนึ่ง ประเทศนั้นจะมีรายได้แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น โดยเปรียบเทียบ จะส่งผลให้มีการบริโภคเพิ่มมากขึ้น ซึ่ง

นอกจากจะทำให้มีอุปสงค์สินค้าในประเทศเพิ่มขึ้นแล้วยังทำให้มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นด้วยนอกจากนี้ การที่มีรายได้แท้จริงเพิ่มสูงขึ้นมาก ก็อาจทำให้เกิดปัญหาเงินเฟ้อในประเทศได้เช่นกัน

1.3 อัตราแลกเปลี่ยน ถ้าค่าเงินของประเทศหนึ่งเพิ่มขึ้นโดยเปรียบเทียบ จะมีผลให้ราคาเปรียบเทียบเพิ่มขึ้น ทำให้การส่งออกของประเทศลดลง (สมมติว่ามีความยืดหยุ่นต่อราคา) ผลก็คือดุลบัญชีเดินสะพัดจะเลวลง เว้นเสียแต่จะมีการตกลงกำหนดราคาและปริมาณการค้าไว้ล่วงหน้า หรือเป็นการค้าเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่สามารถทดแทนกันได้

1.4 นโยบายของรัฐบาล รัฐบาลสามารถทำให้บัญชีเดินสะพัดเปลี่ยนแปลงได้ โดยการใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น มาตรการทางภาษี การกำหนดปริมาณนำเข้าหรือส่งออก การให้เงินอุดหนุนแก่ธุรกิจท้องถิ่น เป็นต้น มาตรการเหล่านี้จะมีผลต่อต้นทุน อุปทานสินค้านำเข้าและสินค้าส่งออก

2. ปัจจัยที่มีผลต่อดุลบัญชีเงินทุน

2.1 อัตราดอกเบี้ยเปรียบเทียบ ถ้าอัตราดอกเบี้ยเปรียบเทียบของประเทศใดสูงกว่าจะทำให้เงินทุนไหลเข้าไปในประเทศนั้นมากขึ้น จะทำให้ดุลบัญชีทุนดีขึ้น และจะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราดอกเบี้ยเปรียบเทียบของประเทศใดต่ำกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะการณ์ปัจจุบัน ซึ่งประเทศต่าง ๆ มีนโยบายปล่อยให้มีการไหลเข้าไหลออกของเงินทุนโดยเสรี

2.2 อัตราแลกเปลี่ยน ถ้ามีการคาดการณ์ว่าอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศใดจะแข็งค่าขึ้น นักลงทุนจะเข้าไปซื้อหลักทรัพย์ในประเทศนั้นเพิ่มขึ้นทำให้เกิดเงินทุนไหลเข้าเพิ่มขึ้นส่งผลให้ดุลบัญชีเงินทุนดีขึ้น เพื่อแสวงหากำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน ในขณะที่เดียวกันนักลงทุนจะพากันขายหลักทรัพย์ในประเทศที่มีการคาดการณ์ว่าค่าเงินจะอ่อนตัวลง

2.3 ภาษีรายได้จากการลงทุนในต่างประเทศ เป็นภาษีพิเศษที่เก็บจากรายได้ที่นักลงทุนในประเทศได้รับจากการเข้าไปลงทุนในต่างประเทศ เป็นการยับยั้งการส่งเงินทุนไปลงทุนนอกประเทศ การมีภาษีเช่นนี้จะเป็นการควบคุมให้มีการไหลออกของเงินทุนน้อยลง ทำให้ดุลบัญชีทุนดีขึ้น แต่ก็อาจได้รับการตอบโต้จากประเทศอื่น ๆ ได้เช่นกัน

แนวคิดเกี่ยวกับดุลการค้า

ดุลการค้า คือ ส่วนต่างมูลค่าของสินค้าเข้าและสินค้าออกของประเทศ ผลต่างสุทธิมีค่าเป็นบวก ก็แสดงว่ารายรับจากการขายสินค้าออกมีมูลค่ามากกว่ารายจ่ายในการสั่งซื้อสินค้าเข้า ซึ่งเรียกว่า ดุลการค้าเกินดุล (Surplus) แต่ถ้าผลต่างสุทธิมีค่าติดลบหมายความว่า รายรับจากการส่งออกมีมูลค่าน้อยกว่า รายจ่ายสั่งซื้อซึ่งเรียกว่า ดุลการค้าขาดดุล (Deficit)

จากบัญชีดุลการชำระเงินของไทย ตัวเลขมูลค่าสินค้าออกคำนวณจากราคา F.O.B. (ย่อจาก Free on Board) ซึ่งหมายถึง มูลค่าของสินค้า ณ แหล่งผลิต ส่วนตัวเลขมูลค่าสินค้าเข้าคำนวณจากราคา C.I.F. (ย่อจาก Cost Insurance and Flight) ซึ่งหมายถึง มูลค่าของสินค้าเมื่อถึงมือผู้สั่งซื้อปลายทางหรือเท่ากับราคา F.O.B. บวกด้วยค่าระวางและค่าประกันภัย ด้วยเหตุนี้ ตัวเลขมูลค่าสินค้าเข้าที่ปรากฏอยู่ในบัญชีดุลการชำระเงินของไทย จึงเป็นตัวเลขที่สูงกว่ามูลค่าที่แท้จริงของสินค้าเข้า เพราะได้บวกค่าระวางและค่าประกันภัยเข้าไว้ด้วย

ในการคำนวณผลต่างมูลค่าของสินค้าเข้าและสินค้าออก ควรใช้ราคาแบบเดียวกัน (เช่น แบบ F.O.B.) จึงจะได้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องตามทฤษฎี มิฉะนั้นแล้วในกรณีที่สินค้าออกมีมูลค่ามากกว่าสินค้าเข้า ผลลัพธ์ที่ได้จะมีค่าต่ำกว่าความเป็นจริง ส่วนในกรณีที่สินค้าออกมีมูลค่าน้อยกว่าสินค้าเข้า ผลลัพธ์จะมีค่าสูงกว่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตามปกตินิยมคำนวณตามตัวเลขที่ปรากฏอยู่ซึ่งมีระบบราคาต่างกัน เพราะสะดวกและรวดเร็ว เป็นตัวเลขที่ทางการพิมพ์เผยแพร่ ไม่ต้องไปคำนวณตัวเลขเองซึ่งยุ่งยากมาก

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งออกและนำเข้า

ฟังก์ชันสินค้าออก

การที่ประเทศจะสามารถส่งสินค้าออกไปจำหน่ายในต่างประเทศได้มากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ อุปสงค์ของผู้ซื้อในต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ (Exchange Rate) ระดับราคาในประเทศ ปริมาณการผลิตภายในประเทศ นโยบายการค้าของประเทศ และนโยบายการค้าของต่างประเทศ เป็นต้น ถ้าผู้ซื้อในต่างประเทศมีอุปสงค์ต่อสินค้าของประเทศค่อนข้างสูง เงินตราของประเทศ 1 หน่วยแลกเปลี่ยนตราต่างประเทศได้น้อย (เช่น 1 บาท = 3.3 เซนต์) ระดับราคาในประเทศค่อนข้างต่ำ ปริมาณการผลิตภายในประเทศมีมากเกินไป

ต้องการบริโภคภายในประเทศ นโยบายการค้าของประเทศส่งเสริมการส่งออก และนโยบายการค้าของต่างประเทศไม่กีดกันการนำเข้า เป็นต้น จะมีผลทำให้ประเทศสามารถส่งออกสินค้าไปขายต่างประเทศได้มาก มูลค่าสินค้าออกจะสูงตามไปด้วย อย่างไรก็ตามในที่นี้ จะสมมติให้ตัวแปรเหล่านี้คงที่ ซึ่งได้แก่ อุปสงค์ของผู้ซื้อในต่างประเทศ ปริมาณการผลิตในประเทศ นโยบายการค้าของประเทศและนโยบายการค้าของต่างประเทศ ดังนั้น มูลค่าสินค้าออกจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่สำคัญ 2 ตัวแปร ได้แก่ ระดับราคาในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยน นั่นคือ ฟังก์ชันมูลค่าสินค้าออก คือ (รัตน สหายคณิต, 2542)

$$x = x(P, e); \quad \partial x / \partial P < 0, \quad \partial x / \partial e < 0$$

โดยที่	x	=	มูลค่าสินค้าออกที่แท้จริง
	P	=	ระดับราคา
	e	=	อัตราแลกเปลี่ยน

จากสมการดังกล่าว แสดงว่า มูลค่าสินค้าออกขึ้นอยู่กับระดับราคาในประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยน ถ้าระดับราคาในประเทศเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น มูลค่าสินค้าออกจะลดลง เพราะผู้ส่งออกจะลดการส่งออกและนำสินค้านั้นมาขายในประเทศแทน หรือการส่งออกต้องลดลง เพราะไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าออกของประเทศอื่นได้ และถ้าเงินตราของประเทศ 1 หน่วยแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราต่างประเทศได้มากขึ้น (เช่น 1 บาท = 5 เซนต์) มูลค่าสินค้าออกจะลดลง เนื่องจากสินค้าออกจะมีราคาแพงในสายตาของผู้ซื้อชาวต่างประเทศจึงทำให้ส่งออกได้น้อยลง

ในทางตรงกันข้าม ถ้าระดับราคาในประเทศลดต่ำลง หรือเงินตราของประเทศแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศได้น้อยลง มูลค่าการส่งออกที่แท้จริงจะสูงขึ้นด้วย

ฟังก์ชันสินค้าเข้า

การที่ประเทศจะนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศมากน้อยเท่าใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ อาทิเช่น อุปสงค์ของคนภายในประเทศที่มีต่อสินค้าต่างประเทศ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ระดับราคาในประเทศ และนโยบายการค้าของประเทศ เป็นต้น ถ้าคนภายในประเทศมีอุปสงค์ต่อสินค้าต่างประเทศค่อนข้างสูง ซึ่งอาจเนื่องมาจากระดับรายได้ประชาชาติสูงขึ้น หรือเงินตราของประเทศ 1 หน่วยแลกเปลี่ยนเป็นเงินตราต่างประเทศได้มาก ระดับราคาในประเทศ

ค่อนข้างสูง และนโยบายการค้าของประเทศค่อนข้างเป็นนโยบายการค้าเสรี สิ่งเหล่านี้จะมีผลทำให้ประเทศนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศค่อนข้างสูง มูลค่าสินค้านำเข้าจึงค่อนข้างสูงตามไปด้วย อย่างไรก็ตามในที่นี่จะสมมติให้นโยบายการค้าของประเทศคงที่ ดังนั้น มูลค่าสินค้านำเข้าจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่สำคัญ 3 ตัวแปร อันได้แก่ ระดับรายได้ประชาชาติที่แท้จริง ระดับราคา และอัตราแลกเปลี่ยน นั่นคือ ฟังก์ชันมูลค่าสินค้านำเข้า คือ

$$m = m(y, P, e); \quad \partial m / \partial y > 0, \partial m / \partial P > 0, \partial m / \partial e > 0$$

โดยที่	m	=	มูลค่าสินค้านำเข้าที่แท้จริง
	y	=	ระดับรายได้ประชาชาติที่แท้จริง
	P	=	ระดับราคา
	e	=	อัตราแลกเปลี่ยน

จากสมการดังกล่าว แสดงว่า มูลค่าสินค้านำเข้าขึ้นอยู่กับระดับรายได้ประชาชาติที่แท้จริง ระดับราคา และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ ซึ่งถ้าระดับรายได้ประชาชาติที่แท้จริงสูงขึ้น มูลค่าการนำเข้าจะสูงขึ้นด้วย หรือถ้าระดับราคาในประเทศสูงขึ้น มูลค่าการนำเข้าก็จะสูงขึ้น เพราะจะมีการนำเข้าสินค้าต่างประเทศซึ่งมีราคาถูกกว่าเข้ามาจำหน่ายในประเทศมากขึ้น หรือถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ให้เงินตราของประเทศแลกเงินตราต่างประเทศได้มากขึ้น สินค้านำเข้าจะมีราคาถูกลง จึงทำให้มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น

ในทางตรงกันข้าม ถ้าระดับรายได้ประชาชาติที่แท้จริงลดลง หรือระดับราคาในประเทศต่ำลง หรืออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางให้เงินตราของประเทศแลกเงินตราต่างประเทศได้น้อยลง มูลค่าการนำเข้าจะลดลงด้วย

วิธีการทางเศรษฐมิติ

ก่อนการประมาณค่าแบบจำลอง Multiple Regression ด้วยวิธี OLS ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของการศึกษาในครั้งนี้จะมีการทดสอบข้อมูลที่จะนำมาใช้ทำการศึกษาก่อน เนื่องจากข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลอนุกรมเวลาทางด้านเศรษฐศาสตร์มหภาค ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์ส่วนมากเชื่อว่าข้อมูลดังกล่าวส่วนใหญ่มีคุณสมบัติเป็น Non-Stationary คือ มีค่าเฉลี่ย (Mean) และความแปรปรวน

(Variance) เปลี่ยนไปตามระยะเวลา การนำเอาข้อมูลที่มีลักษณะเช่นนี้ไปวิเคราะห์จะทำให้ผลที่ได้นำไปสู่ข้อสรุปที่คลาดเคลื่อนและบิดเบือนจากข้อเท็จจริงได้

ในการทดสอบข้อมูลว่ามีคุณสมบัติ Stationary หรือไม่ จะใช้วิธี Unit Root ในการทดสอบ โดยในการทดสอบ Unit Root หากข้อมูลมีคุณสมบัติ Non-Stationary จะทำการแก้ปัญหาด้วยวิธีการ Difference เพื่อให้ข้อมูล Stationary หลังจากการทดสอบ Unit Root แล้วลำดับต่อไป คือ การประมาณค่าแบบจำลองด้วยวิธี OLS

การทดสอบ Stationary

เป็นการทดสอบว่าตัวแปรอนุกรมเวลามีความสัมพันธ์กันเองในแต่ละช่วงเวลาหรือไม่ โดยอนุกรมเวลาของตัวแปร X จะมีคุณสมบัติ Stationary ก็ต่อเมื่อ (รังสรรค์ หทัยเสรี, 2539)

- 1) ค่าเฉลี่ยมีค่าคงที่ นั่นคือ $E(X_t) = E(X_{t+m}) = \mu_x$
- 2) ความแปรปรวนมีค่าคงที่ นั่นคือ $\text{Var}(X_t) = \text{Var}(X_{t+m}) = \sigma_x$
- 3) ความแปรปรวนร่วม (Covariance) มีค่าคงที่ สำหรับทุก t, k, m โดยที่ $\mu_x, \sigma_x, \gamma_x$ เป็นค่าคงที่

นั่นคือ $\text{Cov}(X_t, X_{t+m}) = \text{Cov}(X_{t+m}, X_{t+m+k}) = \gamma_x$

โดยที่ t, k, m คือ time trend

x คือ ข้อมูลที่ศึกษา

μ คือ ค่าเฉลี่ย

σ คือ ความแปรปรวน

γ คือ ความแปรปรวนร่วม

ถ้าอนุกรมเวลาที่นำมาพิจารณาของคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งใน 3 ข้อ แสดงว่ามีคุณสมบัติ Non-Stationary ซึ่งในกรณีที่ข้อมูลมีลักษณะเป็น Non-Stationary สามารถแปลงข้อมูลให้เป็น Stationary ได้ดังนี้

1. ถ้าอนุกรมเวลามีค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา หรือถ้าอนุกรมเวลาไม่มีการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลและความแปรปรวนมีค่าคงที่ แต่ค่าเฉลี่ยเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยโพลีโนเมียลอันดับต่ำๆ ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า กระบวนการ Homogeneous ซึ่งสามารถแปลงกระบวนการประเภทนี้ให้มีคุณสมบัติ Stationary ได้ด้วยการ Difference 1 ครั้ง หรือมากกว่า แต่โดยทั่วไปในการหาผลต่างมักไม่เกิน 2 ครั้ง

2. อนุกรมเวลามีความแปรปรวนเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา การแปลงอนุกรมประเภทนี้ให้มีคุณสมบัติ Stationary มีด้วยกันหลายวิธี เช่น การแปลงด้วย $\log(I_n)$ การแปลงด้วยรากที่สอง หรือการแปลงด้วยฟังก์ชัน เป็นต้น

3. อนุกรมเวลาที่มีทั้งค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนไม่คงที่ ต้องแปลงอนุกรมเวลาให้มีความแปรปรวนคงที่ก่อน แล้วจึงแปลงค่าเฉลี่ยให้มีค่าคงที่

สำหรับการทดสอบ Stationary ของตัวแปรต่างๆ ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาเลือกใช้วิธี Unit Root tests

การทดสอบ Stationary ด้วยวิธี Unit Root

การทดสอบ Unit Root ถูกพัฒนาขึ้นโดย Dickey และ Fuller (1979) เป็นการทดสอบที่อาศัยแนวคิดพื้นฐานจากแบบจำลอง Autoregressive Model ดังนี้

$$X_t = \rho X_{t-1} + \varepsilon_t$$

โดยที่ X_t คือ ตัวแปรที่ต้องการศึกษา ซึ่งถูกกำหนดโดยตัวแปรที่เป็นของตัวเองในช่วงเวลาที่แล้ว

ρ คือ สัมประสิทธิ์ของตัวแปร (X_{t-1})

ε_t คือ Error Term

การทดสอบ Stationary จะทดสอบสัมประสิทธิ์ตัวแปรความล่าช้าของอนุกรมเวลา (ρ) โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

1. ถ้า $|\rho| < 1$ แสดงว่า X มีลักษณะที่เป็น Stationary
2. ถ้า $|\rho| \geq 1$ แสดงว่า X มีลักษณะที่เป็น Non-Stationary

โดยสมมติฐานของการทดสอบ คือ

$$H_0 : \rho = 1 \quad (\text{Non-Stationary})$$

$$H_1 : \rho < 1 \quad (\text{Stationary})$$

ถ้าการทดสอบ Unit Root ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลักได้ หรือการประมาณค่า ρ ไม่แตกต่างจาก 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า อนุกรมเวลา X_t เป็น Non-Stationary ในทางตรงข้าม ถ้าการประมาณค่า ρ น้อยกว่า 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า อนุกรมเวลา X_t เป็น Stationary

ต่อมา Dickey และ Fuller ได้เพิ่มตัวคงที่ และ Time Trend ในการอธิบาย X_t เพื่อทดสอบดูว่าตัวแปรทางเศรษฐกิจนั้นๆ อาจมีคุณสมบัติเป็น Trend Stationary หรือไม่ และเพื่อกำจัด Autocorrelation ในตัวแปรสุ่ม Schwert (1987) จึงได้ทำการเปลี่ยนแปลงตัวแปรภายใน โดยการเพิ่ม Lagged Values of first differences ของ X เพื่อให้ได้ค่า White Noise Error ที่เหมาะสม คือ $\varepsilon_t \sim N(0, \sigma_\varepsilon^2)$ และผลของ Autocorrelation อันดับสูงที่เพิ่มเข้าไป จะทำให้ Serial Correlation ของ Residuals หดไป และเรียกวิธีนี้ว่า Augmented Dickey-Fuller Test หรือ ADF Test จะได้แบบจำลอง ดังนี้

$$X_t = a + \rho X_{t-1} + \beta T + \sum_{i=1}^k \phi_i X_{t-i} + \varepsilon_t$$

- โดยที่
- a คือ ค่าคงที่
 - ρ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรล่าช้าทางเศรษฐกิจ
 - β คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของ Time Trend
 - T คือ Time Trend
 - $\sum X_{t-i}$ คือ ผลกระทบของ Autocorrelation ของ X_t ลำดับที่สูงกว่า
 - k คือ จำนวน Lagged ที่ทำให้ Error Term ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation

โดยสามารถเขียนเป็นสมการใหม่ได้เป็น

$$\Delta X_t = a + \gamma X_{t-1} + \beta T + \sum_{i=1}^k \phi_i \Delta X_{t-i} + \varepsilon_t$$

โดยที่ $\gamma = \rho - 1$

และมีสมมติฐานในการทดสอบ คือ

$$H_0 : \gamma = 0 \quad (\text{Non-Stationary})$$

$$H_1 : \gamma < 1 \quad (\text{Stationary})$$

การทดสอบว่าอนุกรมเวลา X_t เป็น Stationary หรือไม่ จะใช้ค่า t-statistics ของสัมประสิทธิ์ของตัวแปร X_{t-1} (นั่นคือ γ) ในกรณีที่ X_t มี Unit Root ค่า t-statistics ของสัมประสิทธิ์ γ จะต้องน้อยกว่าค่า Critical Value ในตารางของ Dickey-Fuller (τ -distribution) ผลที่ได้จากค่า Unit Root tests จะพบว่า อนุกรมเวลาของตัวแปร X จะ Stationary at level หรือ Integrated อันดับที่ 0 หรือเขียนในรูปสัญลักษณ์ คือ $[X_t \sim I(0)]$ ก็ต่อเมื่อสมมติฐานหลักถูกปฏิเสธ แต่ถ้าไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลักได้ ก็แสดงว่า อนุกรมเวลาของตัวแปร X จะไม่ Integrated ในอันดับที่ 0 แต่อาจจะ Integrated ในอันดับที่สูงกว่า ถ้าเรายังไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลักของ Non-Stationary ในสมการได้ ก็อาจจะทำการหา Integrated ในอันดับที่สูงเพิ่มขึ้นต่อไป จนกระทั่งพบว่า ตัวแปร X_t จะ Stationary กล่าวคือ X_t integrated ลำดับที่ d หรือเขียนในรูปสัญลักษณ์ คือ $[X_t \sim I(d)]$

สมการอยู่ในรูป ดังนี้

$$\Delta^{d+1} X_t = a + \gamma X_{t-1} + \beta T + \sum_{i=1}^k \phi_i \Delta^{d+1} X_{t-i} + \varepsilon_t$$

โดยที่ Δ^{d+1} คือ ระดับของผลต่างลำดับที่ d ของ Series

จากนั้นเมื่อได้ข้อมูลที่เป็น Stationary แล้ว ก็นำมาประมาณการด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดต่อไป

การประมาณค่าสมการถดถอยเชิงซ้อน

ทฤษฎีและแนวคิดในทางเศรษฐมิติมีรายละเอียด ดังนี้ (ไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์, 2546)

1. ลักษณะทั่วไปของสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Equation)

ตัวแบบจำลองทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่จำนวนมาก จะมีรูปแบบเป็นสมการถดถอยเชิงซ้อนซึ่งมีจำนวนตัวแปรอธิบายมากกว่าหนึ่งตัวแปรขึ้นไป โดยจะสามารถเขียนได้ดังสมการนี้

$$y = f(x_1, x_2, x_3, \dots, x_k)$$

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 x_{1i} + \beta_2 x_{2i} + \beta_3 x_{3i} + \dots + \beta_k x_{ki} + \varepsilon_i$$

2. ข้อสมมติของสมการถดถอยเชิงซ้อน

2.1 สมการตัวแบบถดถอยเชิงซ้อนนั้นจะมีลักษณะเป็นเส้นตรงหรือเชิงเส้นในตัวสัมพันธ์ ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ในสมการข้างต้น

2.2 ตัวแปรอิสระ (x) จะเป็นตัวแปรที่มีค่าแน่นอน ไม่ใช่ตัวแปรสุ่ม (Non-stochastic)

2.3 ตัวแปรอิสระ (x) นั้นๆ จะต้องเป็นอิสระซึ่งกันและกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ จะไม่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในรูปแบบเชิงเส้น (ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity)

2.4 ตัวแปรความคลาดเคลื่อนหรือตัวแปรสุ่ม (ε) จะต้องมีค่าเฉลี่ยเป็นศูนย์ มีการกระจายแบบปกติ มีความแปรปรวนของตัวแปรคลาดเคลื่อนนี้คงที่ (Homoscedasticity) และตัวแปรคลาดเคลื่อนเหล่านี้จะต้องไม่มีความสัมพันธ์กัน (No Serial Correlation) อีกด้วย ซึ่งสามารถเขียนสัญลักษณ์ ได้ดังนี้

$$1) \varepsilon_i \sim N$$

$$2) E(\varepsilon_i) = 0$$

$$3) E(\varepsilon_i^2) = \sigma^2 \quad \text{Homoscedasticity}$$

4) $E(\varepsilon_i, \varepsilon_{i-1}) = 0$ No Serial Correlation

วิธีการประมาณค่าโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

แนวความคิดของวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยด้วยวิธีการประมาณค่าแบบกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) คือ การประมาณค่าเส้นการถดถอยที่สามารถหาได้โดยการทำให้ผลบวกของกำลังสองของส่วนที่เบี่ยงเบนไปจากเส้นถดถอย (ค่าคลาดเคลื่อน: Error term ซึ่งส่วนใหญ่จะแทนด้วย e หรือ ε) (อักรพงศ์ อินทอง, 2550)

ข้อสมมติพื้นฐานของวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

การใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลอง ต้องอยู่ภายใต้ข้อสมมติพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ รวมถึงตัวคลาดเคลื่อนจะต้องเป็นแบบเส้นตรง คือ

$$y_i = \beta_0 + \beta x_i + \varepsilon_i$$

2. ตัวแปรอิสระต้องไม่ใช่ตัวแปรสุ่ม กล่าวคือ มีค่าแน่นอน (ตัวแปรอิสระจะต้องเป็น Non-Stochastic Variable)

3. ตัวแปรอิสระต้องไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นอย่างสมบูรณ์ หรือตัวแปรอิสระไม่ควรมีความสัมพันธ์เชิงเส้นกันมากเกินไป นั่นคือ $\text{Corr}(x_i, x_j) \neq 1$ ซึ่งถ้าดูจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficients) ควรมีค่าไม่เกิน 0.8 หรือไม่ควรมีปัญหา Multicollinearity

4. ตัวคลาดเคลื่อน (Error term) จะต้องมีการกระจายแบบปกติ โดยมีค่าเฉลี่ยเป็นศูนย์ และมีค่าความแปรปรวนคงที่ นั่นคือ $\varepsilon_i \sim N(0, \sigma^2)$ โดยที่ $E(\varepsilon_i) = 0$ และ $E(\varepsilon_i^2) = \sigma^2$ หรือเป็น Homoskedasticity)

5. ตัวคลาดเคลื่อนจะต้องไม่มีสหสัมพันธ์ระหว่างกันเอง หรือตัวคลาดเคลื่อนจะต้องมีการกระจายที่เป็นอิสระแก่กัน นั่นคือ $Cov(\varepsilon_i, \varepsilon_j) = E(\varepsilon_i, \varepsilon_j) = 0$ สำหรับทุกค่าที่ $i \neq j$ หรือไม่มีปัญหา Autocorrelation

6. ตัวแปรอิสระจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กับตัวคลาดเคลื่อน

แบบจำลองและสมมติฐานที่ใช้ในการศึกษา

สำหรับการศึกษาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย ประกอบด้วย 4 แบบจำลอง ซึ่งในการศึกษาได้กำหนดให้ตัวแปรอิสระต่างๆ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ดังนี้

แบบจำลองที่ 1: $EX_t = a + b_1PX_t + b_2REER_t + b_3FDI_t + b_4DUM_t + e$

โดยที่	EX	คือ	มูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศไทย (หน่วย: ล้านบาท)
	PX	คือ	ดัชนีราคาสินค้าส่งออกของประเทศไทย
	REER	คือ	ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง
	FDI	คือ	มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (หน่วย: ล้านบาท)
	DUM	คือ	ตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) แสดง ภาวะการเกิดวิกฤติค่าเงินของประเทศไทย โดยกำหนดให้ DUM = 1 ในช่วงเกิดวิกฤติค่าเงิน DUM = 0 ในช่วงที่ไม่เกิดวิกฤติค่าเงิน
	e	คือ	ค่าความคลาดเคลื่อน(Error term)
	a	คือ	ค่าคงที่
	b_1, b_2, b_3, b_4	คือ	สัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
	t	คือ	ข้อมูลของไตรมาสปัจจุบัน

ซึ่งแบบจำลองที่ 1 มีสมมติฐาน ดังนี้

1. มูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศไทย จะมีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาสินค้าส่งออกของประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ดัชนีราคาสินค้าส่งออกเป็นตัวแปรที่สะท้อนถึง

ระดับราคาของสินค้าที่ส่งออกไปยังต่างประเทศ ฉะนั้นการที่ดัชนีราคาสินค้าส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ก็แสดงถึงระดับราคาของสินค้าส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งการที่ระดับราคาสินค้าส่งออกสูงขึ้น จะส่งผลให้ปริมาณความต้องการสินค้าจากประเทศไทยลดน้อยลง ซึ่งจะส่งผลให้มูลค่าการส่งออกลดลงด้วยนั่นเอง ทั้งนี้เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial EX_t}{\partial PX_t} < 0$$

2. มูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศไทย จะมีความสัมพันธ์กับดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง ในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงสูงขึ้น จะหมายถึง ค่าเงินบาทแพงขึ้น หรือแข็งค่าขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ระดับราคาสินค้าจากประเทศไทยในสายตาของต่างชาติแพงขึ้น หรือราคาสินค้าของไทยเมื่อคิดเป็นเงินตราต่างประเทศสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การส่งออกของประเทศไทยลดต่ำลง เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial EX_t}{\partial REER_t} < 0$$

3. มูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศไทย จะมีความสัมพันธ์กับมูลค่าการลงทุนโดยตรง จากต่างประเทศทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การที่การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยสูงขึ้น จะทำให้การผลิตภายในประเทศขยายตัว และทำให้เกิดการถ่ายทอดและเรียนรู้มากขึ้น จึงส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตของประเทศดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้น และทำให้การส่งออกสินค้าเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial EX_t}{\partial FDI_t} > 0$$

4. เนื่องจากลักษณะของข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาใช้ประมาณการต้องเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา ที่มีรูปแบบ (Pattern) เดียวกันตลอดช่วงเวลาที่พิจารณา แต่จากวิกฤติค่าเงินของประเทศไทย นั้น จะส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาทเปลี่ยนแปลงไป เหตุนี้ผู้ศึกษาจึงกำหนดตัวแปรหุ่น เพื่อทำให้เกิดความต่อเนื่อง และขจัดความเบี่ยงเบนที่อาจจะเกิดขึ้นในการศึกษาโดยคาดว่าวิกฤติค่าเงินของประเทศไทย ซึ่งแทนด้วยตัวแปรหุ่น มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการส่งออกสินค้า กล่าวคือ เมื่อเกิดวิกฤติค่าเงินขึ้น ค่าเงินบาทจะอ่อนค่าลง ซึ่งจะทำให้ระดับราคาสินค้า

ส่งออกจากประเทศไทยในสายตาของชาวต่างชาติลดต่ำลง และส่งผลให้การส่งออกสินค้าของไทย ดีขึ้นตามมา โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial EX_t}{\partial DUM_t} > 0$$

แบบจำลองที่ 2: $IM_t = a + b_1 PM_t + b_2 REER_t + b_3 GDP_{t-1} + b_4 FDI_t + b_5 DUM_t + e$

โดยที่	IM	คือ	มูลค่าการนำเข้าสินค้าของประเทศไทย (หน่วย: ล้านบาท)
	PM	คือ	ดัชนีราคาสินค้านำเข้าของประเทศไทย
	REER	คือ	ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง
	GDP	คือ	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (หน่วย: ล้านบาท)
	FDI	คือ	มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (หน่วย: ล้านบาท)
	DUM	คือ	ตัวแปรหุ่น แสดง ภาวะการเกิดวิกฤติค่าเงินของประเทศไทย โดยกำหนดให้ DUM = 1 ในช่วงเกิดวิกฤติค่าเงิน DUM = 0 ในช่วงที่ไม่เกิดวิกฤติค่าเงิน
	e	คือ	ค่าความคาดเคลื่อน
	a	คือ	ค่าคงที่
b_1, b_2, b_3, b_4, b_5	คือ	สัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ	
	t	คือ	ข้อมูลของไตรมาสปัจจุบัน
	t-1	คือ	ข้อมูลของไตรมาสก่อนหน้า

ซึ่งแบบจำลองที่ 2 มีสมมติฐาน ดังนี้

1. มูลค่าการนำเข้าสินค้าของประเทศไทย จะมีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาสินค้านำเข้าในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ดัชนีราคาสินค้านำเข้าเป็นตัวที่สะท้อนถึงระดับราคาของสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ ฉะนั้นการที่ดัชนีราคาสินค้านำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ก็แสดงถึงระดับราคาของสินค้านำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเมื่อระดับราคาสินค้านำเข้าสูงขึ้น จะส่งผลให้มูลค่าการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศลดต่ำลงนั่นเอง ทั้งนี้เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial IM_t}{\partial PPM_t} < 0$$

2. มูลค่าการนำเข้าสินค้าของประเทศไทย จะมีความสัมพันธ์กับดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงสูงขึ้น จะหมายถึง ค่าเงินบาทแพงขึ้น หรือ แข็งค่าขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ระดับราคาสินค้านำเข้าต่างประเทศเมื่อคิดเป็นเงินบาทลดลงหรือถูกลง ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีความต้องการซื้อสินค้านำเข้ามากขึ้น จนทำให้มูลค่าการนำเข้าสินค้าของประเทศไทยมากขึ้น เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial IM_t}{\partial REER_t} > 0$$

3. มูลค่าการนำเข้าสินค้าของประเทศไทย จะมีความสัมพันธ์กับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในไตรมาสก่อนหน้าในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การที่มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในไตรมาสก่อนหน้าสูงขึ้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงรายได้หรือเงินที่ประชาชนมีไว้ใช้จ่ายในปัจจุบันมีมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการบริโภคสินค้าภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น และจะทำให้การนำเข้าสินค้าของประเทศไทยสูงขึ้นตามด้วย เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial IM_t}{\partial GDP_{t-1}} > 0$$

4. มูลค่าการนำเข้าสินค้าของประเทศไทย จะมีความสัมพันธ์กับมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกันหรือทิศทางตรงข้ามก็ได้ กล่าวคือ ถ้ากิจการจากต่างประเทศทำการผลิตโดยใช้ปัจจัยการผลิต (เช่น วัตถุดิบ และเทคโนโลยี เป็นต้น) จากต่างประเทศ หรือจากบริษัทแม่ในต่างประเทศ ผลก็คือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจะส่งผลให้มูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยเพิ่มขึ้น เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial IM_t}{\partial FDI_t} > 0$$

แต่หากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เข้ามา เป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมหรือกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทดแทนการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศแล้ว ผลของการลงทุนดังกล่าวจะส่งผลให้มูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยลดลง เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial IM_t}{\partial FDI_t} < 0$$

5. เนื่องจากลักษณะของข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาใช้ประมาณการต้องเป็นข้อมูลอนุกรมเวลาที่มีรูปแบบเดียวกันตลอดช่วงเวลาที่พิจารณา แต่จากวิกฤติค่าเงินของประเทศไทยนั้น จะส่งผลกระทบต่อการนำเข้าของสินค้าของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไป เหตุนี้ผู้ศึกษาจึงกำหนดตัวแปรหุ่นเพื่อทำให้เกิดความต่อเนื่อง และขจัดความเบี่ยงเบนที่อาจจะเกิดขึ้นในการศึกษา โดยคาดว่าวิกฤติค่าเงินของประเทศไทย ซึ่งแทนด้วยตัวแปรหุ่น มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการนำเข้าสินค้า กล่าวคือ เมื่อเกิดวิกฤติค่าเงินขึ้น ค่าเงินบาทจะอ่อนค่าลง ซึ่งจะทำให้ระดับราคาสินค้านำเข้าจากต่างประเทศมีระดับราคาสูงขึ้นเมื่อคิดเป็นเงินบาท และส่งผลให้การนำเข้าสินค้าของไทยลดต่ำลง โดยกำหนดค่าให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial IM_t}{\partial DUM_t} < 0$$

แบบจำลองที่ 3: $TA = a + b_1TOT_t + b_2REER_t + b_3FDI_t + b_4DUM_t + e$

โดยที่	TA	คือ	ดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทย (หน่วย: ล้านบาท)
	TOT	คือ	อัตราการค้าของประเทศไทย
	REER	คือ	ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง
	FDI	คือ	มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (หน่วย: ล้านบาท)
	DUM	คือ	ตัวแปรหุ่น แสดง ภาวะการเกิดวิกฤติค่าเงินของประเทศไทย โดยกำหนดให้

DUM = 1 ในช่วงเกิดวิกฤติค่าเงิน

DUM = 0 ในช่วงที่ไม่เกิดวิกฤติค่าเงิน

	e	คือ	ค่าความคาดเคลื่อน
	a	คือ	ค่าคงที่
	b_1, b_2, b_3, b_4	คือ	สัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
	t	คือ	ข้อมูลของไตรมาสปัจจุบัน

ซึ่งแบบจำลองที่ 3 มีสมมติฐาน ดังนี้

1. คุณค่าของประเทศไทย จะมีความสัมพันธ์กับอัตราการค้าในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การที่อัตราการค้าสูงขึ้นแสดงให้เห็นว่ามูลค่าการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการนำเข้า หรือมูลค่าการนำเข้ามีแนวโน้มลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการส่งออก ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวจะส่งผลให้มีเงินไหลเข้าประเทศมากกว่าเงินไหลออกนอกประเทศ ซึ่งจะทำให้คุณค่าของประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial TA_t}{\partial TOT_t} > 0$$

2. คุณค่าของประเทศไทย จะมีความสัมพันธ์กับดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงในทิศทางตรงกันข้ามกัน กล่าว คือ การที่ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงสูงขึ้น ก็คือ การที่ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นนั่นเอง ซึ่งจะส่งผลให้การส่งออกของประเทศลดลง เนื่องมาจากราคาสินค้าส่งออกจากประเทศไทยเมื่อคิดเป็นเงินตราต่างประเทศมีราคาสูงขึ้น ขณะที่การนำเข้าจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาสินค้านำเข้าจากต่างประเทศเมื่อคิดเป็นเงินบาทมีราคาถูกลง ด้วยเหตุผลดังกล่าวการที่ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงสูงขึ้นจึงส่งผลให้คุณค่าของประเทศไทยลดลงตามลำดับ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial TA_t}{\partial REER_t} < 0$$

3. คุณค่าของประเทศไทย อาจมีความสัมพันธ์กับมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกันหรือในทิศทางตรงกันข้ามก็ได้ กล่าวคือ ถ้าการที่การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เพิ่มสูงขึ้น เป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมหรือกิจการเพื่อการส่งออกก็จะส่งผลให้การส่งออกของประเทศเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับหากเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ช่วยลดการนำเข้าสินค้าและบริการจากต่างประเทศ ก็จะส่งผลให้คุณค่าของประเทศไทยดีขึ้นตามลำดับ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial TA_t}{\partial FDI_t} > 0$$

แต่ทั้งนี้หากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้น ดำเนินการผลิตที่ใช้ปัจจัยการผลิต (เช่น วัตถุดิบ และเทคโนโลยี เป็นต้น) จากต่างประเทศหรือจากบริษัทแม่ในต่างประเทศ เป็นหลักในการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งการนำเข้าปัจจัยการผลิตดังกล่าว จะส่งผลให้มูลค่าการนำเข้าของ

ประเทศเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ และส่งผลให้ดุลการค้าแยกลงตามลำดับ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่เช่นกัน

$$\frac{\partial TA_t}{\partial FDI_t} < 0$$

4. เนื่องจากลักษณะของข้อมูลทฤษฎีที่นำมาใช้ประมาณการต้องเป็นข้อมูลอนุกรมเวลาที่มีรูปแบบเดียวกันตลอดช่วงเวลาที่พิจารณา แต่จากวิกฤติค่าเงินของประเทศไทยนั้น จะส่งผลกระทบต่อดุลการค้าของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไป เหตุนี้ผู้ศึกษาจึงกำหนดตัวแปรหุ่นเพื่อทำให้เกิดความต่อเนื่อง และขจัดความเบี่ยงเบนที่อาจจะเกิดขึ้นในการศึกษา โดยคาดว่าวิกฤติค่าเงินของประเทศไทย ซึ่งแทนด้วยตัวแปรหุ่น มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับดุลการค้า กล่าวคือ เมื่อเกิดวิกฤติค่าเงินขึ้นนั้น ค่าเงินบาทจะอ่อนค่าลง ซึ่งเป็นผลให้ระดับราคาสินค้านำเข้าจากต่างประเทศมีระดับราคาสูงขึ้นเมื่อคิดเป็นเงินบาท และจะส่งผลให้การนำเข้าสินค้าของไทยลดต่ำลง ขณะเดียวกันการที่ค่าเงินบาทอ่อนค่านั้นก็ทำให้ระดับราคาสินค้าส่งออกจากประเทศไทยในสายตาของชาวต่างชาติถูกลง ซึ่งจะส่งผลให้การส่งออกดีขึ้น ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้จะส่งผลให้ดุลการค้าดีขึ้น เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial TA_t}{\partial DUM_t} > 0$$

แบบจำลองที่ 4: $KA_t = a + b_1INT_t + b_2REER_t + b_3PII_t + b_4SET_t + b_5FDI_t + b_6DUM_t + e$

โดยที่	KA	คือ	ดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทย (หน่วย: ล้านบาท)
	INT	คือ	ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของประเทศไทยกับอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศ (หน่วย: ร้อยละ)
	REER	คือ	ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง
	PII	คือ	ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน
	SET	คือ	ดัชนีตลาดหลักทรัพย์
	FDI	คือ	มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (หน่วย: ล้านบาท)
	DUM	คือ	ตัวแปรหุ่น แสดง ภาวะการเกิดวิกฤติค่าเงินของประเทศไทย โดยกำหนดให้
			DUM = 1 ในช่วงเกิดวิกฤติค่าเงิน

		DUM = 0 ในช่วงที่ไม่เกิดวิกฤตค่าเงิน
e	คือ	ค่าความคาดเคลื่อน
a	คือ	ค่าคงที่
$b_1, b_2, b_3, b_4, b_5, b_6$	คือ	สัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
t	คือ	ข้อมูลของไตรมาสปัจจุบัน

ซึ่งแบบจำลองที่ 4 มีสมมติฐาน ดังนี้

1. ดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทย จะมีความสัมพันธ์กับส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของประเทศไทยกับอัตราดอกเบี้ยต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การที่ส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น หมายถึง อัตราดอกเบี้ยของประเทศไทยมีระดับสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยของต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้เงินทุนไหลเข้ามายังประเทศมากขึ้น และการไหลเข้าของเงินทุนที่มากขึ้นนั้น จะส่งผลให้ดุลบัญชีเงินทุนดีขึ้น หรือปรับตัวสูงขึ้นนั่นเอง ทั้งนี้เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial KA_t}{\partial INT_t} > 0$$

2. ดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทย จะมีความสัมพันธ์กับดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การที่ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงสูงขึ้น หมายถึง ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้น จะทำให้นักลงทุนเข้ามาซื้อหลักทรัพย์ในประเทศ และแสวงหากำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนแข็งค่ามากขึ้น ซึ่งทำให้เกิดเงินทุนไหลเข้าประเทศมากขึ้น ส่งผลให้ดุลบัญชีเงินทุนดีขึ้น หรือปรับตัวสูงขึ้นนั่นเอง โดยที่กำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial KA_t}{\partial REER_t} > 0$$

3. ดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทย จะมีความสัมพันธ์กับดัชนีการลงทุนภาคเอกชนในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การที่ดัชนีการลงทุนภาคเอกชนของประเทศไทยมีค่าสูงขึ้นนั้น จะทำให้นักลงทุนชาวต่างชาติมีความเชื่อมั่นและสนใจที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เงินลงทุนไหลเข้าประเทศมากขึ้น และทำให้ดุลบัญชีเงินทุนดีขึ้น หรือปรับตัวสูงขึ้นนั่นเอง เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial KA_t}{\partial PII_t} > 0$$

4. ดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทย จะมีความสัมพันธ์กับดัชนีตลาดหลักทรัพย์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การที่ดัชนีดัชนีตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทยสูงขึ้นนั้น ทำให้นักลงทุนชาวต่างชาติสนใจเข้ามาลงทุนทั้งการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เงินลงทุนไหลเข้าประเทศมากขึ้น และทำให้ดุลบัญชีเงินทุนดีขึ้น หรือปรับตัวสูงขึ้นนั่นเอง เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial KA_t}{\partial SET_t} > 0$$

4. ดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทย จะมีความสัมพันธ์กับมูลค่าการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นส่วนประกอบของดุลบัญชีเงินทุน ฉะนั้น การเพิ่มสูงขึ้นของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ จะทำให้ดุลบัญชีเงินทุนดีขึ้น หรือสูงขึ้นนั่นเอง ทั้งนี้เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial KA_t}{\partial FDI_t} > 0$$

5. เนื่องจากลักษณะของข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาใช้ประมาณการต้องเป็นข้อมูลอนุกรมเวลาที่มีรูปแบบเดียวกันตลอดช่วงเวลาที่พิจารณา แต่จากวิกฤติค่าเงินของประเทศไทย นั้นจะส่งผลกระทบต่อความต้องการในการลงทุนทั้งจากภายใน และจากต่างประเทศให้เปลี่ยนแปลงไป เหตุนี้ผู้ศึกษาจึงกำหนดตัวแปรหุ่นเพื่อทำให้เกิดความต่อเนื่อง และขจัดความเบี่ยงเบนที่อาจจะเกิดขึ้นในการศึกษา โดยคาดว่าวิกฤติค่าเงินของประเทศไทย ซึ่งแทนด้วยตัวแปรหุ่น มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับดุลบัญชีเงินทุน กล่าวคือ เมื่อเกิดวิกฤติค่าเงินขึ้นในประเทศไทย ค่าเงินบาทจะอ่อนค่าลง ซึ่งจะส่งผลให้บัญชีเงินทุนปรับตัวลดลง เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

$$\frac{\partial KA_t}{\partial DUM_t} < 0$$

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและดุลการชำระเงิน

การศึกษาในบทนี้จะกล่าวถึง สภาพทั่วไปของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในภาพรวม รวมถึงการลงทุนโดยตรงจากประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฮองกง สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ยังกล่าวถึงสภาพทั่วไปของดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ ทั้งในส่วนของดุลบัญชีเดินสะพัด และดุลบัญชีเงินทุน รวมถึงผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการชำระเงินด้วย

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

นักเศรษฐศาสตร์หลายท่านได้ให้คำจำกัดความของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ดังนี้ (รัตนาศายคณิต, 2530: 1-3)

Caves (1971) กล่าวว่า การลงทุนโดยตรงเป็นความต้องการที่จะเข้าไปควบคุมกิจการที่ตั้งอยู่ที่ต่างประเทศแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยผู้ที่มีใช้เป็นคนพื้นเมืองของประเทศนั้น การลงทุนดังกล่าวเป็นการเคลื่อนย้ายทุน ซึ่งเป็นทุนเรือนหุ้น การประกอบการ และความรู้ทางเทคนิควิชาการ (Technological Knowledge) หรือความรู้ที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลในอุตสาหกรรม (Productive Knowledge)

Dunning (1972) กล่าวว่า การลงทุนโดยตรงมีข้อแตกต่างจากการลงทุนในหลักทรัพย์ (Portfolio) คือหน่วยลงทุน (Investment Unit) โดยปกติเป็นบริษัทธุรกิจ มีอำนาจในการควบคุมกระบวนการตัดสินใจของกิจการในหน่วยธุรกิจที่ตนเข้าไปลงทุน ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่ามีสิ่งนอกเหนือจากเงินทุนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการลงทุนโดยตรง อาจจะเข้าไปเกี่ยวข้องในการบริหารและการแนะแนวทางการใช้เทคนิควิชาการในกิจการนั้น

Kojima (1973) กล่าวว่า การลงทุนโดยตรง คือ การนำเอาเงินทุน ความชำนาญในการบริหาร ความรู้ทางเทคนิควิชาการ ไปสู่ประเทศผู้รับการลงทุน ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้มีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทางเศรษฐกิจ

Kindleberger (1996) กล่าวว่า การลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ คือ การเคลื่อนย้ายเงินทุน ระหว่างประเทศแบบหนึ่ง ซึ่งผู้เป็นเจ้าของเงินทุนจะมีส่วนในการจัดการ การเคลื่อนย้ายเงินทุนอาจ เป็นในรูปของการออกพันธบัตร การซื้อขายหลักทรัพย์ การให้สินเชื่อระยะสั้นแบบต่างๆ และใน รูปของการลงทุนโดยตรงเอง ข้อแตกต่างระหว่างการลงทุนโดยตรงกับการลงทุนในรูปแบบอื่นๆ คือ เป็นการลงทุนที่ประกอบด้วยการควบกิจการ รวมทั้งการใช้เทคนิควิชาการ กล่าวอีกนัยหนึ่งการ ลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ คือ การที่ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนประกอบกิจการ โดยมีส่วนเป็น เจ้าของและจัดการในกิจการที่เข้ามาลงทุน ในบางกรณีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอาจ ไม่ จำเป็นต้องก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายของเงินทุนระหว่างประเทศมากนัก คือ ผู้ลงทุนบางรายไม่ได้นำ เงินไปลงทุนเลย แต่กู้ยืมจากตลาดท้องถิ่นหรือนำเงินจากผลกำไรของเงินทุนที่เคยลงทุนอยู่แล้วมา ลงทุนใหม่อีก นอกจากนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอาจเป็นไปได้สองทิศทางพร้อมๆ กัน ซึ่งต่างจากการเคลื่อนย้ายเงินระหว่างประเทศแบบอื่นๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างอัตรา ดอกเบี้ย หรือการขาดแคลนเงินทุนระหว่างประเทศผู้ลงทุนกับประเทศผู้รับเงินทุน ดังนั้นการ เคลื่อนย้ายเงินทุนมักจะเป็นการเคลื่อนย้ายในทิศทางเดียว คือ จากแหล่งที่มีเงินทุนมากไปสู่แหล่งที่ มีเงินทุนน้อยกว่า

วัตถุประสงค์ของการลงทุนโดยตรงอาจแบ่งได้ 3 กรณี (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2532) คือ

1. เพื่อทดแทนการส่งสินค้าออกของประเทศผู้ลงทุน หมายถึง ประเทศผู้ลงทุนเข้าไปลงทุน ตั้งโรงงานเพื่อผลิตสินค้าในประเทศที่เป็นตลาดของตน วิธีนี้จึงเป็นการทดแทนการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ หรือทดแทนการส่งสินค้าเข้าสำหรับประเทศที่ได้รับการลงทุนดังกล่าว
2. เพื่อเพิ่มการส่งสินค้าเข้าของประเทศผู้ลงทุน การลงทุนโดยตรงมีวัตถุประสงค์เช่นนี้ มักจะเป็นการลงทุนในสินค้าประเภทที่ประเทศผู้ลงทุนสามารถผลิตได้น้อยลง หรือไม่สามารถผลิต ได้เลย จึงทำให้ต้องลงทุนผลิตสินค้านั้นในประเทศที่มีปัจจัยการผลิตต่างๆ เหมาะสม และ ประเทศผู้ลงทุนก็จะส่งสินค้านั้นจากประเทศที่ได้รับการลงทุนเข้าประเทศของตน
3. เพื่อเหตุผลอื่นๆ เช่น เข้าไปลงทุนผลิตสินค้าเพื่อจะส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศอื่นๆ เนื่องจากต้นทุนการผลิตในประเทศที่เข้าไปทำการผลิตถูกกว่าต้นทุนการผลิตในประเทศผู้ลงทุน หรืออาจจะเข้าไปลงทุนโดยมุ่งหวังผลทางการเมือง เป็นต้น

ความเป็นมาของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา รัฐบาลไทยได้เป็นผู้ริเริ่มการลงทุนโครงการอุตสาหกรรม- กรรมการเกษตร และการส่งออก เนื่องจากภาคเอกชนยังมีความอ่อนแอทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันกับความต้องการสินค้าอุตสาหกรรมจากต่างประเทศมีมากขึ้น ประเทศไทยเริ่มประสบปัญหาดุลการค้าขาดดุลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499 เป็นต้นมา รัฐบาลไทยจึงถือเป็นนโยบายหลักในการเร่งส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อเป็นการผ่อนคลายปัญหาต่างๆ ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อันได้แก่ ปัญหาความยากจน การว่างงาน ตลอดจนปัญหาการขาดดุลทางการค้า และดุลการชำระเงินของประเทศ (จักรพงษ์ ทิมจรัส, 2545 อ้างถึง วัลย์ธดา วิวัฒน์พนชาติ, 2529)

เพื่อให้การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศบรรลุผล รัฐบาลจึงได้ก่อตั้งคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2497 โดยประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. 2497 มีการใช้สิทธิประโยชน์เป็นสิ่งจูงใจให้กิจการเห็นความสำคัญและจำเป็นต้องลงทุน ต่อมาคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมมีความเห็นว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. 2497 มีบทบัญญัติไม่รัดกุมเพียงพอ ทำให้การดำเนินงานล่าช้า ไม่ดึงดูดใจเอกชนทั้งไทยและต่างประเทศมาลงทุนประกอบการอุตสาหกรรมตามเป้าหมาย จึงได้ยกเลิกและประกาศใช้ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 33 พ.ศ. 2501 แทน

การส่งเสริมการลงทุนของไทยเริ่มดำเนินการอย่างจริงจังหลังจากมีการก่อตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2503 และออกกฎหมายใหม่เรียกว่า พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2503 มีการกำหนดกิจการที่อยู่ในข่ายได้รับการส่งเสริมให้ชัดเจนขึ้น และเพื่อเป็นการให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ลงทุนมากขึ้น ได้มีการตั้ง “คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม” ขึ้น โดยมีคณะกรรมการบริหารทำหน้าที่ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนฯ

การแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนฯ ได้กระทำอีกในปี พ.ศ. 2505 จำแนกกิจการที่อยู่ในข่ายได้รับการส่งเสริมออกเป็น 3 ประเภท คือ ประเภท ก. ประเภท ข. และประเภท ค. โดยให้สิทธิประโยชน์แก่กิจการในประเภท ก. และลดหลั่นไปในประเภท ข. และ ค. ตามลำดับ

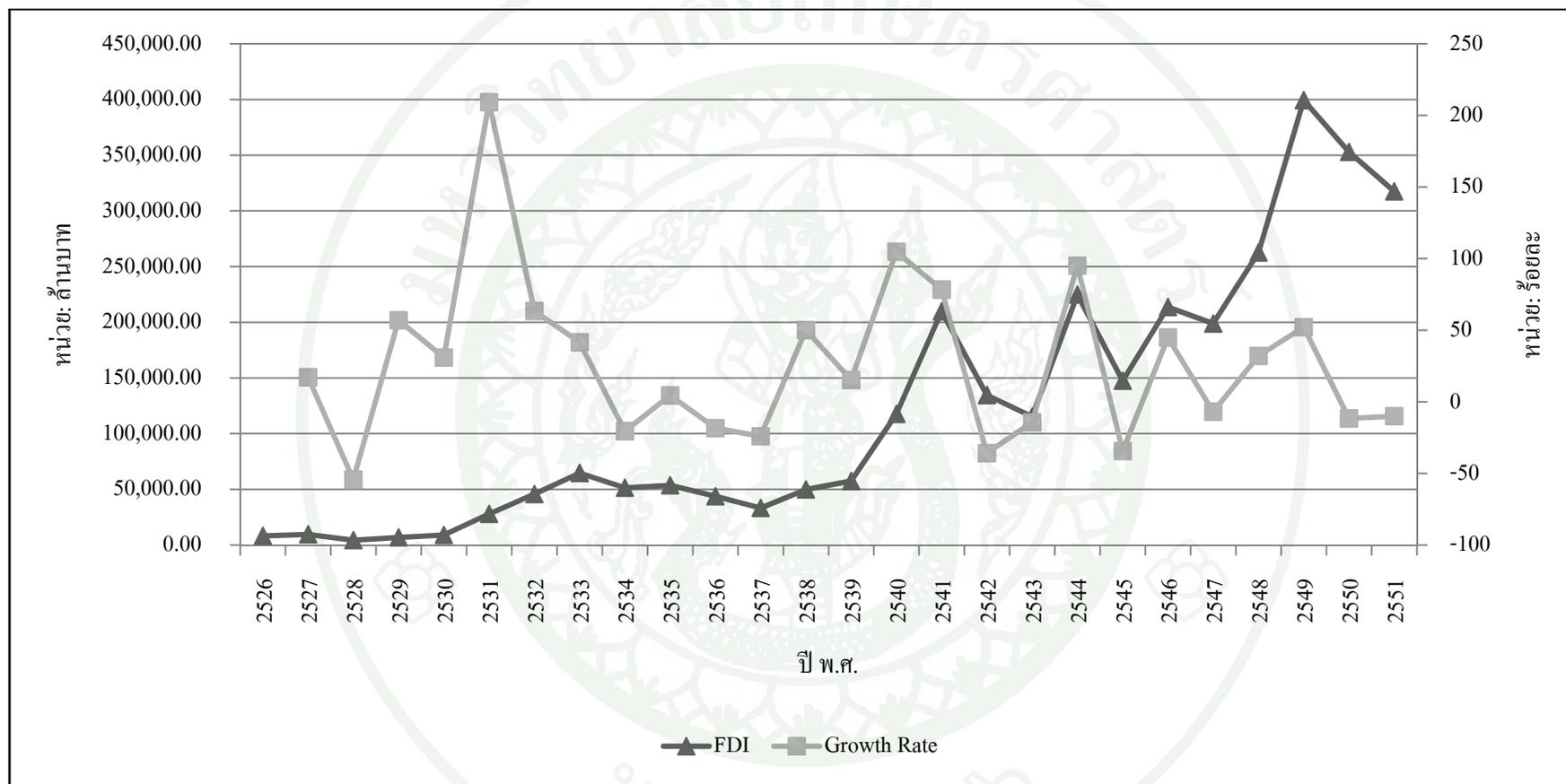
ต่อมาในปี พ.ศ. 2508 ได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมขึ้นเป็นหน่วยราชการถาวร มีฐานะเทียบเท่ากรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี และให้ยุบคณะกรรมการการบริหารที่มีอยู่เดิมเสีย พระราชบัญญัติฉบับนี้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2509

ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 227 ประกาศใช้ พ.ศ. 2515 ได้เปลี่ยนชื่อคณะกรรมการและสำนักงานใหม่ โดยตัดคำว่า “อุตสาหกรรม” ออก เนื่องจากเห็นว่ากิจการที่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการส่งเสริมมิได้รวมเฉพาะอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่ยังได้รวมเอากิจการประเภทบริการเข้าไว้ด้วย กฎหมายฉบับนี้ไม่มีการแบ่งกิจการเป็นประเภท ก. ข. และ ค. ดังเช่นกฎหมายที่ออกในปี พ.ศ. 2505 แต่ก็ยังคงมีข้อยุ่งยากในการปฏิบัติอยู่ ดังนั้นในปี พ.ศ. 2520 จึงได้มีการออกกฎหมายใหม่เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520” มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการส่งเสริมการลงทุน สิทธิและประโยชน์ที่ให้แก่ผู้ลงทุนได้กำหนดไว้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นกว่ากฎหมายฉบับที่แล้วมา นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้จัดตั้งศูนย์บริการการลงทุนขึ้น เพื่อเป็นศูนย์บริการข้อมูลการลงทุนสำหรับผู้สนใจลงทุนและผู้ลงทุนในการจัดให้ได้มาซึ่งการอนุญาตและการให้บริการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการลงทุน ซึ่งรวมถึงการอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ลงทุนในการเตรียมโครงการลงทุน การหาผู้ร่วมทุนและการดำเนินการตามโครงการลงทุน ซึ่งปัจจุบันยังคงใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้อยู่

ภาพรวมของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากตามการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกและปัจจัยต่างๆ ภายนอกประเทศ ซึ่งในช่วงปี พ.ศ. 2526 – 2530 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังมีมูลค่าไม่สูงนัก โดยในปี พ.ศ. 2526 มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิเพียง 8,225.0 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 9,638.0 ล้านบาท ในปีถัดมา แต่กลับลดลงอย่างรวดเร็วในปี พ.ศ. 2528 ซึ่งมูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากต่างประเทศมีเพียง 4,402.0 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 54.33 จากนั้นก็มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นอีก โดยมีมูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิทั้งสิ้น 9,044.0 และ 9,048.3 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2529 และ 2530 ตามลำดับ (ภาพที่ 4)

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2531 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิจึงมีมูลค่าสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเพิ่มขึ้นจาก 9,048.3 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2530 เป็น 27,964.0 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2531 หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 209.20 ซึ่งการเพิ่มขึ้นของการลงทุนโดยตรงจากประเทศดังกล่าวเกิดจาก

ภาพที่ 4 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2526 – 2551
ที่มา: จากการคำนวณ

การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจโลก และการย้ายฐานการผลิตของประเทศญี่ปุ่นและประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในทวีปเอเชียมายังประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และด้วยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงทำให้มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนมีมูลค่าสูงถึง 45,698.0 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2532

ในช่วงปี พ.ศ. 2533 – 2537 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยมีแนวโน้มชะลอตัวลง โดยในปี พ.ศ. 2534 มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิ 51,389.0 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2533 ร้อยละ 20.57 ซึ่งสาเหตุสำคัญมาจากการเกิดวิกฤติการณ์สงครามอ่าวเปอร์เซียในช่วงครึ่งหลังของปี พ.ศ. 2533 ที่ส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจโลกชะลอตัวลง และนักลงทุนชะลอการลงทุนใหม่ๆ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศผู้ลงทุนรายใหญ่ของประเทศไทยในขณะนั้น นอกจากนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยที่ชะลอตัวลงในช่วงดังกล่าว ยังมีสาเหตุมาจากการชะลอโครงการปัจจัยพื้นฐานหรือเลื่อนโครงการออกไป และขณะเดียวกันความได้เปรียบเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของการลงทุนในประเทศไทยก็ลดลงโดยเปรียบเทียบ จึงทำให้นักลงทุนหันไปลงทุนในประเทศที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า และมีตลาดภายในที่ใหญ่กว่า

ปี พ.ศ. 2538 เป็นปีที่ปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศปรับตัวสูงขึ้นอีกครั้ง โดยเฉพาะการลงทุนจากประเทศญี่ปุ่น โดยมีสาเหตุมาจากค่าเงินเยนที่แข็งค่าขึ้นทำให้นักลงทุนชาวญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2538 นี้มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิทั้งสิ้น 49,887.0 ล้านบาท หรือปรับตัวสูงขึ้นร้อยละ 50.08

หลังจากนั้นในช่วงปี พ.ศ. 2539 – 2541 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ ก็มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2539 มีมูลค่า 57,472.0 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 117,696.0 ล้านบาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ 104.79) ในปี พ.ศ. 2540 จากนั้นก็เพิ่มขึ้นเป็น 209,888.0 ล้านบาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ 78.33) ในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศดังกล่าวได้สวนทางกับสภาวะทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ในช่วงนั้นโลกกำลังเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นภาวะเศรษฐกิจถดถอยในเอเชีย การค้าโลกที่หดตัว และกำลังการผลิตที่เกินความต้องการในหลายอุตสาหกรรม แต่อย่างไรก็ตามวิกฤติเศรษฐกิจดังกล่าวที่เกิดขึ้นได้สร้างโอกาสให้กับนักลงทุนชาวต่างชาติ เนื่องจากต้นทุนในการลงทุนในสาขาของนักลงทุนต่างชาติถูกลง และการส่งเสริมการลงทุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ประกอบกับในขณะนั้นผู้ถือหุ้นเดิมในสถาบันการเงินของประเทศไทยไม่สามารถเพิ่มทุนได้อย่างเพียงพอ จึงได้มีการอนุญาตให้นักลงทุนชาวต่างชาติสามารถถือหุ้นได้มากถึงร้อยละ 49 ของ

ทุนจดทะเบียนในสถาบันการเงินไทยเป็นระยะเวลา 10 ปี และราคาหุ้นของหน่วยเศรษฐกิจภาคอื่นๆ ในขณะนั้นค่อนข้างต่ำ นักลงทุนต่างชาติจึงเข้ามาลงทุนในรูปของหุ้นเพิ่มขึ้น ด้วยปัจจัยดังกล่าวจึงสามารถดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฮอลแลนด์ และสหภาพยุโรป

ในปี พ.ศ. 2542 – 2543 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิมีแนวโน้มปรับตัวลดลง โดยในปี พ.ศ. 2542 มูลค่าของการลงทุนโดยตรงสุทธิลดลงจากปี พ.ศ. 2541 ร้อยละ 35.87 เหลือเพียง 134,592.0 ล้านบาท โดยมีสาเหตุมาจากการที่ช่วงหลังวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 นั้น การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 44 เป็นการลงทุนในรูปแบบการควบรวมกิจการ เพราะธุรกิจไทยอยู่ในช่วงขาดสภาพคล่อง รัฐบาลในช่วงนั้นจึงอนุญาตให้ต่างชาติเข้ามาซื้อหรือควบรวมกิจการกับธุรกิจที่มีปัญหาได้ ในช่วงนั้นเงินทุนจากต่างประเทศโดยเฉพาะภาคสถาบันการเงินการธนาคารจึงเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก แต่ในปีต่อๆ มาเมื่อสภาพคล่องของสถาบันการเงินหลายแห่งดีขึ้นแล้วการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เคยมีจำนวนมากในภาคสถาบันการเงินจึงลดต่ำลง ส่งผลทำให้มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิปรับตัวลดลง

สำหรับปี พ.ศ. 2544 – 2546 เศรษฐกิจของประเทศไทยเริ่มปรับตัวในทิศทางบวก แต่ปริมาณเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังมีความผันผวน กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2544 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีมูลค่าเท่ากับ 224,842.0 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2543 ร้อยละ 95.03 แต่ในปี พ.ศ. 2545 กลับลดลงร้อยละ 34.39 และปรับตัวสูงขึ้นอีกร้อยละ 44.87 ในปี พ.ศ. 2546 ตามลำดับ ทั้งนี้ผลกระทบภายนอกประเทศนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญซึ่งส่งผลให้นักลงทุนต่างชาติชะลอการลงทุน นอกจากนั้นยังมีการโยกย้ายและเปลี่ยนแปลงฐานการผลิตสู่ประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ อีกด้วย เช่น ประเทศจีน และอินเดีย เป็นต้น

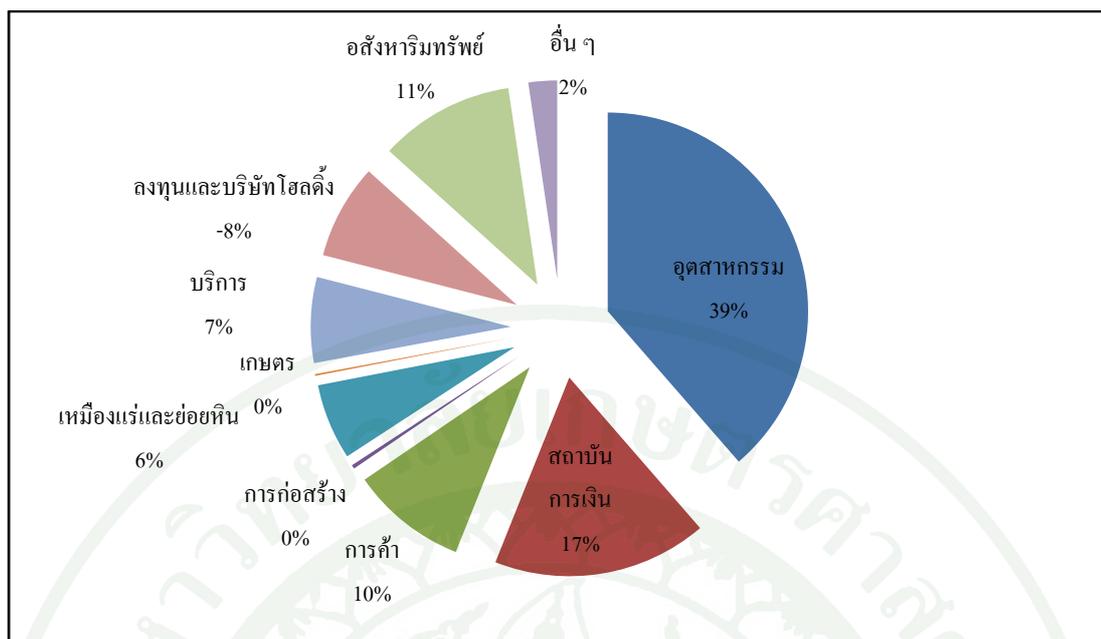
ในระหว่างปี พ.ศ. 2547 – 2549 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเริ่มปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากกรณีที่เศรษฐกิจของประเทศไทยที่ปรับตัวในทิศทางบวก กล่าวคือ จากปี พ.ศ. 2547 มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงอยู่ที่ 198,880.0 ล้านบาท ได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.04 เป็น 262,597.1 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2548 จากนั้นในปี พ.ศ. 2549 ก็ได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 52.09 เป็น 399,381.7 ล้านบาท ซึ่งมูลค่าดังกล่าวถือได้ว่าเป็นมูลค่าของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสูงที่สุดในประวัติศาสตร์ โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากกระแสการเข้าซื้อกิจการ (Acquisition) ของนักลงทุนต่างชาติ ที่เข้ามาถือหุ้นในธุรกิจขนาดใหญ่ของไทย เช่น กิจการโทรคมนาคม และการ

ขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศผู้ลงทุนรายสำคัญ คือ ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชีย (สิงคโปร์ ฮองกง ไต้หวัน และเกาหลีใต้)

ระหว่างปี พ.ศ. 2550 - 2551 พบว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทยเริ่มชะลอตัวลงตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2550 มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเท่ากับ 352,894.0 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปีก่อนร้อยละ 11.64 และต่อมาปี พ.ศ. 2551 มีมูลค่ารวม 317,535.6 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2550 ร้อยละ 10.02 เนื่องจากปัจจัยทางการเมืองและความสงบภายในประเทศ และความไม่ชัดเจนของนโยบายด้านเศรษฐกิจ ขณะที่ในระยะสั้นยังไม่มีปัจจัยสนับสนุนมากนัก นอกจากนี้การแข่งขันเพื่อดึงดูดการลงทุนของประเทศต่างๆ ก็ทวีความรุนแรงมากขึ้น

โครงสร้างการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย จำแนกตามภาคการผลิต

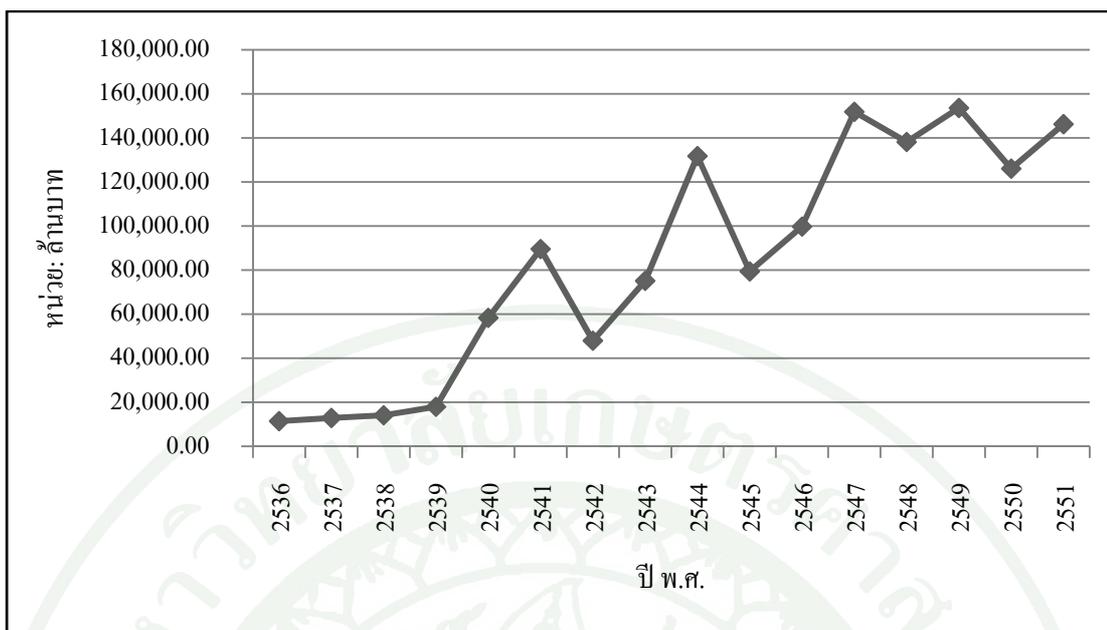
โครงสร้างการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย จำแนกตามภาคการผลิตนั้น จะเห็นได้ว่า การลงทุนจะมีการกระจายอยู่ในภาคการผลิตต่างๆ คือ อุตสาหกรรม การค้า การก่อสร้าง สถาบันการเงิน และอสังหาริมทรัพย์ แต่ภาคการผลิตที่นักลงทุนต่างชาติให้ความสนใจเข้ามาลงทุนค่อนข้างสูง คือ ภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากประเทศไทยมีความได้เปรียบในเรื่องแหล่งที่ตั้งและมีตลาดที่ค่อนข้างใหญ่ และมีปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานการผลิต เทคโนโลยี และแรงงานที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น ทำให้นักลงทุนต่างชาติมีการย้ายฐานการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมมายังประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเมื่อพิจารณาการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ แยกตามภาคการผลิตในปี พ.ศ. 2551 จะพบว่า ภาคเศรษฐกิจที่นักลงทุนให้ความสนใจเข้ามาลงทุนมากที่สุด คือ ภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 39 รองลงมาได้แก่ ภาคสถาบันการเงิน ภาคอสังหาริมทรัพย์ ภาคการค้า และภาคบริการ โดยมีสัดส่วนร้อยละ 39 ร้อยละ 17 ร้อยละ 11 ร้อยละ 10 และร้อยละ 7 ตามลำดับ (ภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 สัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ จำแนกตามภาคการผลิต ปี พ.ศ. 2551
ที่มา: จากการคำนวณ

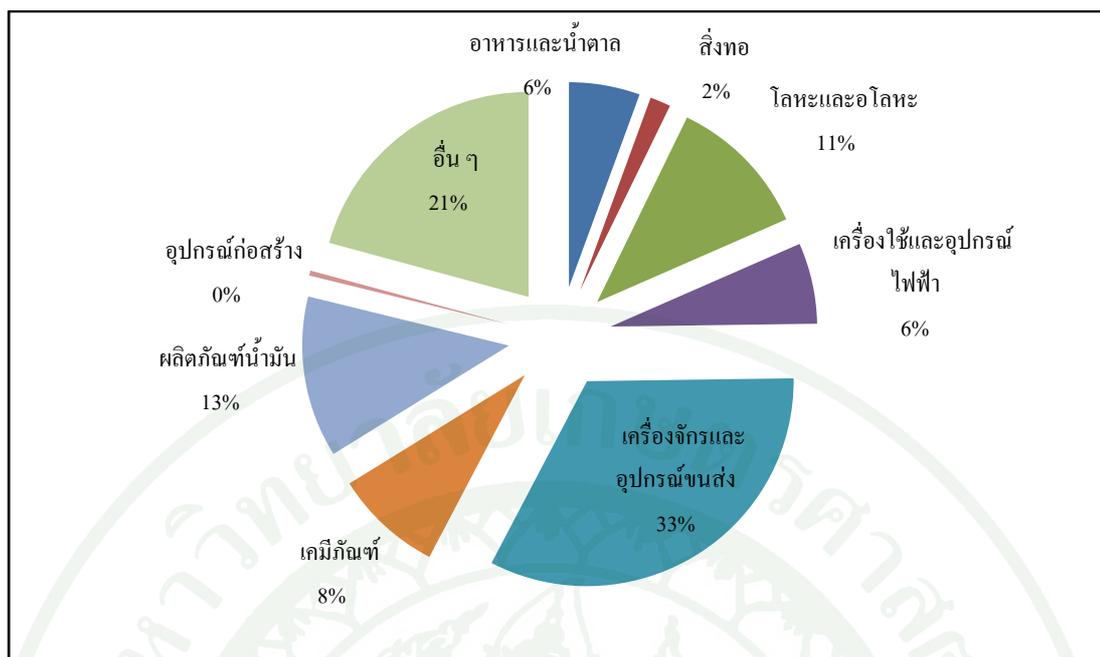
ภาคอุตสาหกรรม

ภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคเศรษฐกิจที่นักลงทุนให้ความสนใจมากที่สุด และมีมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสูงที่สุดตลอดช่วงที่พิจารณาเมื่อเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่นๆ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างมาก โดยในช่วงปี พ.ศ. 2536 – 2539 มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิมีไม่มากนัก เฉลี่ยประมาณปีละ 14,089.8 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 32 ของการลงทุนโดยตรงทั้งหมด ต่อมาระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2545 มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิในภาคอุตสาหกรรมค่อนข้างมีความผันผวน แต่มูลค่าก็ยังคงอยู่ในระดับสูงเฉลี่ยประมาณปีละ 80,352.6 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 50 ของการลงทุนโดยตรงทั้งหมด หลังจากนั้นในช่วงปี พ.ศ. 2546 – 2551 มูลค่าดังกล่าวมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ยกเว้นปี พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2550 เท่านั้นที่มีการปรับตัวลดลงเล็กน้อย ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2551 มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิภาคอุตสาหกรรมเท่ากับ 146,232.0 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 46.05 ของการลงทุนโดยตรงสุทธิทั้งหมด (ภาพที่ 6)

ภาพที่ 6 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ภาคอุตสาหกรรม ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551
ที่มา: จากการคำนวณ

ทั้งนี้จากการพิจารณาสัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศภาคอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2551 พบว่า หมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง เป็นหมวดที่มีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ หมวดผลิตภัณฑ์น้ำมัน, หมวดโลหะและอโลหะ และหมวดเคมีภัณฑ์ โดยมีสัดส่วนการลงทุนร้อยละ 33, ร้อยละ 13, ร้อยละ 11 และร้อยละ 8 ตามลำดับ (ภาพที่ 7)

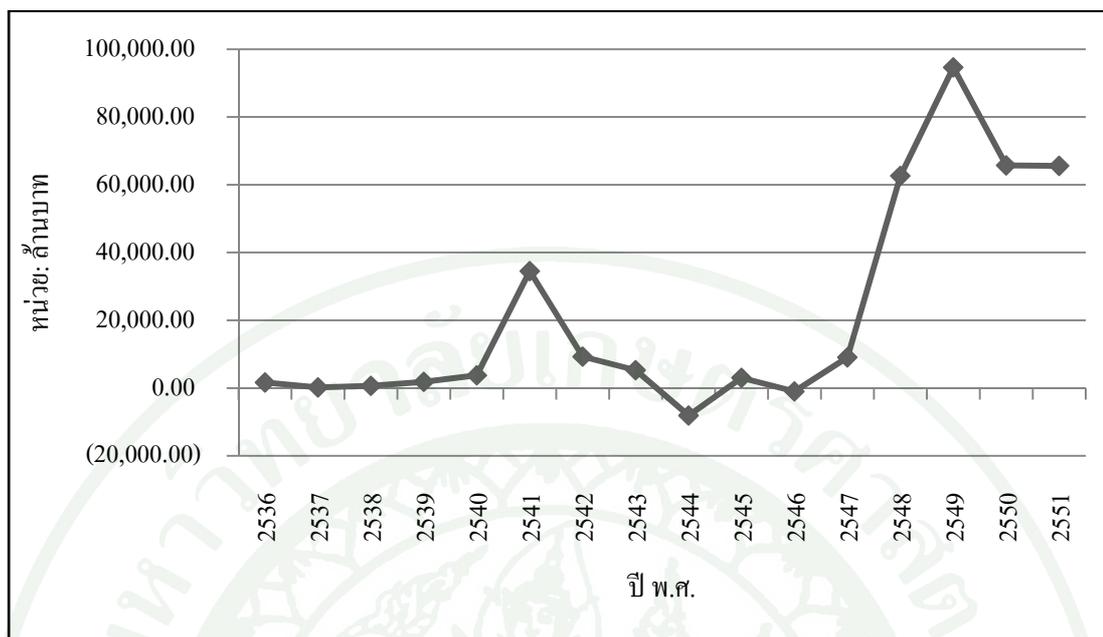

ภาพที่ 7 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ภาคอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2551

ที่มา: จากการคำนวณ

ภาคสถาบันการเงิน

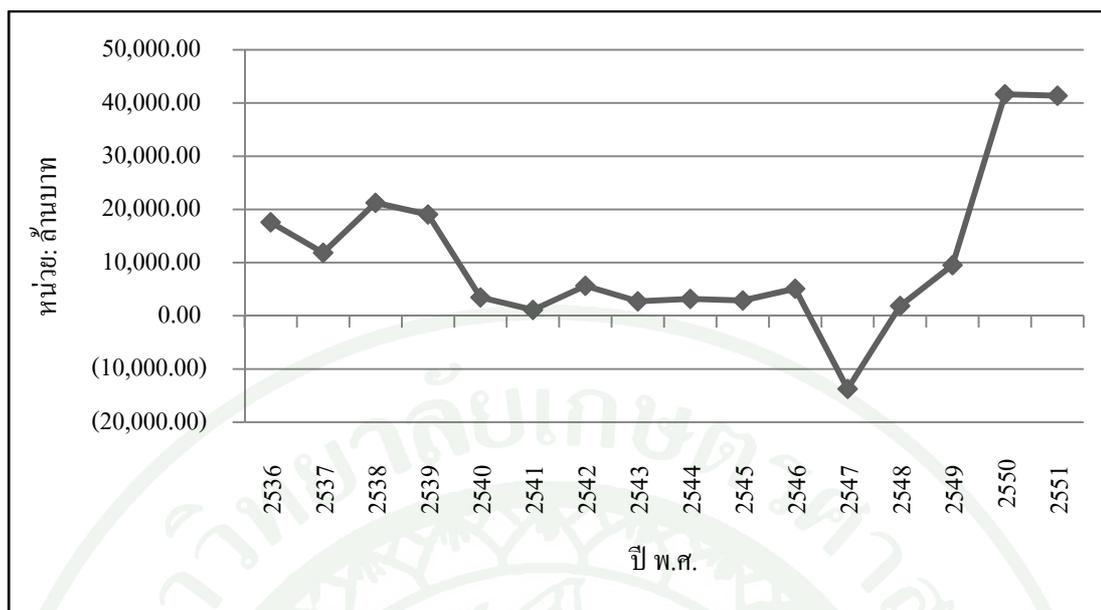
ภาคสถาบันการเงิน ก็นับว่าเป็นภาคที่นักลงทุนให้ความสนใจมากในช่วงหลัง ซึ่งจากการพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนโดยตรงสุทธิแล้ว พบว่าปี พ.ศ. 2536 – 2540 ภาคสถาบันการเงินยังไม่ค่อยได้รับความสนใจจากนักลงทุนต่างชาติ โดยมีมูลค่าเฉลี่ยเพียงปีละประมาณ 1,600 ล้านบาทเท่านั้น แต่มูลค่าการลงทุนในภาคดังกล่าวเริ่มสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าถึง 34,504.2 ล้านบาท ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่สถาบันการเงินของประเทศไทยไม่สามารถเพิ่มทุนได้อย่างเพียงพอ จึงได้มีการอนุญาตให้นักลงทุนชาวต่างชาติสามารถถือหุ้นได้มากถึงร้อยละ 49 ของทุนจดทะเบียนในสถาบันการเงินไทย และต่อมาระหว่างปี พ.ศ. 2542 – 2546 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ในภาคสถาบันการเงินก็เริ่มปรับตัวลดลงอย่างมาก จนกระทั่งขาดดุลถึง 8,130.7 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 หลังจากนั้นช่วงปี พ.ศ. 2547 – 2549 การลงทุนดังกล่าวได้ปรับตัวดีขึ้นอย่างมาก จนในปี พ.ศ. 2549 เป็นปีที่ภาคสถาบันการเงินมีมูลค่าการลงทุนโดยตรงมากที่สุด ในประวัติศาสตร์ ซึ่งมีมูลค่าเท่ากับ 94,665.7 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 23.70 ของการลงทุนโดยตรงทั้งหมดในปีนั้น และในปี พ.ศ. 2550 – 2551 มูลค่าการลงทุนโดยตรงไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง แต่ยังคงมีมูลค่าค่อนข้างสูง คือเท่ากับ 65,734.1 ล้านบาท และ 65,592.5 ล้านบาท ตามลำดับ (ภาพที่ 8)

ภาพที่ 8 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ภาคสถาบันการเงิน ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551
ที่มา: จากการคำนวณ

ภาคอสังหาริมทรัพย์

ภาคอสังหาริมทรัพย์ ก็เป็นภาคการผลิตหนึ่งที่น่าจับตามองในช่วงหลัง เนื่องจากเป็นภาคการผลิตที่เดิมมีมูลค่าการลงทุนค่อนข้างน้อย แต่มูลค่าการลงทุนเพิ่งเริ่มเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงปี พ.ศ. 2550 – 2551 ซึ่งจากการพิจารณาแนวโน้มการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2539 มูลค่าของการลงทุนโดยตรงเฉลี่ยประมาณปีละ 17,438.7 ล้านบาท แต่ต่อมาระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2546 มูลค่าการลงทุนได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง เหลือเพียงประมาณปีละ 3,449.6 ล้านบาท และลดลงอย่างมากในปี พ.ศ. 2547 จนมูลค่าการลงทุนขาดดุลถึง 13,732.9 ล้านบาท แต่ต่อมาระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2551 การลงทุนโดยตรงในภาคอสังหาริมทรัพย์เริ่มฟื้นตัวและกลับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2551 มีมูลค่าการลงทุนสุทธิถึง 41,379.8 ล้านบาท (ภาพที่ 9) ซึ่งถือเป็นภาคการผลิตที่มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงสูงเป็นอันดับที่ 3 รองจากภาคอุตสาหกรรม และภาคสถาบันการเงิน

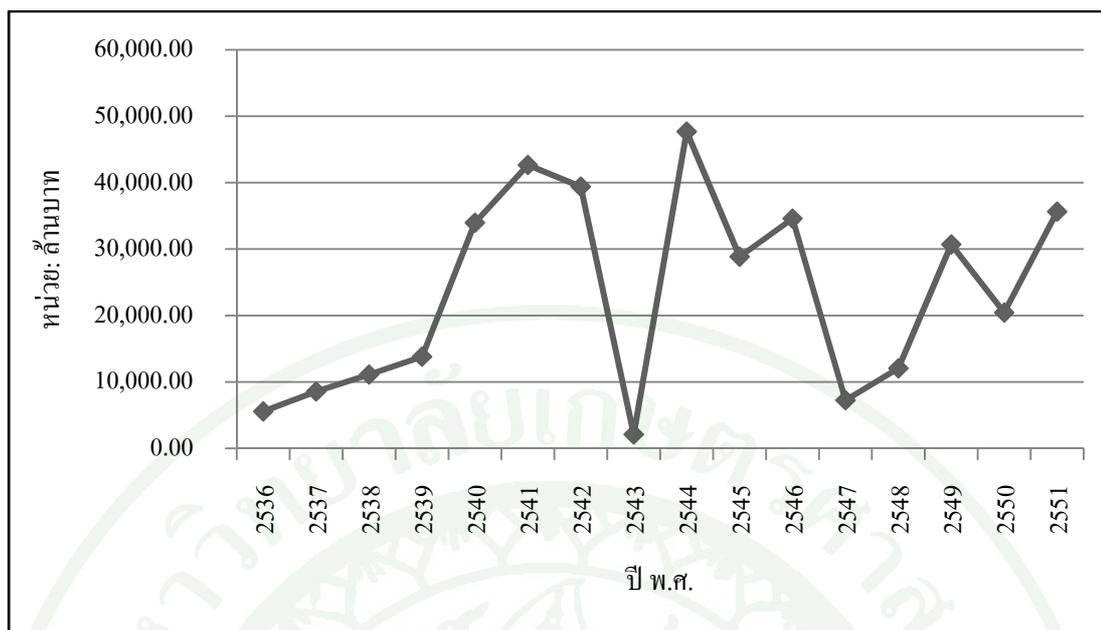

ภาพที่ 9 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ภาคอสังหาริมทรัพย์ ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551

ที่มา: จากการคำนวณ

ภาคการค้า

ภาคการค้า ก็ถือว่าเป็นภาคการผลิตที่มีมูลค่าการลงทุนที่มีความผันผวนขึ้นลงค่อนข้างมาก ซึ่งจากการพิจารณาแนวโน้มการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ พบว่า มูลค่าการลงทุนในช่วงปี พ.ศ. 2536 – 2539 มูลค่าการลงทุนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น แต่อัตราการเพิ่มยังไม่มาก โดยมีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ 9,754.2 ล้านบาท และมูลค่าการลงทุนมาเพิ่มขึ้นหรือขยายตัวอย่างมากในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2541 โดยในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าการลงทุนถึง 42,645.1 ล้านบาท ซึ่งถือเป็นภาคการผลิตที่มีมูลค่าการลงทุนสุทธิสูงเป็นอันดับที่ 2 รองจากภาคอุตสาหกรรม แต่ในปี พ.ศ. 2543 มูลค่าการลงทุนกลับหดตัวอย่างมาก เหลือเพียง 2,089.9 ล้านบาท แต่ในปี พ.ศ. 2544 ก็ได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นอีกเป็น 47,678.2 ล้านบาท จากนั้นระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2547 แนวโน้มการลงทุนในภาคการค้าเริ่มชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง แต่ได้มีการปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยในปี พ.ศ. 2548 ต่อมาระหว่างปี พ.ศ. 2549 – 2551 มูลค่าการลงทุนเริ่มปรับตัวดีขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2551 มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิอยู่ที่ 35,627.7 ล้านบาท (ภาพที่ 10)

ภาพที่ 10 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ภาคการค้า ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551

ที่มา: จากการคำนวณ

ภาคบริการ

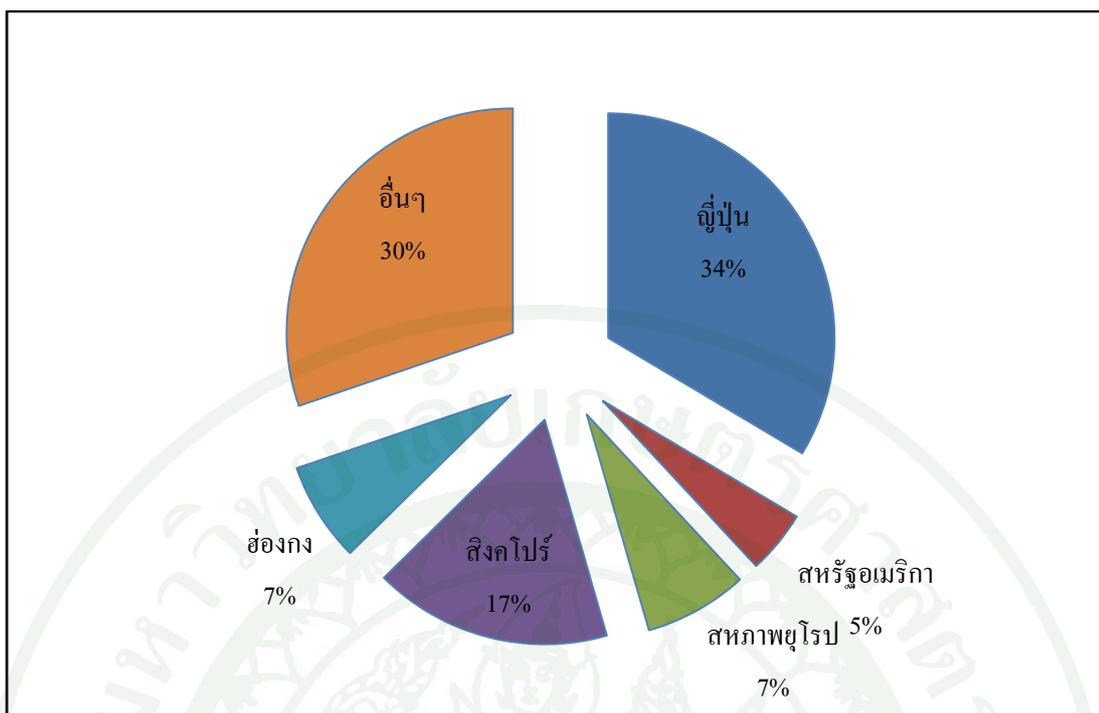
ภาคบริการ เป็นภาคการผลิตที่นักลงทุนชาวต่างชาติเริ่มให้ความสนใจในช่วงหลัง ซึ่งจากการพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ พบว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2539 นักลงทุนชาวต่างประเทศยังคงให้ความสนใจไม่มากนัก เฉลี่ยเพียงปีละ 1,804.9 ล้านบาท แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2543 มูลค่าการลงทุนเริ่มเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยมีมูลค่าถึง 18,696.8 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2543 แต่การลงทุนดังกล่าวกลับลดลงอย่างมากในปี พ.ศ. 2544 เหลือเพียง 6,846.0 ล้านบาท และก็เพิ่มขึ้นเป็น 32,006.8 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2545 ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2546 – 2548 มูลค่าการลงทุนเริ่มชะลอตัวลงมากเหลือเพียงประมาณปีละ 13,420.7 ล้านบาท และกลับเพิ่มขึ้นมากอีกในปี พ.ศ. 2549 – 2550 ซึ่งเฉลี่ยประมาณ 31,588.6 ล้านบาทต่อปี จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2551 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ปรับตัวลดลงเล็กน้อยจากปีก่อนหน้า โดยมีมูลค่าเท่ากับ 26,336.9 ล้านบาท (ภาพที่ 11)

ภาพที่ 11 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ภาคบริการ ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551
ที่มา: จากการคำนวณ

โครงสร้างการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในประเทศไทย จำแนกตามรายประเทศ

สำหรับโครงสร้างการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจำแนกตามประเทศ พบว่า นักลงทุนต่างชาติเริ่มมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ โดยมีการเคลื่อนย้ายจากแหล่งที่ให้ผลตอบแทนต่ำไปยังแหล่งที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยในช่วงแรก มีเพียง 2 ประเทศ คือ ประเทศญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา (ตารางผนวกที่ 4) ที่มีนักลงทุนมาลงทุนในประเทศไทยมากที่สุด หลังจากนั้นนักลงทุนจากภูมิภาคเอเชียจึงเริ่มเข้ามาลงทุนมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2533 สาเหตุเนื่องมาจากการแข็งค่าของค่าเงินเยนญี่ปุ่น ทำให้มีการย้ายฐานการผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิตมายังประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งประเทศไทยได้มีการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ มีนโยบายการเปิดเสรีและส่งเสริมการนำเข้าเงินตราต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นสิ่งดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน รวมทั้งมีการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตและเทคโนโลยีจากประเทศในกลุ่มเอเชียมายังประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งในปี พ.ศ. 2551 พบว่า ประเทศที่มีการลงทุนโดยตรงในประเทศไทยมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ ประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฮองกง สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีสัดส่วนการลงทุนโดยตรงร้อยละ 34 ร้อยละ 17 ร้อยละ 7 ร้อยละ 7 และร้อยละ 5 ตามลำดับ (ภาพที่ 12)

ภาพที่ 12 สัดส่วนแหล่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ จำแนกตามแหล่งที่มาของเงินลงทุน ปี พ.ศ. 2551
ที่มา: จากการคำนวณ

สำหรับปัจจัยที่นักลงทุนต่างประเทศให้ความสำคัญมาก และเป็นปัจจัยที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบประเทศอื่นๆ ซึ่งดึงดูดให้นักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ได้แก่ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2549)

1. ประเทศไทยมีแรงงานคุณภาพดีจำนวนมาก โดยเฉพาะแรงงานประเภทกึ่งฝีมือ และไร้ฝีมือ และค่าจ้างงานแรงยังค่อนข้างต่ำ แม้ว่าประเทศฟิลิปปินส์จะมีค่าแรงงานค่อนข้างต่ำ เช่นเดียวกับประเทศเทศ และประเทศอินโดนีเซียจะมีค่าจ้างแรงงานต่ำที่สุดในเอเชีย แต่คุณภาพของแรงงานใน 2 ประเทศนี้จะต่ำกว่าประเทศไทย ส่วนประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์นั้น นอกจากจะมีค่าจ้างแรงงานที่สูงกว่าประเทศไทยแล้ว ยังมีจำนวนแรงงานน้อยกว่า ในขณะที่คุณภาพแรงงานไม่สูงกว่าของประเทศไทย

2. นโยบายและทัศนคติของรัฐบาลเอื้ออำนวยต่อการลงทุนจากต่างประเทศ ประกอบกับนโยบายการผ่อนคลายมาตรการให้นักลงทุนต่างชาติมีสิทธิเข้ามาถือครองสัดส่วนหุ้น

3. วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนาพุทธของประเทศไทยยอมรับวัฒนธรรมของชาติอื่นได้ง่ายกว่าและมีการต่อต้านน้อยกว่า รวมทั้งยังมีความเอื้ออำนวยและเต็มใจต้อนรับการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ

4. ตลาดในประเทศของประเทศไทยมีขนาดใหญ่พอที่จะผลิตสินค้า อุตสาหกรรมหลายชนิดในระดับการประหยัดจากขนาดได้ ในขณะที่ขนาดของตลาดมาเลเซียและสิงคโปร์เล็กกว่าประเทศไทยมาก สำหรับประเทศฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย แม้ว่าจะมีขนาดใกล้เคียงกันและใหญ่กว่าไทย แต่อำนาจซื้อของประชาชนอยู่ในระดับต่ำกว่า นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีการขยายตัวในเกณฑ์ที่ค่อนข้างสูงด้วย

5. ประเทศไทยมีวัตถุดิบและทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมาก

6. ประเทศไทยให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลงทุนต่างชาติ และให้สิทธิประโยชน์ด้านต่างๆ จากมาตรการส่งเสริมการลงทุน ได้แก่ การยกเว้นภาษีเงินได้ การยกเว้นภาษีนำเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบ เป็นต้น

7. ประเทศไทยมีแหล่งที่ตั้งที่เป็นศูนย์กลางในภูมิภาคอาเซียน สามารถเข้าถึงตลาดอื่นๆ ได้ง่าย

ต่อไปจะพิจารณาถึงสภาพทั่วไปของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ แยกเป็นรายประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฮองกง สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็น 5 ประเทศที่มีมูลค่าการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศสูงสุด 5 อันดับแรก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

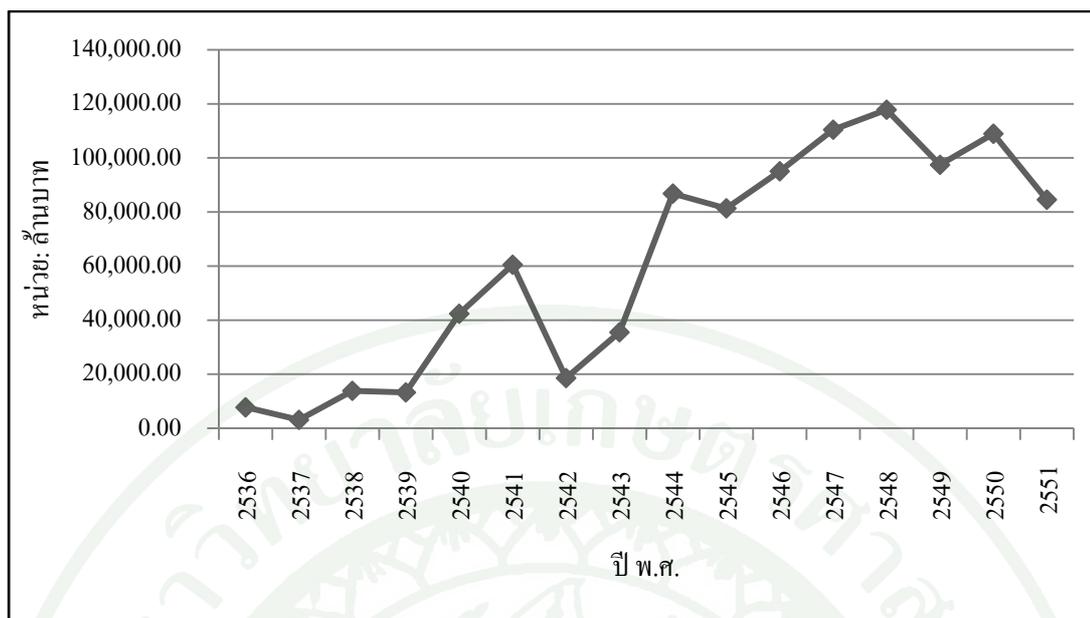
การลงทุนโดยตรงจากประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นถือได้ว่าเป็นประเทศผู้ลงทุนที่มีความสำคัญมากที่สุดประเทศหนึ่ง โดยการลงทุนโดยตรงจากประเทศญี่ปุ่นในประเทศไทยเริ่มมีมูลค่าสูงหลังปี พ.ศ. 2529 โดยมีสาเหตุมาจากการแข็งตัวของค่าเงินเยนในช่วงปลายปี พ.ศ. 2528 ทำให้ประเทศญี่ปุ่นต้องย้ายฐานการผลิตมายังประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า เช่น ประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยมีค่าแรงงานราคาถูก ตลาดภายในที่มีขนาดใหญ่ ประกอบกับมีการพัฒนาสาธารณูปโภคอย่างต่อเนื่องทำให้ประเทศไทยเป็นแหล่งลงทุนที่ญี่ปุ่นให้ความสนใจ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกไปยังประเทศที่ 3

ได้แก่สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ภูมิภาคเอเชีย และประเทศในกลุ่มอินโดจีน เป็นต้น โดยประเทศญี่ปุ่นเน้นเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และกลาง ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง รองลงมา คือ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

จากการพิจารณาแนวโน้มการลงทุนโดยตรงสุทธิของประเทศญี่ปุ่นในประเทศไทย พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2536 – 2541 ประเทศญี่ปุ่นมีการเข้ามาลงทุนโดยตรงในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากมูลค่าการลงทุน 7,732.9 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2536 เป็น 60,477.8 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2541 แต่มูลค่าดังกล่าวลดลงอย่างมากถึงร้อยละ 69.31 ในปี พ.ศ. 2542 เหลือเพียง 18,558.0 ล้านบาท หลังจากนั้นระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2548 ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะปีที่มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิประมาณปีละ 87,819.3 ล้านบาท ยกเว้นในปี พ.ศ. 2545 เท่านั้นที่มีการปรับตัวลงเล็กน้อย ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2549 – 2551 มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศญี่ปุ่นมีความผันผวนเล็กน้อย โดยในปี พ.ศ. 2549 ได้ปรับตัวลดลงประมาณร้อยละ 17.31 และปรับตัวสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2550 ร้อยละ 11.80 จนในปี พ.ศ. 2551 มีมูลค่าเท่ากับ 84,534.9 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปีก่อนประมาณร้อยละ 22.39 (ภาพที่ 13) ทั้งนี้มีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากสภาพเศรษฐกิจของญี่ปุ่นที่อยู่ในภาวะถดถอย ทำให้บริษัทหลายแห่งต้องปรับโครงสร้างองค์กร รวมถึงมีการปิดโรงงานและปลดพนักงานจำนวนมากทั่วโลก

ทั้งนี้จากสถิติปี พ.ศ. 2551 สาขาที่มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงมากที่สุดจากประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ สาขาผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง มีมูลค่าการลงทุนสูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 60.5 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมด รองลงมาได้แก่ สาขาอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า และสาขาเหมืองแร่ เซรามิกส์ และโลหะขั้นมูลฐาน โดยมีมูลค่าการลงทุนร้อยละ 13.47 และร้อยละ 7.96 ตามลำดับ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ามูลค่าการลงทุนในสองสาขานี้ลดลงจากปี พ.ศ. 2550 มากกว่าร้อยละ 50 โดยที่การลงทุนส่วนใหญ่ของประเทศญี่ปุ่นในประเทศไทยเป็นการลงทุนในโครงการขยายมากกว่าการลงทุนในโครงการใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2552)

ภาพที่ 13 มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศญี่ปุ่นในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551

ที่มา: จากการคำนวณ

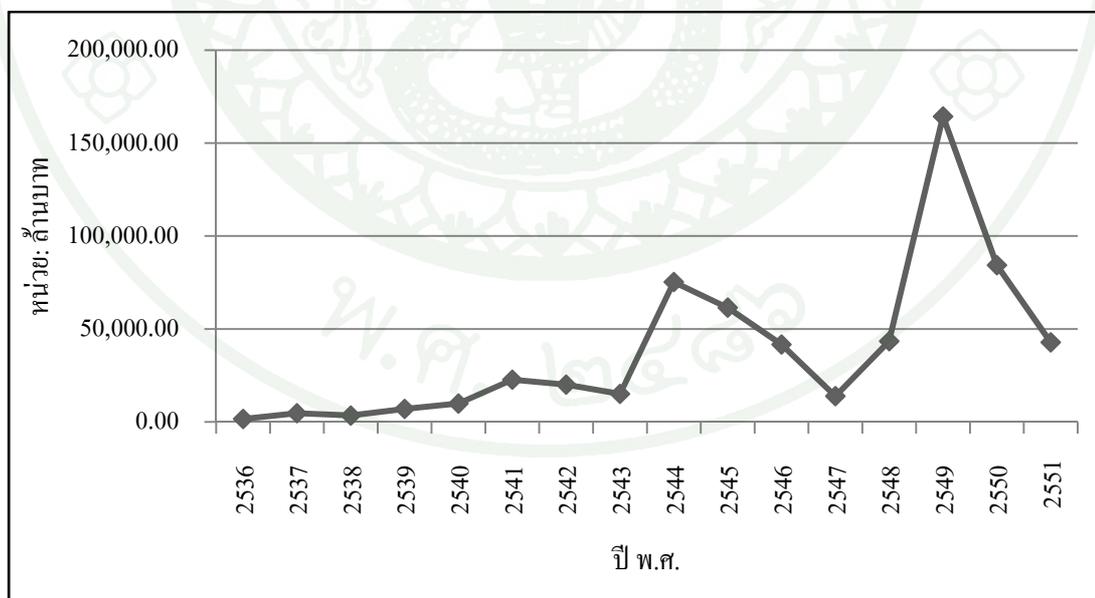
การลงทุนโดยตรงจากประเทศสิงคโปร์

การลงทุนโดยตรงจากประเทศสิงคโปร์ในประเทศไทยมีสาเหตุมาจากการที่ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดในด้านทรัพยากรธรรมชาติ และค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้น จึงต้องไปลงทุนในต่างประเทศ โดยการลงทุนของประเทศสิงคโปร์ในประเทศไทยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การผลิตเพื่อตลาดภายในประเทศ การลงทุนโดยตรงจากประเทศญี่ปุ่นเริ่มมีการขยายตัวอย่างมากในปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา ทั้งนี้ประเทศสิงคโปร์ลงทุนในภาคอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ เช่น การลงทุนในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมอาหาร เป็นต้น

จากการพิจารณาแนวโน้มการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศสิงคโปร์ในประเทศไทย พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2536 – 2543 นั้นมีมูลค่าการลงทุนไม่มากนัก โดยเฉลี่ยประมาณปีละ 10,515.9 ล้านบาท แต่มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิได้เพิ่มขึ้นอย่างมากถึง 5 เท่าจากปี พ.ศ. 2543 เป็น 75,228.3 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2544 แต่หลังจากนั้นในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2547 มูลค่าดังกล่าวกลับลดลงอย่างต่อเนื่องประมาณร้อยละ 40 ต่อปี จนมีมูลค่าการลงทุนเพียง 13,821.1 ล้านบาทในปี พ.ศ.

2547 หลังจากนั้นปี พ.ศ. 2548 – 2549 มูลค่าการลงทุนก็ปรับตัวสูงขึ้น โดยปี พ.ศ. 2549 ถือได้ว่าเป็นปีที่มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากประเทศสิงคโปร์เติบโตอย่างมาก มีมูลค่าถึง 164,316.5 ล้านบาท ซึ่งในปีดังกล่าวประเทศสิงคโปร์ได้เป็นประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิในประเทศไทยสูงที่สุดด้วย สำหรับในช่วงปี พ.ศ. 2550 – 2551 มูลค่าการลงทุนโดยตรงได้ปรับตัวลดลงอีกครั้ง และเป็นการลดลงในสัดส่วนที่มาก คือ ลดลงประมาณร้อยละ 50 ต่อปี จนเหลือมูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิเพียง 42,791.3 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2551 (ภาพที่ 14) ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยทางการเมืองภายในประเทศ และเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อการลงทุนของนักลงทุนสิงคโปร์ด้วย

ทั้งนี้จากสถิติปี พ.ศ. 2551 สาขาที่มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงมากที่สุดจากประเทศสิงคโปร์ ได้แก่ สาขาการบริการ มีมูลค่าการลงทุนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 29.1 รองลงมา ได้แก่ สาขาเหมืองแร่ เซรามิกซ์ และ โลหะขั้นมูลฐาน คิดเป็นร้อยละ 26.8, สาขาอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้อยละ 22.6 สาขาเคมีภัณฑ์และกระดาษคิดเป็นร้อยละ 14.4 สาขาอุตสาหกรรมเบาและสิ่งทอ ร้อยละ 0.4 และสาขาการเกษตรและผลิตทางการเกษตร ร้อยละ 0.3 ตามลำดับ ทั้งนี้การลงทุนส่วนใหญ่ของประเทศสิงคโปร์ในประเทศไทยเป็นการลงทุนในโครงการขยายมากกว่าการลงทุนในโครงการใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2552)

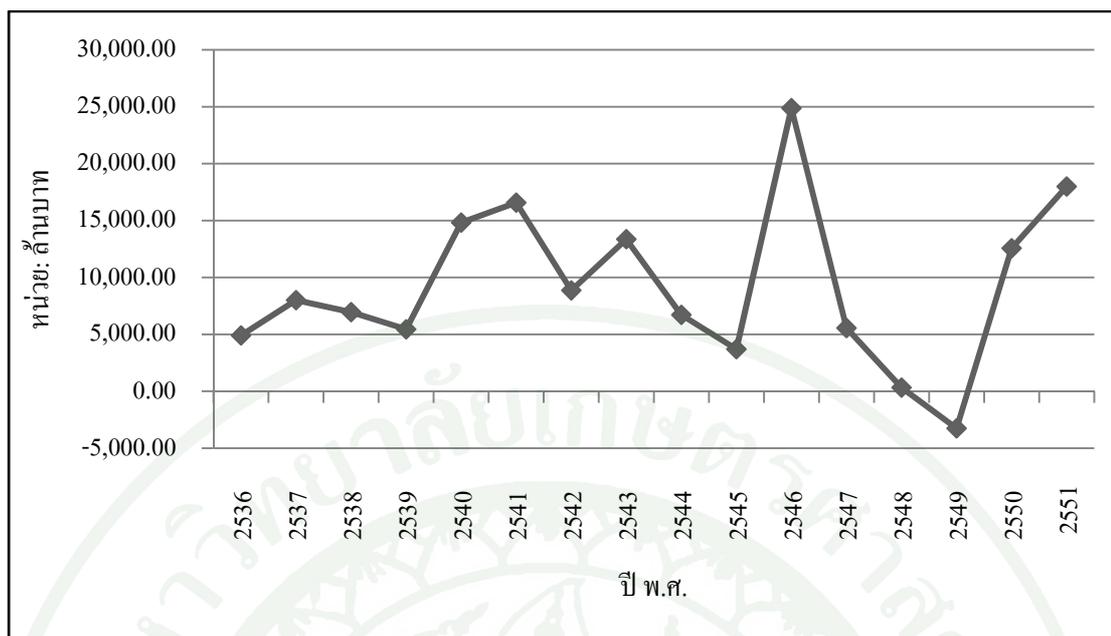
ภาพที่ 14 มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศสิงคโปร์ในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551

ที่มา: จากการคำนวณ

การลงทุนโดยตรงจากประเทศฮ่องกง

การลงทุนโดยตรงจากประเทศฮ่องกงมีสาเหตุคล้ายคลึงกับประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากเป็นประเทศที่มีขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดในด้านทรัพยากรธรรมชาติและค่าจ้างแรงงาน โดยการลงทุนของฮ่องกงในประเทศไทยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การผลิตเพื่อตลาดภายในประเทศและส่งออกไปยังประเทศที่ 3 ในอาเซียน ซึ่งการลงทุนโดยตรงจากประเทศฮ่องกงเริ่มมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในปี พ.ศ. 2531 โดยมีสาเหตุมาจากการที่ฮ่องกงประสบปัญหาด้านต้นทุนแรงงานและต้นทุนที่ดินอันเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของค่าเงินฮ่องกง ทำให้ฮ่องกงต้องการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่ต้นทุนการผลิตต่ำกว่า ทั้งนี้ภาคเศรษฐกิจที่ฮ่องกงเข้ามาลงทุนมากที่สุด คือ ภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์

จากการพิจารณาแนวโน้มการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศฮ่องกงในประเทศไทย พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2536 – 2545 มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศฮ่องกงมีความผันผวน โดยมีมูลค่าประมาณปีละ 8,930.7 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2546 มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นมากถึง 6 เท่าจากปีก่อน จนมีมูลค่าถึง 24,872.5 ล้านบาท แต่หลังจากนั้นระหว่างปี พ.ศ. 2547 – 2549 มูลค่าดังกล่าวได้ปรับตัวลดลงอย่างมาก จนในปี พ.ศ. 2549 มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศฮ่องกงขาดดุลถึง 3,259.6 ล้านบาท แต่ในปี พ.ศ. 2550 – 2551 มูลค่าการลงทุนปรับตัวดีขึ้นอีกครั้ง โดยในปี พ.ศ. 2551 มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศฮ่องกงเท่ากับ 17,984.8 ล้านบาท ซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่เข้ามาลงทุนโดยตรงในประเทศไทยมากเป็นอันดับที่ 3 (ภาพที่ 15)

ภาพที่ 15 มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศฮ่องกงในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551

ที่มา: จากการคำนวณ

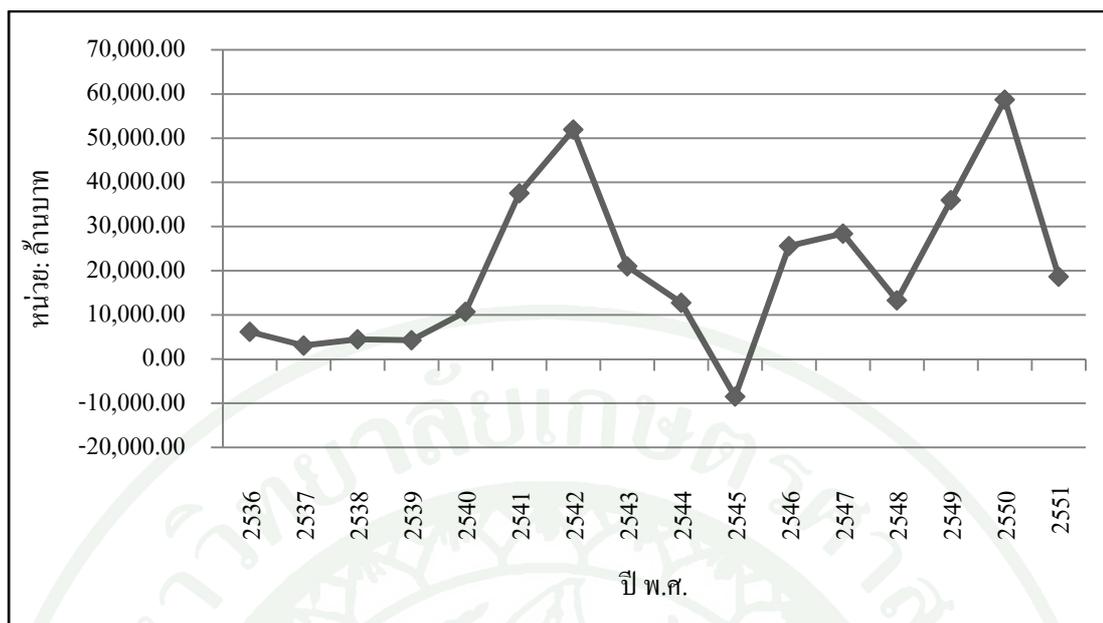
ทั้งนี้จากสถิติในปี พ.ศ. 2551 สาขาที่มูลค่าการลงทุนสูงสุดจากประเทศฮ่องกง ได้แก่ สาขา บริการและสาธารณูปโภค คิดเป็นร้อยละ 50.9 รองลงมา ได้แก่ สาขา เคมีภัณฑ์ กระจาย และ พลาสติก ร้อยละ 21.8 สาขาอุตสาหกรรมเบา ร้อยละ 14.2 สาขาเหมืองแร่ เซรามิกส์ และโลหะขั้น มูลฐาน ร้อยละ 7.5 สาขาผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง และสาขาอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้อยละ 4.9 และร้อยละ 0.4 ตามลำดับ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2552)

การลงทุนโดยตรงจากสหภาพยุโรป

การลงทุนโดยตรงจากสหภาพยุโรปมีสัดส่วนไม่มากนักเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ การไหลเข้าของเงินทุน ไม่ค่อยแน่นอนแต่ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งเริ่มมีการขยายตัวมากในปี พ.ศ. 2531 - 2536 เนื่องจากปัจจัยภายในประเทศไทยที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน ได้แก่ อัตราการเติบโตทาง เศรษฐกิจที่อยู่ในระดับสูง เสถียรภาพของประเทศค่อนข้างมั่นคง อัตราค่าจ้างแรงงานทรงตัวอยู่ใน ระดับต่ำ และมีการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนอย่างชัดเจน และ สอดคล้องกับความต้องการของนักลงทุนชาวยุโรป

จากการพิจารณาแนวโน้มการลงทุนโดยตรงสุทธิจากสหภาพยุโรป พบว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2542 มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากสหภาพยุโรปมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากมูลค่าในปี พ.ศ. 2536 ที่ 6,160.6 ล้านบาท เป็น 51,940.2 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2542 ซึ่งอัตราการขยายตัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 70 จากปีก่อนหน้า แต่มูลค่าดังกล่าวกลับลดลงอย่างมากในช่วงปี พ.ศ. 2543 – 2545 จนมูลค่าดังกล่าวในปี พ.ศ. 2545 ขาดดุลถึง 8,495.4 ล้านบาท หลังจากนั้น ระหว่างปี พ.ศ. 2546 – 2548 มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากสหภาพยุโรปมีความผันผวน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2549 – 2550 มูลค่าดังกล่าวได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นอีกครั้งเป็น 58,700.2 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2550 แต่ก็ปรับตัวลดลงอีก โดยเหลือเพียง 18,639.9 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2551 (ภาพที่ 16)

ทั้งนี้จากสถิติในปี พ.ศ. 2551 สาขาที่มีการลงทุนโดยตรงจากสหภาพยุโรป ได้แก่ สาขาเคมีภัณฑ์ กระจกและพลาสติก ที่มีการลงทุนสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42 ของมูลค่าการลงทุนรวม รองลงมา ได้แก่ สาขาอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้อยละ 22 และสาขาเหมืองแร่และเซรามิกส์ คิดเป็นร้อยละ 13 โดยในปีนี้มีสาขาบริการและสาธารณูปโภค เป็นสาขาที่มีมูลค่าการลงทุนลดลงอย่างเห็นได้ชัด เหลือเพียงร้อยละ 2 ของมูลค่าการลงทุนรวม ซึ่งต่างจากปีที่ก่อนซึ่งมีมูลค่าการลงทุนถึง ร้อยละ 50 ของมูลค่าการลงทุนรวม ทั้งนี้สำหรับการลงทุนจากสหภาพยุโรปในประเทศไทยนั้นส่วนใหญ่เป็นโครงการใหม่ และนักลงทุนหลักจากสหภาพยุโรปในประเทศไทย ได้แก่ สหราชอาณาจักร เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส สวีเดน และเดนมาร์ก ตามลำดับ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2552)

ภาพที่ 16 มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากสหภาพยุโรปในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551

ที่มา: จากการคำนวณ

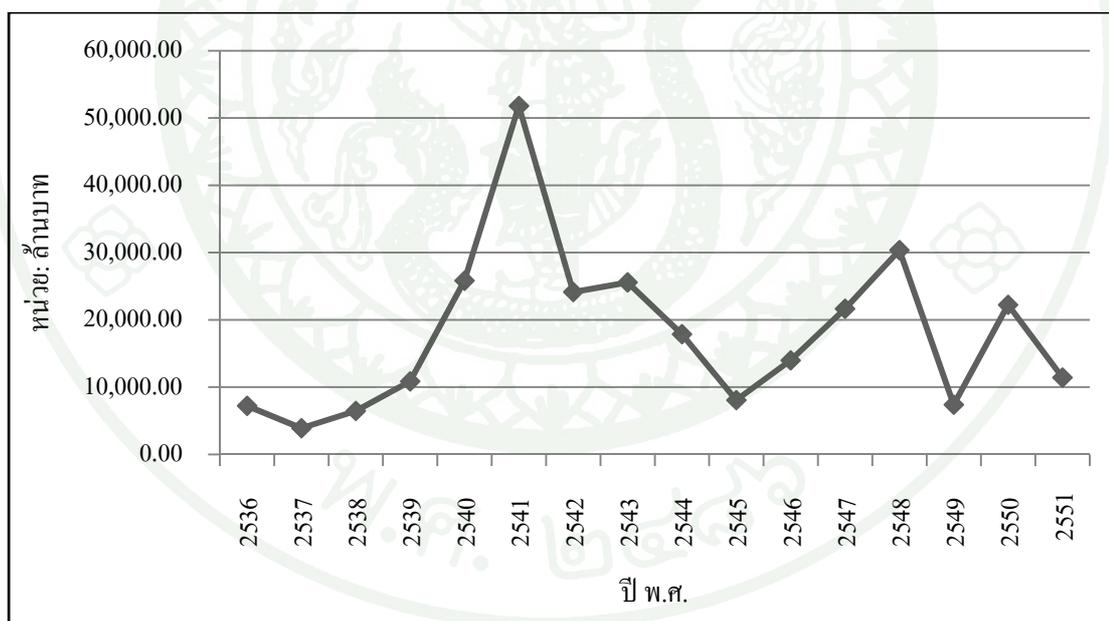
การลงทุนโดยตรงจากประเทศสหรัฐอเมริกา

การลงทุนโดยตรงจากประเทศสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยนั้นมีสาเหตุมาจากการที่ประเทศไทยมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงและมีโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ โดยการลงทุนโดยตรงจากสหรัฐอเมริกาในช่วงปี พ.ศ. 2523-2530 ยังคงมีมูลค่าไม่สูงนัก แต่หลังจากปี พ.ศ. 2530 การลงทุนโดยตรงจากสหรัฐอเมริกาก็เริ่มมีมูลค่าสูงมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การลงทุนโดยตรงของประเทศสหรัฐอเมริกาก็จะเน้นเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ และเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นหลัก

จากการพิจารณาแนวโน้มการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2541 มูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากประเทศสหรัฐอเมริกามีการปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 7,235.9 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2536 เป็น 51,800.4 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งการปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิสูงสุดเป็นประวัติการณ์ มีสาเหตุมาจากที่ประเทศไทยประสบวิกฤติเศรษฐกิจจึงต้องพึ่งพาเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมากขึ้น โดยการลงทุนจากประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วงนี้เป็นการเข้ามาลงทุนในลักษณะควบรวมกิจการมากกว่าเป็นการเข้า

มาลงทุนใหม่ หลังจากนั้นในช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2545 มูลค่าดังกล่าวก็ปรับตัวลดลงตลอดจนเหลือเพียง 8,077.2 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2545 และต่อมาก็ปรับตัวเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยในช่วงปี พ.ศ. 2546 – 2548 ประมาณร้อยละ 50 จากปีก่อนหน้า แต่ในช่วงหลังจากนั้นมูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิจากสหรัฐอเมริกาที่มีการปรับตัวขึ้นลงเล็กน้อย จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2551 มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงสุทธิเท่ากับ 11,426.3 ล้านบาท (ภาพที่ 17) ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากวิกฤติเศรษฐกิจในสหรัฐฯ ทำให้การลงทุนในต่างประเทศของสหรัฐฯ มีการชะลอตัวลง รวมถึงการลงทุนในประเทศไทยด้วย

ทั้งนี้จากสถิติในปี พ.ศ. 2551 สาขาที่มีการลงทุนโดยตรงจากประเทศสหรัฐฯ มากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า มูลค่าการลงทุนคิดเป็นร้อยละ 60.1 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมดจากสหรัฐฯ รองลงมาร้อยละ 16.6 อยู่ในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะเครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง และร้อยละ 9 อยู่ในอุตสาหกรรมบริการ ทั้งนี้การลงทุนจากสหรัฐฯ จะเน้นการลงทุนในโครงการขยาย สูงกว่ามูลค่าการลงทุนในโครงการใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2552)

ภาพที่ 17 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากประเทศสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551

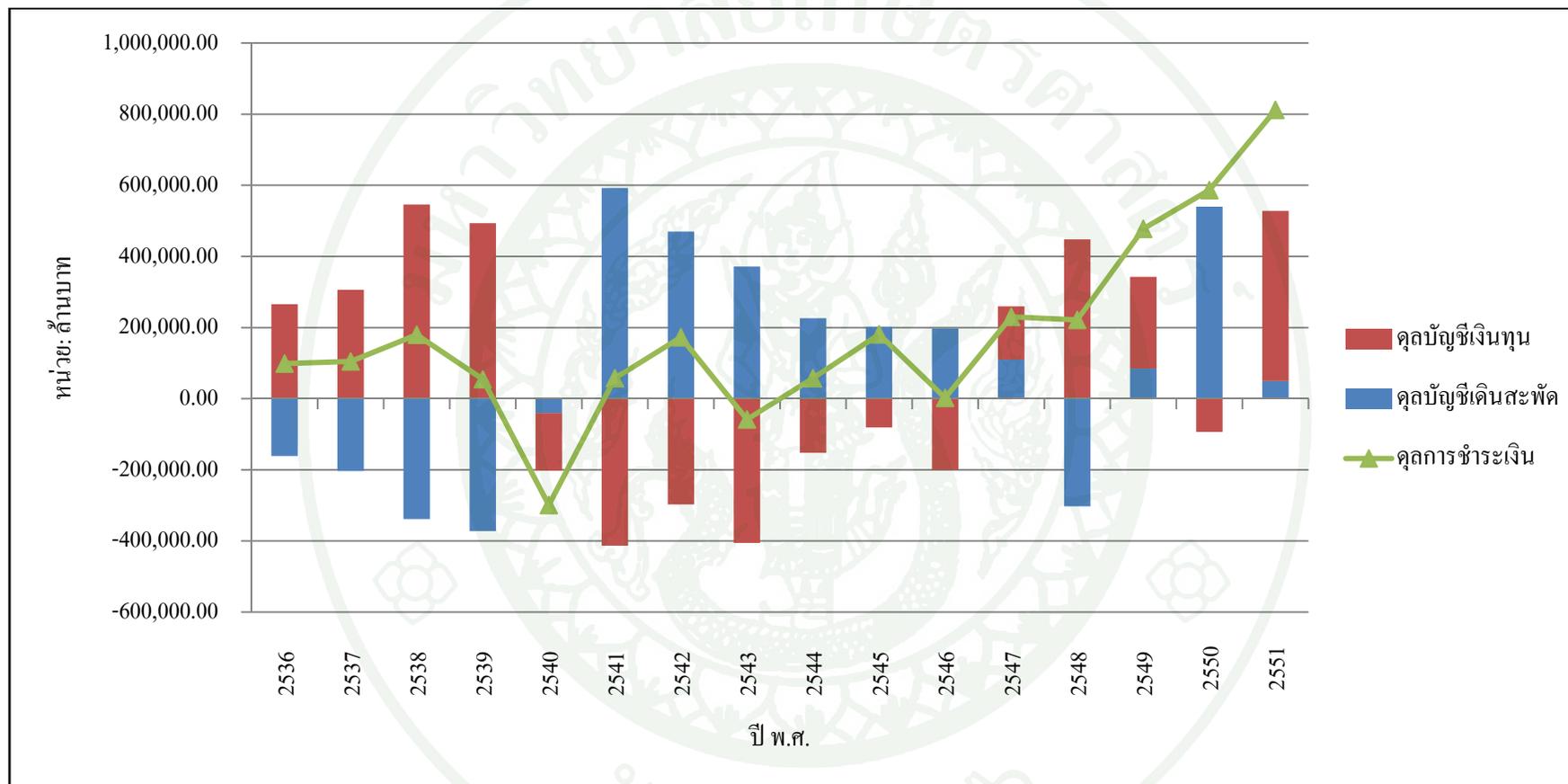
ที่มา: จากการคำนวณ

ภาพรวมของดุลการชำระเงินระหว่างประเทศของประเทศไทย

ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศจะช่วยให้ประเทศต่างๆ ทราบถึงฐานะทางด้านการเงินระหว่างประเทศของประเทศตน ซึ่งช่วยให้รัฐบาลสามารถวางนโยบายการเงิน การคลังและการค้า เพื่อรักษาเสถียรภาพในระบบเศรษฐกิจได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้จากการพิจารณาดุลการชำระเงินของประเทศไทย พบว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551 นั้นส่วนใหญ่ประเทศไทยได้จะมีดุลการชำระเงินที่เกินดุล ยกเว้นในปี พ.ศ. 2540 และ 2543 เท่านั้นที่ประเทศไทยขาดดุล โดยระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2538 ดุลการชำระเงินของประเทศไทยเกินดุลเพิ่มขึ้นจากต่อเนื่อง แต่มูลค่าการเกินดุลยังไม่มากนัก เฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 127,716 ล้านบาทต่อปี (ภาพที่ 18)

ในปี พ.ศ. 2539 – 2540 ดุลการชำระเงินเริ่มลดลงอย่างมาก โดยในปี พ.ศ. 2539 ลดลงถึงร้อยละ 70 เนื่องจากขาดดุลในดุลบัญชีเดินสะพัด อันมีสาเหตุจากการที่ดุลการค้าของประเทศไทยขาดดุลอย่างต่อเนื่องและมีมูลค่ามากขึ้นด้วย แต่ดุลการชำระเงินก็ยังเกินดุลอยู่อันเนื่องมาจากการเกินดุลจำนวนมากในดุลบัญชีเงินทุน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2540 ดุลการชำระเงินขาดดุลอย่างมากถึง 299,210.0 ล้านบาท ซึ่งถือเป็นปีที่ดุลการชำระเงินของประเทศไทยขาดดุลมากที่สุดตลอดช่วงที่พิจารณา เนื่องจากประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากแบบตะกร้าเงินมาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวภายใต้การจัดการ ทำให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวลงมาก ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยขาดดุลการค้าอย่างมาก จนทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลตาม รวมถึงการขาดดุลบัญชีเงินทุนจากการที่เงินลงทุนจากต่างประเทศมีการไหลออกนอกประเทศเป็นจำนวนมาก

ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2542 ดุลการชำระเงินเริ่มปรับตัวดีขึ้น อันเนื่องมากจากการฟื้นตัวของภาคการส่งออกจนทำให้ดุลการค้า และดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลอย่างมาก แต่ดุลการชำระเงินก็ยังคงเกินดุลไม่มากนักเพราะการขาดดุลในดุลบัญชีเงินทุนนั่นเอง โดยดุลการชำระเงินเกินดุลเท่ากับ 57,623 ล้านบาท และ 172,695.0 ล้านบาท ตามลำดับ แต่ในปี พ.ศ. 2543 ดุลการชำระเงินกลับมาขาดดุลอีกครั้ง จากการที่การนำเข้าที่ปรับตัวสูงขึ้นในอัตราที่มากกว่าการส่งออก และค่าเงินบาทอ่อนค่าลง จึงทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดปรับตัวลดลง รวมถึงการชำระคืนหนี้ต่างประเทศที่ทำให้ดุลบัญชีเงินทุนยังขาดดุลมากขึ้นอีก จึงทำให้ดุลการชำระเงินขาดดุล แต่การขาดดุลดังกล่าวก็ยังไม่มากเหมือนในช่วงปี พ.ศ. 2540 ซึ่งมีมูลค่าเท่ากับ 58,440.0 ล้านบาท

ภาพที่ 18 ดุลบัญชีเดินสะพัด ดุลบัญชีเงินทุน และดุลการชำระเงินระหว่างประเทศของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551
ที่มา: จากการคำนวณ

ระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2545 ดุลการชำระเงินเริ่มปรับตัวดีขึ้น แต่ยังมีเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ไม่มากนัก อันเนื่องมาจากการส่งออกมีแนวโน้มดีขึ้นและการฟื้นตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ รวมถึงการขาดดุลในดุลบัญชีเงินทุนที่ลดลงเป็นจำนวนมาก จากนั้นในปี พ.ศ. 2546 ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศได้ปรับตัวลดลงเหลือแต่ยังคงเกินดุลอยู่เท่ากับ 2,179.0 ล้านบาท เนื่องจากดุลบัญชีเงินทุนกลับมาขาดดุลเพิ่มขึ้นอีก

ระหว่างปี พ.ศ. 2547 – 2551 ดุลการชำระเงินได้ปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการเกินดุลอย่างต่อเนื่องในดุลบัญชีเงินทุน โดยในปี พ.ศ. 2547 เกินดุลการชำระเงินอยู่ 229,927.0 ล้านบาท จากการที่ดุลบัญชีเดินสะพัดปรับตัวสูงขึ้นมาก และเงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิไหลออกก็ชะลอตัวลง และจากนั้นได้เพิ่มขึ้นเป็น 586,418.5 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นผลการจากการเกินดุลจำนวนมากในดุลการค้า ดุลบริการ รายได้ และเงินโอน จนทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นยังน่าจะเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจการเงิน

ในปี พ.ศ. 2551 ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศได้ปรับตัวดีขึ้น จากการเกินดุลจำนวนมากจากดุลบัญชีเงินทุน เนื่องมาจากสภาพคล่องของระบบเศรษฐกิจโดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ขณะที่ประเทศไทยมีรัฐบาลชุดใหม่ซึ่งมีแนวโน้มดำเนินนโยบายงบประมาณขาดดุลสูงขึ้นกว่าเดิมเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ รวมถึงการดูแลสมดุลสภาพคล่องของระบบเศรษฐกิจจากธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ที่คงจะยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง น่าจะเป็นปัจจัยที่ทำให้ภาคเอกชนมีความเชื่อมั่นและเพิ่มการลงทุนจนทำให้ดุลการชำระเงินมีมูลค่าเกินดุลทั้งสิ้นเท่ากับ 81,848.8 ล้านบาท

ดุลบัญชีเดินสะพัด

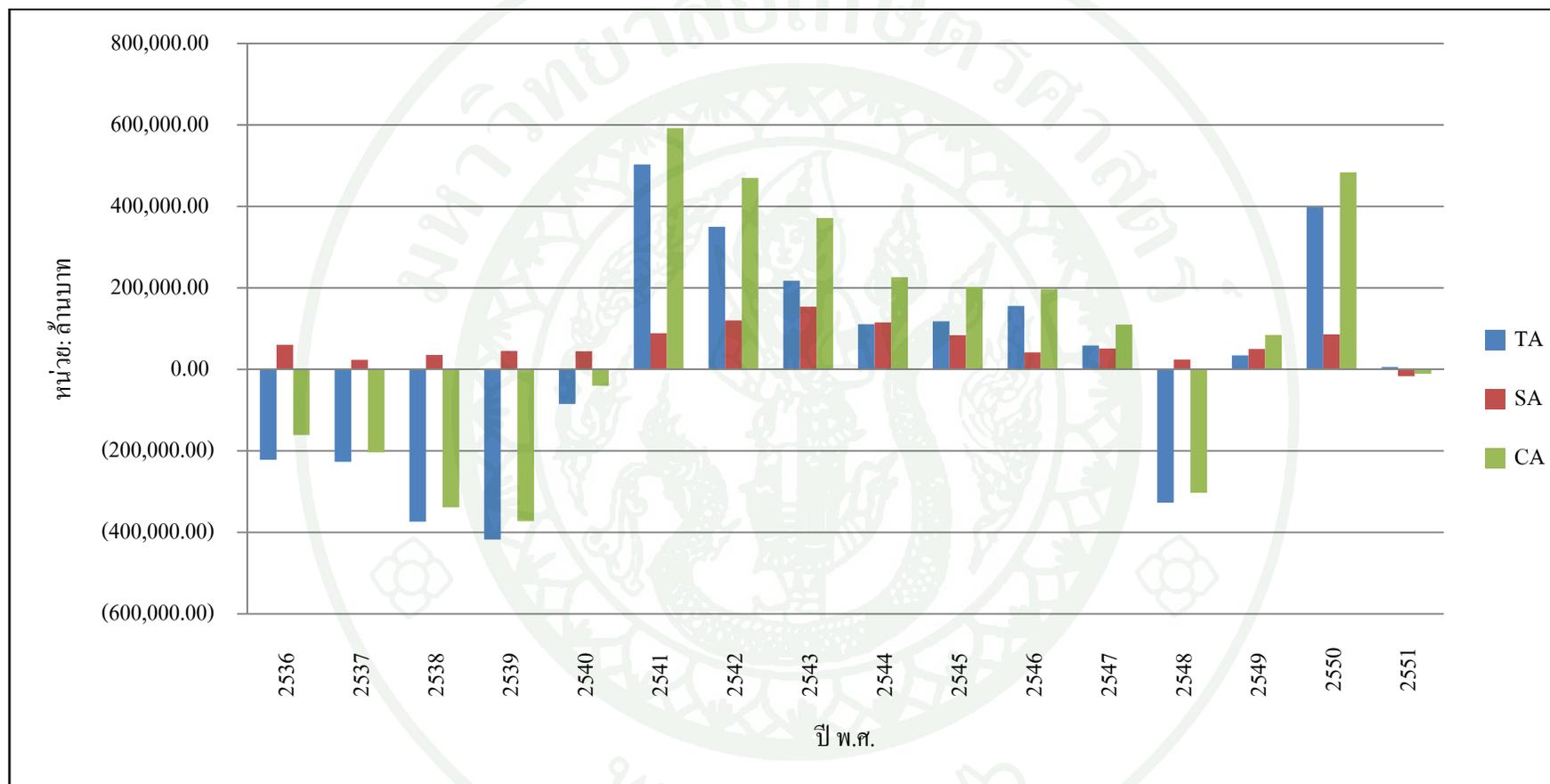
ดุลบัญชีเดินสะพัด ประกอบด้วย ดุลการค้า ดุลบริการ ดุลรายได้ และเงินโอน โดยส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อดุลบัญชีเดินสะพัด คือ การส่งออกและนำเข้าสินค้าและบริการ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในด้านการผลิตสินค้าและบริการ หากสินค้าและบริการใดสามารถผลิตได้มากกว่าปริมาณความต้องการในประเทศ และราคาต่ำกว่าราคาในตลาดโลกก็จะส่งออกสินค้าและบริการนั้นได้มาก และจะเกินดุลบัญชีเดินสะพัด แต่หากสินค้าและบริการใดที่ประเทศไม่สามารถผลิตเองได้ หรือผลิตได้น้อยกว่าปริมาณความต้องการของประชากรในประเทศ ก็จำเป็นต้องนำเข้าสินค้าและบริการนั้นๆ เพื่อสนองตอบการบริโภคและการลงทุนที่มีอยู่ในประเทศ ทั้งนี้ดุลบัญชีเดินสะพัด ก็ถือว่าเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สามารถบ่ง

บอกถึงสถานะทางการค้าระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดี และใช้ประกอบการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตัวเลขดุลบัญชีเดินสะพัด ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551 พบว่า ส่วนใหญ่ประเทศไทยจะเกินดุลบัญชีเดินสะพัด ยกเว้นในช่วงปี พ.ศ. 2536 – 2540 พ.ศ. 2543 และ พ.ศ. 2551 เท่านั้น ที่ประเทศไทยขาดดุลบัญชีเดินสะพัด (ภาพที่ 19)

ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2540 ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลอย่างต่อเนื่อง และในปี พ.ศ. 2539 เป็นปีที่ขาดดุลบัญชีเดินสะพัดมากที่สุด ซึ่งมีมูลค่าการขาดดุลเท่ากับ 372,159.0 ล้านบาท ทั้งนี้การขาดดุลดังกล่าวเป็นผลมาจากการใช้จ่ายเงินเกินตัวของภาคเอกชนในประเทศซึ่งได้นำมาสู่ปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ในขณะที่เดียวกันระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่ขาดความยืดหยุ่นในช่วงนั้นได้ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกของประเทศด้วย ประกอบกับค่าเงินเยนของประเทศญี่ปุ่นได้อ่อนค่าลงในช่วงปี พ.ศ. 2538 – 2539 จึงส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันด้านการส่งออกของประเทศไทย ซึ่งส่งผลให้ดุลการค้าขาดดุลถึง 417,647.0 ล้านบาท

ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากแบบตะกร้าเงินมาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวภายใต้การจัดการ ทำให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวลงมาก ซึ่งส่งผลให้ความสามารถในการส่งออกของประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้น จนดุลการค้าขาดดุลลดลง 84,765.0 ล้านบาท และขาดดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลเพียง 40,222.0 ล้านบาท และส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัดกลับมาเกินดุลอีกครั้งหลังจากที่มีการขาดดุลติดต่อกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานในช่วงก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ

ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2547 บัญชีเดินสะพัดเกินดุลมาโดยตลอด แต่ว่าการเกินดุลดังกล่าวมีมูลค่าลดลงตามลำดับ โดยในปี พ.ศ. 2541 เป็นปีที่เกินดุลบัญชีเดินสะพัดมากที่สุดตลอดช่วงที่พิจารณา โดยเกินดุลทั้งสิ้น 592,170.0 ล้านบาท และเกินดุลการค้าเท่ากับ 503,129.0 ล้านบาท จากการที่ราคาของสินค้ามีแนวโน้มลดลงตามราคาของตลาดโลก ที่ส่งผลให้ปริมาณการส่งออกเพิ่มมากขึ้นนั่นเอง จากนั้นระหว่างปี พ.ศ. 2542 – 2543 ดุลบัญชีเดินสะพัดลดลงประมาณร้อยละ 20 ต่อปี ขณะที่ดุลการค้าลดลงประมาณร้อยละ 30 ต่อปี ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 ดุลบัญชีเดินสะพัดลดลงถึงร้อยละ 60 มีมูลค่าเพียง 226,340.0 ล้านบาท และหลังจากนั้นในระหว่างปี พ.ศ. 2545 – 2546 ดุลบัญชีเดินสะพัดค่อนข้างคงที่ โดยที่ดุลการค้าปรับตัวสูงขึ้น และในปี พ.ศ. 2547 ดุลบัญชีเดินสะพัดปรับตัวลดลงอย่างมากถึงร้อยละ 80 เหลือเพียง 11,0129.0 ล้านบาท ขณะที่ดุลการค้าเองก็ปรับตัวลดลงอย่างมากเช่นกัน

ภาพที่ 19 คุลบัญชีเดินสะพัด คุลการค่า และคุลบริการ รายได้ และเงินโอนของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551
ที่มา: จากการคำนวณ

ปี พ.ศ. 2548 มีการนำเข้าน้ำมัน ทองคำ และสินค้านำเข้าจำนวนมากทำให้ดุลการค้าขาดดุลเท่ากับ 326,746.6 ล้านบาท แต่เมื่อรวมกับดุลบริการ รายได้ และเงินโอนที่เกินดุลลดลงจากเหตุการณ์เสือนามิซึ่งส่งผลกระทบต่อรายรับจากการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดกลับมาขาดดุลอีกครั้ง ซึ่งคิดเป็นมูลค่ามากถึง 302,492.9 ล้านบาท

ระหว่างปี พ.ศ. 2549 – 2550 ดุลบัญชีเดินสะพัดกลับมาเกินดุลอีกครั้ง โดยในปี พ.ศ. 2549 เกินดุลบัญชีเดินสะพัดเท่ากับ 84,553.2 ล้านบาท ขณะที่ดุลการค้าเกินดุล 34,324.0 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็นเกินดุลบัญชีเดินสะพัด 483,753.2 ล้านบาท เกินดุลการค้า 397,719.3 ล้านบาท อันเนื่องมาจากการส่งออกปรับตัวสูงขึ้น ขณะที่การนำเข้าปรับตัวลดลง

ปี พ.ศ. 2551 ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลเล็กน้อย โดยมีมูลค่า 10,392.9 ล้านบาท อันเป็นผลมาจากแนวโน้มการชะลอตัวของเศรษฐกิจหลักของโลก ทั้งประเทศสหรัฐฯ กลุ่มยุโรป ญี่ปุ่น และจีน รวมทั้งแนวโน้มการอ่อนค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อเทียบกับเงินสกุลหลักที่อาจเป็นปัจจัยหนุนให้เงินบาทยังคงปรับตัวแข็งค่าขึ้นต่อเนื่อง และการนำเข้ามีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นมากกว่าการส่งออก

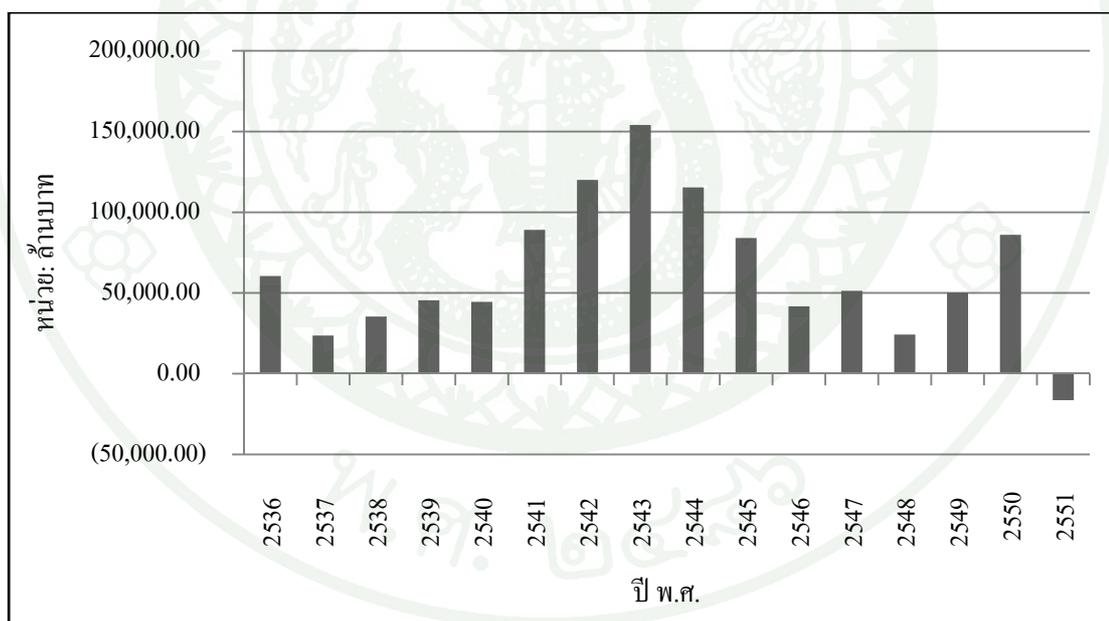
จากการที่ดุลบัญชีเดินสะพัดนั้น ประกอบด้วย ดุลบริการ รายได้ และเงินโอน และดุลการค้า แต่ในการศึกษาครั้งนี้จะมุ่งศึกษาในส่วนของดุลการค้าเป็นหลัก เนื่องจากดุลบริการ รายได้ และเงินโอน ไม่ได้รับผลกระทบจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ทั้งนี้ในการศึกษาดุลการค้าจะแบ่งพิจารณาเป็นการส่งออก และการนำเข้า

ดุลบริการ รายได้ และเงินโอน

บัญชีบริการ แสดงถึงการค้าระหว่างประเทศในด้านบริการ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการขนส่ง ด้านการท่องเที่ยว บริการและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ของภาครัฐบาล และบริการอื่นๆ ได้แก่ ค่าสื่อสาร โทรคมนาคม ค่ารับเหมาก่อสร้าง ค่ารถยนต์และเครื่องหมายการค้าหรือสิทธิบัตร ค่าประกันภัย เป็นต้น ซึ่งในแต่ละด้านจะประกอบด้วยบริการทางด้านรายรับ และบริการทางด้านรายจ่าย ในขณะที่บัญชีรายได้ แสดงรายได้ทั้งในส่วนที่เป็นรายรับ และส่วนที่เป็นรายจ่าย สำหรับส่วนที่เป็นรายรับ ได้แก่ รายได้ที่ได้จากแรงงานที่ไปทำงานในต่างประเทศและส่งรายได้กลับมาให้ครอบครัวในประเทศของตน รายได้ในส่วนที่เป็นผลประโยชน์จากการลงทุนซึ่งอยู่ในรูปของ

ดอกเบี้ย กำไร และเงินปันผล สำหรับส่วนที่เป็นรายจ่ายจะเป็นรายจ่ายที่เป็นผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนทั้งทางตรงและทางอ้อม

ค่าบริการ รายได้ และเงินโอนเป็นส่วนหนึ่งของดุลบัญชีเดินสะพัด โดยที่ผ่านมามีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 – 2550 ค่าบริการ รายได้ และเงินโอนของประเทศไทยเกินดุลมาโดยตลอด และมีส่วนสำคัญที่ช่วยลดปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดในภาวะที่ดุลการค้าขาดดุลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งค่าบริการ รายได้ และเงินโอนของประเทศไทย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2537 เกินดุลอยู่ 23,629.0 ล้านบาท เป็น 154,070.0 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2543 และในปี พ.ศ. 2543 นี้ก็เป็นปีที่ประเทศไทยเกินค่าบริการ รายได้ และเงินโอนมากที่สุดด้วย ต่อมาระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2548 ดุลดังกล่าวได้ปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องจากในปี พ.ศ. 2544 เกินดุลเท่ากับ 115,389.0 ล้านบาท เป็น 24,253.7 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2548 ส่วนปี พ.ศ. 2549 – 2550 ค่าบริการ รายได้ และเงินโอนได้ปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อย จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2551 ประเทศไทยขาดค่าบริการ รายได้ และเงินโอนของประเทศไทย ซึ่งขาดดุลเท่ากับ 16,420.4 ล้านบาท (ภาพที่ 20)

ภาพที่ 20 ดุลบริการ รายได้ และเงินโอน ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551

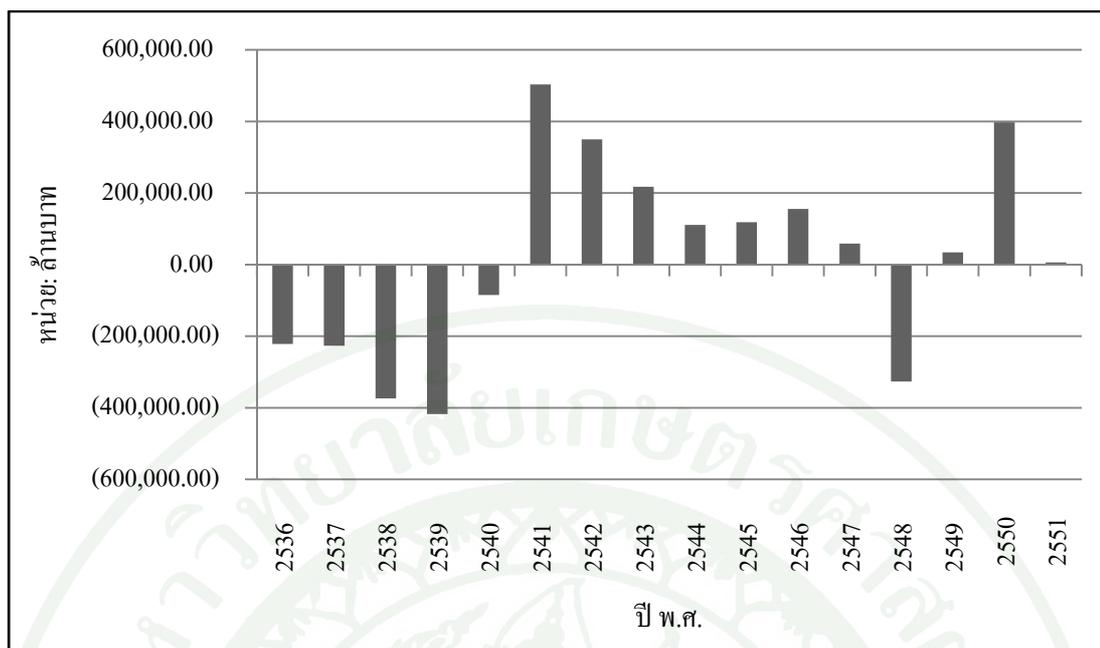
ที่มา: จากการคำนวณ

ดุลการค้า

ดุลการค้า เป็นผลต่างสุทธิระหว่างมูลค่าสินค้าออก เอฟ.โอ.บี. (ราคาที่ไม่รวมค่าระวางและประกันภัยสินค้า) กับมูลค่าสินค้าเข้า ซี.ไอ.เอฟ. (ราคาที่รวมค่าระวางและประกันภัยสินค้า) ดังนั้นในการศึกษาดุลการค้าจึงแบ่งพิจารณาเป็น 2 ส่วน คือ โครงสร้างการส่งออก และโครงสร้างการนำเข้า

ทั้งนี้จากการพิจารณาแนวโน้มดุลการค้า ซึ่งแสดงมูลค่าส่งออก-นำเข้า และดุลการค้า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 – 2551 จะเห็นได้ว่า ช่วงก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 – 2539 ประเทศไทยขาดดุลการค้ามาโดยตลอด และขาดดุลเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ คือ ขาดดุลในปี พ.ศ. 2536 เท่ากับ 221,675.0 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 417,647.0 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2539 แต่ต่อมาหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ดุลการค้ากลับขาดดุลลดลงเหลือเพียง 84,765.0 ล้านบาท จากนั้นดุลการค้าก็เกินดุลมาโดยตลอดจาก ปี พ.ศ. 2541 – 2547 และกลับมาขาดดุลอีกครั้งในปี พ.ศ. 2548 และกลับมาเกินดุลอีกครั้งในปี พ.ศ. 2549 จนถึงปี พ.ศ. 2551 โดยเกินดุลการค้าเท่ากับ 6,027.4 ล้านบาท (ภาพที่ 21)

การที่ดุลการค้าปรับตัวดีขึ้นหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจนั้น ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ไปสู่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวซึ่งส่งผลให้ค่าเงินของประเทศไทยอ่อนค่าลง ซึ่งส่งผลให้สินค้าของประเทศไทยมีราคาถูกลงในสายตาของชาวต่างประเทศ ดังนั้นจึงส่งผลดีต่อการส่งออกทำให้ส่งออกได้มากขึ้น มูลค่าส่งออกจึงมากขึ้น ขณะเดียวกันราคาสินค้าของต่างประเทศจะแพงขึ้นในสายตาของคนในประเทศไทย ฉะนั้นการนำเข้าก็จะลดลงส่วนหนึ่ง ซึ่งผลของการนำเข้าและการส่งออกดังกล่าวดุลการค้าจึงดีขึ้น

ภาพที่ 21 ดุลการค้า ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551

ที่มา: จากการคำนวณ

โครงสร้างการส่งออก

ประเทศไทยมีการส่งออกสินค้าจำแนกตามกิจกรรมการผลิตที่สำคัญได้ทั้งหมด 6 กิจกรรมด้วยกัน ได้แก่ เกษตรกรรม, ประมง, ป่าไม้, เหมืองแร่, อุตสาหกรรม และอื่นๆ ซึ่งจากการพิจารณาพบว่า การส่งออกของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 – 2551 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2536 มีมูลค่าเท่ากับ 935,862.0 ล้านบาท เป็น 2,248,321.2 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2541 และ 5,851,371.1 ในปี พ.ศ. 2551 ตามลำดับ มูลค่าการส่งออกส่วนใหญ่ที่เพิ่มขึ้นมาจากการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ ซึ่งแนวโน้มเพิ่มจาก 752,557.0 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2536 เป็น 1,153,489.0 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2538 และค่อนข้างคงตัวในปี พ.ศ. 2539 เนื่องจากสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานสูงประสบปัญหาคู่แข่งจากประเทศที่มีแรงงานถูกกว่า เช่น ประเทศจีน อินเดีย และบังกลาเทศ ทำให้มีมูลค่าการส่งออกลดลงมาก โดยเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้า และเครื่องใช้ในการเดินทาง แม้ว่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงบางประเภท เช่น คอมพิวเตอร์และชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้าบางประเภท เคมีภัณฑ์ และชิ้นส่วนยางยนต์ จะยังคงขยายตัวในเกณฑ์สูงก็ตาม หลังจากนั้นในช่วงปี พ.ศ. 2540 การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมก็เริ่มดีขึ้น โดยมีมูลค่าส่งออกเท่ากับ 1,492,331.3 ล้านบาท เนื่องมาจากค่าเงินบาทอ่อนตัวลงมากหลังการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้แบบลอยตัวแบบจัดการได้ จากนั้นมูลค่าการส่งออก

ของประเทศไทยก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนมีมูลค่าเท่ากับ 5,149,903.3 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2551 (ตารางที่ 3) โดยสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกที่สำคัญของไทย คือ คอมพิวเตอร์และ ชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ แผงวงจรไฟฟ้าและชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ อัญมณีและ เครื่องประดับ เป็นต้น

สินค้าส่งออกรองลงมา คือ สินค้าเกษตร ซึ่งสินค้าในกลุ่มนี้มีความสำคัญยิ่งต่อระบบ เศรษฐกิจไทย เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในภาคการเกษตร ซึ่งเป็นแหล่งอาหาร ของประชากร และยังส่งออกทำให้ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งวัตถุดิบเพื่อ ป้อนภาคอุตสาหกรรมซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง โดยมูลค่าการ ส่งออกสินค้าเกษตรในปี พ.ศ. 2536 เท่ากับ 110,694.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 207,282.7 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2541 และชะลอตัวลงเล็กน้อยในปี พ.ศ. 2542 เหลือ 181,164.0 ล้านบาท เนื่องจากระดับ ราคาที่ลดลงตามราคาสินค้าในตลาดโลก โดยสินค้าส่งออกที่ลดลง ได้แก่ ข้าว เนื่องจากข้าวมี คุณภาพต่ำ และยางพารา เนื่องจากภาวะการผลิตของผู้ส่งออกรายใหญ่อย่างอิน โคนีเซียและมาเลเซีย เริ่มเข้าสู่ภาวะปกติ ทำให้มีปริมาณการส่งออกเพิ่มมากขึ้น จากนั้นก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนมีมูลค่าเท่ากับ 525,459.3 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2551 โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว, ยางพารา, มันสำปะหลัง และเนื้อไก่ เป็นต้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2551)

สำหรับสินค้าประมง มีปริมาณมากส่งออกที่สำคัญรองลงมาจากสินค้าอุตสาหกรรม และ สินค้าเกษตร โดยมีมูลค่าการส่งออกในปี พ.ศ. 2536 เท่ากับ 55,688.0 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 71,354.1 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2538 จากนั้นชะลอตัวลงในปี พ.ศ. 2539 และปรับตัวสูงขึ้นจนในปี พ.ศ. 2541 มีมูลค่าเท่ากับ 89,650.2 ล้านบาท แต่ลดลงในปี พ.ศ. 2542 อีกครั้ง หลังจากนั้นระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2551 มูลค่าการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จาก 90,747.7 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2544 เป็น 87,120.8 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2551

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาสัดส่วนมูลค่าการส่งออกต่อมูลค่าการส่งออกรวม พบว่า สินค้า อุตสาหกรรมมีสัดส่วนมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 80.41 ในปี พ.ศ. 2536 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 88.01 ในปี พ.ศ. 2551 ซึ่งจากแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นนั้นแสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของสินค้า อุตสาหกรรมที่มีต่อการส่งออกของประเทศไทย สำหรับสัดส่วนมูลค่าการส่งออกของสินค้าเกษตร มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 11.83 ในปี พ.ศ. 2536 เหลือร้อยละ 8.98 ในปี พ.ศ. 2551 เนื่องจากการ ให้ความสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกมากขึ้น ส่วนสินค้าที่มีสัดส่วนการส่งออก ลดลงเช่นกัน โดยในปี พ.ศ. 2536 มีสัดส่วนการส่งออกร้อยละ 5.95 ลดลงเหลือร้อยละ 1.49 ในปี

ตารางที่ 3 มูลค่าสินค้าส่งออกของประเทศไทย จำแนกตามกิจกรรมการผลิต ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	เกษตร	ประมง	ป่าไม้	เหมืองแร่	อุตสาหกรรม	อื่นๆ	สินค้ากลับส่งออก	รวมมูลค่าการส่งออก
2536	110,694.00	55,688.00	414.00	5,749.00	752,557.00	9,006.00	1,754.00	935,862.00
2537	129,559.00	67,904.00	586.00	6,817.00	922,792.00	7,855.00	2,087.00	1,137,600.00
2538	158,301.83	71,354.14	501.48	7,672.39	1,153,489.00	12,628.56	2,362.66	1,406,310.09
2539	164,756.01	63,648.38	708.09	10,406.74	1,153,894.61	16,106.27	2,590.50	1,412,110.64
2540	180,948.58	72,401.44	824.57	16,584.09	1,492,331.29	37,509.91	6,099.75	1,806,699.66
2541	207,282.71	89,650.17	881.13	17,892.28	1,854,500.09	71,893.03	6,221.75	2,248,321.19
2542	181,164.00	79,421.96	1,025.13	13,892.22	1,871,544.78	63,341.18	4,790.63	2,215,179.93
2543	192,273.88	92,478.53	1,215.68	31,426.83	2,378,191.26	74,528.54	3,712.26	2,773,827.02
2544	211,179.13	90,747.69	1,799.65	26,315.51	2,454,987.54	95,433.52	4,240.81	2,884,703.88
2545	222,681.91	71,598.28	2,058.99	30,342.80	2,506,442.96	84,584.51	6,231.90	2,923,941.38
2546	277,586.60	73,806.07	1,820.78	38,171.17	2,857,191.85	71,591.33	5,462.28	3,325,630.12
2547	323,748.32	72,348.63	1,966.34	50,018.27	3,361,360.69	57,781.97	6,465.31	3,873,689.55
2548	313,970.90	78,880.89	1,631.68	80,758.57	3,897,247.10	58,526.36	7,675.49	4,438,691.02
2549	389,768.90	84,686.70	801.46	91,318.81	4,305,406.71	58,211.56	7,178.06	4,937,372.24
2550	408,317.83	85,229.43	1,136.58	74,938.56	4,691,207.01	35,677.26	5,612.53	5,302,119.22
2551	525,459.29	87,120.83	3,176.97	84,236.79	5,149,903.25	879.74	594.25	5,851,371.14

ที่มา: กรมศุลกากร ประมวลผลโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (2552)

พ.ศ. 2551 ทั้งนี้สินค้าที่มีสัดส่วนการส่งออกน้อยที่สุด คือ ป่าไม้ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.04 – 0.05 ในระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551

ตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2536 - 2551 ใน 4 อันดับแรก ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น จีน และสิงคโปร์ โดยมีสัดส่วนในปี พ.ศ. 2551 เท่ากับร้อยละ 11.41, ร้อยละ 11.31, ร้อยละ 9.10 และร้อยละ 5.68 ตามลำดับ ส่วนประเทศที่เป็นตลาดที่สำคัญ ลำดับถัดลงมา ได้แก่ ฮองกง มาเลเซีย อินโดนีเซีย และ ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) เป็นต้น และตลาดในกลุ่มประเทศอาเซียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 เป็นต้นมา มีสัดส่วนการส่งออกสูงกว่าการส่งออกไปยังสหภาพยุโรป โดยสินค้าที่ประเทศไทยส่งออกไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และชิ้นส่วน เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์และ ส่วนประกอบอัญมณีและเครื่องประดับ อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป เป็นต้น โดยประเทศคู่แข่งที่สำคัญคือ ประเทศจีน ในสินค้าเกือบทุกประเภท ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ เครื่องรับโทรทัศน์ กุ้งและปูสดแช่แข็ง แผลงวงจรไฟฟ้า อาหารทะเลแปรรูป สุกผู้หญิง เสื้อผ้าและเครื่องแต่งการเด็กเล็ก และสายไฟและสายเคเบิล ส่วนประเทศเวียดนามเป็นคู่แข่งทางการค้าในสินค้ากุ้งและปูสดแช่แข็ง อาหารทะเลแปรรูป เสื้อผ้า สุกของผู้หญิง ยางธรรมชาติ และรองเท้าหนัง ประเทศแคนาดาเป็นคู่แข่งในสินค้ากุ้งและปูสดแช่แข็ง และยางธรรมชาติ ประเทศเม็กซิโกเป็นคู่แข่งในสินค้า เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ และสายไฟฟ้าและสายเคเบิล และเกาหลีใต้เป็นคู่แข่งในสินค้า เครื่องรับโทรทัศน์ (ทิวา ขจรเกียรติอุดม, 2549: 56 - 57)

โครงสร้างการนำเข้า

ประเทศไทยต้องนำเข้าสินค้าที่จำเป็นจากต่างประเทศหลายอย่างเนื่องจากขีดความสามารถในการผลิตของประเทศไทยยังไม่เพียงพอหรือต้องใช้ต้นทุนสูงในการผลิต ดังนั้นประเทศไทยจึงจำเป็นต้องนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ สินค้าส่วนใหญ่ที่นำเข้าจึงเป็นสินค้าทุน วัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง น้ำมันและเชื้อเพลิง เพราะประเทศไทยจำเป็นต้องพึ่งพาสินค้าเหล่านี้ในการพัฒนาประเทศ สินค้าที่ประเทศไทยนำเข้า สามารถจำแนกตามกลุ่มสินค้าได้ 4 ประเภท คือ สินค้าอุปโภคบริโภค วัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง สินค้าทุน และสินค้านำเข้าอื่นๆ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2548) จากการพิจารณาพบว่า มูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 – 2551 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2536 มีมูลค่าเท่ากับ 1,166,595.0 ล้านบาท เป็น 5,946,311.1 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2551 มูลค่าการนำเข้าส่วนใหญ่ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2537 มาจากสินค้าทุน แต่ตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2538 – 2551 เป็นมูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง (ตารางที่ 4)

สินค้าอุปโภคบริโภค ได้แก่ สินค้าประเภทอาหาร เครื่องดื่ม ยารักษาโรค เฟอร์นิเจอร์ และ เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ เป็นต้น มูลค่าการนำเข้าสินค้าในหมวดนี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดย ในปี พ.ศ. 2536 มีมูลค่าเท่ากับ 114,421.0 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 144,753.0 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2537 ต่อมาระหว่างปี พ.ศ. 2538 – 2540 มูลค่าการนำเข้าค่อนข้างคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ในปี พ.ศ. 2541 มูลค่าปรับตัวลดลงเล็กน้อยเหลือเพียง 145,670.3 ล้านบาท ตามกำลังซื้อในประเทศที่อ่อนตัวลงจากค่าเงินบาทที่อ่อนค่าลง โดยการนำเข้าสินค้าประเภทคงทน ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องใช้ในครัวเรือน รถจักรยานยนต์ และสินค้าไม่คงทน ได้แก่ อาหารและเครื่องดื่ม เกษภัณฑ์และ เครื่องสำอางล้วนมีมูลค่าลดลง ในปี พ.ศ. 2542 มูลค่าเพิ่มขึ้นเท่ากับ 157,487.1 ล้านบาท เนื่องจาก กำลังซื้อที่เพิ่มขึ้นภายในประเทศและค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้น จากนั้นมูลค่าการนำเข้ามีแนวโน้ม เพิ่มขึ้นจาก 205,721.6 ล้านบาท เป็น 459,989.2 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2551

วัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง คือ สินค้าวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิต เช่น ผ้าฝ้าย ไบยาสูบ เส้นด้าย เส้นใยที่ใช้ในการทอ เคมีภัณฑ์ เป็นต้น มูลค่าการนำเข้าสินค้าในหมวดนี้มีมูลค่ามากที่สุด เมื่อเทียบกับสินค้าในหมวดอื่นๆ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2536 มีมูลค่า เท่ากับ 349,398.0 ล้านบาท เป็น 1,183,103.9 ล้านบาท และ 2,442,578.5 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2543 และ 2551

สินค้าทุน ได้แก่ ปุ๋ยและยาฆ่าแมลง วัสดุก่อสร้าง เครื่องจักร ซีเมนต์ คอมพิวเตอร์ และ ชิ้นส่วน เป็นต้น โดยมูลค่าการนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก 501,086.0 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2536 เป็น 661,843.3 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2540 และลดลงระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2542 โดยในปี พ.ศ. 2542 เหลือมูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 538,531.6 ล้านบาท จากการผลิตและการลงทุนที่ชะลอตัวลง หลังจากนั้นในระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2549 มูลค่าการนำเข้าได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 425,802.7 ล้านบาท เป็น 1,242,235.4 ล้านบาท และชะลอตัวลงในปี พ.ศ. 2550 จนในที่สุดปี พ.ศ. 2551 มีมูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 1,414,715.4 ล้านบาท

ตารางที่ 4 มูลค่าการนำเข้าของประเทศไทย จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551
(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	สินค้าอุปโภคบริโภค	วัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง	สินค้าทุน	อื่นๆ	รวมสินค้านำเข้า
2536	114,421.00	349,398.00	501,086.00	201,690.00	1,166,595.00
2537	144,753.00	394,584.00	613,794.00	215,906.00	1,369,037.00
2538	133,298.07	767,238.38	583,497.78	279,557.02	1,763,591.27
2539	136,551.86	763,274.30	601,721.86	331,277.14	1,832,825.17
2540	151,008.26	816,039.78	661,843.30	295,391.66	1,924,283.03
2541	145,670.30	870,591.23	548,842.46	208,962.16	1,774,066.17
2542	157,487.05	932,619.76	538,531.65	278,752.15	1,907,390.62
2543	205,721.61	1,183,103.89	679,512.89	425,802.69	2,494,141.10
2544	236,726.27	1,199,311.62	837,067.70	479,240.45	2,752,346.05
2545	247,858.79	1,236,277.82	810,127.21	480,576.35	2,774,840.18
2546	264,732.62	1,380,170.45	916,294.77	577,578.17	3,138,776.03
2547	301,298.66	1,690,731.80	1,039,515.28	769,520.79	3,801,066.55
2548	337,205.66	1,985,563.68	1,288,022.72	1,143,232.52	4,754,024.60
2549	370,558.98	2,003,233.80	1,326,894.35	1,242,235.39	4,942,922.53
2550	382,157.53	2,089,833.83	1,245,966.27	1,152,228.77	4,870,186.41
2551	459,989.18	2,442,578.46	1,414,715.38	1,629,028.03	5,946,311.06

ที่มา: กรมศุลกากร ประมวลผลโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (2552)

ทั้งนี้จากการพิจารณาคัดส่วนมูลค่าการนำเข้าต่อมูลค่าการนำเข้ารวม พบว่า ในช่วงแรกๆ จะมีการนำเข้าในกลุ่มสินค้าทุนมากที่สุดในช่วงปี พ.ศ. 2536 – 2537 โดยมีสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 43 ต่อปี แต่ต่อมาระหว่างปี พ.ศ. 2538 – 2551 วัตถุดิบและสินค้าขั้นกลางมีสัดส่วนการนำเข้ามากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 43.50 ในปี พ.ศ. 2538 ลดลงเหลือร้อยละ 41.08 ในปี พ.ศ. 2551 ทั้งนี้ในช่วงเวลาดังกล่าววัตถุดิบและสินค้าขั้นกลางมีสัดส่วนการนำเข้ามาก เนื่องจากการขาดแคลนวัตถุดิบภายในประเทศ รวมทั้งการนำเข้าเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของอุตสาหกรรมในประเทศ ได้แก่ อัญมณี คอมพิวเตอร์ เหล็ก และเหล็กกล้า เป็นต้น ส่วนสินค้าอุปโภคบริโภค มีสัดส่วนไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง โดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 7 – 8 ต่อปี

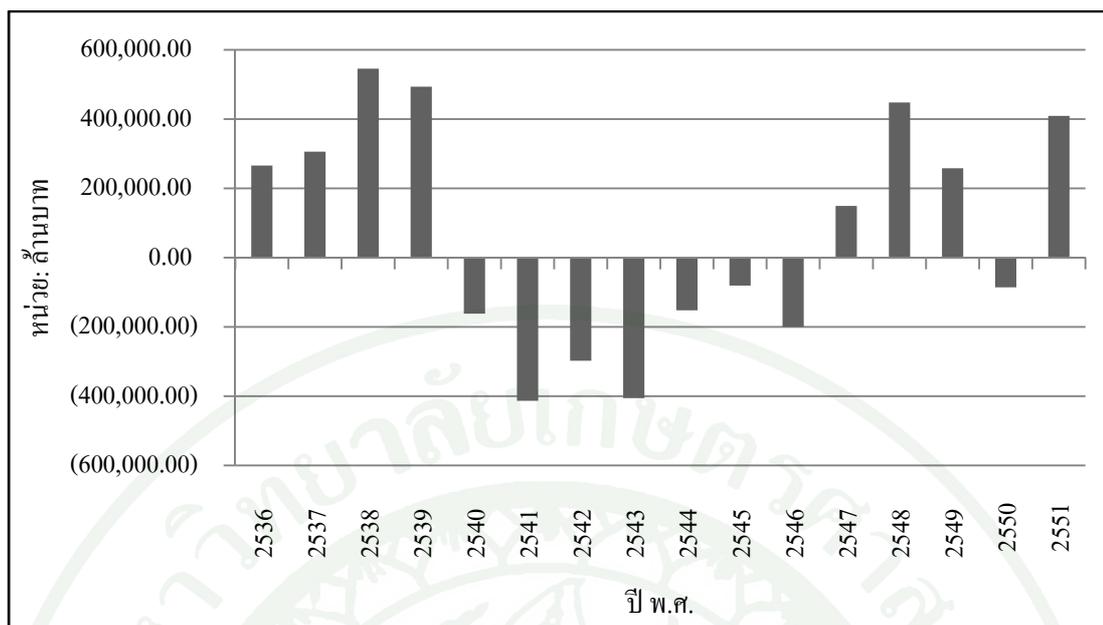
ประเทศผู้นำเข้าหลักๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2536-2551 ได้แก่ ประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ญี่ปุ่น จีน เกาหลีใต้ ไต้หวัน และ ประเทศในอาเซียน เช่น สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ นอกนั้นก็ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสินค้าที่ประเทศไทยนำเข้าจากประเทศเหล่านี้ ที่มีมูลค่ามากที่สุดลำดับต้นๆ ล้วนเป็นสินค้าในกลุ่มสินค้าทุน และ วัตถุดิบและชิ้นส่วนประกอบ โดยประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ไทยนำเข้ามากที่สุดที่สัดส่วนร้อยละ 18.78 ในปี พ.ศ. 2551 คิดเป็นมูลค่านำเข้าสูงถึง 1,116,459.0 ล้านบาท โดยสินค้านำเข้าจากประเทศญี่ปุ่น เช่น เครื่องจักรกล เครื่องจักร ไฟฟ้าและส่วนประกอบ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ชิ้นส่วนยานยนต์เคมีภัณฑ์ เป็นต้น รองลงมาคือ ประเทศจีน ร้อยละ 11.27 สหภาพยุโรป ร้อยละ 8.02 และ ประเทศสหรัฐอเมริกา ร้อยละ 6.40 โดยประเทศจีนมีอัตราการเติบโตของการนำเข้ามาในประเทศไทยสูงขึ้นมา ซึ่งสินค้านำเข้าจากประเทศจีนที่สำคัญจะเป็นสินค้าในกลุ่มสินค้าทุน และวัตถุดิบ เช่น เครื่องจักรกล เครื่องจักร ไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องคอมพิวเตอร์และชิ้นส่วนประกอบ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน เป็นต้น ในขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกามีสัดส่วนการนำเข้าที่ลดลง โดยสินค้านำเข้าจากสหรัฐอเมริกา ในลำดับต้นๆ คือ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องจักรและส่วนประกอบ เครื่องมือเครื่องใช้ทางวิทยาศาสตร์ และพืชและผลิตภัณฑ์จากพืช เป็นต้น ส่วนประเทศที่มีแนวโน้มที่จะมีบทบาทต่อการนำเข้าของไทยเพิ่มมากขึ้น โดยมีอัตราการขยายตัวที่สูงเพิ่มขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 คือ ประเทศสหรัฐอเมริกาหรับอเมริกา ซาอุดีอาระเบีย เนื่องจากภาวะราคาน้ำมันที่พุ่งสูงขึ้นทำให้มีมูลค่าการนำเข้าจากประเทศเหล่านี้เพิ่มขึ้น (ทิวา ขจรเกียรติอุดม, 2549)

ดุลบัญชีเงินทุน

บัญชีเงินทุน เป็นการวัดการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศทั้งของภาครัฐบาลและภาคเอกชน โดยอาจเป็นการลงทุนทางตรง หรือการลงทุนทางอ้อม ทั้งนี้ผู้ลงทุนอาจเลือกลงทุนในระยะยาว หรือระยะสั้นก็ได้ ทั้งนี้บัญชีเงินทุนจะมีความสัมพันธ์กับตลาดหลักทรัพย์และตลาดเงินตราต่างประเทศ ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในบัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศ ซึ่งในการพิจารณาดุลการชำระเงินนั้น ในระยะสั้นดุลการค้า และการบริการเป็นตัวชี้ฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี แต่ในระยะยาวแล้วต้องพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงในบัญชีเงินทุนด้วย เพราะการไหลเข้าของทุนจะช่วยชดเชยการขาดดุลการค้า ซึ่งเมื่อระยะเวลาผ่านไป ผลตอบแทนของทุนจะเริ่มไหลออกจากประเทศไปในรูปของกำไรและดอกเบี้ย ซึ่งจะทำให้บัญชีเงินสะพัดขาดดุลมากยิ่งขึ้น

ดุลบัญชีเงินทุน ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ได้แก่ 1. การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ 2. การลงทุนทางอ้อมของนักลงทุนต่างชาติในตลาดรอง ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในตลาดตราสารทุนหรือตลาดตราสารหนี้ และ 3. การลงทุนอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นรายการกู้ยืมระหว่างประเทศ ซึ่งจากการพิจารณาดุลบัญชีเงินทุน ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551 พบว่า ในระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2539 ประเทศไทยเกินดุลบัญชีเงินทุน โดยตลอด โดยในปี พ.ศ. 2536 เกินดุลเท่ากับ 265,895.0 ล้านบาท โดยมีมูลค่าของการเกินดุลของการลงทุนโดยตรง การลงทุนในหลักทรัพย์ และการลงทุนอื่นๆ เท่ากับ 39,809.0 ล้านบาท, 138,151.0 ล้านบาท และ 87,935.0 ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็นเกินดุลบัญชีเงินทุน 545,826.0 ล้านบาท ทั้งนี้ได้ในปี พ.ศ. 2538 เกินดุลของการลงทุนโดยตรง การลงทุนในหลักทรัพย์ และการลงทุนอื่นๆ เท่ากับ 29,421.0 ล้านบาท 102,533.0 ล้านบาท และ 413,872.0 ล้านบาท ตามลำดับ จากนั้นได้ชะลอตัวลงในปี พ.ศ. 2539 เหลือเกินดุลบัญชีเงินทุนเท่ากับ 493,530.0 ล้านบาท (ภาพที่ 22)

ระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2546 ประเทศไทยขาดดุลบัญชีเงินทุน โดยตลอด โดยในปี พ.ศ. 2540 เป็นปีแรกที่ประเทศไทยขาดดุลบัญชีเงินทุน โดยขาดดุลเท่ากับ 161,971 ล้านบาท ซึ่งมีสาเหตุมาจากการไหลออกของเงินทุนภาคเอกชนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะบัญชีเงินบาทของชาวต่างประเทศ ซึ่งการขาดดุลดังกล่าวเป็นผลมาจากการลงทุนอื่นๆ ในขณะที่การลงทุนโดยตรง และการลงทุนในหลักทรัพย์ ยังคงเกินดุลอยู่เท่ากับ 109,737.0 ล้านบาท และ 139,589.0 ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ดุลบัญชีเงินทุนได้ขาดดุลเพิ่มขึ้นอีกในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งคิดเป็นมูลค่าการขาดดุลเท่ากับ 413,435.0 ล้านบาท และชะลอการขาดดุลลงในปี พ.ศ. 2542 เหลือขาดดุลเท่ากับ 297,502.0 ล้านบาท อันเนื่องมาจากการเกินดุลของการลงทุนโดยตรงที่เพิ่มขึ้นถึง 2 เท่าตัว หรือ 305,000.0 ล้านบาท ขณะที่การเกินดุลของการลงทุนในหลักทรัพย์ปรับตัวลดลง และการลงทุนอื่นๆ ขาดดุลมากขึ้นถึง 729,371.0 ล้านบาท จากนั้นในปี พ.ศ. 2543 ดุลบัญชีเงินทุนก็กลับมาขาดดุลเพิ่มขึ้นอีกเท่ากับ 405,448.0 ล้านบาท อันเนื่องมาจากการเกินดุลของการลงทุนโดยตรงที่ลดลง ประกอบกับการขาดดุลของการลงทุนในหลักทรัพย์ และการลงทุนอื่นๆ จากนั้นในปี พ.ศ. 2544 – 2545 ดุลบัญชีเงินทุนมีแนวโน้มการขาดดุลที่ลดลง จนกระทั่งมาขาดดุลเพิ่มขึ้นอีกในปี พ.ศ. 2546 ซึ่งมีมูลค่าการขาดดุลบัญชีเงินทุนเท่ากับ 200,173.0 ล้านบาท

ภาพที่ 22 ดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551

ที่มา: จากการคำนวณ

ระหว่างปี พ.ศ. 2547 – 2549 ดุลบัญชีเงินทุนเกินดุลโดยตลอด ซึ่งในปี พ.ศ. 2547 เกินดุลบัญชีเงินทุนเท่ากับ 149,363.0 ล้านบาท ซึ่งมาจากการเกินดุลของการลงทุนโดยตรง และการลงทุนในหลักทรัพย์ และดุลบัญชีเงินทุนได้ปรับตัวขึ้นเป็น 447,986.4 ล้านบาท และชะลอตัวลงในปี พ.ศ. 2549 เหลือมูลค่าการเกินดุลบัญชีเงินทุนเท่ากับ 258,094.9 ล้านบาท ซึ่งเป็นผลมาจากการชะลอตัวลงของการลงทุนในหลักทรัพย์

ในปี พ.ศ. 2550 ดุลบัญชีเงินทุนกลับมาขาดดุลอีกครั้ง โดยมีมูลค่าการขาดดุลเท่ากับ 85,928.5 ล้านบาท ในขณะที่การลงทุนโดยตรงไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง แต่การลงทุนในหลักทรัพย์ และการลงทุนอื่นๆ ขาดดุลมากขึ้น โดยมีมูลค่าที่ขาดดุลเท่ากับ 63,569.0 ล้านบาท และ 226,927.6 ล้านบาท ตามลำดับ

ในปี พ.ศ. 2551 ดุลบัญชีเงินทุนกลับตัวดีขึ้นอย่างมาก โดยมีมูลค่าที่เกินดุลเท่ากับ 409,096.8 ล้านบาท โดยเป็นการเกินดุลในการลงทุนโดยตรง และการลงทุนอื่นๆ เท่ากับ 241,647.9 ล้านบาท และ 361,500.1 ล้านบาท ตามลำดับ แต่การลงทุนในหลักทรัพย์ขาดดุลเท่ากับ 194,051.3 ล้านบาท

บทบาทของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย

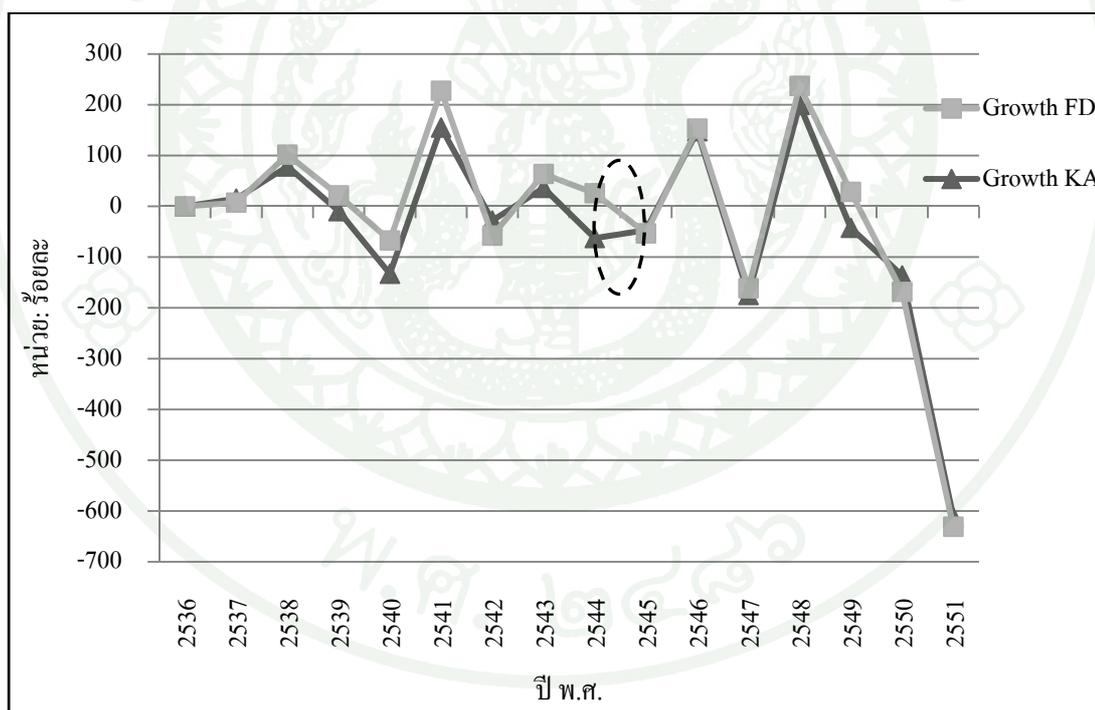
การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ นับได้ว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยอย่างมาก โดยช่วยผ่อนคลายปัญหาการขาดแคลนเงินทุนในการพัฒนาประเทศ การลงทุนโดยตรงเป็นประเภทเงินทุนที่ประเทศผู้รับการลงทุนต้องการเนื่องจากมีความเสี่ยงจากการไหลออกของเงินทุนประเภทนี้น้อยกว่าเงินทุนจากต่างประเทศประเภทอื่นๆ นอกจากนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังไหลเข้ามาพร้อมกับเทคโนโลยีและการถ่ายทอดความรู้จากต่างประเทศ ทำให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรม เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน และขยายการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาวสำหรับประเทศผู้รับการลงทุน นอกจากนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆ ต่อประเทศผู้รับการลงทุนในด้านอื่นๆ อีก โดยผลกระทบหลักๆ ของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อประเทศผู้รับการลงทุน ได้แก่ ผลกระทบต่ออัตราความเติบโตทางเศรษฐกิจ ผลกระทบต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลกระทบต่อการจ้างงาน และผลกระทบต่อดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ ทั้งนี้ในการศึกษานี้จะศึกษาเฉพาะผลกระทบต่อดุลการชำระเงินเท่านั้น

สำหรับผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อดุลการชำระเงินนั้น ก็คือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายทุนเข้าประเทศเป็นอย่างมากในระยะแรกๆ ซึ่งจะช่วยให้ดุลการชำระเงินของประเทศดีขึ้นได้ แม้ว่าประเทศจะมีดุลการค้าขาดดุล ดังนั้นบทบาทของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในแง่นี้ คือ การช่วยเพิ่มเงินตราต่างประเทศเพื่อช่วยลดปัญหาการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศหรือปัญหาการขาดดุลในดุลการชำระเงิน ซึ่งบทบาทด้านนี้นับเป็นบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งของทุนจากต่างประเทศในการแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ได้รับทุนซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนาเช่นกรณีของประเทศไทย ทั้งนี้ในการพิจารณาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสียต่อดุลการชำระเงินนั้น สามารถแบ่งพิจารณาเป็นประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก คือ ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลบัญชีเงินทูกกล่าวคือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายทุนใหม่เข้าประเทศ ซึ่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมักทำให้เกิดการนำเข้าของทุนและเงินกู้ในส่วนของผู้เป็นเจ้าของ (Equity Capital and Loans) เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามการลงทุนในส่วนของผู้เป็นเจ้าของนี้อาจจะอยู่ในรูปของเงินสด (Cash Investment) หรือไม่ได้อยู่ในรูปของเงินสด (Non-Cash Investment) ก็ได้ เช่น การลงทุนในรูปของเครื่องจักร อุปกรณ์ และเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งการตีมูลค่าการลงทุนที่ไม่ได้เป็น

เงินสดนี้ค่อนข้างยาก และปกตินักลงทุนต่างประเทศมักจะตีราคามูลค่าค่อนข้างสูงกว่าความเป็นจริงเพื่อให้สินทรัพย์ของตนมีมูลค่าสูง ซึ่งจะได้เป็นฐานในการคำนวณผลตอบแทนของทุน ดังนั้น การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจึงค่อนข้างเป็นการลงทุนที่ไม่ได้อยู่ในรูปของเงินสด ส่วนการลงทุนที่อยู่ในรูปของเงินสดมักเป็นการลงทุนที่ได้จากผลกำไรที่เก็บไว้ในกิจการเองโดยไม่ได้จ่ายเงินปันผล

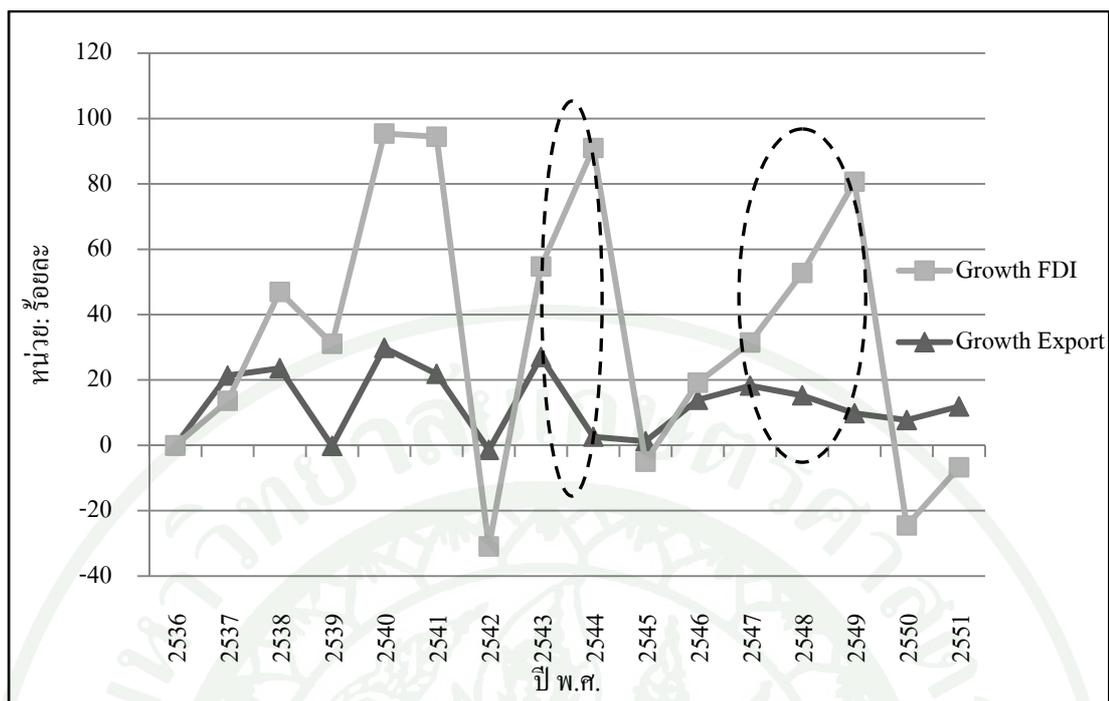
จากการพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ซึ่งพิจารณาเฉพาะในส่วนของกระแสเงินไหลเข้า และดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทยแล้ว พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551 การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทย เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน ยกเว้นในปี พ.ศ. 2545 เท่านั้นที่การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ตรงข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของดุลบัญชีเงินทุน (ภาพที่ 23)

ภาพที่ 23 อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และอัตราการเปลี่ยนแปลงของดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551
ที่มา: จากการคำนวณ

ประเด็นที่สอง คือ ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการส่งออก กล่าวคือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ส่งผลกระทบกับรายได้จากการส่งออก ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นเป็นการลงทุนในภาคเศรษฐกิจใด ในแง่นี้โคจิม่าได้มีความเห็นว่า ถ้าประเทศที่พัฒนาแล้วทำการลงทุนโดยตรงในประเทศกำลังพัฒนาในภาคเศรษฐกิจที่ประเทศกำลังพัฒนาเสียเปรียบ โดยเปรียบเทียบ และประเทศที่พัฒนาแล้วได้เปรียบโดยเปรียบเทียบซึ่งได้แก่ การลงทุนในภาคอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีค่อนข้างสูง อุตสาหกรรมที่ใช้ทุนมากกว่าแรงงาน และเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นการแข่งขันน้อยรายก็จะมีผลให้การส่งออกของประเทศผู้รับทุนไม่ได้เพิ่มขึ้นเท่าไร ทั้งนี้เพราะการผลิตในภาคอุตสาหกรรมเหล่านั้นมักเป็นการผลิตเพื่อตอบสนองตลาดในประเทศผู้รับทุนเสียมากกว่าปัจจัยที่สำคัญ อีกประการหนึ่ง คือ นโยบายของประเทศผู้รับทุนนั้น ถ้านโยบายของประเทศผู้รับทุนเป็นนโยบายส่งเสริมการลงทุนเพื่อทดแทนการนำเข้า (Import-Substitution Policy) การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศก็จะไม่ช่วยส่งเสริมการส่งออก

จากการพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และมูลค่าการส่งออกของประเทศไทยแล้ว พบว่า มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551 ส่วนใหญ่การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน ยกเว้นในปี พ.ศ. 2544 และ ระหว่างปี พ.ศ. 2548 - 2549 เท่านั้นที่การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ตรงข้ามกัน (ภาพที่ 24)

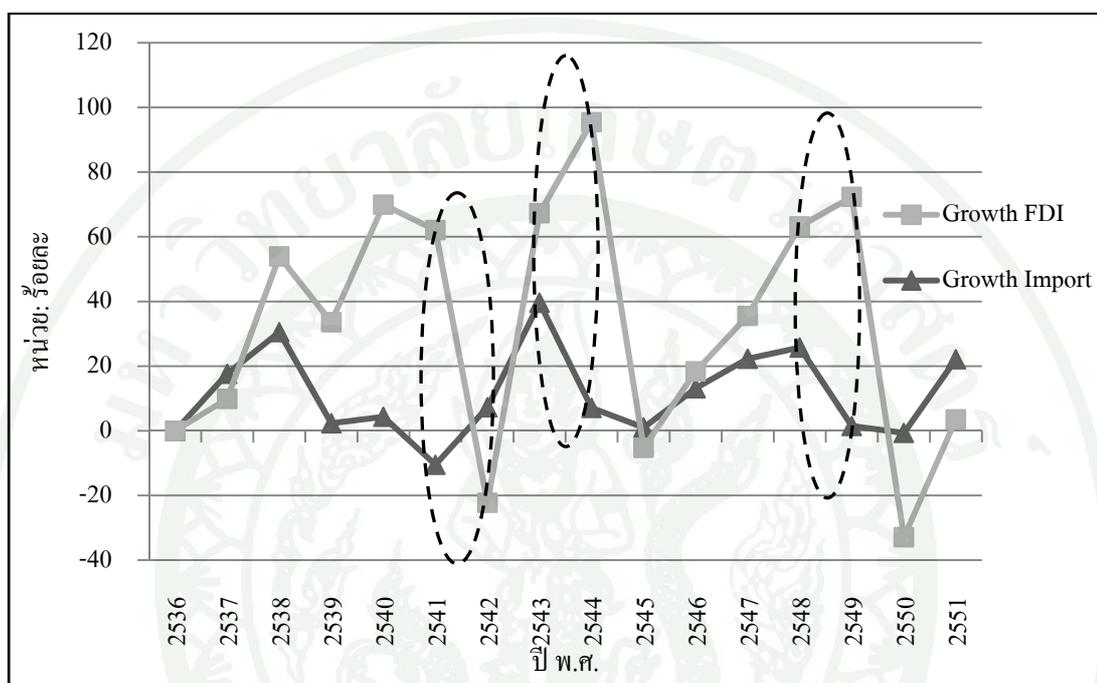

ภาพที่ 24 อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551
ที่มา: จากการคำนวณ

ประเด็นที่สาม คือ ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการนำเข้า กล่าวคือ ถ้าการลงทุนโดยตรงนั้นเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ทดแทนการนำเข้า ก็จะมีผลให้การนำเข้าสินค้าสำเร็จรูปลดลงได้ ทำให้เป็นการประหยัดเงินตราต่างประเทศ แต่ถ้าเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ผลผลิตส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกแล้วก็อาจไม่มีผลในการช่วยประหยัดเงินตราต่างประเทศทางการลดการนำเข้าสินค้าสำเร็จรูป นอกจากนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศส่วนมากมักใช้ปัจจัยการผลิต วัตถุดิบต่างๆ จากต่างประเทศค่อนข้างสูง (High-Import Content) ทั้งนี้เพราะจะช่วยให้อุตสาหกรรมสามารถผลิตสินค้าออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบางที่ต้นทุนของการผลิตอาจจะต่ำกว่าต้นทุนการผลิตสินค้าที่ใช้ปัจจัยการผลิตภายในประเทศ ดังนั้นผลของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างการนำเข้าจากการนำเข้าสินค้าสำเร็จรูปมาเป็นกรนำเข้าสินค้าประเภทปัจจัยการผลิต

จากการพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยแล้ว พบว่า มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551 ส่วนใหญ่การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจาก

ต่างประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน ยกเว้นในปี พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2549 เท่านั้นที่การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้า (ภาพที่ 25)

ภาพที่ 25 อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551
ที่มา: จากการคำนวณ

นอกจากนั้น การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทำให้ประเทศต้องสูญเสียเงินตราต่างประเทศที่นอกเหนือจากการนำเข้า กล่าวคือ การลงทุนจากต่างประเทศก่อให้เกิดการโอนทุนออกนอกประเทศในรูปผลกำไร ดอกเบี้ย ทุน ค่าเทคโนโลยีและค่าธรรมเนียมอื่นๆ เป็นต้น การโอนทุนออกในรูปของดอกเบี้ย ทุน ค่าเทคโนโลยีและค่าธรรมเนียมอื่นๆ มีอัตราสูงชันมากกว่าอัตราการโอนกำไรออก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักลงทุนต่างประเทศมักสนใจลงทุนในรูปของเงินกู้ในส่วนของผู้เป็นเจ้าของ และเทคโนโลยีกันมากขึ้น ประกอบกับผลกำไรของกิจการก็มักจะใช้ไปในการลงทุนต่อไปภายในประเทศผู้รับทุนบางส่วน ในหลายๆ ประเทศการโอนทุนออกนอกประเทศในรูปของผลกำไร ดอกเบี้ย ทุน ค่าเทคโนโลยีและค่าธรรมเนียมอื่นๆ นี้เป็นสัดส่วนที่สูงขึ้นมากเมื่อเทียบกับทุนใหม่ที่ไหลเข้าประเทศ

โดยสรุปแล้ว การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นได้ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออก มูลค่าการนำเข้า และดุลบัญชีเงินทุน ซึ่งผลกระทบดังกล่าวนี้จะก่อให้เกิดผลกระทบที่ส่งต่อไปถึงดุลการชำระเงินระหว่างประเทศของประเทศไทยด้วย แต่ทั้งนี้ขนาดและทิศทางของผลกระทบจะเป็นอย่างไร จะแสดงรายละเอียดในบทที่ 4 ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

ในบทนี้จะเป็นการกล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 คือ การทดสอบความเป็น Stationary ของตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา และขั้นตอนที่ 2 คือ การประมาณค่าแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการชำระเงินระหว่างประเทศของประเทศไทย ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2536 ถึง ไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2551 ด้วยการประมาณค่าสมการถดถอยเชิงซ้อน วิธีกำลังสองน้อยที่สุด และการทดสอบปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: การทดสอบความเป็น Stationary ของตัวแปรต่างๆ

เนื่องจากโดยปกติแล้ว ข้อมูลประเภทอนุกรมเวลา (Time Series Data) จะเกิดการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าอยู่ตลอดเวลา ตามระยะเวลาที่ได้เปลี่ยนแปลงไปซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาความไม่มีเสถียรภาพของข้อมูล (Non-Stationary) ได้ ถ้าหากนำข้อมูลชุดดังกล่าวไปใช้ในการศึกษาหรือสร้างแบบจำลองโดยไม่มีการตรวจสอบหรือแก้ไขให้เหมาะสมต่อการใช้งานแล้ว จะทำให้ผลที่ได้จากการศึกษานั้นๆ อาจเกิดมีความผิดพลาดขึ้นได้

ดังนั้นในการนำเอาข้อมูลประเภทอนุกรมเวลาไปใช้ในการวิจัยนั้น จึงจำเป็นต้องทำการตรวจสอบว่าข้อมูลเชิงปริมาณดังกล่าวมีคุณสมบัติ Stationary หรือไม่ โดยวิธีการทดสอบข้อมูลนั้นเรียกว่า Augmented Dickey-Fuller (ADF) อันจะเป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนคงที่ ซึ่งขนาดของความล่าช้า (lag) ที่เหมาะสมนั้นพิจารณาจากค่า Akaike Info Criterion (AIC) ที่ให้ค่าต่ำสุด ทั้งนี้กรณีที่ตัวแปรมีคุณสมบัติ Stationary ที่ระดับ Level หรือ $I(0)$ แต่ในกรณีที่ตัวแปรมีคุณสมบัติ Non-Stationary ที่ระดับ level จะต้องหาผลต่างครั้งที่ 1 (Integrated of order one) แล้วทำการทดสอบคุณสมบัติ Stationary อีกครั้ง

จากการทดสอบคุณสมบัติ Stationary ของตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา พบว่า ดุลการค้า (TA) ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยระหว่างประเทศ (INT) และดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (SET) มีคุณสมบัติ Stationary ที่ระดับ Level หรือ $I(0)$ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ส่วนดุลบัญชีเงินทุน

(KA) และมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) มีคุณสมบัติ Stationary ที่ระดับ Level เช่นกัน แต่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ส่วนตัวแปรอื่นๆ คือ มูลค่าการส่งออกของประเทศไทย (EX) มูลค่าการนำเข้าของประเทศไทย (IM) ดัชนีราคาส่งออกของประเทศไทย (PX) ดัชนีราคานำเข้าของประเทศไทย (PM) ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (REER) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อัตราการค้า (TOT) และดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (PII) มีคุณสมบัติ Non-Stationary ดังนั้นจึงถูกนำไปหาผลต่างครั้งที่ 1 (first different) และนำมาทดสอบด้วยวิธีการ ADF อีกครั้ง (ตารางที่ 4)

สำหรับการทดสอบตัวแปรในรูปผลต่างครั้งที่ 1 พบว่า มูลค่าการส่งออกของประเทศไทย มูลค่าการนำเข้าของประเทศไทย ดัชนีราคาส่งออกของประเทศไทย ดัชนีราคานำเข้าของประเทศไทย ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง อัตราการค้า และดัชนีการลงทุนภาคเอกชน มีคุณสมบัติ Stationary at first difference หรือ I(1) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของไตรมาสก่อนหน้า มีคุณสมบัติ Stationary at first difference หรือ I(1) เช่นกัน แต่ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จากการพิจารณาคุณสมบัติ Stationary ของตัวแปรที่ใช้ในการพิจารณาทุกตัวแปรแล้ว พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีคุณสมบัติ Stationary at first difference หรือ I(1) ฉะนั้นในการประมาณค่าแบบจำลองด้วยวิธี OLS จึงใช้ข้อมูลที่อยู่ในรูปผลต่างครั้งที่ 1 เพื่อลดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าหรือการตีความอันเนื่องมาจากข้อมูลที่เป็น Stationary คนละระดับกัน

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบความเป็น Stationary ของตัวแปรต่างๆ

At Level						
ตัวแปร	Optimal lag	ADF-STAT	Critical Value			ผลการศึกษา
			1%	5%	10%	
EX_t	2	-2.271324	-4.115684	-3.485218	-3.170793	Non-stationary
IM_t	0	-1.456807	-4.110440	-3.482763	-3.169372	Non-stationary
TA_t	2	-2.178646	-2.603423	-1.946253	-1.613346	Stationary at
KA_t	2	-1.920183	-2.603423	-1.946253	-1.613346	Stationary at
PX_t	1	-3.112546	-4.113017	-3.483970	-3.170071	Non-stationary
PM_t	1	-3.062436	-4.113017	-3.483970	-3.170071	Non-stationary
$REER_t$	4	-1.935693	-3.546099	-2.911730	-2.593551	Non-stationary
GDP_t	6	-2.376222	-4.130526	-3.492149	-3.174802	Non-stationary
TOT_t	4	-2.531484	-3.546099	-2.911730	-2.593551	Non-stationary
INT_t	8	-2.226576	-2.607686	-1.946878	-1.612999	Stationary at
PII_t	5	-2.196102	-3.548208	-2.912631	-2.594027	Non-stationary
SET_t	3	-2.442179	-2.604073	-1.946348	-1.613293	Stationary at
FDI_t	1	-3.473604	-4.113017	-3.483970	-3.170071	Stationary at
At First Difference						
EX_t	1	-7.749463	-3.542097	-2.910019	-2.592645	Stationary at
IM_t	0	-6.594479	-3.540198	-2.909206	-2.592215	Stationary at
PX_t	2	-5.944008	-3.544063	-2.910860	-2.593090	Stationary at
PM_t	2	-5.645272	-4.118444	-3.486509	-3.171541	Stationary at
$REER_t$	4	-4.478324	-2.605442	-1.946549	-1.613181	Stationary at
GDP_{t-1}	5	-3.132943	-3.552666	-2.914517	-2.595033	Stationary at
TOT_t	1	-6.000289	-2.603423	-1.946253	-1.613346	Stationary at
PII_t	0	-4.401349	-2.602794	-1.946161	-1.613398	Stationary at

ที่มา: จากการคำนวณ

ขั้นตอนที่ 2: การวิเคราะห์ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการชำระเงิน ของประเทศไทย

การวิเคราะห์ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทยนั้น จะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 แบบจำลอง คือ

แบบจำลองที่ 1: วิเคราะห์ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการส่งออก

แบบจำลองที่ 2: วิเคราะห์ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการนำเข้า

แบบจำลองที่ 3: วิเคราะห์ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการค้า

แบบจำลองที่ 4: วิเคราะห์ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลบัญชีเงินทุน

ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 4 แบบจำลองจะใช้ข้อมูลทศนิยม รายไตรมาส ระหว่างไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2536 ถึงไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2551 และประมาณค่าแบบจำลองด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) ซึ่งผลการวิเคราะห์ ดังนี้

แบบจำลองที่ 1: การศึกษาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการส่งออก

$$DEX_t = 16997.63 - 2645.348DPX_t - 11236.45DREER_t + 0.408685DFDI_t - 92974.35DUM_t$$

(-1.877216)* (-4.948486)*** (1.966608)** (-1.911222)*

$$R^2 = 0.430416 \quad D.W. = 1.625302$$

$$\text{Adjusted } R^2 = 0.388225 \quad F\text{-statistic} = 10.20152$$

$$S.E. = 55568.56 \quad \text{Prob.}(F\text{-statistic}) = 0.000003$$

* = มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** = มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** = มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

NS = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิเคราะห์แบบจำลองที่ 1 พบว่า การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาส่งออกของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DPX) การเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DREER) การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DFDI) และตัวแปรหุ่นแสดงวิกฤติค่าเงินของประเทศไทย (DUM) มีความเหมาะสมที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DEX) ได้ร้อยละ 43.04 โดยมีค่า F-statistic เท่ากับ 10.20152 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และจากการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ด้วยค่า Durbin-Watson พบว่า ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.62 ซึ่งค่าที่คำนวณได้ดังกล่าวตกอยู่ในช่วงที่สามารถสรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน ทั้งนี้เมื่อทำการทดสอบปัญหาดังกล่าวด้วยวิธี Serial Correlation LM Test หรือ Breusch-Godfrey LM Test ก็พบว่า ค่า Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.591395 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่า ผลการประมาณค่าที่ได้ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation หรือไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อนนั่นเอง

จากการตรวจสอบปัญหาความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนไม่คงที่ (Heteroscedasticity) ด้วยวิธี White Heteroscedasticity Test พบว่า ค่า Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.939167 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่า ผลการประมาณค่าที่ได้ไม่มีปัญหา Heteroscedasticity หรือค่าความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนในแต่ละช่วงเวลาคงที่นั่นเอง

จากการตรวจสอบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) ด้วยค่า Pairwise Correlation Matrix พบว่า ค่า Correlation Matrix ของทุกความสัมพันธ์มีค่าน้อยกว่า 0.80 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผลการประมาณค่าดังกล่าวไม่เกิดปัญหา Multicollinearity หรือตัวแปรอิสระ ซึ่งได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาส่งออกของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา และการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ไม่มีความสัมพันธ์กันเอง

นอกจากนี้ยังสามารถอธิบายตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการส่งออกของประเทศไทย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานของแต่ละปัจจัยที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาส่งออกของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DPX) มีค่าน้อยกว่าศูนย์ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาส่งออก

ของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DEX) ในทิศทางตรงกันข้าม ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ทั้งนี้เนื่องจากการที่ราคาส่งออกเป็นปัจจัยที่ประเทศคู่ค้าใช้พิจารณาปริมาณการนำเข้าสินค้าของแต่ละประเทศ แต่ทั้งนี้ในการที่ประเทศต่างๆ จะนำเข้าสินค้าจากประเทศไทยนั้น ก็ต้องพิจารณาราคาส่งออกสินค้าของประเทศไทยประกอบด้วย

ค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DREER) มีค่าน้อยกว่าศูนย์ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DEX) ในทิศทางตรงกันข้าม ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DFDI) มีค่ามากกว่าศูนย์ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DEX) ในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการส่งออกเป็นไปตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ ถ้าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทำให้การผลิตในประเทศขยายตัว และก่อให้เกิดการเรียนรู้ จนทำให้เกิดความชำนาญและประสิทธิภาพในการผลิตแล้ว ก็จะทำให้ประเทศมีความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกสูงขึ้น และประเทศจะส่งออกได้มากขึ้น (รัตนสาขคณิต, 2530) นอกจากนั้นแล้วผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับการพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกของประเทศไทยตามรายละเอียดในบทที่ 3 อีกด้วย

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น (DUM) มีค่าน้อยกว่าศูนย์ หมายความว่า การเกิดวิกฤติค่าเงินขึ้นในประเทศไทยนั้น ส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DEX) ลดลง ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

แบบจำลองที่ 2: การศึกษาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการนำเข้า

$$\text{DIM}_t = 13652.62 - 10574.57\text{DPM}_t + 2207.266\text{DREER}_t + 0.625801\text{DGDP}_{t-1} + 0.166552\text{DFDI}_t$$

(-4.256182)*** (0.705102)^{NS} (0.229817)^{NS} (1.926515)*

$$- 139958.6\text{DUM}_t$$

(-2.734278)***

R ²	=	0.327263	D.W.	=	1.972873
Adjusted R ²	=	0.263797	F-statistic	=	5.156520
S.E.	=	59977.69	Prob(F-statistic)	=	0.000630

*	=	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90
**	=	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
***	=	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
NS	=	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิเคราะห์แบบจำลองที่ 2 พบว่า การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคานำเข้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DPM_t) การเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DREER_t) การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ไตรมาสที่ผ่านมาเทียบกับ ไตรมาสก่อนหน้า (DGDP_{t-1}) การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DFDI_t) และตัวแปรหุ่น (DUM_t) ที่แสดงวิกฤติค่าเงินของประเทศไทย มีความเหมาะสมที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DIM_t) ได้ร้อยละ 32.72 โดยมีค่า F-statistic เท่ากับ 5.156520 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และจากการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ด้วยค่า Durbin-Watson พบว่า ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.97 ซึ่งค่าที่คำนวณได้ดังกล่าวตกอยู่ในช่วงที่สามารถสรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน ทั้งนี้เมื่อทำการทดสอบปัญหาดังกล่าวด้วยวิธี Serial Correlation LM Test หรือ Breusch-Godfrey LM Test ก็พบว่า ค่า Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.225071 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่า ผล

การประมาณค่าที่ได้ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation หรือไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อนนั่นเอง

จากการตรวจสอบปัญหาความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนไม่คงที่ (Heteroscedasticity) ด้วยวิธี White Heteroscedasticity Test พบว่า ค่า Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.376944 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่า ผลการประมาณค่าที่ได้ไม่มีปัญหา Heteroscedasticity หรือค่าความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนในแต่ละช่วงเวลาคงที่นั่นเอง

จากการตรวจสอบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) ด้วยค่า Pairwise Correlation Matrix พบว่า ค่า Correlation Matrix ของทุกความสัมพันธ์มีค่าน้อยกว่า 0.80 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผลการประมาณค่าดังกล่าวไม่เกิดปัญหา Multicollinearity หรือตัวแปรอิสระ ซึ่งได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคานำเข้าของประเทศไทยเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเปลี่ยนแปลงเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของไตรมาสที่ผ่านมาเทียบกับไตรมาสก่อน และ การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ไม่มี ความสัมพันธ์กันเอง

นอกจากนี้ยังสามารถอธิบายตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการนำเข้าของประเทศไทย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานของแต่ละปัจจัยที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคานำเข้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DPM) มีค่าน้อยกว่าศูนย์ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคานำเข้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DIM) ในทิศทางตรงกันข้าม ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DREER) มีค่ามากกว่าศูนย์ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DIM) ในทิศทางเดียวกัน โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทิศทางของความสัมพันธ์นั้นเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

จะเห็นได้ว่าผลของดัชนีราคานำเข้าซึ่งเป็นตัวแทนของราคาสินค้านำเข้าและดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงซึ่งเป็นตัวแทนของอัตราแลกเปลี่ยนมีผลต่อปริมาณการนำเข้าตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ ราคาสินค้าจากต่างประเทศที่พิจารณาเป็นค่าเงินตราของประเทศผู้ซื้อจะขึ้นอยู่กับการตั้งราคาสินค้าจากต่างประเทศและอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราจากต่างประเทศ เช่น ถ้าค่าเงินของประเทศผู้ซื้อมีค่าลดลงเมื่อเทียบกับเงินตราของประเทศผู้ขาย ผู้ซื้อจะต้องจ่ายเงินของประเทศผู้ซื้อมากขึ้น แม้ว่าราคาสินค้าจากประเทศผู้ขายจะยังคงเท่าเดิมก็ตาม ฉะนั้น เมื่อค่าของเงินในประเทศผู้ซื้อลดลงประชาชนในประเทศผู้ซื้อจะรู้สึกว่าสินค้าที่ซื้อจากต่างประเทศนั้นมีราคาสูงขึ้น นอกจากนี้ราคาสินค้าจากต่างประเทศที่พิจารณาเป็นค่าเงินตราของประเทศผู้ซื้อก็ยังขึ้นอยู่กับอัตราภาณินำเข้าจากต่างประเทศ กล่าวคือ ถ้าอัตราภาณินำเข้าจากต่างประเทศขึ้น ก็จะทำให้สินค้านำเข้ามีราคาสูงขึ้น และในทางตรงกันข้ามถ้าอัตราภาณินำเข้าจากต่างประเทศลดลงก็จะทำให้สินค้านำเข้ามีราคาลดลง (สุภาพร ขจรศิริกุล, 2533)

ค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของไตรมาสที่ผ่านมาเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า ($DGDP_{t-1}$) มีค่ามากกว่าศูนย์ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของปีที่ผ่านมาเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DIM_t) ในทิศทางเดียวกัน โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ จะเห็นได้ว่าผลของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศซึ่งเป็นตัวแทนของรายได้ต่อการนำเข้าเป็นไปตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ เมื่อระดับรายได้ในประเทศเพิ่มขึ้นสูงขึ้น จะส่งผลให้มีการบริโภคเพิ่มมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะทำให้มีอุปสงค์สินค้าในประเทศเพิ่มขึ้นแล้วยังทำให้มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้การที่มีรายได้ที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้นมาก ก็อาจทำให้เกิดปัญหาการเงินเฟ้อในประเทศได้เช่นกัน (อรุณ เกียรติระสาร, 2550)

ค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (FDI_{t-1}) มีค่ามากกว่าศูนย์ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และทิศทางของความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการนำเข้านั้นเป็นไปตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมักจะทำ

ให้เกิดการนำเข้าของทุน ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปเงินสด และไม่ได้อยู่ในรูปเงินสด เช่น เครื่องจักร อุปกรณ์ ซึ่งตีค่าเป็นเงินสดค่อนข้างยากและมักจะสูงกว่าความเป็นจริง นอกจากนั้นยังมีการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง ซึ่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศส่วนมากมักใช้ปัจจัยการผลิตและวัตถุดิบต่างๆ จากต่างประเทศค่อนข้างสูง เพื่อช่วยให้กิจการสามารถผลิตสินค้าได้อย่างมีคุณภาพตามที่ต้องการ ทั้งนี้ยังอาจทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำกว่าต้นทุนการผลิตสินค้าที่ใช้ปัจจัยการผลิตภายในประเทศ (รัตน สหายคณิต, 2530) นอกจากนั้นแล้วผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับการพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยตามรายละเอียดในบทที่ 3 อีกด้วย

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น (DUM_t) มีค่าน้อยกว่าศูนย์ หมายความว่า การเกิดวิกฤติค่าเงินขึ้นในประเทศไทย ทำให้การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DIM_t) ลดลง ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

แบบจำลองที่ 3: การศึกษาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการค้า

$$DTA_t = 4697.905 + 10118.77DTOT_t - 7955.527DREER_t + 0.218884DFDI_t - 127780.4DUM_t$$

(10.75576)*** (-5.868962)*** (2.292543)** (-4.275598)***

R ²	=	0.819965	D.W.	=	1.577050
Adjusted R ²	=	0.806629	F-statistic	=	61.48553
S.E.	=	33562.72	Prob(F-statistic)	=	0.000000

- * = มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90
- ** = มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
- *** = มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
- NS = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิเคราะห์แบบจำลองที่ 3 พบว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราการค้าเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DTOT) การเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DREER) การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับ

ไตรมาสที่ผ่านมา (DFDI) และตัวแปรหุ่น (DUM) ที่แสดงวิกฤติค่าเงินของประเทศไทย มีความเหมาะสมที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของดุลการค้าเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DTA) ได้ร้อยละ 81.99 โดยมีค่า F-statistic เท่ากับ 61.48553 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และจากการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ด้วยค่า Durbin-Watson พบว่า ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.57 ซึ่งค่าที่คำนวณได้ดังกล่าวตกอยู่ในช่วงที่ไม่สามารถสรุปได้ว่าเกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน ทั้งนี้เมื่อทำการทดสอบปัญหาดังกล่าวด้วยวิธี Serial Correlation LM Test หรือ Breusch-Godfrey LM Test ก็พบว่า ค่า Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.133094 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่า ผลการประมาณค่าที่ได้ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation หรือ ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อนนั่นเอง

จากการตรวจสอบปัญหาความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนไม่คงที่ (Heteroscedasticity) ด้วยวิธี White Heteroscedasticity Test พบว่า ค่า Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.403173 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่า ผลการประมาณค่าที่ได้ไม่มีปัญหา Heteroscedasticity หรือค่าความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนในแต่ละช่วงเวลาคงที่นั่นเอง

จากการตรวจสอบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) ด้วยค่า Pairwise Correlation Matrix พบว่า ค่า Correlation Matrix ของทุกความสัมพันธ์มีค่าน้อยกว่า 0.80 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผลการประมาณค่าดังกล่าวไม่เกิดปัญหา Multicollinearity หรือตัวแปรอิสระ ซึ่งได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของอัตราการค้าเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา และการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ไม่มีความสัมพันธ์กันเอง

นอกจากนี้ยังสามารถอธิบายตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อดุลการค้าของประเทศไทย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานของแต่ละปัจจัยที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของอัตราการค้าเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DTOT) มีค่ามากกว่าศูนย์ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราการค้าเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดุลการค้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DTA) ในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DREER_t) มีค่าน้อยกว่าศูนย์ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดุลการค้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DTA_t) ในทิศทางตรงกันข้าม ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งทิศทางของความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DFDI_t) มีค่ามากกว่าศูนย์ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดุลการค้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DTA_t) ในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และทิศทางความสัมพันธ์ก็เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น (DUM_t) มีค่าน้อยกว่าศูนย์ หมายความว่า การเกิดวิกฤติค่าเงินขึ้นในประเทศไทย ทำให้การเปลี่ยนแปลงของดุลการค้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DTA_t) เพิ่มขึ้น ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 แต่ทิศทางของความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

แบบจำลองที่ 4: การศึกษาผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลบัญชีเงินทุน

$$DKA_t = -241111.5 + 1745.538DINT_t + 416.4186DREER_t + 1400.800DPII_t + 90.38186DSET_t + 0.537266DFDI_t - 83851.66DUM_t$$

(0.350083)^{NS} (0.139717)^{NS} (3.253328)*** (2.460156)**

(2.395579)** (-2.322455)**

R ²	=	0.542810	D.W.	=	2.378365
Adjusted R ²	=	0.493825	F-statistic	=	11.08121
S.E.	=	74237.09	Prob(F-statistic)	=	0.000000

* = มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

** = มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** = มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99
 NS = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิเคราะห์แบบจำลองที่ 4 พบว่า การเปลี่ยนแปลงของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยระหว่างประเทศเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DINT_t) การเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DREER_t) การเปลี่ยนแปลงของดัชนีการลงทุนภาคเอกชนเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DPII_t) การเปลี่ยนแปลงของดัชนีตลาดหลักทรัพย์เมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DSET_t) การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DFDI_t) และตัวแปรหุ่น (DUM_t) ที่แสดงวิกฤตค่าเงินของประเทศไทย มีความเหมาะสมที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของดุลบัญชีเงินทุนเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DKA_t) ได้ร้อยละ 54.28 โดยมีค่า F-statistic เท่ากับ 11.08121 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และจากการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ด้วยค่า Durbin-Watson พบว่า ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.37 ซึ่งค่าที่คำนวณได้ดังกล่าวตกอยู่ในช่วงที่สามารถสรุปได้ว่าไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อน ทั้งนี้เมื่อทำการทดสอบปัญหาดังกล่าวด้วยวิธี Serial Correlation LM Test หรือ Breusch-Godfrey LM Test ก็พบว่า ค่า Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.121211 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่า ผลการประมาณค่าที่ได้ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation หรือ ไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคลาดเคลื่อนนั่นเอง

จากการตรวจสอบปัญหาความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนไม่คงที่ (Heteroscedasticity) ด้วยวิธี White Heteroscedasticity Test พบว่า ค่า Probability ของ Obs*R-squared มีค่าเท่ากับ 0.409710 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่า ผลการประมาณค่าที่ได้ไม่มีปัญหา Heteroscedasticity หรือค่าความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อนในแต่ละช่วงเวลาคงที่นั่นเอง

จากการตรวจสอบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงหลายตัวแปร (Multicollinearity) ด้วยค่า Pairwise Correlation Matrix พบว่า ค่า Correlation Matrix ของทุกความสัมพันธ์มีค่าน้อยกว่า 0.80 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผลการประมาณค่าดังกล่าวไม่เกิดปัญหา Multicollinearity หรือตัวแปรอิสระ ซึ่งได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยระหว่างประเทศเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงของดัชนีการลงทุนภาคเอกชนเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงของดัชนีตลาดหลักทรัพย์เมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา และการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา ไม่มีความสัมพันธ์กันเอง

นอกจากนี้ยังสามารถอธิบายตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทย ว่าเป็นไปตามสมมติฐานของแต่ละปัจจัยที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยระหว่างประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DINT_t) มีค่ามากกว่าศูนย์ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยระหว่างประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DKA_t) ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ทิศทางของความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ จะเห็นได้ว่าผลของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยระหว่างประเทศที่มีต่อดุลบัญชีเงินทุนเป็นไปตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ ถ้าอัตราดอกเบี้ยเปรียบเทียบของประเทศใดสูงกว่าจะทำให้เงินทุนไหลเข้าไปในประเทศนั้นมากขึ้น จะทำให้ดุลบัญชีทุนดีขึ้น และจะเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราดอกเบี้ยเปรียบเทียบของประเทศใดต่ำกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ซึ่งประเทศต่าง ๆ มีนโยบายปล่อยให้มีการไหลเข้าไหลออกของเงินทุนโดยเสรี (อรุณเกียรติสาระ, 2550)

ค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DREER_t) มีค่ามากกว่าศูนย์ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินที่แท้จริงเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DKA_t) ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของดัชนีการลงทุนภาคเอกชนเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DPII_t) มีค่ามากกว่าศูนย์ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของดัชนีการลงทุนภาคเอกชนเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DKA_t) ในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และทิศทางของความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของดัชนีตลาดหลักทรัพย์เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DSET_t) มีค่ามากกว่าศูนย์ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของดัชนีตลาดหลักทรัพย์เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทยเมื่อเทียบกับ

ไต่ถามาสที่ผ่านมา (DKA) ในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

ค่าสัมประสิทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับไต่ถามาสที่ผ่านมา (DFDI) มีค่ามากกว่าศูนย์ หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับไต่ถามาสที่ผ่านมาส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไต่ถามาสที่ผ่านมา (DKA) ในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ส่งผลต่อดุลบัญชีเงินทุนตามแนวทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายทุนใหม่เข้าประเทศ ซึ่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมักทำให้เกิดการนำเข้าของทุนและเงินกู้ในส่วนของผู้เป็นเจ้าของ (equity capital and loans) ซึ่งรายการดังกล่าวจะถูกบันทึกในดุลการชำระเงินในส่วนของดุลบัญชีเงินทุน (รัตน สหายคณิต, 2530) นอกจากนั้นแล้วผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับการพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และการเปลี่ยนแปลงของดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทยตามรายละเอียดในบทที่ 3 อีกด้วย

ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรหุ่น (DUM) มีค่าน้อยกว่าศูนย์ หมายความว่า การเกิดวิกฤติค่าเงินขึ้นในประเทศไทย ทำให้การเปลี่ยนแปลงของดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไต่ถามาสที่ผ่านมา (DKA) ลดลง ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งทิศทางความสัมพันธ์ก็เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่

จากการพิจารณาแบบจำลองที่ 1 แบบจำลองที่ 2 แบบจำลองที่ 3 และแบบจำลองที่ 4 พบว่าถึงแม้ว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนั้นจะส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออก และมูลค่าการนำเข้า ในทิศทางเดียวกัน แต่เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการค้า และดุลบัญชีเงินทุนแล้ว จึงสามารถสรุปได้ว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศส่งผลกระทบในด้านบวก หรือส่งผลดีต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย ในระหว่างปี พ.ศ. 2536

- 2551

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เป็นเงินทุนระยะยาวที่ไหลเข้ามาพร้อมกับเทคโนโลยี ที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทำให้เศรษฐกิจของประเทศสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน และยังช่วยเพิ่มการจ้างงานภายในประเทศ นอกจากนี้แล้วยังส่งผลกระทบต่อการปรับตัวของดุลการชำระเงินระหว่างประเทศอีกด้วย ซึ่งสำหรับผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อดุลการชำระเงินนั้น ก็คือ การที่การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายทุนเข้าประเทศเป็นอย่างมากในระยะแรกๆ ซึ่งจะช่วยให้ดุลการชำระเงินของประเทศดีขึ้นได้ และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังช่วยในการขยายการผลิต ซึ่งส่งผลให้การส่งออกของประเทศดีขึ้น และหากพิจารณาในด้านของการนำเข้าจะพบว่าหากเป็นการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมที่ทดแทนการนำเข้า ก็จะมีผลให้การนำเข้าสินค้าสำเร็จรูปลดลงได้ แต่ทั้งนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศส่วนมากมักจะใช้ปัจจัยการผลิต วัตถุดิบต่างๆ จากต่างประเทศค่อนข้างสูง ดังนั้นจึงทำให้มีการนำเข้าสินค้าประเภทปัจจัยการผลิตเพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทำให้ประเทศต้องสูญเสียเงินตราต่างประเทศที่นอกเหนือจากการนำเข้า ก็คือ การโอนทุนออกนอกประเทศในรูปผลกำไร ดอกเบี้ยทุน ค่าเทคโนโลยีและค่าธรรมเนียมอื่นๆ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป แหล่งที่มาของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ รวมถึงความเคลื่อนไหวของดุลการชำระเงิน ดุลบัญชีเดินสะพัด และดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทยโดยการศึกษาเชิงพรรณนา และเพื่อศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อรายการในดุลการชำระเงินของประเทศไทยโดยการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งใช้การทดสอบความนิ่งของข้อมูลโดยการทดสอบ Unit Root ที่เรียกว่า “Augmented Dickey Fuller” หรือ “ADF Test” และการวิเคราะห์ผลกระทบด้วยสมการถดถอยเชิงซ้อน โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด เพื่อดูขนาดและทิศทางของผลกระทบ และในการศึกษาได้แบ่งออกเป็น 4 แบบจำลอง คือ แบบจำลองการส่งออก แบบจำลองการนำเข้า แบบจำลองดุลการค้า และแบบจำลอง

ดุลบัญชีเงินทุน ซึ่งใช้ข้อมูลทศนิยม รายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2536 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2551 และมีผลการศึกษา ดังนี้

ผลการศึกษาเชิงพรรณนา พบว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีแหล่งที่มาจากแหล่งเงินทุนหลักจากประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฮอลแลนด์ สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยได้มีการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ มีนโยบายการเปิดเสรีและส่งเสริมการนำเข้าเงินตราต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นสิ่งดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน และภาคการผลิตที่นักลงทุนต่างชาติให้ความสนใจเข้ามาลงทุนมากที่สุด คือ ภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากประเทศไทยมีความได้เปรียบในเรื่องแหล่งที่ตั้ง และมีตลาดที่ค่อนข้างใหญ่ และมีปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานการผลิต เทคโนโลยี และแรงงานที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น ทำให้นักลงทุนต่างชาติมีการย้ายฐานการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมมายังประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น

ส่วนดุลการชำระเงินระหว่างประเทศนั้นประเทศไทยเกินดุลมาโดยตลอด ยกเว้นในปี พ.ศ. 2540 และ 2543 เท่านั้นที่ประเทศไทยขาดดุล โดยดุลบัญชีเดินสะพัดมีส่วนสำคัญมากที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดุลการชำระเงิน และส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อดุลบัญชีเดินสะพัด คือ การส่งออกและนำเข้าสินค้าและบริการ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในด้านการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งประเทศไทยมีการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ รองลงมา คือ สินค้าเกษตร โดยตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น จีน และสิงคโปร์ ขณะที่สินค้านำเข้าหลัก ได้แก่ สินค้าทุน วัตถุดิบและสินค้าขั้นกลาง น้ำมันและเชื้อเพลิง ซึ่งแหล่งนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น จีน สิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา ส่วนดุลบัญชีเงินทุนของประเทศไทยนั้นค่อนข้างมีความผันผวน โดยในช่วงก่อนวิกฤติเศรษฐกิจประเทศไทยเกินดุลโดยตลอด และเริ่มขาดดุลในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2546 และหลังจากนั้นก็กลับมาเกินดุลโดยตลอดยกเว้นในปี พ.ศ. 2550

ผลการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย มีดังนี้

ผลการทดสอบคุณสมบัติ Stationary ของตัวแปร โดยวิธี Unit Root test พบว่า ตัวแปรที่มีคุณสมบัติ Stationary at Level หรือ $I(0)$ คือ ดุลการค้า ดุลบัญชีเงินทุน ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยระหว่างประเทศ ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ และมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ส่วนตัวแปรที่

มีคุณสมบัติ Stationary at first difference หรือ $I(1)$ คือ มูลค่าการส่งออกของประเทศไทย มูลค่าการนำเข้าของประเทศไทย ดัชนีราคาส่งออกของประเทศไทย ดัชนีราคานำเข้าของประเทศไทย ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ อัตราการค่า และดัชนีการลงทุนภาคเอกชน

ผลการศึกษาแบบจำลองการส่งออก พบว่า การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา ($DFDI_t$) ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกของประเทศไทยเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DEX_t) ในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ส่วนการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาส่งออกของประเทศไทยเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DPX_t) และการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา ($DREER_t$) ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกของประเทศไทยเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมาในทิศทางตรงกันข้าม ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และร้อยละ 99 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า การเกิดวิกฤติค่าเงินขึ้นในประเทศไทยนั้น ส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกของประเทศไทยเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมาลดลง ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ทั้งนี้ตัวแปรทุกตัวเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ยกเว้นวิกฤติค่าเงินเท่านั้นที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ผลการศึกษาแบบจำลองการนำเข้า พบว่า การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา ($DFDI_t$) ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DIM_t) ในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ส่วนการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของปีที่ผ่านมาเมื่อเทียบกับ ไตรมาสก่อนหน้า ($DGDP_{t-1}$) และการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา ($DREER_t$) ก็ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมาในทิศทางเดียวกันเช่นกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่การเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคานำเข้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมาในทิศทางตรงกันข้าม ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นอกจากนี้ยังพบว่า การเกิดวิกฤติค่าเงินขึ้นในประเทศไทย ทำให้การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมาลดลงด้วย ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทั้งนี้ทิศทางความสัมพันธ์ของทุกตัวแปรเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

ผลการศึกษาแบบจำลองดุลการค้า พบว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราการค้าเมื่อเทียบกับ ไตรมาสที่ผ่านมา (DTOT) และการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DFDI) ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดุลการค้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DTA) ในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ทั้ง 2 ตัวแปร ส่วนการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมานั้น ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดุลการค้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมาในทิศทางตรงกันข้าม ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 นอกจากนี้ยังพบว่า การเกิดวิกฤติค่าเงินขึ้นในประเทศไทย ทำให้ การเปลี่ยนแปลงของดุลการค้าของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมาเพิ่มขึ้น ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ด้วย ทั้งนี้ทิศทางความสัมพันธ์ของทุกตัวแปรเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ยกเว้นการเกิดวิกฤติค่าเงินขึ้นในประเทศไทยเท่านั้นที่ความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ กำหนดไว้

ผลการศึกษาแบบจำลองดุลบัญชีเงินลงทุน พบว่า การเปลี่ยนแปลงของดัชนีการลงทุน ภาคเอกชนเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DPII) การเปลี่ยนแปลงของดัชนีตลาดหลักทรัพย์เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DSET) และการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการลงทุน โดยตรงจาก ต่างประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DFDI) ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของดุลบัญชีเงินลงทุน ของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DKA) ในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99 ร้อยละ 95 และร้อยละ 95 ตามลำดับ ส่วนการเปลี่ยนแปลงของส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย ระหว่างประเทศเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DINT) และการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินที่ แท้จริงเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา (DREER) ส่งผลต่อดุลบัญชีเงินของประเทศไทยในทิศทาง เดียวกันเช่นกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การเกิดวิกฤติค่าเงินขึ้นในประเทศไทย ยังทำ ให้การเปลี่ยนแปลงของดุลบัญชีเงินลงทุนของประเทศไทยเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมามีค่าลดลง ที่ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทั้งนี้ความสัมพันธ์ของทุกตัวแปรเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

ทั้งนี้จากผลการศึกษาทั้ง 4 แบบจำลอง สามารถสรุปได้ว่า การลงทุนโดยตรงจาก ต่างประเทศช่วยการส่งออกสินค้าและบริการของประเทศดีขึ้น และการลงทุนโดยตรงจาก ต่างประเทศก็ยังช่วยให้ดุลการค้าของประเทศไทยดีขึ้นด้วย ซึ่งดุลการค้าเองก็ถือได้ว่าเป็นตัวที่ สะท้อนศักยภาพในการหารายได้เข้าประเทศในระยะยาวด้วย นอกจากนี้แล้วเมื่อพิจารณาถึงดุล บัญชีเงินลงทุนก็ยังพบว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศช่วยให้ดุลบัญชีเงินลงทุนของประเทศไทย ดีขึ้นด้วย ฉะนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศช่วยให้ดุลการชำระเงินของ ประเทศไทยดีขึ้น หรือก็คือช่วยทำให้มีเงินไหลเข้าประเทศมากขึ้น ซึ่งการที่ดุลการชำระเงินดีขึ้น

นั้น จะทำให้เงินสำรองระหว่างประเทศมีมากขึ้น อันจะส่งผลให้ประเทศมีเงินตราที่จะนำไปพัฒนาประเทศ ตามนโยบาย และโครงการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน หรือการพัฒนาประเทศในด้านอื่นๆ ก็ตาม อันจะเป็นการช่วยให้ประชาชนภายในประเทศมีความกินดีอยู่ดี และเศรษฐกิจของประเทศมีการปรับตัวในทิศทางที่ดีขึ้นตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ สามารถแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาคำนี้ และข้อเสนอแนะในการศึกษาคำต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาคำนี้

1. รัฐบาลควรกำหนดมาตรการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทย รวมไปถึงมีการพัฒนาความสามารถของบุคลากรและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เทคโนโลยีการผลิตให้มีความทันสมัยและมีระบบการจัดการให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล เช่น ISO 9000 ISO 14000 และ ISO18000 เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทยมีศักยภาพพร้อมรองรับการปรับตัวสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ นอกจากนี้ยังควรมีการจัดตั้งสถาบันอิสระ ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมในแต่ละสาขา เพื่อให้ผลผลิตในแต่ละสาขาเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคที่มีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และมูลค่าการส่งออกมากที่สุด

2. รัฐบาลสามารถใช้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการลดการขาดดุลการค้า ดุลบัญชีเงินทุน และดุลการชำระเงินระหว่างประเทศได้ ซึ่งการใช้เครื่องมือดังกล่าวถือได้ว่าเป็นแนวทางที่มีความน่าสนใจเป็นอย่างมาก ซึ่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นเงินลงทุนระยะยาวที่ไม่ได้มีการโอนเปลี่ยนได้ง่าย และการที่มีเงินลงทุนโดยตรงเข้ามาในประเทศจำนวนมากนั้น จะช่วยให้การลงทุน และการผลิตของประเทศสามารถที่จะขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง และมีเสถียรภาพด้วย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. จากการพิจารณาค่า R^2 ที่ได้บางแบบจำลองมีค่าค่อนข้างต่ำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังคงมีปัจจัยอื่นๆ อีกที่มีผลต่อการอธิบายแบบจำลองแต่ละแบบ ทั้งนี้ในการศึกษาครั้งต่อไปเห็นควรให้เพิ่มตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาเพื่อที่ผลการศึกษาจะได้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้นด้วย อีกทั้งในการศึกษาครั้งนี้ผู้ทำวิจัยได้ทำการศึกษาแบบจำลองในรูปแบบของสมการเส้นตรง (Linear Model) พบว่า ตัวแปรอิสระบางตัวไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งอาจเนื่องมาจากความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอาจจะอยู่ในรูปไม่ใช่เส้นตรง (Nonlinear Model) ก็ได้ ดังนั้นในงานศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ทั้งในรูปแบบของเส้นตรง และไม่ใช่เส้นตรง เพื่อจะได้แบบจำลองที่มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. สำหรับในการศึกษาครั้งนี้ผู้ทำวิจัยได้ทดสอบข้อมูลเบื้องต้นว่าเป็น Stationary หรือไม่ ซึ่งพบว่าข้อมูลบางตัวเป็น Stationary คนละครดับกันอาจทำให้การตีความหรือการประมาณค่ามีความคลาดเคลื่อนได้ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปเห็นควรว่าหากข้อมูลไม่ Stationary at level ควรประมาณค่าด้วยวิธี Co-integration และ Error Correction Model ซึ่งอาจจะมีความสมบูรณ์ในการประมาณค่ามากกว่า

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กฤตยา ตติรังสรรค์สุข. 2547. เศรษฐศาสตร์มหภาคเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กุลกัลยา พระยาราช. 2546. การศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนการฟื้นตัวภายหลังวิกฤตการณ์ค่าเงินกรณีศึกษาบางประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออก. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จักรพงษ์ ทิมจรัส. 2545. ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จินดารัตน์ ตั้งสกุล. 2537. การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชนนิภา มหาพัฒนาไทย. 2550. บทบาทของเงินทุนต่างประเทศต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชมพูนุท คชไกร. 2542. ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการส่งออกและการนำเข้าของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไชยยศ พัฒนโนภาย. 2540. ผลกระทบของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศลักษณะต่างๆ ที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติในบางประเทศบางสาขาการผลิตในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฐาปนา นีนไพบูล. 2542. การเงินระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช

คมิตา มุกด์มณี. 2538. ผลกระทบของเงินทุนต่างประเทศต่อการออมภายในประเทศของประเทศไทยจากการเปิดเสรีทางการเงิน. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตี๋ม จันทะวง. 2539. การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลการชำระเงินของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2552. สถิติเศรษฐกิจและการเงิน. (Online). <http://www.bot.or.th/Thai/Statistics/Pages/index1.aspx>

_____. 2549. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.

_____. 2550. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.

_____. 2551. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.

_____. 2552. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.

ทิวา ขจรเกียรติอุดม. 2549. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเข้าและส่งออกของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทิวาพร ผาสุข. 2540. ผลกระทบของอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงต่อดุลการค้าของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธีรศักดิ์ ชิดเชี่ยว. 2543. ผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย: กรณีศึกษาประเทศที่สำคัญ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เพ็ญพรรณ ชนกกนกชัย. 2547. การทดสอบความสัมพันธ์เชิงเหตุผลและผลของรายจ่ายรัฐบาลและ
ดุลการค้า. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไพฑูรย์ ไกรพรศักดิ์. 2546. เศรษฐมิติเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภราดร ปรีดาศักดิ์. 2549. พจนานุกรมเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2532. การลงทุนจากต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มาลี สุชาติวัฒนชัย. 2538. การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลการชำระเงินของประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รังสรรค์ หทัยเสรี. 2539. **Cointegration and Error Correction** ทางเลือกใหม่ในการประยุกต์ใช้
กับแบบจำลองทางเศรษฐกิจมหภาคของไทย. วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ ปีที่13
ฉบับที่ 3: 20-55.

รัตนา สายคณิต. 2542. **มหเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์: จากทฤษฎีสู่นโยบาย**. กรุงเทพมหานคร: คณะ
เศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนา สายคณิต. 2527. **เศรษฐศาสตร์การลงทุนระหว่างประเทศ**. กรุงเทพมหานคร: คณะ
เศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนา สายคณิต และ พุทธกาล รัชช. 2549. **เศรษฐศาสตร์การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ**.
กรุงเทพมหานคร: คณะเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วาริ จันทรกุลกิจ. 2546. ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์ประชาชาติภายในประเทศในภาคอุตสาหกรรมกับเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วาสนา คี้มพุดชา. 2543. ปัจจัยที่มีผลกำหนดดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัลย์ลดา วิวัฒน์พนชาติ. 2529. การลงทุนระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรรณ ศิริรัตนพล. 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อดุลบัญชีเดินสะพัดของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2542. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริพร เหล่าอารยะ. 2544. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีภาวะการเงินนโยบายการเงิน และดุลการชำระเงิน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศรีวงศ์ สุमितร์ และ สาลีณี วรรณชูร. 2536. เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: คณะเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันติยา เอกอักษร. 2546. ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค I. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมชาย หาญหิรัญ. 2551. ดัชนีชี้ นำอุตสาหกรรมไทย.
(Online). www.oie.go.th/project/index_leadThaiIndustry_31072551.pdf
- ศุดา ผลเพิ่มศีลกุล. 2551. บทบาทของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ยและมาตรการทางการเงินที่มีต่อดุลการชำระเงินของไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ศุภาพร ขจรศิริกุล. 2533. การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2552. ภาวะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในไทย ปี 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน.
- อัครพงศ์ อ้นทอง. 2550. คู่มือการใช้โปรแกรม EViews เบื้องต้น: สำหรับการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติ (Online). www.pyo.nu.ac.th/.../Aun/.../คู่มือการใช้โปรแกรม_Eviews.pdf
- อรุณ เกียรติสาร. 2550. เอกสารประกอบการบรรยายวิชาทฤษฎีการเงินระหว่างประเทศขั้นสูง. คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรุณี ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์. 2544. ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค I. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัดสำเนา)
- อุบลรัตน์ จันทร์ขันธ์. 2548. บทบาทของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศต่อเศรษฐกิจของไทย (Online). www.bot.or.th/BOThomepage/DataBank/Econcond/ seminar/Econ/3-2-2005-eng-i/FDI_R.pdf
- Borensztein, E., J. D. Gregorio and J. W. Lee. 1995. **How does foreign direct investment affect economic growth?**. NBER Working Paper. 5057 (March 1995).
- Branson, W.H. 1989. **Macroeconomic Theory and Policy**. (3rd ed.). New York: Harper & Row Publishers.
- Chung, C., L. Chang and Y. Zhang. 1995. **The Role of Foreign Direct Investment in China's Post 1978 Economic Development**. World Development.
- Kanchanapant, S. 1985. **Foreign Direct investment from Less Developed Countries in Thailand**. Master of Economics (English Language Program), Thammasat University.

Karel J. 1995. **The Macroeconomic Effects of Direct Foreign Investment: The Case of Thailand.** *World Development*, Vol.23 No.2 (1995)

Nabrende, A. B. and J. L. Ford. 1998. **FDI, Policy Adjustment and Endogenous Growth: Multiplier Effect from a small Dynamic Model for Taiwan, 1959 – 1995.** *World Development*.

Taeyoung, S. 1980. **Growth, Monetary Policy and the Balance of Payments: An Empirical Study of Korea.** M.A. Thesis, Faculty of Economics, Thammasat University.

Zaidi, I. M. 1985. **Savings Investment, Fiscal Deficits, and the External Indebtedness of Developing Countries.** *World Development*, Vol.13 No.5 (1985).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ข้อมูลการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศ

ตารางผนวกที่ 1 มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2526 – 2551

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	Inflow	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	Outflow	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	รวมสุทธิ	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2526	13,944.00		5,719.00		8,225.00	
2527	16,970.00	21.70	7,332.00	28.20	9,638.00	17.18
2528	10,166.00	-40.09	5,764.00	-21.39	4,402.00	-54.33
2529	10,526.00	3.54	3,618.00	-37.23	6,908.00	56.93
2530	12,536.00	19.10	3,492.00	-3.48	9,044.00	30.92
2531	32,738.00	161.15	4,774.00	36.71	27,964.00	209.20
2532	53,079.00	62.13	7,381.00	54.61	45,698.00	63.42
2533	77,267.00	45.57	12,572.00	70.33	64,695.00	41.57
2534	93,935.00	21.57	42,546.00	238.42	51,389.00	-20.57
2535	135,028.00	43.75	81,337.00	91.17	53,691.00	4.48
2536	66,768.00	-50.55	22,956.00	-71.78	43,812.00	-18.40
2537	61,599.00	-7.74	28,358.00	23.53	33,241.00	-24.13
2538	75,991.00	23.36	26,104.00	-7.95	49,887.00	50.08
2539	99,733.00	31.24	42,261.00	61.89	57,472.00	15.20
2540	165,143.00	65.59	47,447.00	12.27	117,696.00	104.79

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	Inflow	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	Outflow	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	รวมสุทธิ	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2541	284,938.00	72.54	75,050.00	58.18	209,888.00	78.33
2542	200,742.00	-29.55	66,150.00	-11.86	134,592.00	-35.87
2543	256,282.00	27.67	140,996.00	113.15	115,286.00	-14.34
2544	482,690.00	88.34	257,848.00	82.88	224,842.00	95.03
2545	452,335.00	-6.29	304,809.00	18.21	147,526.00	-34.39
2546	475,943.00	5.22	262,220.00	-13.97	213,723.00	44.87
2547	538,893.00	13.23	340,013.00	29.67	198,880.00	-6.94
2548	740,716.88	37.45	478,119.78	40.62	262,597.10	32.04
2549	1,265,602.46	70.86	866,220.76	81.17	399,381.69	52.09
2550	855,827.10	-32.38	502,933.10	-41.94	352,894.00	-11.64
2551	742,726.35	-13.22	425,190.77	-15.46	317,535.58	-10.02

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2552)

ตารางผนวกที่ 2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ ระหว่างปี พ.ศ. 2536-2551

(หน่วย: ล้านบาท)

	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543
อุตสาหกรรม	11,430.20	12,873.10	14,114.30	17,941.80	58,322.62	89,562.58	47,948.60	75,138.39
สถาบันการเงิน	1,641.80	171.20	642.80	1,822.70	3,732.48	34,504.23	9,252.76	5,267.48
การค้า	5,546.70	8,561.00	11,111.60	13,797.60	33,957.05	42,645.08	39,383.61	2,089.95
การก่อสร้าง	3,853.20	1,751.60	906.10	1,782.50	5,796.97	8,233.92	(5,853.23)	(4.66)
เหมืองแร่และข่อยหิน	3,175.70	1,310.30	1,418.60	489.50	653.72	1,012.22	(1,587.40)	(11,051.65)
เกษตร	330.10	(157.70)	232.30	51.20	37.73	20.36	70.31	28.22
บริการ	468.10	1,403.50	2,186.10	3,162.20	9,078.77	11,475.45	18,207.06	18,696.78
การลงทุนและบริษัทโฮลดิ้ง	(405.10)	3,670.20	(1,954.00)	(540.20)	993.84	14,750.65	21,877.89	4,005.79
อสังหาริมทรัพย์	17,592.40	11,862.60	21,245.90	19,054.00	3,467.24	1,124.84	5,659.86	2,724.62
อื่น ๆ	178.89	(8,204.80)	(16.69)	(89.29)	1,655.83	6,558.89	(367.79)	18,391.20
รวม	43,812.00	33,241.00	49,887.00	57,472.00	117,696.28	209,888.26	134,591.68	115,286.16

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551
อุตสาหกรรม	131,748.51	79,394.80	99,727.00	151,827.31	138,150.57	153,594.02	126,040.87	146,232.02
สถาบันการเงิน	(8,130.66)	3,010.95	(1,018.45)	9,043.02	62,627.56	94,665.74	65,734.05	65,592.53
การค้า	47,678.22	28,845.61	34,586.09	7,241.00	12,048.24	30,696.46	20,439.41	35,627.68
การก่อสร้าง	197.11	826.32	1,763.86	2,838.11	1,221.22	(3,257.97)	1,630.23	(1,191.76)
เหมืองแร่และขอยหิน	33,821.29	6,269.73	11,233.47	7,889.39	(4,683.84)	7,892.05	28,289.34	23,383.53
เกษตร	(189.76)	137.80	1,160.93	224.15	507.32	(68.38)	111.89	537.76
บริการ	6,846.00	32,006.76	14,880.58	12,157.41	13,224.28	27,001.67	36,175.50	26,336.86
การลงทุนและบริษัทโฮลดิ้ง	(1,496.60)	(27,133.36)	15,048.77	(9,579.99)	6,884.48	82,951.04	11,063.37	(29,124.02)
อสังหาริมทรัพย์	3,193.00	2,884.09	5,093.68	(13,732.92)	1,877.04	9,535.44	41,651.25	41,379.79
อื่น ๆ	11,174.89	21,283.25	31,247.02	30,972.47	30,740.20	(3,628.39)	21,758.05	8,761.16
รวม	224,842.00	147,526.00	213,723.00	198,880.00	262,597.10	399,381.69	352,894.00	317,535.58

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2552)

ตารางผนวกที่ 3 สัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ ระหว่างปี พ.ศ. 2536-2551

(หน่วย: ร้อยละ)

	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543
อุตสาหกรรม	26.09	38.73	28.29	31.22	49.55	42.67	35.63	65.18
สถาบันการเงิน	3.75	0.52	1.29	3.17	3.17	16.44	6.87	4.57
การค้า	12.66	25.75	22.27	24.01	28.85	20.32	29.26	1.81
การก่อสร้าง	8.79	5.27	1.82	3.10	4.93	3.92	(4.35)	(0.00)
เหมืองแร่และข่อยหิน	7.25	3.94	2.84	0.85	0.56	0.48	(1.18)	(9.59)
เกษตร	0.75	(0.47)	0.47	0.09	0.03	0.01	0.05	0.02
บริการ	1.07	4.22	4.38	5.50	7.71	5.47	13.53	16.22
การลงทุนและบริษัทโฮลดิ้ง	(0.92)	11.04	(3.92)	(0.94)	0.84	7.03	16.26	3.47
อสังหาริมทรัพย์	40.15	35.69	42.59	33.15	2.95	0.54	4.21	2.36
อื่น ๆ	0.41	(24.68)	(0.03)	(0.16)	1.41	3.12	(0.27)	15.95
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551
อุตสาหกรรม	58.60	53.82	46.66	76.34	52.61	38.46	35.72	46.05
สถาบันการเงิน	(3.62)	2.04	(0.48)	4.55	23.85	23.70	18.63	20.66
การค้า	21.21	19.55	16.18	3.64	4.59	7.69	5.79	11.22
การก่อสร้าง	0.09	0.56	0.83	1.43	0.47	(0.82)	0.46	(0.38)
เหมืองแร่และข่อยหิน	15.04	4.25	5.26	3.97	(1.78)	1.98	8.02	7.36
เกษตร	(0.08)	0.09	0.54	0.11	0.19	(0.02)	0.03	0.17
บริการ	3.04	21.70	6.96	6.11	5.04	6.76	10.25	8.29
การลงทุนและบริษัทโฮลดิ้ง	(0.67)	(18.39)	7.04	(4.82)	2.62	20.77	3.14	(9.17)
อสังหาริมทรัพย์	1.42	1.95	2.38	(6.91)	0.71	2.39	11.80	13.03
อื่น ๆ	4.97	14.43	14.62	15.57	11.71	(0.91)	6.17	2.76
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 4 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ จำแนกตามรายประเทศ ระหว่างปี
พ.ศ. 2536-2551

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเทศ	2536	2537	2538	2539	2540	2541
ญี่ปุ่น	7,732.90	3,091.20	13,855.80	13,250.30	42,371.00	60,477.83
สหรัฐอเมริกา	7,235.90	3,908.70	6,471.20	10,870.00	25,835.20	51,800.39
สหภาพยุโรป	6,160.60	3,050.90	4,481.90	4,256.90	10,695.80	37,528.86
อาเซียน	1,536.30	4,963.40	4,100.00	7,920.30	10,669.21	24,052.31
บรูไนดารุสซาลาม	5.70	1.00	0.90	2.00	0.00	1.37
อินโดนีเซีย	176.10	193.70	295.90	249.40	203.05	111.38
มาเลเซีย	-202.50	56.40	283.80	531.60	371.17	710.65
ฟิลิปปินส์	-2.80	38.10	14.60	52.50	248.90	319.99
สิงคโปร์	1,545.10	4,629.60	3,393.50	6,968.70	9,851.83	22,673.63
กัมพูชา	18.60	29.60	10.00	31.30	-89.02	56.88
ลาว	1.40	25.70	104.10	86.30	40.18	124.71
พม่า	-0.50	-0.60	-1.80	-1.10	1.27	4.64
เวียดนาม	-4.80	-10.10	-1.00	-0.40	41.80	49.01
ฮ่องกง	4,898.40	8,004.20	6,948.20	5,443.90	14,815.98	16,571.21
ไต้หวัน	1,236.60	2,073.70	2,405.00	3,491.80	4,604.93	4,073.15
เกาหลีใต้	368.80	323.00	308.20	628.40	914.32	2,799.35
จีน	174.20	-30.50	46.40	99.00	-284.35	217.24
แคนาดา	151.10	113.80	-58.60	28.00	52.75	128.05
ออสเตรเลีย	214.10	270.50	626.80	863.60	3,824.31	1,525.60
สวีเดน	274.70	672.50	396.60	1,315.90	3,942.71	3,078.22
อื่น ๆ	13,828.40	6,799.60	10,305.50	9,303.89	254.37	7,636.00
รวม	43,812.00	33,241.00	49,887.00	57,472.00	117,696.28	209,888.26

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเทศ	2542	2543	2544	2545	2546
ญี่ปุ่น	18,558.02	35,493.35	86,800.74	81,346.12	95,051.51
สหรัฐอเมริกา	24,137.15	25,577.01	17,872.55	8,077.21	13,983.02
สหภาพยุโรป	51,940.15	20,999.11	12,740.03	-8,495.41	25,581.47
อาเซียน	21,351.87	16,336.18	75,975.38	60,560.09	44,148.42
บรูไนดารุสซาลาม	0.00	0.00	0.34	4.58	2.82
อินโดนีเซีย	46.09	171.70	125.02	319.55	274.17
มาเลเซีย	1,043.77	835.65	459.85	-1,407.57	1,767.41
ฟิลิปปินส์	122.66	19.42	129.09	-17.01	216.07
สิงคโปร์	20,047.40	15,018.00	75,228.31	61,454.35	41,621.84
กัมพูชา	54.45	90.40	29.57	61.45	224.32
ลาว	21.09	168.04	2.22	0.00	3.05
พม่า	2.01	24.51	-0.69	51.90	25.09
เวียดนาม	14.37	8.42	1.63	92.83	13.61
ฮ่องกง	8,862.13	13,355.89	6,708.66	3,698.05	24,872.55
ไต้หวัน	4,581.93	6,285.80	6,977.44	4,459.99	3,051.59
เกาหลีใต้	205.29	-165.65	2,253.70	4,017.25	966.80
จีน	-81.18	305.23	-110.14	900.76	984.07
แคนาดา	113.17	370.35	262.45	640.74	871.77
ออสเตรเลีย	489.82	1,111.88	21.10	-21.42	1,338.74
สวีตเซอร์แลนด์	2,267.93	1,338.19	2,473.57	2,059.14	5,158.09
อื่น ๆ	2,165.37	-5,721.21	12,866.47	-9,716.57	-2,285.08
รวม	134,591.68	115,286.16	224,841.99	147,526.00	213,723.00

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเทศ	2547	2548	2549	2550	2551
ญี่ปุ่น	110,409.09	117,814.87	97,422.43	108,919.01	84,534.89
สหรัฐอเมริกา	21,649.09	30,366.14	7,403.07	22,236.81	11,426.29
สหภาพยุโรป	28,379.94	13,276.39	35,954.38	58,700.22	18,639.91
อาเซียน	27,637.18	44,698.98	177,448.91	85,764.08	46,059.99
บรูไนดารุสซาลาม	86.62	191.18	84.92	-132.30	78.66
อินโดนีเซีย	236.64	41.85	-218.75	216.33	262.46
มาเลเซีย	5,872.57	1,542.48	12,173.26	841.53	1,838.31
ฟิลิปปินส์	7,408.17	-222.17	-17.53	243.60	1,308.12
สิงคโปร์	13,821.11	43,384.12	164,316.53	84,309.19	42,791.33
กัมพูชา	136.39	0.91	2.13	45.83	36.74
ลาว	0.00	-240.79	1,461.65	51.34	14.90
พม่า	16.08	-2.99	3.33	33.77	110.06
เวียดนาม	59.57	4.37	-356.65	154.75	-380.61
ฮ่องกง	5,555.39	323.40	-3,259.65	12,563.19	17,984.77
ไต้หวัน	5,014.23	1,105.29	-3,583.18	1,803.77	3,600.64
เกาหลีใต้	3,761.59	1,203.67	2,982.36	2,519.02	3,703.69
จีน	-153.43	469.68	1,877.90	2,552.00	564.34
แคนาดา	1,145.74	-436.45	282.44	893.45	1,157.06
ออสเตรเลีย	3,932.48	-28.29	407.04	2,448.12	4,057.29
สวีเดน	6,718.34	4,008.72	5,815.03	5,961.39	17,537.35
อื่น ๆ	-15,169.68	49,794.66	76,630.93	51,039.92	42,253.08
รวม	198,880.00	262,597.10	399,381.69	355,401.04	251,519.34

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2552)

ตารางผนวกที่ 5 สัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ จำแนกตามรายประเทศ ระหว่างปี
พ.ศ. 2536-2551

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเทศ	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543
ญี่ปุ่น	17.65	9.30	27.77	23.06	36.00	28.81	13.79	30.79
สหรัฐอเมริกา	16.52	11.76	12.97	18.91	21.95	24.68	17.93	22.19
สหภาพยุโรป	14.06	9.18	8.98	7.41	9.09	17.88	38.59	18.21
อาเซียน	3.51	14.93	8.22	13.78	9.07	11.46	15.86	14.17
บรูไนฯ	0.01	0.00	0.00	0.00	-	0.00	-	-
อินโดนีเซีย	0.40	0.58	0.59	0.43	0.17	0.05	0.03	0.15
มาเลเซีย	(0.46)	0.17	0.57	0.92	0.32	0.34	0.78	0.72
ฟิลิปปินส์	(0.01)	0.11	0.03	0.09	0.21	0.15	0.09	0.02
สิงคโปร์	3.53	13.93	6.80	12.13	8.37	10.80	14.89	13.03
กัมพูชา	0.04	0.09	0.02	0.05	(0.08)	0.03	0.04	0.08
ลาว	0.00	0.08	0.21	0.15	0.03	0.06	0.02	0.15
พม่า	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	0.00	0.00	0.00	0.02
เวียดนาม	(0.01)	(0.03)	(0.00)	(0.00)	0.04	0.02	0.01	0.01
ฮ่องกง	11.18	24.08	13.93	9.47	12.59	7.90	6.58	11.58
ไต้หวัน	2.82	6.24	4.82	6.08	3.91	1.94	3.40	5.45
เกาหลีใต้	0.84	0.97	0.62	1.09	0.78	1.33	0.15	(0.14)
จีน	0.40	(0.09)	0.09	0.17	(0.24)	0.10	(0.06)	0.26
แคนาดา	0.34	0.34	(0.12)	0.05	0.04	0.06	0.08	0.32
ออสเตรเลีย	0.49	0.81	1.26	1.50	3.25	0.73	0.36	0.96
สวีเดน	0.63	2.02	0.79	2.29	3.35	1.47	1.69	1.16
อื่น ๆ	31.56	20.46	20.66	16.19	0.22	3.64	1.61	(4.96)
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

ประเทศ	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551
ญี่ปุ่น	38.61	55.14	44.47	55.52	44.87	24.39	30.65	33.61
สหรัฐอเมริกา	7.95	5.48	6.54	10.89	11.56	1.85	6.26	4.54
สหภาพยุโรป	5.67	(5.76)	11.97	14.27	5.06	9.00	16.52	7.41
อาเซียน	33.79	41.05	20.66	13.90	17.02	44.43	24.13	18.31
บรูไนฯ	0.00	0.00	0.00	0.04	0.07	0.02	(0.04)	0.03
อินโดนีเซีย	0.06	0.22	0.13	0.12	0.02	(0.05)	0.06	0.10
มาเลเซีย	0.20	(0.95)	0.83	2.95	0.59	3.05	0.24	0.73
ฟิลิปปินส์	0.06	(0.01)	0.10	3.72	(0.08)	(0.00)	0.07	0.52
สิงคโปร์	33.46	41.66	19.47	6.95	16.52	41.14	23.72	17.01
กัมพูชา	0.01	0.04	0.10	0.07	0.00	0.00	0.01	0.01
ลาว	0.00	-	0.00	-	(0.09)	0.37	0.01	0.01
พม่า	(0.00)	0.04	0.01	0.01	(0.00)	0.00	0.01	0.04
เวียดนาม	0.00	0.06	0.01	0.03	0.00	(0.09)	0.04	(0.15)
ฮ่องกง	2.98	2.51	11.64	2.79	0.12	(0.82)	3.53	7.15
ไต้หวัน	3.10	3.02	1.43	2.52	0.42	(0.90)	0.51	1.43
เกาหลีใต้	1.00	2.72	0.45	1.89	0.46	0.75	0.71	1.47
จีน	(0.05)	0.61	0.46	(0.08)	0.18	0.47	0.72	0.22
แคนาดา	0.12	0.43	0.41	0.58	(0.17)	0.07	0.25	0.46
ออสเตรเลีย	0.01	(0.01)	0.63	1.98	(0.01)	0.10	0.69	1.61
สวีตเซอร์แลนด์	1.10	1.40	2.41	3.38	1.53	1.46	1.68	6.97
อื่น ๆ	5.72	(6.59)	(1.07)	(7.63)	18.96	19.19	14.36	16.80
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 6 คุณลักษณะการเงินระหว่างประเทศของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2551

(หน่วย: ล้านบาท)

	2536	2537	2538	2539
ดุลบัญชีเดินสะพัด	(161,129.00)	(203,153.00)	(338,341.00)	(372,159.00)
ก. ดุลการค้าและบริการ	(144,533.00)	(188,070.00)	(297,853.00)	(305,649.00)
1. ดุลการค้า	(221,675.00)	(226,782.00)	(373,791.00)	(417,647.00)
สินค้าออก, เอฟ. โอ.บี.	921,433.00	1,118,049.00	1,381,660.00	1,378,902.00
สินค้าเข้า, ซี. ไอ.เอฟ.	(1,143,108.00)	(1,344,831.00)	(1,755,451.00)	(1,796,549.00)
เฉพาะทองคำ	(6,618.00)	(8,295.00)	(11,766.50)	(11,988.02)
2. ดุลบริการ	77,142.00	38,712.00	75,938.00	111,998.00
ข. รายได้	(35,572.00)	(43,496.00)	(52,569.00)	(85,759.00)
รายรับ	54,180.00	64,409.00	94,718.00	100,602.00
รายจ่าย	(89,752.00)	(107,905.00)	(147,287.00)	(186,361.00)
ค. เงินโอนและบริจาค	18,976.00	28,413.00	12,081.00	19,249.00
ดุลบัญชีเงินทุน	265,895.00	305,851.00	545,826.00	493,530.00
1. การลงทุนโดยตรง	39,809.00	21,935.00	29,421.00	35,596.00
(1) การลงทุนในต่างประเทศ	(5,881.00)	(12,381.00)	(22,105.00)	(23,593.00)
(2) การลงทุนจากต่างประเทศ	45,690.00	34,316.00	51,526.00	59,189.00
2. การลงทุนในหลักทรัพย์	138,151.00	66,450.00	102,533.00	93,660.00
(1) สินทรัพย์	(1.00)	(118.00)	(17.00)	(512.00)
(2) หนี้สิน	138,152.00	66,568.00	102,550.00	94,172.00
3. การลงทุนอื่นๆ	87,935.00	217,466.00	413,872.00	364,274.00
(1) สินทรัพย์	(87,619.00)	(32,738.00)	(64,987.00)	64,872.00
(2) หนี้สิน	175,554.00	250,204.00	478,859.00	299,402.00
ความคลาดเคลื่อนสุทธิ	(5,975.00)	2,129.00	(27,955.00)	(66,763.00)
ดุลการชำระเงิน	98,791.00	104,827.00	179,530.00	54,608.00
สินทรัพย์เงินสำรองระหว่างประเทศ	(98,791.00)	(104,827.00)	(179,530.00)	(54,608.00)

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

	2540	2541	2542	2543
ดุลบัญชีเดินสะพัด	(40,222.00)	592,170.00	469,988.00	371,512.00
ก. ดุลการค้าและบริการ	49,068.00	721,559.00	568,882.00	403,380.00
1. ดุลการค้า	(84,765.00)	503,129.00	349,918.00	217,442.00
สินค้าออก, เอฟ. โอ.บี.	1,789,833.00	2,181,082.00	2,150,049.00	2,730,943.00
สินค้าเข้า, ซี. ไอ.เอฟ.	(1,874,598.00)	(1,677,953.00)	(1,800,131.00)	(2,513,501.00)
เฉพาะทองคำ	(11,626.37)	(10,841.88)	(13,383.77)	(24,092.08)
2. ดุลบริการ	133,833.00	218,430.00	218,964.00	185,938.00
ข. รายได้	(105,447.00)	(146,557.00)	(112,358.00)	(55,275.00)
รายรับ	115,747.00	137,826.00	116,993.00	169,929.00
รายจ่าย	(221,194.00)	(284,383.00)	(229,351.00)	(225,204.00)
ค. เงินโอนและบริจาค	16,157.00	17,168.00	13,464.00	23,407.00
ดุลบัญชีเงินทุน	(161,971.00)	(413,435.00)	(297,502.00)	(405,448.00)
1. การลงทุนโดยตรง	109,737.00	300,164.00	217,989.00	137,581.00
(1) การลงทุนในต่างประเทศ	(15,537.00)	(4,836.00)	(12,916.00)	795.00
(2) การลงทุนจากต่างประเทศ	125,274.00	305,000.00	230,905.00	136,786.00
2. การลงทุนในหลักทรัพย์	139,589.00	15,772.00	(4,369.00)	(29,172.00)
(1) สินทรัพย์	(2,102.00)	1,084.00	(82.00)	(6,122.00)
(2) หนี้สิน	141,691.00	14,688.00	(4,287.00)	(23,050.00)
3. การลงทุนอื่นๆ	(411,297.00)	(729,371.00)	(511,122.00)	(513,857.00)
(1) สินทรัพย์	(75,759.00)	(133,089.00)	(65,576.00)	(85,888.00)
(2) หนี้สิน	(335,538.00)	(596,282.00)	(445,546.00)	(427,969.00)
ความคลาดเคลื่อนสุทธิ	(97,017.00)	(121,112.00)	209.00	(24,504.00)
ดุลการชำระเงิน	(299,210.00)	57,623.00	172,695.00	(58,440.00)
สินทรัพย์เงินสำรองระหว่างประเทศ	299,210.00	(57,623.00)	(172,695.00)	58,440.00

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

	2544	2545	2546	2547
ดุลบัญชีเดินสะพัด	226,340.00	202,224.00	197,275.00	110,129.00
ก. ดุลการค้าและบริการ	309,141.00	333,572.00	364,337.00	270,794.00
1. ดุลการค้า	110,951.00	118,224.00	155,587.00	58,793.00
สินค้าออก, เอฟ. โอ.บี.	2,802,530.00	2,837,663.00	3,233,116.00	3,822,802.00
สินค้าเข้า, ซี. ไอ.เอฟ.	(2,691,579.00)	(2,719,439.00)	(3,077,529.00)	(3,764,009.00)
เฉพาะทองคำ	(36,687.93)	(33,144.89)	(29,210.55)	(46,045.92)
2. ดุลบริการ	198,190.00	215,348.00	208,750.00	212,001.00
ข. รายได้	(109,504.00)	(157,270.00)	(205,976.00)	(246,671.00)
รายรับ	173,767.00	146,884.00	130,922.00	130,302.00
รายจ่าย	(283,271.00)	(304,154.00)	(336,898.00)	(376,973.00)
ค. เงินโอนและบริจาค	26,703.00	25,922.00	38,914.00	86,006.00
ดุลบัญชีเงินทุน	(152,053.00)	(80,731.00)	(200,173.00)	149,363.00
1. การลงทุนโดยตรง	206,420.00	136,819.00	191,139.00	232,761.00
(1) การลงทุนในต่างประเทศ	(18,992.00)	(7,330.00)	(25,508.00)	(2,885.00)
(2) การลงทุนจากต่างประเทศ	225,412.00	144,149.00	216,647.00	235,646.00
2. การลงทุนในหลักทรัพย์	(40,034.00)	(70,537.00)	(5,118.00)	126,168.00
(1) สินทรัพย์	(15,927.00)	(39,242.00)	(39,821.00)	50,146.00
(2) หนี้สิน	(24,107.00)	(31,295.00)	34,703.00	76,022.00
3. การลงทุนอื่นๆ	(318,439.00)	(147,013.00)	(386,194.00)	(209,566.00)
(1) สินทรัพย์	14,421.00	119,593.00	(1,060.00)	(69,438.00)
(2) หนี้สิน	(332,860.00)	(266,606.00)	(385,134.00)	(140,128.00)
ความคลาดเคลื่อนสุทธิ	(16,721.00)	59,328.00	5,077.00	(29,565.00)
ดุลการชำระเงิน	57,566.00	180,821.00	2,179.00	229,927.00
สินทรัพย์เงินสำรองระหว่างประเทศ	(57,566.00)	(180,821.00)	(2,179.00)	(229,927.00)

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

	2548	2549	2550	2551
ดุลบัญชีเดินสะพัด	(302,492.93)	84,553.23	483,753.25	(10,392.97)
ก. ดุลการค้าและบริการ	(134,741.03)	211,317.17	602,419.32	164,453.21
1. ดุลการค้า	(326,746.61)	34,324.04	397,719.30	6,027.40
สินค้าออก, เอฟ. โอ.บี.	4,406,673.11	4,838,241.72	5,170,846.44	5,833,339.07
สินค้าเข้า, ซี. ไอ.เอฟ.	(4,733,419.72)	(4,803,917.68)	(4,773,127.13)	(5,827,311.66)
เฉพาะทองคำ	(78,874.92)	(71,742.64)	(56,989.72)	(202,706.18)
2. ดุลบริการ	192,005.57	176,993.12	204,700.02	158,425.80
ข. รายได้	(288,667.64)	(254,345.20)	(254,480.92)	(333,085.57)
รายรับ	146,741.74	175,932.24	242,366.07	231,010.01
รายจ่าย	(435,409.39)	(430,277.45)	(496,846.99)	(564,095.58)
ค. เงินโอนและบริจาค	120,915.74	127,581.27	135,814.85	158,239.38
ดุลบัญชีเงินทุน	447,986.35	258,094.89	(85,928.53)	409,096.77
1. การลงทุนโดยตรง	303,141.53	323,782.52	325,239.60	241,647.98
(1) การลงทุนในต่างประเทศ	(21,295.95)	(36,739.84)	(63,569.00)	(94,145.85)
(2) การลงทุนจากต่างประเทศ	324,437.49	360,522.36	388,808.61	335,793.84
2. การลงทุนในหลักทรัพย์	222,287.87	164,697.21	(226,927.65)	(194,051.28)
(1) สินทรัพย์	(60,948.01)	(54,877.46)	(327,094.06)	(78,047.60)
(2) หนี้สิน	283,235.89	219,574.68	100,166.40	(116,003.67)
3. การลงทุนอื่นๆ	(77,443.05)	(230,384.84)	(184,240.49)	361,500.06
(1) สินทรัพย์	(49,763.62)	(398,535.60)	(184,021.21)	381,337.98
(2) หนี้สิน	(27,679.43)	168,150.75	(219.27)	(19,837.91)
ความคลาดเคลื่อนสุทธิ	75,943.44	134,876.49	188,593.82	413,144.96
ดุลการชำระเงิน	221,436.86	477,524.63	586,418.54	811,848.77
สินทรัพย์เงินสำรองระหว่างประเทศ	(221,436.86)	(477,524.63)	(586,418.54)	(811,848.77)

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2552)

ตารางผนวกที่ 7 สัดส่วนสินค้าส่งออกของประเทศไทย จำแนกตามกิจกรรมการผลิต ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551

(หน่วย: ร้อยละ)

ปี พ.ศ.	เกษตร	ประมง	ป่าไม้	เหมืองแร่	อุตสาหกรรม	อื่นๆ	สินค้ากลับส่งออก	รวมสินค้าส่งออก
2536	11.83	5.95	0.04	0.61	80.41	0.96	0.19	100
2537	1.39	5.97	0.05	0.60	81.12	0.69	0.18	100
2538	11.26	5.07	0.04	0.55	82.02	0.90	0.17	100
2539	11.67	4.51	0.05	0.74	81.71	1.14	0.18	100
2540	10.02	4.01	0.05	0.92	82.60	2.08	0.34	100
2541	9.22	3.99	0.04	0.80	82.48	3.20	0.28	100
2542	8.18	3.59	0.05	0.63	84.49	2.86	0.22	100
2543	6.93	3.33	0.04	1.13	85.74	2.69	0.13	100
2544	7.32	3.15	0.06	0.91	85.10	3.31	0.15	100
2545	7.62	2.45	0.07	1.04	85.72	2.89	0.21	100
2546	8.35	2.22	0.05	1.15	85.91	2.15	0.16	100
2547	8.36	1.87	0.05	1.29	86.77	1.49	0.17	100
2548	7.07	1.78	0.04	1.82	87.80	1.32	0.17	100
2549	7.89	1.72	0.02	1.85	87.20	1.18	0.15	100
2550	7.70	1.61	0.02	1.41	88.48	0.67	0.11	100
2551	8.98	1.49	0.05	1.44	88.01	0.02	0.01	100

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 8 มูลค่าการส่งออกของประเทศไทย จำแนกตามประเทศคู่ค้า ระหว่างปี พ.ศ.

2536 - 2551

(หน่วย: ล้านบาท)

	2538	2539	2540	2541	2542
ญี่ปุ่น	236,099.40	237,523.90	270,765.87	308,416.31	312,842.61
สหรัฐอเมริกา	250,684.81	253,799.75	354,551.66	500,786.95	479,361.07
สหภาพยุโรป	232,163.10	234,306.81	302,062.95	413,213.63	382,666.69
อาเซียน	305,660.12	305,529.53	390,410.12	409,056.86	411,650.28
บรูไน	1,600.40	1,883.75	2,146.94	2,109.14	1,591.23
อินโดนีเซีย	20,216.13	24,411.37	38,520.28	41,812.47	36,757.24
มาเลเซีย	38,724.20	51,070.45	77,679.89	73,248.03	80,458.30
ฟิลิปปินส์	10,329.38	15,989.68	21,570.47	31,219.14	35,087.12
สิงคโปร์	197,321.09	171,041.14	199,445.32	194,487.25	192,177.05
กัมพูชา	8,323.89	9,189.96	9,619.97	12,412.06	13,382.17
ลาว	8,831.51	9,200.82	11,813.95	15,265.33	15,567.22
พม่า	8,659.33	8,078.68	12,572.62	14,127.13	14,934.74
เวียดนาม	11,654.15	14,663.63	17,040.64	24,376.26	21,695.17
ตะวันออกกลาง	63,264.91	54,076.89	59,931.21	76,342.63	77,294.23
ออสเตรเลีย	19,375.25	21,310.77	29,703.88	40,199.45	49,889.64
จีน	40,867.64	47,369.94	55,495.83	72,853.17	70,569.79
ฮ่องกง	72,776.91	82,121.15	107,538.14	115,186.19	112,792.62
อินเดีย	7,231.85	6,147.68	9,388.62	11,663.52	14,110.08
เกาหลีใต้	19,936.93	25,661.57	30,807.55	25,742.70	34,496.75
นิวซีแลนด์	2,310.48	2,498.54	3,053.24	4,934.80	6,119.96
ไนจีเรีย	1,435.05	3,445.12	6,808.35	7,718.64	8,942.63
รัสเซีย	10,049.63	3,973.20	3,574.63	2,721.16	3,515.89
สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	5,216.95	4,741.14	8,406.76	11,967.00	9,553.96
สวีเดน	12,205.30	11,187.05	15,322.64	24,043.75	20,410.56
ไต้หวัน	33,715.10	36,023.50	49,369.53	71,367.59	77,346.74
อื่นๆ	93,316.58	82,394.03	109,508.59	152,106.73	143,616.33
รวมสินค้าส่งออก	1,406,310.09	1,412,110.64	1,806,699.66	2,248,321.19	2,215,179.93

ตารางผนวกที่ 8 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

	2543	2544	2545	2546	2547
ญี่ปุ่น	408,340.98	439,830.20	427,023.43	471,956.25	541,487.66
สหรัฐอเมริกา	591,688.19	584,496.95	579,071.62	565,094.86	622,496.97
สหภาพยุโรป	452,132.50	482,359.97	454,479.46	507,836.15	579,457.50
อาเซียน	537,507.04	557,801.14	582,130.27	684,943.21	852,487.23
บรูไน	1,616.93	1,659.84	1,710.72	1,738.14	2,273.62
อินโดนีเซีย	53,769.55	60,529.38	72,056.25	94,204.03	129,210.05
มาเลเซีย	113,406.97	120,983.41	121,628.13	160,507.54	213,231.67
ฟิลิปปินส์	43,451.97	51,355.98	54,696.91	67,196.62	73,602.92
สิงคโปร์	241,868.50	233,070.86	238,241.24	243,108.16	281,997.24
กัมพูชา	13,912.91	20,770.95	22,139.20	28,675.99	29,089.72
ลาว	15,381.97	18,248.55	17,092.86	18,915.72	23,382.55
พม่า	20,234.05	15,742.92	13,935.27	18,197.81	24,326.69
เวียดนาม	33,864.15	35,439.20	40,629.66	52,399.16	75,372.73
ตะวันออกกลาง	83,784.70	95,166.08	105,155.31	119,595.47	148,465.79
ออสเตรเลีย	65,088.95	60,369.46	70,420.29	89,717.38	99,082.56
จีน	113,282.53	127,205.17	152,591.66	236,057.83	285,685.97
ฮ่องกง	139,779.76	146,392.21	158,164.95	179,136.53	198,254.06
อินเดีย	22,446.14	21,421.12	17,739.32	26,510.16	36,686.98
เกาหลีใต้	50,835.16	54,601.32	60,017.01	65,816.09	74,527.39
นิวซีแลนด์	7,322.73	8,113.91	8,796.96	11,011.53	13,255.83
ไนจีเรีย	9,053.79	15,497.37	12,560.81	9,208.56	12,999.05
รัสเซีย	3,091.47	3,586.88	6,493.00	11,433.46	12,111.56
สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	14,700.99	14,016.47	14,231.27	15,665.72	26,514.94
สวีเดน	22,399.61	28,872.37	23,815.36	36,370.42	28,073.38
ไต้หวัน	96,669.44	85,130.24	84,598.38	107,192.42	104,538.76
อื่นๆ	155,702.96	159,842.92	166,652.20	188,083.96	237,563.81
รวมสินค้าส่งออก	2,773,827.02	2,884,703.88	2,923,941.38	3,325,630.12	3,873,689.55

ตารางผนวกที่ 8 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

	2548	2549	2550	2551
ญี่ปุ่น	602,899.86	623,930.99	625,037.12	661,565.54
สหรัฐอเมริกา	680,321.95	740,695.69	669,511.38	667,746.81
สหภาพยุโรป	603,096.26	685,248.24	747,952.79	769,773.58
อาเซียน	975,867.90	1,029,179.97	1,129,092.26	1,319,391.22
บรูไน	2,746.23	3,145.26	3,210.72	4,074.40
อินโดนีเซีย	158,935.84	126,196.91	165,970.57	208,017.51
มาเลเซีย	232,911.25	251,960.81	269,581.72	325,280.09
ฟิลิปปินส์	82,302.70	97,800.43	103,784.24	115,197.35
สิงคโปร์	308,041.96	318,597.21	330,737.05	332,443.80
กัมพูชา	36,801.67	47,002.96	46,709.05	67,025.57
ลาว	30,965.45	38,720.47	45,185.27	58,392.22
พม่า	28,382.21	28,849.00	33,043.11	43,859.01
เวียดนาม	94,780.55	116,906.89	130,870.51	165,101.24
ตะวันออกกลาง	179,254.70	217,635.25	257,696.78	313,053.04
ออสเตรเลีย	127,100.61	165,246.63	204,711.09	263,181.46
จีน	367,405.14	445,978.11	511,109.61	532,319.03
ฮ่องกง	247,035.68	272,839.28	299,269.64	330,754.34
อินเดีย	61,121.55	68,716.58	91,727.47	110,193.95
เกาหลีใต้	90,580.07	101,598.02	102,827.53	121,102.50
นิวซีแลนด์	20,875.90	19,946.77	22,028.65	24,388.64
ไนจีเรีย	12,201.40	10,245.59	12,279.79	29,423.50
รัสเซีย	12,987.67	14,660.14	21,194.81	31,558.36
สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	33,919.59	41,571.44	45,632.26	55,574.72
สวีเดน	27,082.39	35,032.89	49,071.22	65,985.51
ไต้หวัน	108,874.30	128,113.97	115,196.57	88,798.64
อื่นๆ	288,065.97	336,732.58	397,780.14	466,560.20
รวมสินค้าส่งออก	4,438,691.02	4,937,372.24	5,302,119.22	5,851,371.14

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2552)

ตารางผนวกที่ 9 สัดส่วนการส่งออกของประเทศไทย จำแนกตามประเทศคู่ค้า ระหว่างปี พ.ศ.
2536 – 2551

(หน่วย: ร้อยละ)

	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544
ญี่ปุ่น	16.79	16.82	14.99	13.72	14.12	14.72	15.25
สหรัฐอเมริกา	17.83	17.97	19.62	22.27	21.64	21.33	20.26
สหภาพยุโรป	16.51	16.59	16.72	18.38	17.27	16.30	16.72
อาเซียน	21.73	21.64	21.61	18.19	18.58	19.38	19.34
บรูไนดารุสซาลาม	0.11	0.13	0.12	0.09	0.07	0.06	0.06
อินโดนีเซีย	1.44	1.73	2.13	1.86	1.66	1.94	2.10
มาเลเซีย	2.75	3.62	4.30	3.26	3.63	4.09	4.19
ฟิลิปปินส์	0.73	1.13	1.19	1.39	1.58	1.57	1.78
สิงคโปร์	14.03	12.11	11.04	8.65	8.68	8.72	8.08
กัมพูชา	0.59	0.65	0.53	0.55	0.60	0.50	0.72
ลาว	0.63	0.65	0.65	0.68	0.70	0.55	0.63
พม่า	0.62	0.57	0.70	0.63	0.67	0.73	0.55
เวียดนาม	0.83	1.04	0.94	1.08	0.98	1.22	1.23
ตะวันออกกลาง	4.50	3.83	3.32	3.40	3.49	3.02	3.30
ออสเตรเลีย	1.38	1.51	1.64	1.79	2.25	2.35	2.09
จีน	2.91	3.35	3.07	3.24	3.19	4.08	4.41
ฮ่องกง	5.18	5.82	5.95	5.12	5.09	5.04	5.07
อินเดีย	0.51	0.44	0.52	0.52	0.64	0.81	0.74
เกาหลีใต้	1.42	1.82	1.71	1.14	1.56	1.83	1.89
นิวซีแลนด์	0.16	0.18	0.17	0.22	0.28	0.26	0.28
ไนจีเรีย	0.10	0.24	0.38	0.34	0.40	0.33	0.54
รัสเซีย	0.71	0.28	0.20	0.12	0.16	0.11	0.12
แอฟริกาใต้	0.37	0.34	0.47	0.53	0.43	0.53	0.49
สวีเดน	0.87	0.79	0.85	1.07	0.92	0.81	1.00
ไต้หวัน	2.40	2.55	2.73	3.17	3.49	3.49	2.95
อื่นๆ	6.64	5.83	6.06	6.77	6.48	5.61	5.54

ตารางผนวกที่ 9 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551
ญี่ปุ่น	14.60	14.19	13.98	13.58	12.64	11.79	11.31
สหรัฐอเมริกา	19.80	16.99	16.07	15.33	15.00	12.63	11.41
สหภาพยุโรป	15.54	15.27	14.96	13.59	13.88	14.11	13.16
อาเซียน	19.91	20.60	22.01	21.99	20.84	21.30	22.55
บรูไนดารุสซาลาม	0.06	0.05	0.06	0.06	0.06	0.06	0.07
อินโดนีเซีย	2.46	2.83	3.34	3.58	2.56	3.13	3.56
มาเลเซีย	4.16	4.83	5.50	5.25	5.10	5.08	5.56
ฟิลิปปินส์	1.87	2.02	1.90	1.85	1.98	1.96	1.97
สิงคโปร์	8.15	7.31	7.28	6.94	6.45	6.24	5.68
กัมพูชา	0.76	0.86	0.75	0.83	0.95	0.88	1.15
ลาว	0.58	0.57	0.60	0.70	0.78	0.85	1.00
พม่า	0.48	0.55	0.63	0.64	0.58	0.62	0.75
เวียดนาม	1.39	1.58	1.95	2.14	2.37	2.47	2.82
ตะวันออกกลาง	3.60	3.60	3.83	4.04	4.41	4.86	5.35
ออสเตรเลีย	2.41	2.70	2.56	2.86	3.35	3.86	4.50
จีน	5.22	7.10	7.38	8.28	9.03	9.64	9.10
ฮ่องกง	5.41	5.39	5.12	5.57	5.53	5.64	5.65
อินเดีย	0.61	0.80	0.95	1.38	1.39	1.73	1.88
เกาหลีใต้	2.05	1.98	1.92	2.04	2.06	1.94	2.07
นิวซีแลนด์	0.30	0.33	0.34	0.47	0.40	0.42	0.42
ไนจีเรีย	0.43	0.28	0.34	0.27	0.21	0.23	0.50
รัสเซีย	0.22	0.34	0.31	0.29	0.30	0.40	0.54
แอฟริกาใต้	0.49	0.47	0.68	0.76	0.84	0.86	0.95
สวีตเซอร์แลนด์	0.81	1.09	0.72	0.61	0.71	0.93	1.13
ไต้หวัน	2.89	3.22	2.70	2.45	2.59	2.17	1.52
อื่นๆ	5.70	5.66	6.13	6.49	6.82	7.50	7.97

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 10 สัดส่วนการนำเข้าของประเทศไทย จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ ระหว่างปี พ.ศ.
2536 – 2551

(หน่วย: ร้อยละ)

ปี พ.ศ.	สินค้าอุปโภค บริโภค	วัตถุดิบและสินค้าขั้น กลาง	สินค้าทุน	สินค้านำเข้า อื่นๆ	รวมสินค้า นำเข้า
2536	9.81	29.95	42.95	17.29	100
2537	10.57	28.82	44.83	15.77	100
2538	7.56	43.50	33.09	15.85	100
2539	7.45	41.64	32.83	18.07	100
2540	7.85	42.41	34.39	15.35	100
2541	8.21	49.07	30.94	11.78	100
2542	8.26	48.90	28.23	14.61	100
2543	8.25	47.44	27.24	17.07	100
2544	8.60	43.57	30.41	17.41	100
2545	8.93	44.55	29.20	17.32	100
2546	8.43	43.97	29.19	18.40	100
2547	7.93	44.48	27.35	20.24	100
2548	7.09	41.77	27.09	24.05	100
2549	7.50	40.53	26.84	25.13	100
2550	7.85	42.91	25.58	23.66	100
2551	7.74	41.08	23.79	27.40	100

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 11 มูลค่าการนำเข้าของประเทศไทย จำแนกตามประเทศคู่ค้า ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551

(หน่วย: ล้านบาท)

	2538	2539	2540	2541	2542
ญี่ปุ่น	538,711.37	518,106.38	492,079.77	420,297.50	464,573.20
สหรัฐอเมริกา	211,947.90	228,973.97	267,302.12	249,745.33	243,463.53
สหภาพยุโรป	289,775.95	286,575.09	277,969.46	227,113.74	228,107.99
อาเซียน	234,981.60	244,537.10	247,630.22	266,576.69	302,359.88
บรูไนดารุสซาลาม	7,209.71	5,449.73	2,626.96	983.74	5,644.49
อินโดนีเซีย	16,760.87	23,809.13	27,248.77	36,443.63	41,876.01
มาเลเซีย	80,581.98	91,381.05	91,581.07	90,296.99	95,219.14
ฟิลิปปินส์	14,436.42	14,583.49	17,050.18	25,526.49	30,934.00
สิงคโปร์	103,683.50	101,409.95	96,916.45	98,780.67	113,038.96
กัมพูชา	3,986.55	1,210.41	2,205.13	1,010.71	556.90
ลาว	1,737.74	1,734.88	1,734.20	1,297.57	2,140.52
พม่า	5,510.90	3,292.69	2,535.28	2,591.00	4,263.36
เวียดนาม	1,073.89	1,665.71	5,732.13	9,645.84	8,686.46
ตะวันออกกลาง	66,731.73	103,564.60	144,229.77	139,034.40	163,598.89
ออสเตรเลีย	32,911.05	35,499.02	39,353.98	36,848.67	37,018.19
จีน	52,187.44	49,499.35	69,467.22	74,807.12	94,593.81
ฮ่องกง	18,581.18	21,640.86	25,405.18	31,613.03	26,720.92
อินเดีย	15,676.91	16,213.48	17,872.51	17,956.14	17,195.28
เกาหลีใต้	61,642.39	67,990.74	68,717.96	61,919.78	66,964.34
นิวซีแลนด์	5,078.66	5,524.65	6,719.84	7,602.46	6,753.70
ไนจีเรีย	480.78	355.85	269.00	329.57	1,798.82
รัสเซีย	31,506.79	22,677.78	17,618.64	4,761.50	12,603.38
แอฟริกาใต้	4,724.46	5,645.75	7,046.00	6,200.22	8,286.92
สวีเดน	24,395.52	24,183.35	24,153.91	22,722.33	20,823.22
ไต้หวัน	85,219.92	79,683.75	88,141.40	92,277.36	89,409.28
อื่นๆ	89,037.52	122,153.36	130,305.94	114,260.23	123,119.17
รวมสินค้านำเข้า	1,763,591.27	1,832,825.17	1,924,283.03	1,774,066.17	1,907,390.62

ตารางผนวกที่ 11 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

	2543	2544	2545	2546	2547
ญี่ปุ่น	615,661.81	613,499.34	639,104.26	755,895.53	901,118.92
สหรัฐอเมริกา	293,580.30	318,733.08	265,803.90	296,331.25	291,182.55
สหภาพยุโรป	262,247.35	348,508.33	313,268.29	324,675.79	380,379.84
อาเซียน	415,230.84	445,931.08	467,276.49	522,071.26	640,316.68
บรูไนดารุสซาลาม	19,746.74	17,192.29	19,371.51	13,398.69	15,637.62
อินโดนีเซีย	51,969.63	60,528.34	66,895.16	73,569.69	93,567.95
มาเลเซีย	134,621.88	136,690.95	156,369.78	187,802.28	223,478.88
ฟิลิปปินส์	44,714.88	50,084.95	46,229.59	56,013.73	62,335.21
สิงคโปร์	137,050.08	126,624.13	124,682.78	135,327.36	167,368.16
กัมพูชา	316.68	545.16	481.51	507.62	1,112.68
ลาว	3,013.64	3,956.84	4,011.35	4,296.84	4,610.73
พม่า	10,466.74	35,787.71	38,923.52	37,213.47	54,518.78
เวียดนาม	13,330.52	14,520.67	10,311.27	13,941.54	17,686.63
ตะวันออกกลาง	255,685.26	266,045.90	244,869.79	312,355.71	437,111.69
ออสเตรเลีย	46,775.55	60,201.33	64,495.96	65,573.78	88,817.80
จีน	135,699.85	165,060.20	211,706.55	251,071.50	329,631.51
ฮ่องกง	35,577.62	36,639.71	39,046.07	44,457.11	53,593.89
อินเดีย	24,878.85	29,901.42	33,319.71	36,384.52	45,797.31
เกาหลีใต้	87,170.79	94,242.81	108,459.21	120,642.78	144,368.21
นิวซีแลนด์	7,857.65	9,341.83	8,122.49	8,753.96	9,548.48
ไนจีเรีย	1,131.74	1,366.60	3,457.75	2,582.65	1,968.70
รัสเซีย	14,963.72	14,069.59	21,605.26	24,203.41	41,091.77
สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	12,416.28	10,768.35	10,055.19	11,460.83	16,927.09
สวีเดน	28,167.57	37,094.32	29,220.61	29,495.78	33,951.07
ไต้หวัน	116,410.14	115,559.20	124,751.31	133,718.71	160,128.88
อื่นๆ	140,685.67	185,382.89	190,277.27	199,101.37	225,132.06
รวมสินค้านำเข้า	2,494,141.10	2,752,346.05	2,774,840.18	3,138,776.03	3,801,066.55

ตารางผนวกที่ 11 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)

	2548	2549	2550	2551
ญี่ปุ่น	1,046,874.80	985,755.28	987,890.71	1,116,459.47
สหรัฐอเมริกา	349,405.38	367,062.83	330,240.27	380,675.40
สหภาพยุโรป	434,773.44	432,474.45	415,993.63	476,965.97
อาเซียน	869,710.03	905,681.59	872,246.34	985,973.16
บรูไนดารุสซาลาม	8,270.01	4,813.75	3,900.48	2,969.29
อินโดนีเซีย	125,716.36	131,938.76	138,550.20	164,099.96
มาเลเซีย	325,313.95	325,326.77	299,885.32	322,995.16
ฟิลิปปินส์	75,717.62	81,260.03	74,560.90	75,660.74
สิงคโปร์	216,452.34	218,070.00	218,679.85	236,131.90
กัมพูชา	1,269.72	1,322.80	1,688.56	3,007.47
ลาว	9,125.12	19,752.70	16,295.00	20,571.63
พม่า	71,913.42	88,707.90	80,030.62	112,426.00
เวียดนาม	35,931.43	34,488.84	38,655.38	48,110.97
ตะวันออกกลาง	614,488.50	696,864.97	641,073.50	932,872.83
ออสเตรเลีย	130,577.81	130,708.89	132,189.54	171,743.63
จีน	448,917.04	521,523.79	564,566.24	670,342.73
ฮ่องกง	60,429.00	59,227.28	50,146.45	65,176.60
อินเดีย	51,177.50	61,985.08	71,941.73	87,263.48
เกาหลีใต้	156,357.84	196,739.02	184,223.43	228,215.83
นิวซีแลนด์	10,181.90	12,251.28	14,315.75	21,616.24
ไนจีเรีย	2,845.44	1,267.20	1,238.66	763.12
รัสเซีย	64,368.33	49,049.71	53,599.76	95,589.37
สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	14,892.98	14,578.57	19,270.86	24,875.23
สวีเดน	53,044.69	50,014.47	51,857.89	131,699.06
ไต้หวัน	181,136.19	196,002.67	199,750.01	206,925.69
อื่นๆ	264,843.64	261,735.36	279,641.55	349,153.17
รวมสินค้านำเข้า	4,754,024.60	4,942,922.53	4,870,186.41	5,946,311.06

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2552)

ตารางผนวกที่ 12 สัดส่วนการนำเข้าของประเทศไทย จำแนกตามประเทศคู่ค้า ระหว่างปี พ.ศ. 2536

– 2551

(หน่วย: ร้อยละ)

	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544
ญี่ปุ่น	30.55	28.27	25.57	23.69	24.36	24.68	22.29
สหรัฐอเมริกา	12.02	12.49	13.89	14.08	12.76	11.77	11.58
สหภาพยุโรป	16.43	15.64	14.45	12.80	11.96	10.51	12.66
อาเซียน	13.32	13.34	12.87	15.03	15.85	16.65	16.20
บรูไนดารุสซาลาม	0.41	0.30	0.14	0.06	0.30	0.79	0.62
อินโดนีเซีย	0.95	1.30	1.42	2.05	2.20	2.08	2.20
มาเลเซีย	4.57	4.99	4.76	5.09	4.99	5.40	4.97
ฟิลิปปินส์	0.82	0.80	0.89	1.44	1.62	1.79	1.82
สิงคโปร์	5.88	5.53	5.04	5.57	5.93	5.49	4.60
กัมพูชา	0.23	0.07	0.11	0.06	0.03	0.01	0.02
ลาว	0.10	0.09	0.09	0.07	0.11	0.12	0.14
พม่า	0.31	0.18	0.13	0.15	0.22	0.42	1.30
เวียดนาม	0.06	0.09	0.30	0.54	0.46	0.53	0.53
ตะวันออกกลาง	3.78	5.65	7.50	7.84	8.58	10.25	9.67
ออสเตรเลีย	1.87	1.94	2.05	2.08	1.94	1.88	2.19
จีน	2.96	2.70	3.61	4.22	4.96	5.44	6.00
ฮ่องกง	1.05	1.18	1.32	1.78	1.40	1.43	1.33
อินเดีย	0.89	0.88	0.93	1.01	0.90	1.00	1.09
เกาหลีใต้	3.50	3.71	3.57	3.49	3.51	3.50	3.42
นิวซีแลนด์	0.29	0.30	0.35	0.43	0.35	0.32	0.34
ไนจีเรีย	0.03	0.02	0.01	0.02	0.09	0.05	0.05
รัสเซีย	1.79	1.24	0.92	0.27	0.66	0.60	0.51
แอฟริกาใต้	0.27	0.31	0.37	0.35	0.43	0.50	0.39
สวีเดน	1.38	1.32	1.26	1.28	1.09	1.13	1.35
ไต้หวัน	4.83	4.35	4.58	5.20	4.69	4.67	4.20
อื่นๆ	5.05	6.66	6.77	6.44	6.45	5.64	6.74

ตารางผนวกที่ 12 (ต่อ)

(หน่วย: ร้อยละ)

	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551
ญี่ปุ่น	23.03	24.08	23.71	22.02	19.94	20.28	18.78
สหรัฐอเมริกา	9.58	9.44	7.66	7.35	7.43	6.78	6.40
สหภาพยุโรป	11.29	10.34	10.01	9.15	8.75	8.54	8.02
อาเซียน	16.84	16.63	16.85	18.29	18.32	17.91	16.58
บรูไนดารุสซาลาม	0.70	0.43	0.41	0.17	0.10	0.08	0.05
อินโดนีเซีย	2.41	2.34	2.46	2.64	2.67	2.84	2.76
มาเลเซีย	5.64	5.98	5.88	6.84	6.58	6.16	5.43
ฟิลิปปินส์	1.67	1.78	1.64	1.59	1.64	1.53	1.27
สิงคโปร์	4.49	4.31	4.40	4.55	4.41	4.49	3.97
กัมพูชา	0.02	0.02	0.03	0.03	0.03	0.03	0.05
ลาว	0.14	0.14	0.12	0.19	0.40	0.33	0.35
พม่า	1.40	1.19	1.43	1.51	1.79	1.64	1.89
เวียดนาม	0.37	0.44	0.47	0.76	0.70	0.79	0.81
ตะวันออกกลาง	8.82	9.95	11.50	12.93	14.10	13.16	15.69
ออสเตรเลีย	2.32	2.09	2.34	2.75	2.64	2.71	2.89
จีน	7.63	8.00	8.67	9.44	10.55	11.59	11.27
ฮ่องกง	1.41	1.42	1.41	1.27	1.20	1.03	1.10
อินเดีย	1.20	1.16	1.20	1.08	1.25	1.48	1.47
เกาหลีใต้	3.91	3.84	3.80	3.29	3.98	3.78	3.84
นิวซีแลนด์	0.29	0.28	0.25	0.21	0.25	0.29	0.36
ไนจีเรีย	0.12	0.08	0.05	0.06	0.03	0.03	0.01
รัสเซีย	0.78	0.77	1.08	1.35	0.99	1.10	1.61
แอฟริกาใต้	0.36	0.37	0.45	0.31	0.29	0.40	0.42
สวีตเซอร์แลนด์	1.05	0.94	0.89	1.12	1.01	1.06	2.21
ไต้หวัน	4.50	4.26	4.21	3.81	3.97	4.10	3.48
อื่นๆ	6.86	6.34	5.92	5.57	5.30	5.74	5.87

ที่มา: จากการคำนวณ

ดัชนีวิกฤตค่าเงิน (Currency Crisis)

การวัดวิกฤตค่าเงินประกอบด้วย 3 แนวคิดใหญ่ๆ ได้แก่ แนวคิด Currency Crash Index, แนวคิด Speculative Pressure Index และ แนวคิด Capital-flows Reversal Index ซึ่งแต่ละแนวคิดต่างก็มีวิธีการวัดนิยามที่แตกต่างกันไป

การศึกษาในครั้งนี้จะใช้การคำนวณดัชนีวิกฤตค่าเงินแบบ Speculative Pressure Index ซึ่งได้นำเอาอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้ในการพิจารณาร่วมกับตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยและเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ เนื่องจากแนวคิดนี้เชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนว่าประเทศนั้นๆ เกิดวิกฤตเศรษฐกิจหรือไม่ เช่น ในกรณีที่ประเทศเกิดวิกฤตเศรษฐกิจแต่อัตราแลกเปลี่ยนไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรุนแรงเพราะมีการนำเงินทุนสำรองมาใช้เพื่อปกป้องค่าเงินของประเทศของตนหรือการใช้นโยบายการเงิน โดยการขึ้นอัตราดอกเบี้ยเพื่อชะลอการไหลออกของเงินทุนและเพื่อรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากแนวคิดแรกแต่มีการคิดให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยนำเอาค่าความแปรปรวนของตัวแปรที่ใช้เป็นดัชนีวิกฤตมาเป็นตัวถ่วงน้ำหนักเพื่อให้น้ำหนักกับดัชนีวิกฤต (กุลกัลยา พระยาราช, 2546)

สูตรถ่วงน้ำหนักของดัชนีวิกฤตของ Speculative Pressure Index คือ

$$CRIIND = \left[\frac{\sigma_E^2 + \sigma_R^2 + \sigma_I^2}{\sigma_E^2} \right] E - \left[\frac{\sigma_E^2 + \sigma_R^2 + \sigma_I^2}{\sigma_R^2} \right] R + \left[\frac{\sigma_E^2 + \sigma_R^2 + \sigma_I^2}{\sigma_I^2} \right] I$$

โดยที่	CRIIND =	ดัชนีวิกฤต (Speculative Pressure Index)
	E =	การเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นตัวเงิน
	R =	การเปลี่ยนแปลงของเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ
	I =	การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย
	σ_E^2 =	ความแปรปรวนของการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน
	σ_R^2 =	ความแปรปรวนของการเปลี่ยนแปลงของเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ
	σ_I^2 =	ความแปรปรวนของการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย

ทั้งนี้ต่อมาได้มีงานวิจัยอีกหลายงานที่ได้พัฒนาต่อโดยไม่นำเอาอัตราดอกเบี้ยเข้ามาร่วมพิจารณา เนื่องจากเหตุผลที่ว่าแต่ละประเทศไม่สามารถนำเอาอัตราดอกเบี้ยมาเปรียบเทียบกันได้

ดังนั้นค่าของดัชนีวิกฤติ (Crisis Index) จึงมีเฉพาะส่วนที่ถ่วงน้ำหนักของอัตราแลกเปลี่ยนและ
เงินทุนสำรองระหว่างประเทศเท่านั้น

ตามสมการข้างต้นจึงสามารถจัดในรูปอย่างง่าย ได้ดังนี้

$$\text{CRIIND} = \left[\frac{\sigma_e^2 + \sigma_f^2}{\sigma_e^2} \right] E - \left[\frac{\sigma_e^2 + \sigma_f^2}{\sigma_f^2} \right] R$$

หรือ
$$\text{CRIIND} = E - \left(\frac{\sigma_e^2}{\sigma_f^2} \right) R$$

สำหรับในส่วนของระดับ Threshold ที่กำหนดว่าดัชนีวิกฤติจะต้องผ่านระดับใดจึงจะเกิด
วิกฤติ ในแต่ละงานวิจัยจะมีการกำหนดที่แตกต่างกันไปตามเหตุผลของแต่ละงาน สำหรับการศึกษ
ในครั้งนี้จะกำหนดให้เกิด “วิกฤติ” เมื่อค่าดัชนีวิกฤติที่คำนวณได้มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยบวกด้วย 1 เท่า
ของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของดัชนี และ “ไม่เกิดวิกฤติ” เมื่อเป็นอย่างอื่น (นภคกุล บุรณะธนัง และ
วารางคณา อิมอุตม, 2545) ดังนี้

$$\text{CRIIND}_t > \sigma_{\text{CRIIND}} + \mu_{\text{CRIIND}} \quad \text{เกิดวิกฤติ}$$

$$\text{CRIIND}_t \leq \sigma_{\text{CRIIND}} + \mu_{\text{CRIIND}} \quad \text{ไม่เกิดวิกฤติ}$$

โดยที่ $\text{CRIIND}_t =$ ดัชนีวิกฤติ ณ ไตรมาสที่ t

$\sigma_{\text{CRIIND}} =$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของดัชนีวิกฤติ

$\mu_{\text{CRIIND}} =$ ค่าเฉลี่ยของดัชนีวิกฤติ

ตารางผนวกที่ 13 การคำนวณดัชนีวิกฤตค่าเงิน รายไตรมาส ระหว่างปี พ.ศ. 2536 – 2551

ปี	อัตราแลกเปลี่ยน		เงินสำรองระหว่างประเทศ		CRIIND	ผล
	มูลค่า	Δ	มูลค่า	Δ		
2535:4	25.39		676.00			
2536:1	25.48	0.00358	847.00	0.25296	0.00358	ไม่เกิด
2536:2	25.22	-0.01020	1,530.00	0.80638	-0.01021	ไม่เกิด
2536:3	25.23	0.00038	1,152.00	-0.24706	0.00038	ไม่เกิด
2536:4	25.35	0.00503	385.00	-0.66580	0.00504	ไม่เกิด
2537:1	25.40	0.00179	850.00	1.20779	0.00179	ไม่เกิด
2537:2	25.20	-0.00800	1,390.00	0.63529	-0.00801	ไม่เกิด
2537:3	24.99	-0.00816	1,509.00	0.08561	-0.00816	ไม่เกิด
2537:4	25.01	0.00081	426.00	-0.71769	0.00081	ไม่เกิด
2538:1	24.95	-0.00240	(402.00)	-1.94366	-0.00239	ไม่เกิด
2538:2	24.63	-0.01288	4,613.00	12.47512	-0.01295	ไม่เกิด
2538:3	24.94	0.01248	1,664.00	0.63928	0.01248	ไม่เกิด
2538:4	25.14	0.00821	1,361.00	0.18209	0.00821	ไม่เกิด
2539:1	25.26	0.00451	1,981.00	-0.45555	0.00452	ไม่เกิด
2539:2	25.30	0.00194	1,033.00	0.47855	0.00194	ไม่เกิด
2539:3	25.33	0.00089	(241.00)	-1.23330	0.00090	ไม่เกิด
2539:4	25.49	0.00634	(604.00)	-1.50622	0.00635	ไม่เกิด
2540:1	25.86	0.01470	(92.00)	0.84768	0.01470	ไม่เกิด
2540:2	25.90	0.00143	(5,895.00)	-63.07609	0.00179	ไม่เกิด
2540:3	33.01	0.27456	(2,540.00)	0.56913	0.27456	เกิด
2540:4	40.71	0.23338	(2,122.00)	0.16457	0.23338	เกิด
2541:1	47.15	0.15801	773.00	1.36428	0.15800	เกิด
2541:2	40.33	-0.14471	(871.00)	-2.12678	-0.14470	ไม่เกิด
2541:3	41.06	0.01818	466.00	1.53502	0.01817	ไม่เกิด
2541:4	36.95	-0.10001	1,366.00	1.93133	-0.10002	ไม่เกิด
2542:1	37.05	0.00268	809.00	-0.40776	0.00268	ไม่เกิด
2542:2	37.18	0.00347	1,618.00	1.00000	0.00346	ไม่เกิด

ตารางผนวกที่ 13 (ต่อ)

ปี	อัตราแลกเปลี่ยน		เงินสำรองระหว่างประเทศ		CRIIND	ผล
	มูลค่า	Δ	มูลค่า	Δ		
2542:3	38.33	0.03082	(95.00)	-1.05871	0.03082	ไม่เกิด
2542:4	38.81	0.01255	2,252.00	24.70526	0.01241	ไม่เกิด
2543:1	37.65	-0.02968	(1,816.00)	-1.80639	-0.02967	ไม่เกิด
2543:2	38.66	0.02675	(385.00)	0.78800	0.02674	ไม่เกิด
2543:3	40.99	0.06024	374.00	1.97143	0.06023	ไม่เกิด
2543:4	43.34	0.05737	210.00	-0.43850	0.05738	ไม่เกิด
2544:1	43.22	-0.00283	249.00	0.18571	-0.00283	ไม่เกิด
2544:2	45.39	0.05026	(481.00)	-2.93173	0.05028	ไม่เกิด
2544:3	44.95	-0.00972	155.00	1.32225	-0.00972	ไม่เกิด
2544:4	44.35	-0.01348	1,394.00	7.99355	-0.01352	ไม่เกิด
2545:1	43.74	-0.01357	887.00	-0.36370	-0.01357	ไม่เกิด
2545:2	42.79	-0.02184	1,893.00	1.13416	-0.02185	ไม่เกิด
2545:3	42.07	-0.01681	272.00	-0.85631	-0.01680	ไม่เกิด
2545:4	43.42	0.03206	1,182.00	3.34559	0.03204	ไม่เกิด
2546:1	42.80	-0.01423	(2,068.00)	-2.74958	-0.01421	ไม่เกิด
2546:2	42.23	-0.01336	1,015.00	1.49081	-0.01337	ไม่เกิด
2546:3	41.31	-0.02165	731.00	-0.27980	-0.02165	ไม่เกิด
2546:4	39.78	-0.03708	465.00	-0.36389	-0.03708	ไม่เกิด
2547:1	39.21	-0.01427	999.00	1.14839	-0.01428	ไม่เกิด
2547:2	40.27	0.02696	852.00	-0.14715	0.02696	ไม่เกิด
2547:3	41.30	0.02563	1,083.00	0.27113	0.02563	ไม่เกิด
2547:4	40.29	-0.02449	2,801.00	1.58633	-0.02450	ไม่เกิด
2548:1	38.61	-0.04169	41.70	-0.98511	-0.04168	ไม่เกิด
2548:2	40.10	0.03844	1,055.30	24.30695	0.03830	ไม่เกิด
2548:3	41.34	0.03090	1,764.70	0.67223	0.03090	ไม่เกิด
2548:4	41.04	-0.00726	2,560.60	0.45101	-0.00726	ไม่เกิด
2549:1	39.33	-0.04145	2,999.30	0.17133	-0.04146	ไม่เกิด

ตารางผนวกที่ 13 (ต่อ)

ปี	อัตราแลกเปลี่ยน		เงินสำรองระหว่างประเทศ		CRIIND	ผล
	มูลค่า	Δ	มูลค่า	Δ		
2549:2	38.12	-0.03090	1,688.20	-0.43714	-0.03090	ไม่เกิด
2549:3	37.69	-0.01126	3,493.90	1.06960	-0.01127	ไม่เกิด
2549:4	36.57	-0.02966	4,560.20	0.30519	-0.02966	ไม่เกิด
2550:1	35.59	-0.02690	3,320.50	-0.27185	-0.02690	ไม่เกิด
2550:2	34.69	-0.02521	2,343.90	-0.29411	-0.02520	ไม่เกิด
2550:3	34.06	-0.01829	5,119.70	1.18427	-0.01830	ไม่เกิด
2550:4	33.92	-0.00403	6,318.10	0.23408	-0.00403	ไม่เกิด
2551:1	32.42	-0.04434	18,483.10	1.92542	-0.04435	ไม่เกิด
2551:2	32.30	-0.00347	(2,490.50)	-1.13474	-0.00346	ไม่เกิด
2551:3	33.88	0.04892	503.20	1.20205	0.04892	ไม่เกิด
2551:4	34.85	0.02858	8,197.50	15.29074	0.02849	ไม่เกิด
Mean		35.43		1,295.85	0.00653	
σ				3,016.50	0.05882	
σ^2		50.66		9,099,287.73	0.00346	
$\sigma + \text{Mean}$					0.06534	

ที่มา: จากการคำนวณ

ภาคผนวก ง
อัตราการค้า (Term of Trade)

อัตรการการค้า (Term of Trade)

อัตรการการค้า (Term of Trade) คือ อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างสินค้าเข้าและสินค้าออกระหว่างประเทศ ซึ่งสามารถคำนวณได้ ดังนี้

$$TOT = \frac{VEX}{VIM} * 100$$

โดยกำหนดให้ TOT คือ อัตรการการค้าในรูปดุลการการค้า

VEX คือ ดัชนีมูลค่าสินค้าส่งออก

VIM คือ ดัชนีมูลค่าสินค้านำเข้า

ตารางผนวกที่ 14 การคำนวณอัตรการการค้า ระหว่างไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2536 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2551

ปี	ดัชนีมูลค่าการส่งออก (ปี 2543 = 100)	ดัชนีมูลค่าการนำเข้า (ปี 2543 = 100)	อัตรการการค้า
2536: 1	30.15	43.79	68.86
2536: 2	31.57	44.75	70.56
2536: 3	36.23	44.95	80.61
2536: 4	37.00	48.43	76.40
2537: 1	36.92	48.90	75.51
2537: 2	39.23	52.53	74.69
2537: 3	42.54	53.44	79.59
2537: 4	45.06	59.15	76.19
2538: 1	47.32	65.44	72.31
2538: 2	49.29	68.41	72.05
2538: 3	52.03	69.39	74.99
2538: 4	53.72	76.13	70.57
2539: 1	50.72	73.34	69.16
2539: 2	49.36	73.09	67.53
2539: 3	50.00	69.99	71.44

ตารางผนวกที่ 14 (ต่อ)

ปี	ดัชนีมูลค่าการส่งออก (ปี 2543 = 100)	ดัชนีมูลค่าการนำเข้า (ปี 2543 = 100)	อัตราการค้า
2539: 4	51.88	69.48	74.67
2540: 1	51.64	69.15	74.69
2540: 2	51.80	68.99	75.07
2540: 3	70.11	80.30	87.32
2540: 4	88.59	79.88	110.90
2541: 1	90.88	75.58	120.24
2541: 2	76.44	66.38	115.16
2541: 3	79.61	66.00	120.63
2541: 4	72.51	59.07	122.76
2542: 1	68.81	59.02	116.60
2542: 2	74.40	68.32	108.91
2542: 3	82.43	75.17	109.65
2542: 4	89.25	83.95	106.31
2543: 1	89.33	85.60	104.35
2543: 2	89.06	90.98	97.89
2543: 3	107.90	107.50	100.37
2543: 4	113.70	115.90	98.11
2544: 1	101.34	109.67	92.40
2544: 2	103.78	109.93	94.40
2544: 3	104.89	107.05	97.98
2544: 4	100.46	101.65	98.83
2545: 1	95.78	99.53	96.24
2545: 2	100.40	105.70	94.99
2545: 3	107.67	112.99	95.29
2545: 4	111.80	114.53	97.61
2546: 1	112.81	116.79	96.59
2546: 2	115.92	117.17	98.93

ตารางผนวกที่ 14 (ต่อ)

ปี	ดัชนีมูลค่าการส่งออก (ปี 2543 = 100)	ดัชนีมูลค่าการนำเข้า (ปี 2543 = 100)	อัตราการค้า
2546: 3	119.05	124.14	95.90
2546: 4	125.77	131.60	95.57
2547: 1	125.84	135.46	92.90
2547: 2	136.27	149.52	91.14
2547: 3	146.78	157.72	93.07
2547: 4	151.04	156.28	96.65
2548: 1	139.93	170.60	82.02
2548: 2	154.74	199.34	77.63
2548: 3	180.02	193.64	92.97
2548: 4	170.78	189.67	90.04
2549: 1	166.69	182.15	91.52
2549: 2	169.80	195.73	86.76
2549: 3	189.85	198.18	95.80
2549: 4	182.34	188.41	96.78
2550: 1	175.32	173.60	100.99
2550: 2	181.39	190.33	95.30
2550: 3	195.11	192.74	101.23
2550: 4	211.64	203.00	104.26
2551: 1	197.52	210.96	93.63
2551: 2	217.52	230.45	94.39
2551: 3	244.51	267.10	91.54
2551: 4	194.56	219.18	88.77

ที่มา: จากการคำนวณ

ภาคผนวก จ
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ตารางผนวกที่ 15 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ปี	EX	IM	KA	PX	PM	REER	GDP	INT	PII	SET	FDI
2536:1	345,288.55	491,420.94	71,071.00	59.62	55.99	118.27	10,155.24	4.92	141.21	896.62	8,579.27
2536:2	359,331.29	494,690.58	77,434.00	59.99	56.84	117.07	11,290.94	5.39	159.16	860.13	7,716.75
2536:3	415,668.45	508,173.95	50,464.00	59.51	55.58	118.57	10,656.71	3.13	166.86	976.25	8,554.79
2536:4	418,132.85	537,946.28	66,926.00	60.41	56.57	118.44	6,786.36	-0.19	164.29	1,406.92	13,817.54
2537:1	426,753.47	558,009.27	54,905.00	59.07	55.06	122.90	18,590.55	3.72	156.46	1,329.15	5,045.53
2537:2	445,492.01	587,202.67	103,492.00	60.12	56.21	122.68	15,725.67	3.65	149.62	1,323.52	5,800.36
2537:3	496,276.02	570,842.13	81,744.00	58.52	58.83	120.88	11,496.49	2.43	152.89	1,483.68	8,134.59
2537:4	514,992.80	627,582.70	65,710.00	59.74	59.22	119.77	10,908.02	0.64	164.72	1,408.85	9,322.66
2538:1	516,720.46	685,381.96	81,642.00	62.53	60.00	119.16	9,529.86	7.18	173.98	1,210.76	11,292.30
2538:2	534,646.56	682,492.51	193,924.00	62.94	62.98	117.22	8,653.50	5.06	174.92	1,353.47	12,352.85
2538:3	557,127.00	679,397.27	127,922.00	63.77	64.18	120.28	16,335.52	3.35	166.91	1,346.37	6,302.22
2538:4	547,923.19	690,816.91	142,338.00	66.94	69.25	122.85	8,060.99	4.38	168.93	1,252.30	13,032.35
2539:1	507,677.73	665,051.62	157,613.00	68.21	69.30	124.08	6,353.97	1.91	164.78	1,308.55	16,490.17
2539:2	457,881.96	655,489.54	148,481.00	73.60	70.06	124.61	11,559.03	1.80	159.76	1,287.82	9,195.54

ตารางผนวกที่ 15 (ต่อ)

ปี	EX	IM	KA	PX	PM	REER	GDP	INT	PII	SET	FDI
2539:3	463,527.21	630,051.07	90,713.00	73.65	69.80	125.32	11,447.39	5.90	154.75	1,104.97	9,219.11
2539:4	475,674.65	615,869.93	96,723.00	74.47	70.90	126.45	8,620.77	5.52	148.02	903.23	12,428.19
2540:1	475,279.25	602,410.89	78,440.00	74.19	72.13	128.54	7,315.28	5.79	147.78	719.83	13,822.03
2540:2	469,344.79	619,702.27	(44,692.00)	75.35	69.96	129.62	5,424.98	6.27	147.82	577.19	18,448.88
2540:3	624,449.94	586,950.88	(26,414.00)	76.66	85.96	106.71	3,213.78	13.66	134.13	587.02	37,727.81
2540:4	813,472.63	482,648.22	(169,305.00)	74.36	104.01	92.70	3,017.26	14.40	112.17	415.46	46,745.81
2541:1	679,182.43	401,459.62	(114,520.00)	91.37	118.31	86.72	1,335.41	14.98	99.64	478.93	109,302.22
2541:2	472,147.22	414,206.52	(115,929.00)	110.54	100.70	102.39	1,126.34	12.38	86.81	325.79	99,593.07
2541:3	432,280.48	427,512.65	(90,889.00)	125.74	97.01	102.64	1,969.34	4.00	83.74	254.81	55,944.31
2541:4	462,539.28	428,037.29	(92,097.00)	107.03	86.71	106.48	2,361.63	-1.28	82.59	360.36	47,717.85
2542:1	455,722.26	438,161.01	(138,676.00)	103.10	84.64	106.37	3,063.55	-2.23	81.53	338.07	35,802.82
2542:2	551,216.02	510,934.95	(23,460.00)	92.16	84.02	106.39	1,433.73	-3.53	84.35	465.80	73,603.49
2542:3	625,599.00	532,405.05	(118,503.00)	89.96	88.73	102.13	2,856.54	-3.94	88.43	450.94	39,817.37
2542:4	682,357.50	569,678.61	(16,863.00)	89.30	92.61	99.35	1,654.81	-4.44	90.90	444.48	74,337.71

ตารางผนวกที่ 15 (ต่อ)

ปี	EX	IM	KA	PX	PM	REER	GDP	INT	PII	SET	FDI
2543:1	646,775.99	578,778.99	(144,119.00)	94.30	92.94	104.06	4,710.26	-3.92	93.60	399.23	25,187.62
2543:2	617,845.36	596,018.72	(105,193.00)	98.43	95.92	102.75	4,656.58	-4.55	99.75	336.18	24,909.90
2543:3	720,278.59	660,519.34	(55,575.00)	102.27	102.27	98.47	3,720.83	-4.72	103.84	303.82	33,064.43
2543:4	739,291.82	669,026.03	(100,561.00)	105.00	108.87	94.72	2,450.48	-4.78	107.88	280.08	55,345.92
2544:1	666,225.76	633,120.65	(81,314.00)	103.85	108.86	96.17	2,825.69	-3.62	108.48	303.17	46,94.18
2544:2	677,075.97	607,530.46	(15,189.00)	104.65	113.71	94.39	1,871.81	-2.39	108.49	304.26	70,214.29
2544:3	694,212.97	598,290.28	(31,135.00)	103.16	112.44	93.86	2,906.44	-0.96	103.72	316.15	45,889.66
2544:4	679,640.32	580,014.26	(24,415.00)	100.92	110.14	95.18	1,835.05	0.11	108.40	300.10	74,505.30
2545:1	658,034.85	571,818.51	(39,991.00)	99.38	109.37	98.11	3,699.11	0.02	112.56	348.24	36,768.13
2545:2	684,063.53	618,522.15	59,758.00	100.20	107.39	98.14	2,845.56	-0.12	115.68	387.96	46,678.5
2545:3	731,803.25	668,402.33	(61,894.00)	100.45	106.23	96.70	10,986.74	-0.03	121.58	368.14	12,429.59
2545:4	749,438.45	653,441.43	(38,604.00)	101.84	110.15	94.22	2,789.15	0.18	121.59	365.61	53,331.08
2546:1	738,093.52	661,661.01	(144,608.00)	104.35	110.93	93.62	3,222.61	0.20	124.08	350.54	47,880.20
2546:2	768,665.79	672,415.73	18,995.00	102.97	109.51	93.72	2,340.48	0.35	129.15	413.99	63,743.53

ตารางผนวกที่ 15 (ต่อ)

ปี	EX	IM	KA	PX	PM	REER	GDP	INT	PII	SET	FDI
2546:3	795,629.37	723,456.03	(27,977.00)	102.15	107.84	95.59	2,518.07	-0.03	135.17	547.97	59,515.81
2546:4	848,830.62	790,439.15	(46,583.00)	101.16	104.64	96.10	2,780.28	-0.02	144.82	691.97	57,431.60
2547: 1	849,377.11	812,148.26	(23,723.00)	101.15	104.82	96.27	3,417.74	-0.05	148.23	659.84	47,194.82
2547: 2	887,762.37	864,072.90	50,850.00	104.79	108.74	95.80	2,607.21	-0.24	151.93	653.74	61,364.09
2547: 3	921,902.04	876,497.83	51,521.00	108.71	113.08	93.23	3,558.78	-0.48	155.44	648.93	47,264.80
2547: 4	948,780.04	879,258.55	70,715.00	108.68	111.69	92.69	1,933.45	-0.58	157.75	653.31	94,254.58
2548: 1	897,465.19	988,723.07	34,969.83	106.45	108.43	96.12	2,614.57	-0.87	169.29	680.66	66,534.76
2548: 2	940,285.45	1,093,385.76	208,212.63	112.36	114.56	95.25	1,650.18	-1.02	171.82	680.85	104,118.10
2548: 3	1,045,962.44	999,066.99	120,735.63	117.50	121.79	95.42	1,958.81	-0.87	170.88	711.80	91,112.67
2548: 4	991,443.50	983,780.97	84,068.25	117.59	121.16	97.34	2,441.19	-0.65	167.80	688.80	76,412.33
2549:1	995,120.67	975,385.49	87,372.62	114.36	117.35	100.45	1,316.51	-0.57	171.82	717.81	139,990.34
2549:2	1,020,645.22	1,046,735.80	114,699.11	113.58	117.51	103.55	2,113.71	-0.52	173.65	735.54	81,734.90
2549:3	1,148,963.02	1,049,686.61	55,130.66	112.80	118.64	104.35	2,817.26	-0.48	174.26	700.78	62,133.14
2549:4	1,143,681.20	1,045,929.32	892.49	108.85	113.20	107.00	2,730.45	-0.42	170.86	715.05	65,818.55

ตารางผนวกที่ 15 (ต่อ)

ปี	EX	IM	KA	PX	PM	REER	GDP	INT	PII	SET	FDI
2550:1	1,104,382.13	993,888.12	(89,972.64)	108.24	109.76	108.76	1,483.71	-0.64	165.62	642.81	121,870.64
2550:2	1,138,274.50	1,082,036.74	30,986.00	108.59	110.55	111.47	2,509.53	-1.48	169.42	755.02	68,423.30
2550:3	1,226,719.24	1,085,483.14	17,689.32	106.60	111.59	111.27	2,031.41	-2.04	173.79	853.23	86,759.25
2550:4	1,307,332.43	1,098,263.71	(44,631.21)	109.52	116.07	108.77	2,519.82	-1.61	177.94	872.02	76,726.30
2551:1	1,244,254.87	1,161,187.21	420,596.80	108.39	115.53	111.92	2,198.67	0.03	178.02	784.44	85,565.96
2551:2	1,303,516.11	1,182,711.44	(106,028.67)	113.92	121.18	114.15	2,880.81	0.60	176.73	830.65	62,833.92
2551:3	1,369,619.14	1,301,998.49	39,148.30	121.89	128.65	109.29	2,411.91	0.81	179.33	663.32	78,850.47
2551:4	1,132,358.21	1,134,387.91	55,380.34	117.49	121.44	108.30	2,447.45	1.50	171.56	423.27	75,837.12

ตารางผนวกที่ 16 ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรมูลค่าการส่งออก (EX_t)

AT Level (Constant, Linear Trend)					
AIC	lag	ADF Stat	Critical Value		
			1% Level	5% Level	10% Level
25.06679	0	-2.918741	-4.110440	-3.482763	-3.169372
25.03441	1	-3.609932	-4.113017	-3.483970	-3.170071
24.94545	2	-2.271324	-4.115684	-3.485218	-3.170793
24.94575	3	-2.697820	-4.118444	-3.486509	-3.171541
24.98847	4	-2.322992	-4.121303	-3.487845	-3.172314
25.00084	5	-1.699348	-4.124265	-3.489228	-3.173114
24.98473	6	-1.208290	-4.127338	-3.490662	-3.173943
25.02082	7	-1.437208	-4.130526	-3.492149	-3.174802
25.06076	8	-1.341485	-4.133838	-3.493692	-3.175693
At First Difference (Constant)					
25.17272	0	-6.049534	-3.540198	-2.909206	-2.592215
24.97030	1	-7.749463	-3.542097	-2.910019	-2.592645
25.00605	2	-4.459053	-3.544063	-2.910860	-2.593090
25.02428	3	-4.401499	-3.546099	-2.911730	-2.593551
25.00010	4	-4.899467	-3.548208	-2.912631	-2.594027
24.98377	5	-5.119493	-3.550396	-2.913549	-2.594521
25.02949	6	-3.588708	-3.552666	-2.914517	-2.595033
25.08378	7	-3.281104	-3.555023	-2.915522	-2.595565
25.12773	8	-3.289662	-3.557472	-2.916566	-2.596116

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 17 ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรมูลค่าการนำเข้า (IM_t)

At Level (Constant, Linear Trend)					
AIC	lag	ADF Stat	Critical Value		
			1% Level	5% Level	10% Level
24.46727	0	-1.456807	-4.110440	-3.482763	-3.169372
24.51241	1	-1.523604	-4.113017	-3.483970	-3.170071
24.56128	2	-1.455875	-4.115684	-3.485218	-3.170793
24.60447	3	-1.389123	-4.118444	-3.486509	-3.171541
24.60684	4	-1.728758	-4.121303	-3.487845	-3.172314
24.62154	5	-2.032087	-4.124265	-3.489228	-3.173114
24.66638	6	-1.693037	-4.127338	-3.490662	-3.173943
24.68820	7	-1.814591	-4.130526	-3.492149	-3.174802
24.69355	8	-1.902126	-4.133838	-3.493692	-3.175693
At First Difference (Constant)					
24.49527	0	-6.594479	-3.540198	-2.909206	-2.592215
24.54317	1	-5.151658	-3.542097	-2.910019	-2.592645
24.58900	2	-4.413383	-3.544063	-2.910860	-2.593090
24.60867	3	-3.117153	-3.546099	-2.911730	-2.593551
24.64813	4	-2.539046	-3.548208	-2.912631	-2.594027
24.67139	5	-2.765849	-3.550396	-2.913549	-2.594521
24.71447	6	-2.607095	-3.552666	-2.914517	-2.595033
24.75486	7	-2.593273	-3.555023	-2.915522	-2.595565
24.81289	8	-2.407630	-3.557472	-2.916566	-2.596116

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 18 ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรดุลการค่า (TA_t)

At Level (None)					
AIC	lag	ADF Stat	Critical Value		
			1% Level	5% Level	10% Level
25.15760	0	-2.860807	-2.602185	-1.946072	-1.613448
25.16660	1	-3.213627	-2.602794	-1.946161	-1.613398
25.12070	2	-2.178646	-2.603423	-1.946253	-1.613346
25.16252	3	-2.134873	-2.604073	-1.946348	-1.613293
25.20404	4	-2.241882	-2.604746	-1.946447	-1.613238
25.23757	5	-2.005819	-2.605442	-1.946549	-1.613181
25.28176	6	-1.675549	-2.606163	-1.946654	-1.613122
25.32151	7	-1.820443	-2.606911	-1.946764	-1.613062
25.36754	8	-1.914722	-2.607686	-1.946878	-1.612999

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 19 ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรดุลบัญชีเงินทุน (KA_t)

At Level (None)					
AIC	lag	ADF Stat	Critical Value		
			1% Level	5% Level	10% Level
25.78398	0	-4.985545	-2.602185	-1.946072	-1.613448
25.60503	1	-2.604376	-2.602794	-1.946161	-1.613398
25.59260	2	-1.920183	-2.603423	-1.946253	-1.613346
25.63655	3	-2.001781	-2.604073	-1.946348	-1.613293
25.68402	4	-2.043348	-2.604746	-1.946447	-1.613238
25.71817	5	-2.209571	-2.605442	-1.946549	-1.613181
25.76910	6	-2.062530	-2.606163	-1.946654	-1.613122
25.81861	7	-1.803195	-2.606911	-1.946764	-1.613062
25.87258	8	-1.834345	-2.607686	-1.946878	-1.612999

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 20 ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรดัชนีราคาส่งออก (PX_t)

At Level (Constant, Linear Trend)					
AIC	lag	ADF Stat	Critical Value		
			1% Level	5% Level	10% Level
6.165060	0	-2.208699	-4.110440	-3.482763	-3.169372
6.061261	1	-3.112546	-4.113017	-3.483970	-3.170071
6.104590	2	-2.997418	-4.115684	-3.485218	-3.170793
6.096451	3	-2.062395	-4.118444	-3.486509	-3.171541
6.132511	4	-2.149959	-4.121303	-3.487845	-3.172314
6.152793	5	-1.626541	-4.124265	-3.489228	-3.173114
6.170591	6	-1.425129	-4.127338	-3.490662	-3.173943
6.215546	7	-1.550275	-4.130526	-3.492149	-3.174802
6.268076	8	-1.343816	-4.133838	-3.493692	-3.175693
At First Difference (Constant)					
6.153852	0	-5.790134	-3.540198	-2.909206	-2.592215
6.192201	1	-5.062902	-3.542097	-2.910019	-2.592645
6.115527	2	-5.944008	-3.544063	-2.910860	-2.593090
6.164064	3	-4.642641	-3.546099	-2.911730	-2.593551
6.159167	4	-4.913066	-3.548208	-2.912631	-2.594027
6.183500	5	-4.704228	-3.550396	-2.913549	-2.594521
6.239177	6	-3.675073	-3.552666	-2.914517	-2.595033
6.287402	7	-3.480614	-3.555023	-2.915522	-2.595565
6.338193	8	-2.823717	-3.557472	-2.916566	-2.596116

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 21 ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรดัชนีราคานำเข้า (PM)

At Level (Constant, Linear Trend)					
AIC	lag	ADF Stat	Critical Value		
			1% Level	5% Level	10% Level
6.182415	0	-2.216718	-4.110440	-3.482763	-3.169372
6.094111	1	-3.062436	-4.113017	-3.483970	-3.170071
6.134375	2	-2.811671	-4.115684	-3.485218	-3.170793
6.159854	3	-2.147099	-4.118444	-3.486509	-3.171541
6.185047	4	-2.347716	-4.121303	-3.487845	-3.172314
6.200392	5	-1.748141	-4.124265	-3.489228	-3.173114
6.239543	6	-1.401008	-4.127338	-3.490662	-3.173943
6.269379	7	-1.601088	-4.130526	-3.492149	-3.174802
6.299748	8	-1.323828	-4.133838	-3.493692	-3.175693
At First Difference (Constant)					
6.211736	0	-5.786159	-4.113017	-3.483970	-3.170071
6.233642	1	-5.316203	-4.115684	-3.485218	-3.170793
6.208442	2	-5.645272	-4.118444	-3.486509	-3.171541
6.251894	3	-4.438207	-4.121303	-3.487845	-3.172314
6.225234	4	-4.953653	-4.124265	-3.489228	-3.173114
6.244533	5	-4.837919	-4.127338	-3.490662	-3.173943
6.287895	6	-3.961898	-4.130526	-3.492149	-3.174802
6.302442	7	-4.157447	-4.133838	-3.493692	-3.175693
6.342038	8	-4.007640	-4.137279	-3.495295	-3.176618

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 22 ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (REER_t)

At Level (Constant)					
AIC	lag	ADF Stat	Critical Value		
			1% Level	5% Level	10% Level
5.871327	0	-1.755002	-3.538362	-2.908420	-2.591799
5.816576	1	-2.228162	-3.540198	-2.909206	-2.592215
5.842018	2	-1.971158	-3.542097	-2.910019	-2.592645
5.822735	3	-1.540229	-3.544063	-2.910860	-2.593090
5.806481	4	-1.935693	-3.546099	-2.911730	-2.593551
5.810752	5	-1.599761	-3.548208	-2.912631	-2.594027
5.867048	6	-1.501987	-3.550396	-2.913549	-2.594521
5.870861	7	-1.775648	-3.552666	-2.914517	-2.595033
5.871273	8	-1.453973	-3.555023	-2.915522	-2.595565
At First Difference (Constant)					
5.833405	0	-5.963488	-2.602794	-1.946161	-1.613398
5.843439	1	-5.628225	-2.603423	-1.946253	-1.613346
5.799871	2	-6.077549	-2.604073	-1.946348	-1.613293
5.809596	3	-3.999738	-2.604746	-1.946447	-1.613238
5.793643	4	-4.478324	-2.605442	-1.946549	-1.613181
5.844299	5	-3.899071	-2.606163	-1.946654	-1.613122
5.866584	6	-2.806071	-2.606911	-1.946764	-1.613062
5.847246	7	-3.348822	-2.607686	-1.946878	-1.612999
5.902285	8	-2.806993	-2.608490	-1.946996	-1.612934

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 23 ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

At Level (Constant, Linear Trend)					
AIC	lag	ADF Stat	Critical Value		
			1% Level	5% Level	10% Level
18.62985	0	-4.347141	-4.113017	-3.483970	-3.170071
18.63162	1	-2.975131	-4.115684	-3.485218	-3.170793
18.63263	2	-2.121195	-4.118444	-3.486509	-3.171541
18.65206	3	-1.778936	-4.121303	-3.487845	-3.172314
18.34494	4	-1.876095	-4.124265	-3.489228	-3.173114
18.29949	5	-1.781469	-4.127338	-3.490662	-3.173943
18.22163	6	-2.376222	-4.130526	-3.492149	-3.174802
18.26649	7	-1.954928	-4.133838	-3.493692	-3.175693
18.29971	8	-1.487277	-4.137279	-3.495295	-3.176618
At First Difference (Constant)					
18.71344	0	-11.78314	-3.542097	-2.910019	-2.592645
18.65027	1	-8.892861	-3.544063	-2.910860	-2.593090
18.64450	2	-6.689747	-3.546099	-2.911730	-2.593551
18.38227	3	-5.837013	-3.548208	-2.912631	-2.594027
18.37160	4	-5.753388	-3.550396	-2.913549	-2.594521
18.31953	5	-3.132943	-3.552666	-2.914517	-2.595033
18.32618	6	-3.197496	-3.555023	-2.915522	-2.595565
18.32017	7	-3.296132	-3.557472	-2.916566	-2.596116
18.37364	8	-2.678881	-3.560019	-2.917650	-2.596689

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 24 ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรอัตราการค้า (TOT)

At Level (Constant)					
AIC	lag	ADF Stat	Critical Value		
			1% Level	5% Level	10% Level
6.367471	0	-2.082059	-3.538362	-2.908420	-2.591799
6.390850	1	-2.239434	-3.540198	-2.909206	-2.592215
6.406430	2	-1.765506	-3.542097	-2.910019	-2.592645
6.407748	3	-2.115876	-3.544063	-2.910860	-2.593090
6.332060	4	-2.531484	-3.546099	-2.911730	-2.593551
6.368976	5	-2.565255	-3.548208	-2.912631	-2.594027
6.409986	6	-2.258432	-3.550396	-2.913549	-2.594521
6.442994	7	-2.166567	-3.552666	-2.914517	-2.595033
6.487206	8	-2.177610	-3.555023	-2.915522	-2.595565
At First Difference (None)					
6.409775	0	-6.968480	-2.602794	-1.946161	-1.613398
6.394766	1	-6.000289	-2.603423	-1.946253	-1.613346
6.420476	2	-4.095998	-2.604073	-1.946348	-1.613293
6.395993	3	-2.599159	-2.604746	-1.946447	-1.613238
6.430866	4	-2.708120	-2.605442	-1.946549	-1.613181
6.439588	5	-3.089493	-2.606163	-1.946654	-1.613122
6.469151	6	-3.238997	-2.606911	-1.946764	-1.613062
6.518290	7	-3.157287	-2.607686	-1.946878	-1.612999
6.578109	8	-2.720441	-2.608490	-1.946996	-1.612934

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 25 ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยระหว่างประเทศ
(INT_t)

At Level (None)					
AIC	lag	ADF Stat	Critical Value		
			1% Level	5% Level	10% Level
4.317730	0	-2.050391	-2.602185	-1.946072	-1.613448
4.290533	1	-2.553132	-2.602794	-1.946161	-1.613398
4.329573	2	-2.341885	-2.603423	-1.946253	-1.613346
4.341720	3	-2.390143	-2.604073	-1.946348	-1.613293
4.291106	4	-2.539771	-2.604746	-1.946447	-1.613238
4.312248	5	-1.995904	-2.605442	-1.946549	-1.613181
4.349480	6	-2.088077	-2.606163	-1.946654	-1.613122
4.389223	7	-1.935236	-2.606911	-1.946764	-1.613062
4.077952	8	-2.226576	-2.607686	-1.946878	-1.612999

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 26 ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (PII)

At Level (Constant)					
AIC	lag	ADF Stat	Critical Value		
			1% Level	5% Level	10% Level
6.636713	0	-0.521815	-3.538362	-2.908420	-2.591799
6.059292	1	-1.716061	-3.540198	-2.909206	-2.592215
6.080905	2	-1.363251	-3.542097	-2.910019	-2.592645
6.115192	3	-1.314528	-3.544063	-2.910860	-2.593090
6.119679	4	-1.581176	-3.546099	-2.911730	-2.593551
6.053783	5	-2.196102	-3.548208	-2.912631	-2.594027
6.103023	6	-2.011811	-3.550396	-2.913549	-2.594521
6.086370	7	-2.019073	-3.552666	-2.914517	-2.595033
6.112932	8	-2.200255	-3.555023	-2.915522	-2.595565
At First Difference (None)					
6.044478	0	-4.401349	-2.602794	-1.946161	-1.613398
6.047523	1	-4.248631	-2.603423	-1.946253	-1.613346
6.079501	2	-3.521100	-2.604073	-1.946348	-1.613293
6.098083	3	-2.631564	-2.604746	-1.946447	-1.613238
6.075209	4	-1.838866	-2.605442	-1.946549	-1.613181
6.112214	5	-1.978563	-2.606163	-1.946654	-1.613122
6.099170	6	-2.185991	-2.606911	-1.946764	-1.613062
6.144681	7	-2.169653	-2.607686	-1.946878	-1.612999
6.190198	8	-1.784285	-2.608490	-1.946996	-1.612934

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 27 ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรดัชนีตลาดหลักทรัพย์ (SET)

At Level (None)					
AIC	lag	ADF Stat	Critical Value		
			1% Level	5% Level	10% Level
12.18769	0	-1.003989	-2.602185	-1.946072	-1.613448
12.20645	1	-1.001901	-2.602794	-1.946161	-1.613398
12.22783	2	-1.170101	-2.603423	-1.946253	-1.613346
11.79015	3	-2.442179	-2.604073	-1.946348	-1.613293
11.81778	4	-1.947416	-2.604746	-1.946447	-1.613238
11.83717	5	-1.714169	-2.605442	-1.946549	-1.613181
11.84810	6	-1.987503	-2.606163	-1.946654	-1.613122
11.83047	7	-2.227064	-2.606911	-1.946764	-1.613062
11.81996	8	-1.592440	-2.607686	-1.946878	-1.612999

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 28 ผลการทดสอบ Stationary ของตัวแปรมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI)

At Level (Constant, Linear Trend)					
AIC	lag	ADF Stat	Critical Value		
			1% Level	5% Level	10% Level
22.79322	0	-5.634337	-4.110440	-3.482763	-3.169372
22.78402	1	-3.473604	-4.113017	-3.483970	-3.170071
22.80944	2	-3.635281	-4.115684	-3.485218	-3.170793
22.85094	3	-2.858455	-4.118444	-3.486509	-3.171541
22.89064	4	-2.895981	-4.121303	-3.487845	-3.172314
22.94377	5	-2.566057	-4.124265	-3.489228	-3.173114
22.99940	6	-2.423576	-4.127338	-3.490662	-3.173943
23.04337	7	-2.519300	-4.130526	-3.492149	-3.174802
23.08450	8	-2.655108	-4.133838	-3.493692	-3.175693

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 29 ผลการประมาณค่าแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ
ที่มีต่อการส่งออก

Dependent Variable: DEX

Method: Least Squares

Date: 04/03/10 Time: 06:02

Sample (adjusted): 2537Q2 2551Q4

Included observations: 59 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	16997.63	7553.816	2.250205	0.0285
DPX	-2645.348	1409.187	-1.877216	0.0659
DREER	-11236.45	2270.684	-4.948486	0.0000
DFDI	0.408685	0.278660	1.966608	0.0483
DUM	-92974.35	48646.54	-1.911222	0.0613
R-squared	0.430416	Mean dependent var		11959.40
Adjusted R-squared	0.388225	S.D. dependent var		71044.96
S.E. of regression	55568.56	Akaike info criterion		24.76956
Sum squared resid	1.67E+11	Schwarz criterion		24.94562
Log likelihood	-725.7021	F-statistic		10.20152
Durbin-Watson stat	1.625302	Prob(F-statistic)		0.000003

ตารางผนวกที่ 30 ผลการทดสอบปัญหา Autocorrelation ของสมการที่เหมาะสมของแบบจำลอง
ผลกระทบของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการส่งออก

Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test:

F-statistic	0.260136	Probability	0.612144
Obs*R-squared	0.288171	Probability	0.591395

ตารางผนวกที่ 31 ผลการทดสอบปัญหา Heteroscedasticity ของสมการที่เหมาะสมของแบบจำลอง
ผลกระทบของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการส่งออก

White Heteroskedasticity Test:

F-statistic	0.299900	Probability	0.950683
Obs*R-squared	2.332588	Probability	0.939167

ตารางผนวกที่ 32 ค่า Correlation Coefficients ของตัวแปรต่างๆ ในสมการที่เหมาะสมของ
แบบจำลองผลกระทบของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการส่งออก

	DEX	DPX	DREER	DFDI	DUM
DEX	1.0000	-0.2949	-0.5346	0.1577	-0.1878
DPX	-0.2949	1.0000	0.0378	0.0174	0.1886
DREER	-0.5346	0.0378	1.0000	0.0034	-0.6988
DFDI	0.1577	0.0174	0.0034	1.0000	0.0035
DUM	-0.1878	0.1886	-0.6988	0.0035	1.0000

ตารางผนวกที่ 33 ผลการประมาณค่าแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ
ที่มีต่อการนำเข้า

Dependent Variable: DIM

Method: Least Squares

Date: 04/27/10 Time: 22:29

Sample (adjusted): 2537Q2 2551Q4

Included observations: 59 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	13652.62	8328.302	1.639304	0.1071
DPM	-10574.57	2484.521	-4.256182	0.0001
DREER	2207.266	3130.421	0.705102	0.4838
DGDP	0.625801	2.723036	0.229817	0.8191
DFDI	0.166552	0.316329	1.926515	0.0607
DUM	-139958.6	51186.67	-2.734278	0.0085
R-squared	0.327263	Mean dependent var		18140.54
Adjusted R-squared	0.263797	S.D. dependent var		69902.21
S.E. of regression	59977.69	Akaike info criterion		24.93748
Sum squared resid	1.91E+11	Schwarz criterion		25.14875
Log likelihood	-729.6556	F-statistic		5.156520
Durbin-Watson stat	1.972873	Prob(F-statistic)		0.000630

ตารางผนวกที่ 34 ผลการทดสอบปัญหา Autocorrelation ของสมการที่เหมาะสมของแบบจำลอง
ผลกระทบของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการนำเข้า

Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test:

F-statistic	1.330314	Probability	0.254023
Obs*R-squared	1.471743	Probability	0.225071

ตารางผนวกที่ 35 ผลการทดสอบปัญหา Heteroscedasticity ของสมการที่เหมาะสมของแบบจำลอง
ผลกระทบของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการนำเข้า

White Heteroskedasticity Test:

F-statistic	1.068674	Probability	0.402180
Obs*R-squared	9.680737	Probability	0.376944

ตารางผนวกที่ 36 ค่า Correlation Coefficients ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในสมการที่เหมาะสมของ
แบบจำลองผลกระทบของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการนำเข้า

	DIM	DPM	DREER	DGDP	DFDI	DUM
DIM	1.0000	-0.1203	0.2065	0.0647	0.0198	-0.3825
DPM	-0.1203	1.0000	-0.8038	0.0181	-0.0784	0.6370
DREER	0.2065	-0.8038	1.0000	0.0210	0.0062	-0.6988
DGDP	0.0647	0.0181	0.0210	1.0000	0.1989	-0.1002
DFDI	0.0198	-0.0784	0.0062	0.1989	1.0000	0.0078
DUM	-0.3825	0.6370	-0.6988	-0.1002	0.0078	1.0000

ตารางผนวกที่ 37 ผลการประมาณค่าแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ
ที่มีต่อดุลการค้า

Dependent Variable: DTA

Method: Least Squares

Date: 04/27/10 Time: 22:31

Sample (adjusted): 2537Q2 2551Q4

Included observations: 59 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	4697.905	4553.964	1.031608	0.3069
DTOT	10118.77	940.7767	10.75576	0.0000
DREER	-7955.527	1355.525	-5.868962	0.0000
DFDI	0.218884	0.169344	2.292543	0.0217
DUM	-127780.4	29885.97	-4.275598	0.0001
R-squared	0.819965	Mean dependent var		2190.273
Adjusted R-squared	0.806629	S.D. dependent var		76324.14
S.E. of regression	33562.72	Akaike info criterion		23.76116
Sum squared resid	6.08E+10	Schwarz criterion		23.93722
Log likelihood	-695.9542	F-statistic		61.48553
Durbin-Watson stat	1.577050	Prob(F-statistic)		0.000000

ตารางผนวกที่ 38 ผลการทดสอบปัญหา Autocorrelation ของสมการที่เหมาะสมของแบบจำลอง
ผลกระทบของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการค้า

Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test:

F-statistic	2.107182	Probability	0.152503
Obs*R-squared	2.256035	Probability	0.133094

ตารางผนวกที่ 39 ผลการทดสอบปัญหา Heteroscedasticity ของสมการที่เหมาะสมของแบบ
จำลองผลกระทบของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการค้า

White Heteroskedasticity Test:

F-statistic	1.020943	Probability	0.428057
Obs*R-squared	7.251492	Probability	0.403173

ตารางผนวกที่ 40 ค่า Correlation Coefficients ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในสมการที่เหมาะสมของ
แบบจำลองผลกระทบของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลการค้า

	DTA	DTOT	DREER	DFDI	DUM
DTA	1.0000	0.8278	-0.6334	0.1472	-0.4270
DTOT	0.8278	1.0000	-0.5033	-0.0880	0.5629
DREER	-0.6334	-0.5033	1.0000	0.0034	-0.6988
DFDI	0.1472	-0.0880	0.0034	1.0000	0.0035
DUM	-0.4270	0.5629	-0.6988	0.0035	1.0000

ตารางผนวกที่ 41 ผลการประมาณค่าแบบจำลองผลกระทบของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ
ที่มีต่อดุลบัญชีเงินทุน

Dependent Variable: DKA

Method: Least Squares

Date: 04/27/10 Time: 22:40

Sample (adjusted): 2536Q2 2551Q4

Included observations: 63 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-241111.5	48935.93	-4.927086	0.0000
DINT	1745.538	4986.063	0.350083	0.7276
DREER	416.4186	2980.450	0.139717	0.8894
DPII	1400.800	430.5744	3.253328	0.0019
DSET	90.38186	36.73827	2.460156	0.0170
DFDI	0.537266	0.384978	2.395579	0.0168
DUM	-83851.66	63406.05	-2.322455	0.0191
R-squared	0.542810	Mean dependent var		15989.37
Adjusted R-squared	0.493825	S.D. dependent var		104344.7
S.E. of regression	74237.09	Akaike info criterion		25.37235
Sum squared resid	3.09E+11	Schwarz criterion		25.61048
Log likelihood	-792.2292	F-statistic		11.08121
Durbin-Watson stat	2.378365	Prob(F-statistic)		0.000000

ตารางผนวกที่ 42 ผลการทดสอบปัญหา Autocorrelation ของสมการที่เหมาะสมของแบบจำลอง
ผลกระทบของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลบัญชีเงินทุน

Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test:

F-statistic	2.179735	Probability	0.145541
Obs*R-squared	2.401608	Probability	0.121211

ตารางผนวกที่ 43 ผลการทดสอบปัญหา Heteroscedasticity ของสมการที่เหมาะสมของแบบจำลอง
ผลกระทบของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลบัญชีเงินทุน

White Heteroskedasticity Test:

F-statistic	1.025234	Probability	0.438666
Obs*R-squared	11.40840	Probability	0.409710

ตารางผนวกที่ 44 ค่า Correlation Coefficients ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในสมการที่เหมาะสมของ
แบบจำลองผลกระทบของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อดุลบัญชีเงินทุน

	DKA	DINT	DREER	DPII	DSET	DFDI	DUM
DKA	1.0000	0.0145	0.0187	0.1068	0.0296	0.2722	-0.0460
DINT	0.0145	1.0000	-0.3671	-0.0834	-0.3420	0.1644	0.3107
DREER	0.0187	-0.3671	1.0000	0.2027	-0.0007	-0.2623	-0.6988
DPII	0.1068	-0.0834	0.2027	1.0000	0.2308	-0.1157	-0.5702
DSET	0.0296	-0.3420	-0.0007	0.2308	1.0000	0.0144	-0.0532
DFDI	0.2722	0.1644	-0.2623	-0.1157	0.0144	1.0000	0.2572
DUM	-0.0460	0.3107	-0.6988	-0.5702	-0.0532	0.2572	1.0000

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวพัชรี ปรีเปรมโมทย์

วัน เดือน ปี ที่เกิด

วันที่ 5 เดือนมกราคม พ.ศ. 2529

สถานที่เกิด

จังหวัดสุพรรณบุรี

ประวัติการศึกษา

ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (ธุรกิจการเกษตร)

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

